

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATOK

I. kötet

TÁJOLÓ-TERV KFT.

2020. május

MEGBÍZÓ:
Oroszlány Város Önkormányzata
2840 Oroszlány, Rákóczi út 78.

FŐÉPÍTÉSZ:
R. Takács Eszter
okl. építészmérnök, vezető építész és várostervező

TERVEZŐK:
Generáltervező
TÁJOLÓ-TERV Kft.
1074 Budapest, Rottenbiller u. 24.

Felelős tervező
Auer Jolán
területrendező tervező,
vezető településtervező, zöldfelületi és tájrendező vezető tervező
TT/1, TK/1 TR 01-5003

Településfejlesztés, településrendezés

TÁJOLÓ-TERV Kft.
1147 Budapest, Rottenbiller u. 24.

Auer Jolán TT/1, TK/1 TR 01-5003
Jaczenkó Judit vezető településtervező,
zöldfelületi és tájrendező vezető
tervező TT/1, TK/1 01-5156
'Sigmund Katalin

PRO ARCH ÉPÍTÉSZ STÚDIÓ
1085 Budapest, József krt. 36.
proarch.epstudio@gmail.com
06-20-960-50-41

Leel-Óssy Zsolt településmérnök
Sunkel Diána Alexandra településmérnök

Tájrendezés, környezetvédelem, zöldfelület-rendezés

TÁJOLÓ-TERV Kft.
Auer Jolán TT/1, TK/1 TR 01-5003
Jaczenkó Judit TT/1, TK/1 01-5156
'Sigmund Katalin okl. tájépítészmérnök

Közlekedés

MOBIL CITY Mérnöki Tanácsadó Bt.
2131 Göd, Bodza u. 2.
Macsinka Klára okl. építőmérnök, KÉ-K, Tkö 13-1017
Szücs Gergely okl. építőmérnök

Közmű

KÉSZ TERVEZŐ Kft.
1016 Budapest, Naphegy utca 26.
Bíró Attila okl. építőmérnök, TE-T, TH-T, TV-T, VZ-T 01-2456
Hanczár Zsoltné okl. mérnök GO-T, TRe-T, TRh-T, TRv-T 01-2418

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS.....	7
1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ	8
1.1. Településrendezési előzmények, térszerkezeti összefüggések.....	8
1.1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban térségi kapcsolatok	8
1.1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Koncepcióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata	9
1.1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	11
1.1.3.1. Az új OTrT és a KEMTrT Térszerkezeti terveinek Oroszlány városra vonatkozó elhatározásai.....	12
1.1.3.2. Térségi övezetek	15
1.1.3.3. A közigazgatási területet érintő országos térségi övezetek:	16
1.1.3.4. Megyei térségi övezetek.....	18
1.1.3.5. Hatályos KEMTrT megyei övezetei	18
1.1.3.6. A 2019. évi KEMTrT egyeztetési anyagának egyedileg meghatározott megyei övezetei.....	18
1.1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek vonatkozó megállapításai	22
1.1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása	24
1.1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepciók, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai	24
1.1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések.....	28
1.1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata	28
1.2. Településszerkezet vizsgálata	31
1.2.1. Hálózatok, belső rendszerek.....	31
1.2.2. Területhasználat (területhasználat és a területfelhasználás konfliktusai).....	33
1.2.2.1. Beépítésre szánt területek.....	33
1.2.2.2. Beépítésre nem szánt területek.....	34
1.2.2.3. Funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatos).....	34
1.2.3. Településszerkezet-fejlesztést befolyásoló tényezők.....	35
1.3. Az épített környezet vizsgálata	36
1.3.1. A telekstruktúra vizsgálata	36
1.3.1.1. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat	36
1.3.1.2. Tulajdonjogi vizsgálat.....	42
1.3.2. Beépítési jellemzők	44
1.3.2.1. Beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség	44
1.3.2.2. Magasság, szintszám, tetőidom.....	50
1.4. A táji és természeti adottságok vizsgálata.....	50
1.4.1. Természeti adottságok	50
1.4.2. Tájhasználat, tájszerkezet.....	53
1.4.2.1. Táj történeti vizsgálat	53
1.4.2.2. Tájhasználat, tájszerkezet.....	56
1.4.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek.....	57
1.4.3.1. Tájképvédelmi területek.....	57

1.4.3.2.	Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék	57
1.4.4.	Ökológiai hálózat	65
1.4.5.	Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése.....	65
1.5.	Zöldfelületi rendszer vizsgálata	70
1.5.1.	A települési zöldfelületi rendszer elemei	70
1.5.1.1.	Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges, valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek	70
1.5.1.2.	Zöldfelületi ellátottság értékelése	73
1.5.2.	A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái	73
1.6.	Örökségvédelmi vizsgálat	74
1.6.1.	Településszerkezet és a táj történeti kialakulása, történeti településmag	74
1.6.2.	Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület	76
1.6.3.	Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők. 76	
1.6.4.	Az épített környezet problémái, konfliktusai	81
1.6.4.1.	Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület	82
1.7.	A település társadalma	85
1.7.1.	Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség.....	85
1.7.2.	Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok	87
1.7.3.	Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)	88
1.8.	A település humán infrastruktúrája.....	91
1.8.1.	Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.).....	91
1.9.	Esélyegyenlőség biztosítása	92
1.10.	A település gazdasága.....	93
1.10.1.	A település gazdasági súlya, szerepköre.....	93
1.10.2.	A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői	93
1.10.3.	A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fejlesztési elképzelése.....	94
1.10.4.	A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F.....	95
1.10.5.	Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)	95
1.11.	Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere	96
1.11.1.	Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	96
1.11.2.	Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	98
1.11.3.	Gazdaságfejlesztési tevékenység	99
1.11.4.	Foglalkoztatáspolitikai	101
1.11.5.	Lakás és helyiséggazdálkodás	101
1.11.6.	Energiagazdálkodás	101
1.12.	Településüzemeltetési szolgáltatások, okos város települési szolgáltatások	101
1.13.	Közlekedés	103
1.13.1.	Hálózatok és hálózati kapcsolatok.....	103
1.13.1.1.	Országos főutak	104
1.13.1.2.	Országos mellékutak.....	104

1.13.2.	Közúti közlekedés	107
1.13.3.	Közösségi közlekedés.....	108
1.13.3.1.	Közúti közösségi közlekedés	108
1.13.3.2.	Kötőpályás közösségi közlekedés.....	108
1.13.4.	Kerékpáros és gyalogos közlekedés.....	108
1.13.5.	Parkolás.....	109
1.13.6.	Közlekedési hálózat problémái	109
1.14.	Közművesítés	110
1.14.1.	Víziközművek	110
1.14.1.1.	Vízgazdálkodás és vízellátás.....	110
1.14.1.2.	Szennyvízelvezetés	111
1.14.1.3.	Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés	111
1.14.2.	Energiaközművek.....	112
1.14.2.1.	Energiagazdálkodás és energiaellátás	112
1.14.2.2.	Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei.....	114
1.14.2.3.	Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése	114
1.14.3.	Elektronikus hírközlés	115
1.15.	Környezetvédelem	115
1.15.1.	Talaj, földtani közeg	115
1.15.2.	Felszíni és a felszín alatti vizek.....	118
1.15.2.1.	Felszíni vizek állapota	118
1.15.2.2.	Felszín alatti vizek állapota	119
1.15.2.3.	Vízbázisvédelmi területek.....	122
1.15.3.	A levegő állapota	122
1.15.3.1.	Levegőminőség állapot értékelése	122
1.15.3.2.	Légszennyező források.....	124
1.15.3.3.	Területi besorolások	127
1.15.4.	Zaj- és rezgésterhelés	128
1.15.5.	Hulladékkezelés	129
1.15.6.	Árvízvédelem	134
1.15.7.	Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák	134
1.16.	Katasztrófavédelem	135
1.16.1.	Építésföldtani korlátok.....	135
1.16.1.1.	Alábányászott területek, barangok és pincék területei, csúszás- és süllyedésveszélyes területek	135
1.16.1.2.	Földrengés veszélyeztetett területei	135
1.16.2.	Vízrajzi veszélyeztetettség.....	135
1.16.2.1.	Árvízveszélyes területek	136
1.16.2.2.	Belvízveszélyes területek.....	136
1.16.2.3.	Mélyfekvésű területek.....	136
1.16.2.4.	Árvíz- és belvízvédelem	136
1.16.3.	Egyéb.....	136
1.16.3.1.	Kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)	136
1.16.3.2.	Mélységi, magassági korlátozások.....	136
1.16.3.3.	Tevékenységből adódó korlátozások.....	136
1.17.	Ásványi nyersanyag lelőhely	137

1.18.	Városi klíma.....	139
2.	HELYZETELEMZÉS, HELYZETÉRTÉKELÉS.....	144
2.1.	A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis.....	144
2.1.1.	Településszerkezet, épített környezet.....	144
2.1.2.	Zöldfelületek.....	145
2.1.3.	Táji- és természeti adottságok.....	146
2.1.4.	Közművek és elektronikus hírközlés.....	148
2.1.5.	Közlekedés.....	150
2.1.6.	Környezeti állapot.....	152
2.2.	Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása.....	154
2.3.	Szegregáció vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása és helyzetelemzése.....	154

TERVLAPOK:

VR-V1	Településszerkezeti terv módosításai
VR-V2	Szabályozási terv módosításai
VR-V3	Tulajdonviszonyok
VR-V4.1	Teleknagyságok (belterület térsége)
VR-V4.2	Teleknagyságok (közigazgatási terület)
VR-V5.1	Beépítettség (belterület térsége)
VR-V5.2	Beépítettség (közigazgatási terület)
VR-V6	Komárom-Esztergom Megye Területrendezési Tervvel való megfeleltetés
TK-V1	Felszínborítottság (MePar szerint)
TK-V2	Táji-, természeti értékek
TK-V3	Erdők rendeltetése
TK-V4	Erdők összevetése
TK-V5	A hatályos TSZT-ben más területfelhasználásba sorolt erdőtervezett erdőterületek
TK-V6	Újraértékelendő tájhasználatok
KV-V1	Környezetvédelem I. (talaj, földtani közeg)
KV-V2	Művelési ágak és minőségi osztályok
KV-V3	Környezetvédelem II. (víz, levegő, hulladék)
KÖ-V1	Térségi közlekedési hálózat
KÖ-V2	Meglévő közlekedési hálózat
KÖ-V3	Jellemző keresztmetszelvények
KÖ-V4	Közösségi közlekedési hálózat
KM-V1	Korlátozó közmű adottságok
KM-V2	Vízellátás
KM-V3	Szennyvízelvezetés
KM-V4	Földgázellátás
KM-V5	Távhő
KM-V6	Villamosenergia ellátás
KM-V7	Hírközlés
VR-V7	Értéktérkép
VR-V8	Problématérkép

TELEPÜLÉSI ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY RÉGÉSZETI MUNKARÉSZE KÜLÖN KÖTETBEN

BEVEZETÉS

Oroszlány Város Önkormányzata Képviselő-testülete 80/2019. (IV.30.) Kt. határozatában döntött, hogy megkezdi a város a településrendezési eszközeinek teljes felülvizsgálatát, első lépésként a város hosszútávú fejlesztési céljait meghatározó új Településfejlesztési koncepció megalkotását kezdte meg. Az új Településfejlesztési koncepciót megelőzően kerül sor a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet (továbbiakban: 314/2015. Korm. rendelet) szerinti Megalapozó vizsgálatok elkészítésére.

A megbízás szerint a Megalapozó vizsgálatok olyan részletezettséggel kerültek kidolgozásra, hogy egyben majd a következő tervezési fázisban, az új Településfejlesztési koncepció alapján felülvizsgálatra kerülő új településrendezési eszközök megalapozását is szolgálhassák. Ennek érdekében a Megalapozó vizsgálatok szakági fejezeteit az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről szóló 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet 1. melléklete szerinti településrendezési szakági jogosultsággal rendelkező tervezők készítették el.

A Megalapozó vizsgálatok elkészítésével Oroszlány Város Önkormányzata a TÁJOLÓ-TERV Kft.-t bízta meg.

Jelen munka a Oroszlány város Megalapozó vizsgálatok és Településfejlesztési koncepció c. munka I. kötete, amely a Megalapozó vizsgálatokat tartalmazza. A Településfejlesztési Koncepciót külön kötet, a II. kötet tartalmazza.

(kép forrása: Oroszlány Város Önkormányzatának képtára)

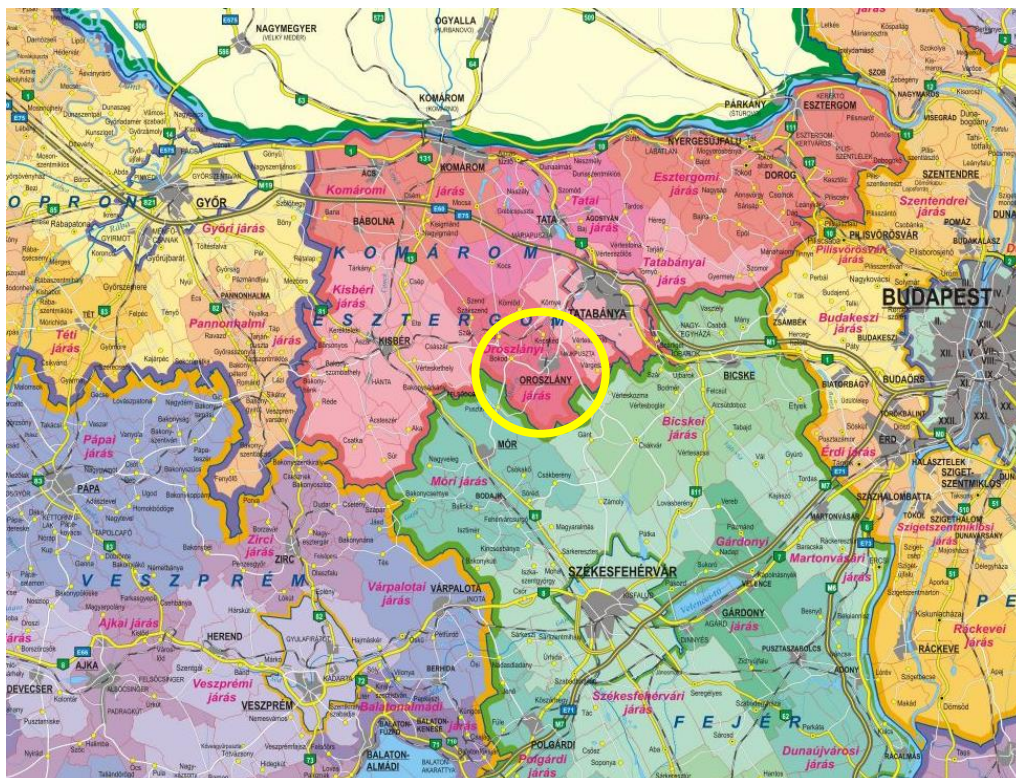
1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

A Helyzetfeltáró munkarészek Oroszlány új Megalapozó vizsgálatáról és Településfejlesztési koncepciójáról szóló szerződés mellékletében a település főépítésze által meghatározott tartalom szerint kerül kidolgozásra. **A szerződésben meghatározott tartalmi követelmények a (XI. 8.) Korm. rendelet mellékleteiben szereplő tartalmi követelményektől részben eltér.**

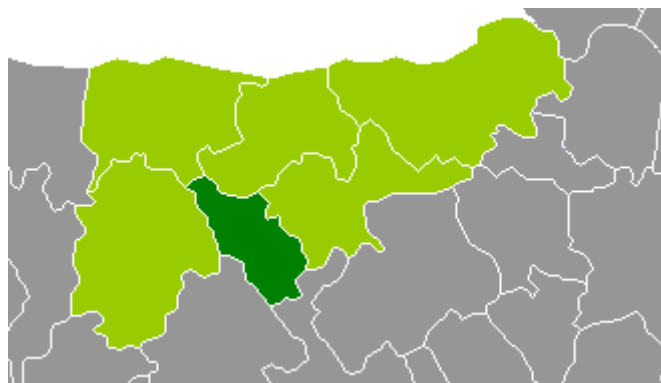
1.1. TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ELŐZMÉNYEK, TÉRSZERKEZETI ÖSSZEFÜGGÉSEK

1.1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban térségi kapcsolatok

Oroszlány városa a Dunántúli Régióban, Komárom-Esztergom megye déli szélén, Tatabányától mintegy 15 km-re délnyugati irányban fekszik. A települést északról Dad, Kecskéd és Környe, keletről Vértessomló, Várgesztes, délről Gánt és Pusztavám, nyugatról Bokod határolja. A 75,86 km² alapterületű várost a KSH 2019. január 1-i adatai alapján 18 402-en lakják, ami alapján a magyar településhálózatban belül a kisvárosokba tartozik. Ezzel az adattal a régió 11. legnépesebb városa Oroszlány. 1960-as évektől itt üzemelt a térség egyik legnagyobb foglalkoztatója, a Vértesi Erőmű Zrt. Jelenleg is az erőmű biztosítja a város és a szomszédok Bokod távfűtését, azonban a Márkushegyi szénbánya bezárása óta jelentősen kevesebb dolgozóval. A bányabezárás és az erőmű átszervezésével a település gazdasági jelentősége erősen csökkent. A város melletti ipari park továbbra is fenntartja Oroszlány jelentőségét.

Oroszlány elhelyezkedése

Az Oroszlányi járás elhelyezkedése Komárom-Esztergom megyében (www.wikipedia.org)

Oroszlány a Közép-Dunántúli Régióhoz tartozó település. A régió az ország harmadik legfejlettebb régiója. A település Komárom-Esztergom megyén belül az Oroszlányi járáshoz tartozik. Az Oroszlányi járás a 2013-ban létrehozott járások közé tartozik. A járáson országos mellékutak haladnak keresztül: kelet-nyugat irányban a 8135 j. Tatabánya-Kisbér mellékút Kecskéd, Kömlőd, Dad településeket érintve; észak-dél irányban a 8127 j. Kocs-Mór mellékút Dad és Bokod településeket érintve. A 8137 j út Tatától Dadig vezet. A 8119 j. Környe-Velence mellékút a járás keleti szélén halad el.

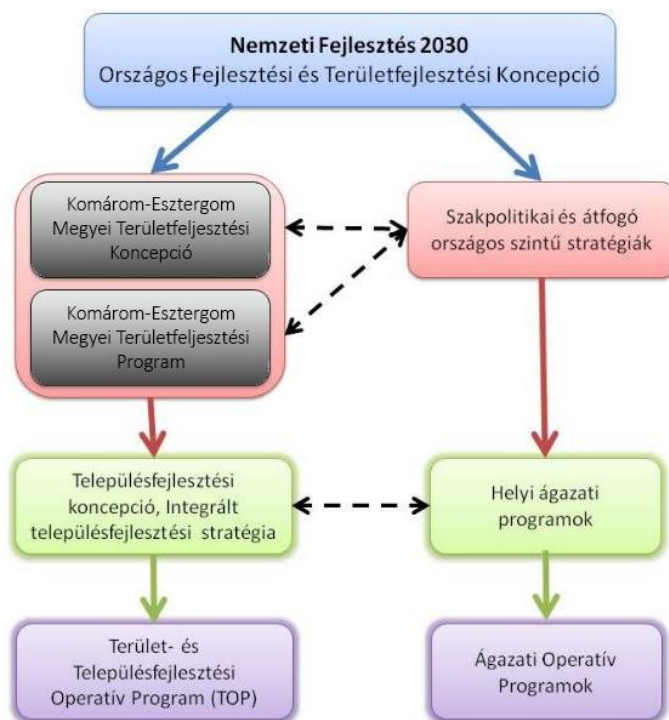
A járás települései közül Oroszlány járásszékhely város, a többi 5 település - Bokod, Dad, Kecskéd, Kömlőd, Szákszend – község. Népségét tekintve a megye hat járása közül az Oroszlányi járás az ötödik legnépesebb, (2013-ban 25.973 fő a lakónépség forrás: KSH), azonban a népsűrűsége a harmadik legmagasabb (130,0 fő/km²). A megye átlagos népsűrűsége 139 fő/ km² volt 2013-ban.

Település	Terület (km ²)	Lakónépség 2013-ban (fő)
Bokod	29,93	2046
Dad	23,75	1008
Kecskéd	11,08	1996
Kömlőd	22,84	1111
Oroszlány	75,86	18326
Szákszend	35,93	1486
Összesen	199,39	25973

Oroszlányi járás településeinek főbb jellemzői (forrás: KSH 2013)

1.1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Koncepcióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata

A fejezet tartalmazza az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció, valamint Oroszlány területileg releváns megyei és térségi területfejlesztési koncepciók és programok összefüggéseit. A különböző területi szintek területfejlesztési dokumentumainak összefüggéseit a következő ábra szemlélteti.

A terület- és településfejlesztési dokumentumok kapcsolata (forrás: TÁJOLÓ-TERV Kft. saját szerkesztés)

Kapcsolódás az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióhoz (OFTK)

A „Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptiót” (továbbiakban: OFTK) az Országgyűlés az 1/2014.(I.3.) számú határozattal fogadta el. A Konceptió a 2014-2020-as fejlesztési időszakra fogalmaz meg fejlesztéspolitikai célokat és eszközöket. A célrendszere és jövőképe 2030-ig szól.

Az OFTK rögzíti Magyarország gazdasági, társadalmi, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből, illetve az EU 2020 Stratégia és a Nemzeti Reform Program vállalásaihoz illeszkedve az ország hosszú távú jövőképét, melynek elérése érdekében hosszútávú, átfogó fejlesztéspolitikai célokat fogalmaz meg. Az átfogó célok elérése érdekében az OFTK 13, az átfogó céloknál egyenként jóval szűkebb tárgykörű specifikus, nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket felölelő célt tűz ki. Középtávon az OFTK kijelöli azokat a stratégiai fókuszokat, melyek az ország hosszú távú kibontakozását szolgálhatják, ez alatt a koncepció öt nemzeti fejlesztési prioritást fogalmaz meg. A horizontális szempontok az átfogó környezeti és társadalmi szempontokat jelenítik meg, amelyeket a fejlesztéspolitika, a programtervezés és megvalósítás egészében érvényesíteni kell.

Oroszlány esetében az országos koncepció számos célja alkalmazható a városra és térségére is. A specifikus célok mindegyike kapcsolódik vagy kapcsolódhat valamilyen szinten a város fejlesztési elképzeléseihez:

Nemzeti jövőkép

- gazdasági ágazatok fejlesztése és munkahelyteremtés
- középvállalatok megerősödése

- infrastruktúra fejlesztés fenntartható módon, környezetbarát közlekedési módok előnyben részesítése
- humán infrastruktúra fejlesztése, életkörülmények javítása
- természetvédelem fontossága, emberi értékrendben való szerepének erősítése
- a kulturális hagyományok és örökség megőrzése, az identitás erősítése
- turizmus fejlesztése
- a többközpontú városhálózat, melyhez kapcsolódnak az infrastruktúra és gazdasági fejlesztések is

Hosszútávú fejlesztési célok (2014-2030) (Nemzeti Jövőkép elérése érdekében)

- fejlődési potenciált hordozó gazdasági ágak – köztük az autóipar – fejlesztése
- települések gazdasági csomóponti szerepének és fejlesztői kapacitásának erősítése
- belföldi turizmus erősítése a kiemelt turisztikai vonzerők fejlesztésével, a nemzeti kulturális és épített örökség megőrzésével, fenntartható hasznosításával és az üzleti turizmusban rejlő lehetőségek kiaknázásával
- a természet-, táj- és környezetvédelem szerepének erősítése
- helyi értékek és történetekhez kapcsolódó kulturális szolgáltatások fejlesztése
- szakképzés fejlesztése
- közösségi élet fejlesztése

Terület-specifikus célok

- városházát területi kiegyenlítést szolgáló fejlesztésének megvalósítása
- térségközpontok fejlesztése, városkapcsolatok fejlesztése és megújuló településhálózatok
- kompakt városszerkezet kiépítése

1.1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

A területrendezési-településrendezési tervek tervhierarchiájának legmagasabb szintjén Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezés terve áll, melyet az Országgyűlés a 2018. évi CXXXIX. törvénnyel (a továbbiakban: **Trtv**) hagyott jóvá. A Trtv 2019. március 16-tól hatályos.

Az Országos Területrendezési Terv határozza meg az ország egyes térségei térbeli rendjét, az országos szintű infrastrukturális hálózatokat, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, ill. erőforrások védelmére. A kiemelt térségi, illetve megyei területrendezési tervek hivatottak a térségi területfelhasználási kategóriák és övezetek kijelölésére, az országos területfelhasználási kategóriák, övezetek figyelembe vételével, azok pontosításával, valamint tartalmazzák az országos és térségi jelentőségű infrastrukturális hálózati elemeket.

2019. március 15. előtt külön-külön törvény tartalmazta az Országos Területrendezési Tervet, és a kiemelt térségek —a Budapesti Agglomeráció és a Balaton Kiemelt Üdülő Körzet— területrendezési terveit. 2019. március 15-én hatályba lépett Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény (továbbiakban: **Trtv.**) egy törvényben, azon belül elkülönülő részekben tartalmazza a Magyarország (továbbiakban: **új OTrT**) és a két kiemelt térség területrendezési tervét.

Oroszlány közigazgatási területére az új OTrT és **Komárom-Esztergom Megye Területrendezési Terve** (továbbiakban: KEMTrT) vonatkozik. Komárom-Esztergom Megye Önkormányzata a jelenleg hatályos megyei területrendezési tervét a Közgyűlés 2011. december 15-én fogadta el a (25/2011 (XII. 15.) számú önkormányzati rendelettel módosított, Komárom-Esztergom Megye Területrendezési Szabályzatáról szóló 22/2005. (IX. 29.) számú önkormányzati rendelettel. A területrendezési ajánlásokat, —amelyek többek között a településrendezés számára iránymutatást tartalmaznak a megyei területrendezési terv elhatározásainak érvényre juttatása érdekében— a 266/2011 (XII. 15.) sz. határozattal fogadta el a Közgyűlés. Ebből következően a megyei területrendezési tervben a Trtv előírásai még nem kerültek átvezetésre. A két terv közötti különbségeket a **Trtv átmeneti rendelkezései alapján** kell kezelni.

- a térségi szerkezet (területfelhasználás) vonatkozásában a KEMTrT-et,
- az országos és felülírt térségi övezetek és az infrastrukturális elemek vonatkozásában az Trtv-et kell figyelembe venni.

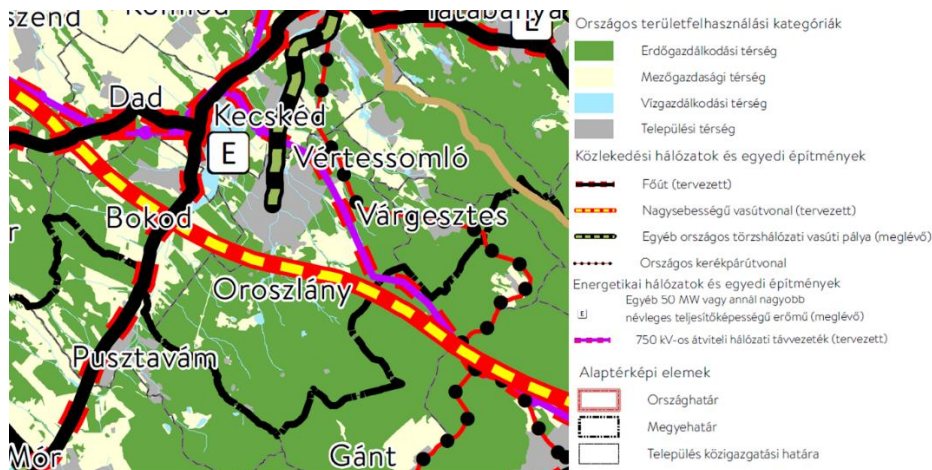
A KEMTrT felülvizsgálata folyamatban, a terv már egyeztetési szakaszban van. (2019. december)

1.1.3.1. Az új OTrT és a KEMTrT Térszerkezeti terveinek Oroszlány városra vonatkozó elhatározásai

Országos Területrendezési Terv (OTrT), 2018:

Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényt (továbbiakban: OTrT törvény) az Országgyűlés 2018. december 12-én fogadta el. A törvény 2019. március 15-től lépett hatályba.

Az OTrT 2. számú melléklete az ország szerkezeti tervét tartalmazza. Az alábbi térkép kivágat Oroszlány településre vonatkozó térképrészletét ábrázolja, illetve az arra vonatkozó szerkezeti elemeket.

Kivágat az új OTt Szerkezeti tervéből

A település külterülete döntő részét erdőgazdálkodási térség képezi. A belterület közelében mezőgazdasági területek vannak, illetve a települést számos vízfolyás és több nagyobb vízfelület is érinti.

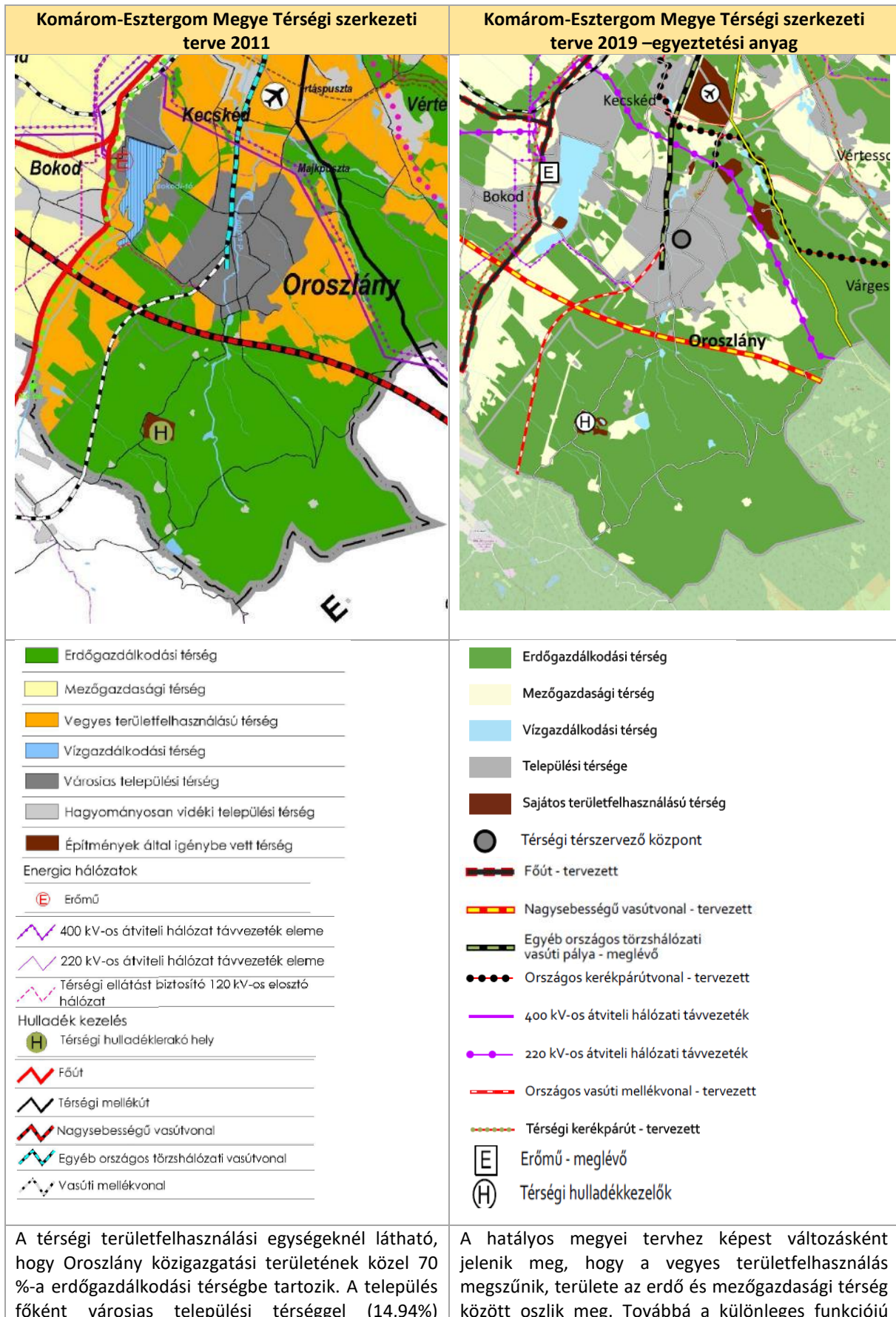
Oroszlányt észak felől éri el vasútvonal, mely Tatabányával köti össze. Az Országos Területrendezési Terv Oroszlány belterületének déli részén nagysebességű vasútvonalat jelöl, mely Bécset kötné össze Győrrel és a fővárossal.

A település északkeleti részén országos kerékpárútterületet terveznek.

Érintett országos területfelhasználási kategóriák	Területrendezési követelmények
Erdőgazdálkodási térség 5366,060357 ha	az erdőgazdálkodási térségben a települési területfelhasználási egységeket a térséget lefedő erdők övezetére és az erdőtelepítésre javasolt terület övezetére vonatkozó szabályok szerint kell kijelölni, és legalább 75%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni
Mezőgazdasági térség 808,1450431 ha	a mezőgazdasági térség területének legalább 75%-át elsődlegesen a mezőgazdasági terület települési területfelhasználási egységbe kell sorolni, a fennmaradó rész természetközeli terület vagy különleges honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célra szolgáló terület területfelhasználási egységbe sorolható;
Vízgazdálkodási térség 320,3685734 ha	a vízgazdálkodási térség területét vízgazdálkodási terület, vízgazdálkodási célú erdőterület, vízgazdálkodási célú mezőgazdasági terület, természetközeli terület, továbbá különleges honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célú terület vagy honvédelmi célú erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni, és a működési területével érintett vízügyi igazgatási szervvel egyeztetve kell pontosítani;
Települési térség 1091,719599 ha	a települési térség területén bármely települési területfelhasználási egység kijelölhető

Egyéb, a térségi területfelhasználással összefüggő követelmények	
Borvidéki település szőlő termőhelyi katasztere I-II. osztályú területei	Borvidéki település szőlő termőhelyi katasztere I-II. osztályú területeihez tartozó földrészlet —a különleges mezőgazdasági üzemi terület kivételével— nem minősíthető beépítésre szánt területté. A VINGIS adatbázis szerinti szőlő termőhely kataszteri terület Oroszlány közigazgatási területén nem található.
Országos Gyümölcs Termőhelyi Kataszterbe tartozó területek	Az Országos Gyümölcs Termőhelyi Kataszter I. és II. osztályú területeihez tartozó földrészlet - a különleges mezőgazdasági üzemi terület kivételével - beépítésre szánt területté nem minősíthető. A nyilvántartás szerint Oroszlány közigazgatási területén a 0380/1 hrsz-ú terület tartozik az Országos Gyümölcs Termőhelyi Kataszterbe.

Komárom – Esztergom megye területrendezési terve, 2011:

rendelkezik, kis területe hagyományosan vidéki települési térségbe sorolt. A köztes részek vegyes területfelhasználású térségbe tartoznak. Oroszlány közigazgatási területének déli részén építmények által igénybevett terület, térségi hulladéklerakóhely található.	területek sajátos területfelhasználású térségbe kerültek. A település hatályos terven hagyományosan vidéki települési térségbe tartozó területei mezőgazdasági térségbe kerültek átsorolásra.
--	---

Infrastrukturális elemek:

- Vasúti tervezett mellékvonal Oroszlány- Mór
Az Oroszlány-Mór közötti hiányzó vonalszakasz kiépítését is sokáig tervezték, mely jó összeköttetést biztosított volna Móron keresztül Székesfehérvárral is akár, illetve a transeurópai hálózathoz is kapcsolódna. A tervezett szakasz a hatályos OTrT már nem tartalmazza.
- 8143-as sz. főúthoz való csatlakozó utak: Kecskéd felől egy (8155-ös útból leágazva), Vértessomló felől (81125-ös útból leágazva) pedig két útvonalon.
- Tervezett nagysebességű vasútvonal (Bécs-Budapest) a település belterületétől délre

Oroszlány közigazgatási területén a KEMTrT egyes térségi területfelhasználási kategóriába tartozó területek földhivatali térképen való lehatárolását és területi kimutatását a **VR-V/3** jelű tervlap mutatja be.

1.1.3.2. Térségi övezetek

Az 2019-ben életbe lépő Trtv 13 országos övezetet állapít meg, melyekből hétnek térképi mellékletben megadta a területi lehatárolását. A többi országos övezetet a területrendezésért felelős miniszter állapította meg a 9/2019 (VI. 14.) MvM rendeletben.

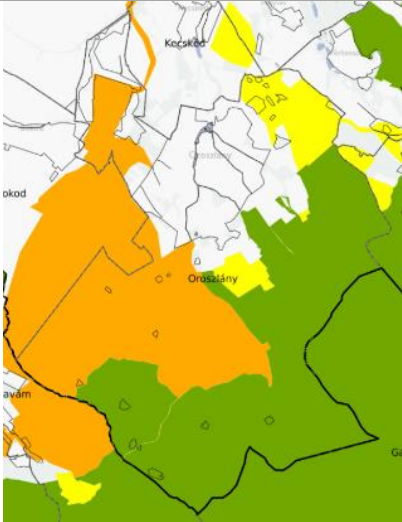
A következő táblázatban a Trtv országos térségi övezeteit soroljuk fel. **Vastagon szedve** és **kék alászínezéssel** jelöltük azokat az övezeteket, melyekkel Oroszlány területe érintett.

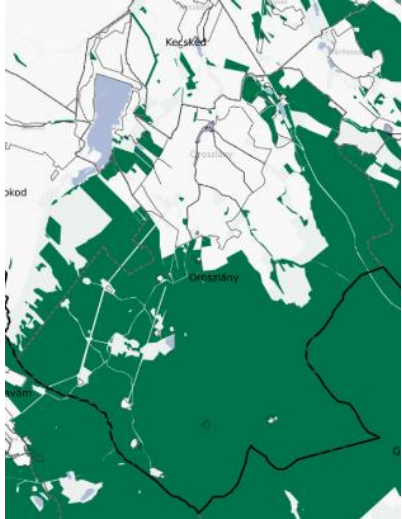
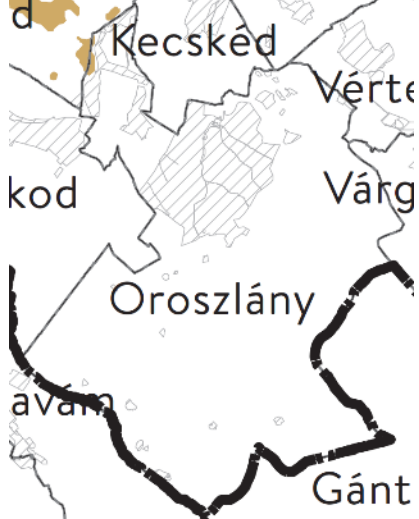
	Trtv	MvM rendelet	Trtv országos övezetei	Érintettség
	melléklete			
1	3/1		Ökológiai hálózat magterületének övezete	igen
2	3/1		Ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete	igen
3	3/1		Ökológiai hálózat puffertérületének övezete	igen
4	3/2		Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete	nem
5	3/3		Erdők övezete	igen
6	3/4		Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete által érintett települések	nem
7	3/5		Honvédelmi és katonai célú terület övezete által érintett települések	nem
8		1	Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete	igen
9		2	Erdőtelepítésre javasolt terület övezete	igen
10		3	Tájképvédelmi terület övezete	igen

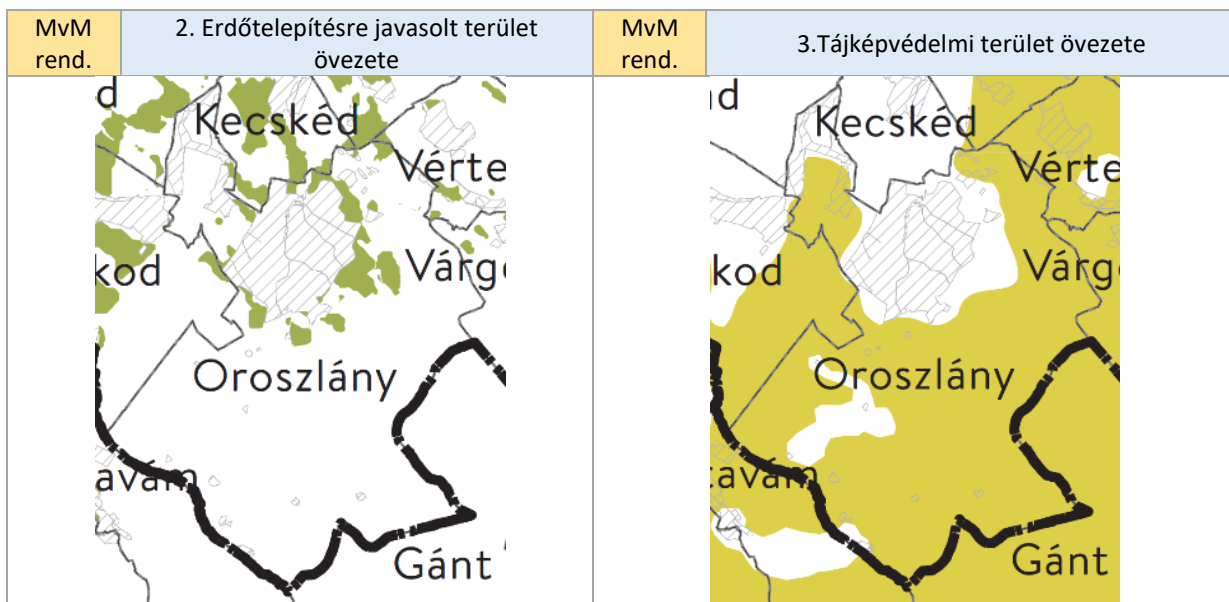

11		4	Vízminőség-védelmi terület övezete	igen
12		5	Nagyvízi meder övezete	nem
13		6	VTT-tározók övezete	nem

1.1.3.3. A közigazgatási területet érintő országos térségi övezetek:

Trtv	3/1. Ökológiai hálózat magterületének övezete, Ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete, Ökológiai hálózat puffertérületének övezete		
			<ul style="list-style-type: none"> ■ Ökológiai hálózat magterületének övezete ■ Ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete ■ Ökológiai hálózat puffertérületének övezete

Trtv	3/3. Erdők övezete	MvM rend.	1. Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete
			

A közigazgatási területet **nem érintő** országos térségi övezetek:

- Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete
- Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete által érintett települések
- Honvédelmi és katonai célú terület övezete által érintett települések
- Nagyvízi meder övezete
- VTT-tározók övezete

1.1.3.4. Megyei térségi övezetek

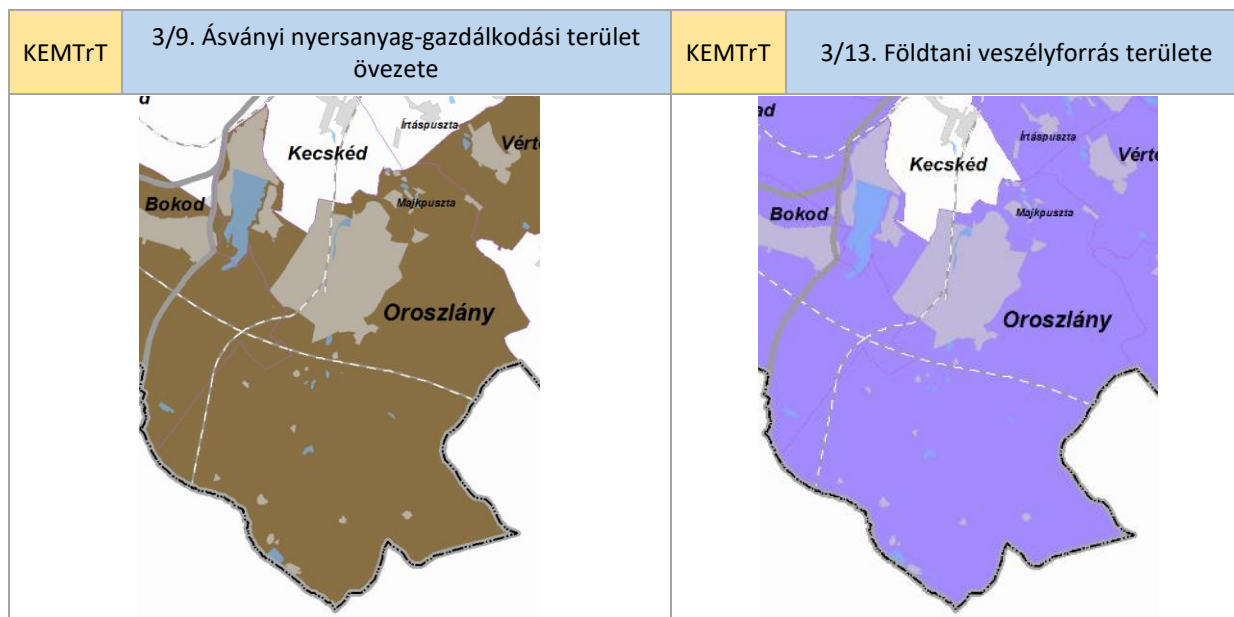
A megyei térségi övezetek rendszerében a Trtv. jelentős változásokat tett, jó pár korábbi megyei övezet megszűnt.

A Trtv az alábbi megyei övezeteket állapítja meg:

- ásványi nyersanyagvagyon övezete
- rendszeresen belvízjárta terület övezete
- tanyás területek övezete
- földtani veszélyforrás terület övezete
- egyedileg meghatározott megyei övezet

1.1.3.5. Hatályos KEMTrT megyei övezetei

	KEMTrT-ben megállapított megyei övezet	Érintettség
3.9	Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete	igen
3.13	Földtani veszélyforrás terület övezete	igen

1.1.3.6. A 2019. évi KEMTrT egyeztetési anyagának egyedileg meghatározott megyei övezetei

	A 2019. KEMTrT egyeztetési anyagában megállapított megyei övezetek	Érintettség
3.8.	Honvédelmi és katonai célú terület övezete	nem
3.9.	Ásványi nyersanyagvagyon övezete	igen
3.10.	Földtani veszélyforrás terület övezete	igen
3.11.	Településhálózat egyedi övezetei	igen
3.12.	Turizmusfejlesztés térségi övezete	igen
3.13.	Majorsági táj övezete	nem
3.14.	Natúrparkok által érintett területek övezete	igen
3.15.	Kertes vegyes használatú területek övezete	igen

Településrendezésre vonatkozó előírások

Az ásványi nyersanyagvagon övezetét a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.

A településrendezési eszközökben csak olyan területfelhasználási egység, építési övezet vagy övezet jelölhető ki, amely az ásványi nyersanyagvagon távlati kitermelését nem lehetetleníti el.

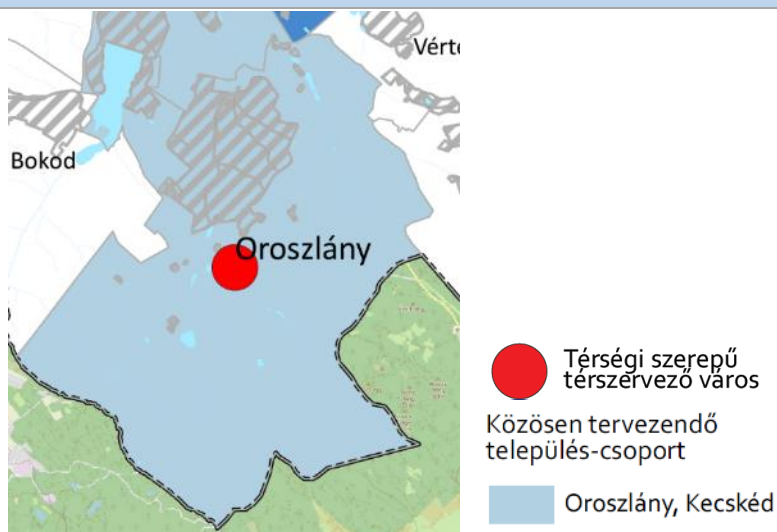

Településrendezésre vonatkozó előírások

A földtani veszélyforrás terület övezetében a földtani veszélyforrással érintett terület kiterjedését a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.

A területen új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a bányafelügyelet a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul.

A beépítés feltételeit a bányafelügyeleti hatáskörben eljáró illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal hozzájárulásával kell meghatározni.

Településrendezésre vonatkozó előírások

Az térszervező városok területét a településrendezési eszközökben olyan terület-felhasználásokba kell besorolni, mely erősíti az adott város településhálózatban betöltött szerepét, növeli a területfelhasználás hatékonyságát és elősegíti a minőségi városiasodást. Ezt az integrált településfejlesztési stratégiában illetve a településrendezési eszközök alátámasztó munkarészeiben be kell mutatni.

A településszerkezeti tervek megalapozó vizsgálatában a terület-felhasználás vizsgálata során elemezni kell a hatályos településrendezési eszközök szerinti nem betelepült gazdasági, lakó- és vegyes területfelhasználású fejlesztési területeket (területkínálatot), és térképen be kell bemutatni az elhelyezkedésüket, méretüket. Amennyiben a gazdasági, lakó- és vegyes terület területkínálata együttesen meghaladja a települési térség méretének 20%-át, úgy új fejlesztési terület kijelölése kizárólag a már korábban kijelölt, és nem felhasznált gazdasági, lakó- és vegyes terület visszatorolása mellett lehetséges.

A településcsoport területén belül össze kell hangolni a tervezett lakó, gazdasági és rekreációs célú területkínálatokat a túlkínálat elkerülése és az ésszerű ráfordítások érdekében. Új beépítésre szánt terület kijelölésének szükségessége az adott településcsoporton belüli összes kínálatának figyelembevételével indokolandó az integrált településfejlesztési stratégiákban illetve a településrendezési eszközök alátámasztó javaslatában. A területkínálat bemutatására a Komárom-Esztergom megyei területi kataszter is felhasználható. A településcsoport területén településrendezési eszköz készítése és módosítása során 2 ha, vagy annál nagyobb egybefüggő fejlesztési célú terület kijelölését a megyei önkormányzattal kell egyeztetni.

Amennyiben a településen új beépítésre szánt terület az igényekhez képest csak korlátozottan jelölhető ki, a településrendezési eszközök készítésekor és módosításakor meg kell vizsgálni a települési térségen belül már kialakult területek intenzívebb terület-felhasználásba sorolásának lehetőségét.

Települési térségben lévő barnamezős területeken olyan terület-felhasználási egységet kell kijelölni, mely elősegíti azok megújulását, integrálódását a kialakult településszövetbe, összhangban van a szomszédos területek terület-felhasználásával, és elősegíti a térszervező szerep megerősödését.

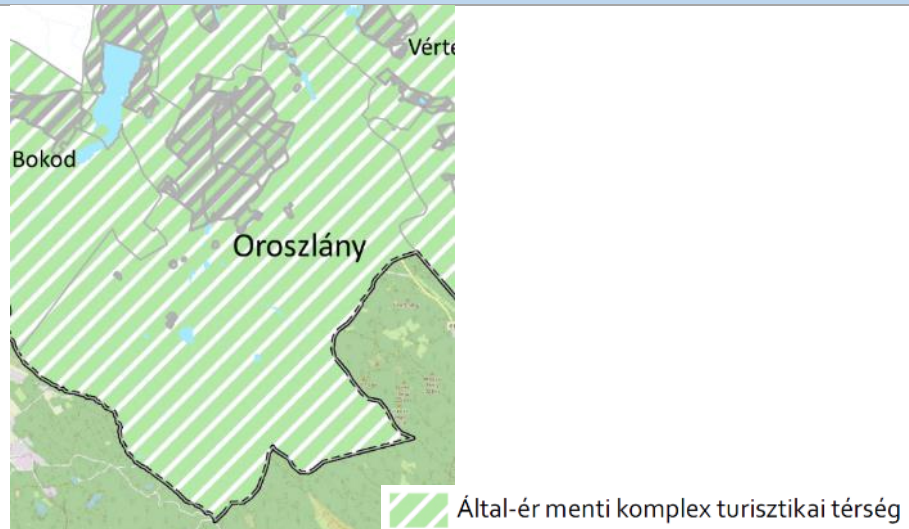
Regionális jelentőségű térszervező város, valamint a térségi jelentőségű térszervező város helyi építési szabályzata a kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területre az országos településrendezési követelményektől eltérően az építési telek megengedett legnagyobb beépítettségét 70%-ban, legkisebb zöldfelületét 15%-ban is megállapíthatja, amennyiben

az érintett építési telkek már beépült gazdasági területen találhatók, és

a meglévő gazdasági tevékenység helyhez kötöttsége miatt nincs mód a telephely területének bővítésére

KEMTrT

3/12. Turizmusfejlesztés térségi övezete

Településrendezésre vonatkozó előírások

Az övezettel érintett településeknek a településrendezési eszközeinek készítése és módosítása során megfelelő terület-felhasználás kijelölésével biztosítani kell a 1550/2017. (VIII. 18.) kormányhatározatban és a megyei fejlesztési dokumentumokban rögzített turisztikai fejlesztések elhelyezését.

Az övezet által érintett településeken turisztikai fejlesztésekkel összefüggően csak olyan területfelhasználást lehet kijelölni, mely összhangban van a megyei fejlesztési koncepcióban kijelölt turisztikai fejlesztésekkel.

Az Által-ér menti komplex turisztikai térség övezettel érintett települések területén az Által-ér menti 150-150 méter széles területen a településrendezési eszközökben új gazdasági terület nem jelölhető ki.

KEMTrT

3/14. Natúrparkok által érintett területek övezete

Településrendezésre vonatkozó előírások

Az övezet által érintett településeken a településfejlesztési koncepció, valamint az integrált településfejlesztési stratégia készítése során kiemelten kell foglalkozni a helyi természeti és kulturális örökség megőrzésével és szemléletformálással.

Az övezet által érintett településeken a településfejlesztési koncepció, valamint az integrált településfejlesztési stratégia készítése során kiemelten kell foglalkozni a helyi termék-előállítás fejlesztésének lehetőségeivel.

Az övezettel érintett települések településrendezési eszközeinek készítése és módosítása során megfelelő terület-felhasználás kijelölésével biztosítani kell a táj harmóniájára építő turisztikai és rekreációs kínálat folytonosságát és egymásra épülését.

KEMTrT	3/15. Kertes vegyes használatú területek övezete
--------	--

Településrendezésre vonatkozó előírások

Kertes vegyes használatú területek övezetébe tartozó települések rendezési eszközeik kidolgozása során részletes vizsgálatok alapján lehatárolják és elemzik a kertes területek jellegzetes egységeit (használat, funkciók, fenntartás szintje, parlagosodás, erdősülés, településkép). Ennek alapján dönthet a testület az egyes területegységek használati, fejlesztési irányairól.

A település beépítésre szánt zónájához közeli kertes területtel érintett település településrendezési eszközeiben, beépítésre szánt terület csak az alábbi feltételek mellett jelölhető ki kertes területen:

- a) az érintett terület a beépítésre szánt területhez való közvetlen csatlakozása, és
- b) a terület megfelelő feltárása, kedvező területszerkezet kialakításának biztosítása, valamint településrendezési szerződés megkötése, út- és közmű hozzájárulás rögzítése esetén lehet.

(5) A (4) bekezdés által érintett területeken lakóterület csak szabályozott szerkezetalakítás megtörténte után, ütemezetten jelölhető ki.

1.1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek vonatkozó megállapításai

Szomszédos település neve	Helyi Építési Szabályzat és Szabályozási Terv	Településszerkezeti Terv
Kecskéd	11/2001. (XII.10.) önk. rendelet	134/2001. (XII.10.) sz. határozat
Környe	6/2001. (X.31.) önk. rendelet	3/2016. (I.28.) sz. határozat
Vértessomló	6/2009. (V.11.) önk. rendelet	nincs adat
Várgesztes	14/2011. (XI.29.) önk. rendelet	nincs adat
Gánt	9/2005. (VIII.15.) önk. rendelet	44/2005. (VIII.14.) sz. határozat
Pusztavám	17/2004. (IX.30.) önk. rendelet	nincs adat
Bokod	10/2017. (IV.26.) önk. rendelet	138/2017. (XII.19.) sz. határozat
Dad	11/2005. (VIII.30.) önk. rendelet	44/2005. (VIII.30.) sz. határozat

Kecskéd

Kecskéd település északról határos Oroszlány területével, beékelődik abba. A közigazgatási határ mentén főként kertes és általános mezőgazdasági területek, természetközeli területek találhatóak. A határos szakasz keleti részénél Kecskéd kereskedelmi-szolgáltató gazdasági területe (jelenleg nem működő benzinkút) Oroszlány vizes élőhelyével, természetközeli területtel közvetlenül határos. A 8155 j. út nyugati oldalán a Csíz-hegy lakóterületeivel szemben szintén kisebb kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület található, kamionos szállítmányozási cég telephelye. Kecskéd nyugati közös településhatár szakaszán az oroszlányi erőmű pernyetárolója található, melynek jelentős része átnyúlik Kecskéd közigazgatási területére.

Kecskéd a Vértes és a Bársonyos dombvidék találkozásánál fekszik, Bokod és Környe között. A település főútját a 8155. sz. út adja. A település keleti felén, a 8119 sz. út mentén kispályás repülőtér található. A falu területe 11,08 km², melyen 1990 fő él (KSH, 2015). A tervek szerint a Tatabánya-Oroszlány kerékpárút vonala Kecskéden keresztül megy. A terv megvalósult, a kerékpárutat 2019 októberében adták át.

Környe

Környe északon kis szakaszon határos Oroszlánnyal. Kertes és általános mezőgazdasági területek, valamint turisztikai erdőterületek találhatóak a közigazgatási határnál. Nem található olyan meglévő vagy tervezett létesítmény, amely befolyásolná, korlátozná Oroszlány települést.

Környén keresztül a 8135-ös főút megy, mely egyben a település főutcája is. Oroszlánnyal a 8119-es út és vasútvonal köti össze, illetve az Által-ér mentén húzódó kerékpárút. A település területe 45,36 km², lakossága pedig 4379 fő (KSH, 2015).

Vértessomló

Vértessomló a Vértes hegység északnyugati részén, a Somlyó-hegy lábánál fekszik, a Tatabányai járásban. Oroszlánytól északkeletre, a Majki-hegy túloldalán helyezkedik el. Közvetlen közúti kapcsolat nincsen a két település között. A 22,29 km² területű községben 1303 fő lakik (KSH, 2015).

Várgesztes

Várgesztes Oroszlánnyal keletről határos. A közigazgatási határ mellett erdőterületek találhatóak, ill. egy rövid szakaszon mezőgazdasági terület. Nem található olyan meglévő vagy tervezett létesítmény, amely befolyásolná, korlátozná Oroszlány települést.

Várgesztes a Vértes északnyugati csücskében található, Tatabányától 17 km-re, délre. A falu a gesztesi vár alatti völgyben létesült. Területe 12,04 km², melyen 538 fő (KSH, 2015) él.

Gánt

Gánt a Vértes déli szélén található, Székesfehérvár és Tatabánya között fekszik, körülbelül félúton, légvonalban. Itt volt Magyarország első, Európában is ismert bauxitbányája. A

rekultiválódó területet ma egyedi tájértékként sokan felkeresik. A falu területe 58,14 km², lakossága pedig 862 fő (KSH, 2015).

Pusztavám

Oroszlányt délnyugat felől Pusztavám határolja. A közös határszakasz mentén erdők és korlátozott használatú mezőgazdasági területek találhatóak. Pusztavám mintegy 34,69 km²-es területe 2421 lélekszámú (KSH, 2015).

Bokod

Bokod község Oroszlánnyal nyugatról határos. A közös határszakaszon Bokod erdői, általános és korlátozott mezőgazdasági területei, valamint vízgazdálkodási területei találhatóak. Nem található olyan meglévő vagy tervezett létesítmény, amely befolyásolná, korlátozná Oroszlány települést.

Bokod úthálózatának jelentős elemei a 8127, 8143 és a 8154-es számú országos utak. A település híres a cölöpökön álló házikókról, melyek a Bokodi-hűtőtő felett helyezkednek el. A tavat Oroszlány közigazgatási területe határolja. Bokod területe 29,93 km², népessége pedig 2064 fő (KSH, 2015). Oroszlányt a tervek szerint egy vízműtelep létesítése érintene.

Dad

Dad északról határolja Oroszlány települést. A közigazgatási határnál keletről nyugatra haladva az Által-ér és a mellette fekvő korlátozott használatú mezőgazdasági területek, a 13. sz. Tatabánya-Pápa vasútvonal, majd további általános és korlátozott mezőgazdasági területek találhatóak. A 13. sz. vasútvonal 100-100 m-es védőterülete Oroszlány közigazgatási területét érinti, valamint két tervezett országos főút (105. sz. Sárvár-Tát, ill. Mór-Kecskéd főút) 100-100 m-es védőtávolsága szintén érinti.

Dad a Vértes északnyugati részén található. A településen két országos út megy át, a 8127-es és a 8135-ös. Dad területe 23,75 km², lakosságának száma pedig 977 fő (KSH, 2015).

1.1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

1.1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepciók, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai

Integrált Városfejlesztési Stratégia 2010

A település 2010-ben készítette el az Integrált Városfejlesztési Stratégiáját (IVS) az Oroszlányi Szolgáltató Zrt-vel. Az IVS egy településfejlesztési eszközrendszer, mely középtávra készült, stratégiai célokat fogalmaz meg.

„Az IVS Oroszlány Város Önkormányzatának megbízásából készült az alábbi megfogalmazott célokkal:

- A települési fő fejlődési pontok meghatározása és területi szemléletet is figyelembe vevő kijelölése.

- A középtávú fejlődési lehetőségek, valamint azok megvalósítását segítő fejlesztési források rendszerezése.
- Fejlesztési elképzelések milyen szervezeti és pénzügyi feltételekkel valósíthatók meg hatékonyan.
- Általános elvárás volt, hogy egy kifejezetten stratégiai szemléletű 7-8 éves intervallumot kitöltő tervezési dokumentum kerüljön kialakításra, ahol a különböző területek, társadalmi, szociális, gazdasági ágazatok és a speciális településfejlesztési szakmai elképzelések integráltnak jelennek meg.”

A 2010-es IVS **Antiszegregációs Tervet** tartalmazott. Ezen kívül fejlesztési akcióterületeket jelölt ki a 2007-2013-as időszakra a következő településrészekre:

- Óváros
- Újváros
- Ófalu
- Kecskédi lakótelep
- Borbálatelep
- Haraszt-hegy és Bányász körút térsége
- Iparterületek
- Kereskedelmi terület

Integrált Településfejlesztési Stratégia 2015

A város Integrált Településfejlesztési Stratégiáját (ITS) 2015-ben készítette el a Közép-Pannon Regionális Fejlesztés Zrt. belügyminisztériumi megbízásból. A fejlesztés szemléletű, középtávú (7-8 év) dokumentumot az önkormányzat készítteti.

A város jövőképe, **középtávú stratégiai célja**, hogy a bányászvárosból egy innovatív, sokszínű központ legyen, mely a lakosság a látogatók és a vállalkozók számításainak is megfelel.

Átfogó célok:

- Gazdaság- és infrastruktúrafejlesztés

A bányászati tevékenység felszámolása óta a környezeti állapot javuló tendenciát mutat. Erre és az épített értékekre alapulva környezet- és energiatudatosan fejleszthető a gazdaság és az infrastruktúra.

- Épített környezet korszerűsítése

A komplex beavatkozás magában foglalja az új útpályák létesítését, illetve az épületállomány és közműhálózat energiatakarékos korszerűsítését is, mely hozzájárul a város minőség, természeti és környezeti állapotának javulásához.

- Szakképzés és szociális szolgáltatások nyújtása

A város és vonzáskörzetében élők számára magas színvonalú szakképzés biztosítása, az egészségügy fejlesztése és az egyéb, szociális ellátások sorának bővítése (pl.: kulturális és rekreációs létesítmények) javuló életminőséghez vezetnek.

Középtávú tematikus célok

Gazdaság:

- Munkahelyteremtés, foglalkoztatás növelés, képzési modernizáció

Szükséges a közlekedésfejlesztés (új feltárási út, kerékpárút, tömegközlekedés fejlesztése) is, hiszen jelenleg a gazdasági területeket a városon keresztül lehet elérni. A város gazdaságának igényeinek nagy részben nem felelnek meg a munkavállalók (szak-)képzettsége, ezért sokan más térségben dolgoznak, csökken a város népességmegtartó ereje. Emiatt az ehhez megfelelő képzést biztosítani kell. Oroszlány a várostérség tagja (Tatabánya, Tata, Oroszlány), emiatt fontos a térségi funkciók megosztása és a „piaci rések” megtalálása.

- Turisztikai programcsomagok és térségi együttműködések

Turizmus fejlesztése mellett egy, a turisztika menedzselésével, feltárással, attrakciók biztosításával foglalkozó szervezetet kell létrehozni, amely csatlakozik valamely térségi szervezethez is. A turizmus fejlesztése a külterület épített és természeti értékein alapul, kihasználva és megújítva a bányászat során kiépült út- és infrastruktúra hálózatokat, felhasználva a volt bányászati területeket.

Épített és természeti környezet:

- Általános komfort feltételeinek fejlesztése

Korszerű, a lakosság számára vonzó városközpont kialakítása a már revitalizált Fő-tér és a fejlesztendő igazgatási központok köré szervezve. Az épületállomány energetikai és esztétikai korszerűsítését folytatni kell, a tereket, parkokat fejleszteni. A szegregációval fenyegetett területeket fejleszteni, közvilágítás és kamerarendszer további kiépítése.

- Közlekedési kapcsolatok fejlesztése

Ipari forgalom városon kívül helyezése egy, az M1-es autópályával összekötő út által. A városon belüli utcák útburkolatának javítása, új járdák kiépítése és a vasútállomás rekonstrukciója mellett fontos a közműhálózat fejlesztése és a kerékpárút hálózat fejlesztése is.

- Természeti és környezeti állapot javítása

A barnamezős, bányaterületek rekultiválása és a vízfolyások, tavak revitalizációja hozzájárul a színvonalas városi élethez és a turizmushoz is. Gazdaság környezetbarát fejlesztése és monitoring rendszer kiépítése.

Társadalom:

- Oktatás, egészségügy és szociális ellátás fejlesztése

A célok eléréséhez elengedhetetlen a városi közösség igényeinek kielégítése és a szociális ellátás fejlesztése. Új közösségi terek, helyi programok kellenek a helyi identitás növelésének érdekében. Szociális (idősek otthona), oktatási és egészségügyi (sürgősségi központ kialakítása) létesítmények kialakítása, korszerűsítése, fejlesztése.

Városrészi területi célok

- Ófalu:

Rehabilitáció a falusias karakter és a nemzetiségi (főleg szlovák) hagyományok megőrzésének figyelembevételével. Épületek korszerűsítése (fűtés, hőszigetelés), közműhálózat és közutak javítása, járda biztosítása a hiányzó szakaszokon.

- Óváros:

Hiányzó városközpont kialakítása, az elkezdett rehabilitáció folytatása, a városrész felzárkóztatása az épületállomány, közút- és közműhálózat javítása és a zöldfelületek megújításával. A felmerült parkolóhelyigények kielégítése és kerékpárút létesítése. Közintézmények korszerűsítése, „Szolgáltató-Központ” kiépítésének folytatása. Főtér funkcióbővítése, környező épületeinek állapotjavítása és egyéb közterületfejlesztés.

- Újváros:

Esztétikailag vonzóbb városkép kialakítása és a városrész szabadidőstevékenységének fejlesztése a közút- és közműhálózat javítása, zöldfelületek rekonstrukciója, épületek korszerűsítése és a gyalogos- és kerékpáros közlekedés fejlesztése révén. A vasútállomás és környezetének rekonstrukciója is időszerű, P+R és B+R parkolók létesítése és a gyalogos megközelítések javítása. A tavak és az Által-ér vízrendezése, környezetüknek javítása, esetleges funkcióbővítésük mellett.

- Kecskédi úti lakótelep:

Lakóövezeti funkciók feltételeinek fejlesztése, közterület fejlesztés. A csekély mértékű közterületek, zöldfelületek fejlesztése és bővítése, vasúton átívelő összeköttetések biztosítása. Emellett a lakóépületek korszerűsítése, úthálózat javítása (forgalomtechnikailag és minőségileg) is szükségeltetik.

- Borbálatelepep:

Közterület-rehabilitáció és intézmények fejlesztése, mivel a területen alacsony az intézményi ellátottság, a kereskedelem-szolgáltatás funkció is kevés helyen van jelen és közcélú zöldfelület sincs elegendő. Az úthálózat forgalomtechnikai fejlesztése és a hiányzó útburkolatok pótlása is szükséges a területen.

- Haraszt-hegy és Bányász körút térsége:

Rekreációs terület kialakítása a közterületek fejlesztésével és oktatási, sportlétesítmények fejlesztése. Épületek korszerűsítése és a közutak, közművek javítása. Haraszt-hegy esetleges rendezvényközponttá alakítása.

- Iparterület:

Az ipari park vonzerejének növelése a fenntartható munkahelyteremtés és a város versenyképességének erősítése érdekében, mivel a területrészen barnamezős és így funkcióhiányos is. Az ipari park fejlesztésének érdekében célszerű lenne intézményeket,

közszolgáltatásokat elhelyezni a területen. A park könnyű megközelítéséhez elengedhetetlen az infrastruktúrafejlesztés is.

- Kereskedelmi terület:

Kommunális szolgáltatások fejlesztése, a kereskedelmi terület vonzerejének növelése fejlesztésekkel.

- Külterület:

Majk-pusztá:

A turisztikai adottságok kihasználása az idegenforgalmat ösztönző feltételek javításával, új turisztikai attrakciók létesítésével. A terület alkalmas lehet a „Vértess Kapuja” cím elnyerésére. Ehhez szükségeltetik némi fejlesztés: szállás, valamilyen attrakció.

Német, Nyíres dűlő:

A jelenleg külterületen lévő, beépülő területen a közművesítés nem teljesen megoldott, illetve az úthálózat sem kiépített. Az idekötözők integrálódását segítő szociális, felzárkóztató intézkedések szükségesek.

A településre készült további koncepciók:

- Települési közoktatási esélyegyenlőségi program (2012)
- Közoktatási Fejlesztési Koncepció (2010)
- Ifjúsági koncepció (2012)
A koncepciót 2012-ben felülvizsgálták, majd cselekvési tervet készítettek hozzá a 2012-2014-es időszakra.
- Közművelődési koncepció (2012-2016)
- Gazdasági program (2014-2019)
- Társadalmi Bűnmegelőzési és Közbiztonsági Koncepciója és Cselekvési Terve (2017)
- Oroszlány Város Önkormányzatának Sportlétesítmény Felújítási Programja 2011-2014
- Oroszlány Város Önkormányzatának Sportkoncepciója 2017-2020 (2016)
- Oroszlány Város Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciójának Felülvizsgálata (2018)
Az eredeti koncepció 2004-ben készült, melyet 2009-ben, 2016-ban, illetve 2018-ban vizsgáltak felül.
- Oroszlány Város Önkormányzatának Közép- és Hosszútávú Vagyongazdálkodási Koncepciója
- Oroszlány Város Zenei Koncepció (2018)

A koncepciók alátámasztják az oktatási és szociális ellátás javításának szükségességét, a közösségi funkciók bővítését és fejlesztését, valamint a közbiztonság javítását is.

1.1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

Nincs településfejlesztési és településrendezési szerződés érvényben.

1.1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 16. § alapján az önkormányzat a településszerkezeti tervet 10 évente, a helyi építési szabályzatot 4 évente áttekinti, ellenőrzi,

és dönt arról, hogy továbbra is változatlan tartalommal alkalmazza, módosítja vagy újat készít.

Oroszlány Város Önkormányzata Képviselő-testülete 80/2009. (IV.30.) Kt. határozattal döntött, hogy a város a településrendezési eszközök teljes felülvizsgálatát megkezdi. Elsőként 2019-ben a Településfejlesztési Konceptió kidolgozására kerül sor.

Településfejlesztési Konceptió:

Oroszlány városa utoljára 2003-ban készített településfejlesztési koncepciót, így annak aktualizálása a leg időszerűbb.

Településszerkezeti Terv:

A hatályos Településszerkezeti Terv Oroszlány Város Önkormányzata Képviselő-testületének 52/2005. (VIII.9.) önk. határozattal fogadták el, utolsó módosítását pedig a 147/2018 (IX.18.) önk. határozattal fogadták el.

- Oroszlány Város Önkormányzat Képviselő-testületének 147/2018.(IX.18.) Kt. számú határozata a településrendezési tervvel kapcsolatos döntésekről
- Oroszlány Város Önkormányzat Képviselő-testületének 217/2016.(XII.13.) Kt. számú határozata a Településszerkezeti Terv módosításáról
- Oroszlány Város Önkormányzat Képviselő-testületének 132/2016.(VI.27.) Kt. számú határozata a Településszerkezeti Terv módosításáról
- Oroszlány Város Önkormányzat Képviselő-testületének 53/2016.(III.29.) Kt. számú határozata a Településszerkezeti Terv módosításáról
- Oroszlány Város Önkormányzat Képviselő-testületének 168/2015.(IX.8.) Kt. számú határozata a Településszerkezeti Terv módosításáról
- Oroszlány Város Önkormányzat Képviselő-testületének 134/2013.(VII.27.) Kt. számú határozata a Településszerkezeti Terv módosításáról
- Oroszlány Város Önkormányzat Képviselő-testületének 151/2011.(XI.4.) Kt. számú határozata a Településszerkezeti Terv módosításáról
- Oroszlány Város Önkormányzat Képviselő-testületének 96/2011.(VI.29.) Kt. számú határozata a Településszerkezeti Terv módosításáról
- Oroszlány Város Önkormányzat Képviselő-testületének 73/2006.(IX.26.) Kt. számú határozata a Településszerkezeti Terv módosításáról
- Oroszlány Város Önkormányzat Képviselő-testületének 52/2005.(XII.13.) Kt. számú határozata a Településszerkezeti Terv módosításáról

A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek:

147/2018.(IX.18.) Kt. határozattal életbe lépett Településszerkezeti Terv szerinti megállapítások:

- 13009, 13010/2 hrsz-ú telkek kertes mezőgazdasági területből való átsorolása gazdasági kereskedelmi-szolgáltató egységbe. Az átsorolás megtörtént, az ingatlan telephelyként funkcionál.
- 583/43 hrsz-ú terület a Labanc-patak mentén a nagyvárosias lakóterület és a gazdasági terület között véderdő került kijelölésre, mely megerősíti a patak mentén kialakult fás területeket és további erdősítésre is lehetőséget ad.

- A 0359/2-4 hrsz-ú területek átsorolásra kerültek, azonban még nem valósult meg a tervezett ipari fejlesztés, jelenleg továbbra is mezőgazdaság folyik a területen, de az ipari fejlesztés számára a hely biztosítva van.
- A 0446/6 és 0446/7 hrsz-ú területek sporttelep bővítésének érdekében gazdasági területből átsorolásra kerültek Kb-s övezetbe. A beruházás megtörténet, a területen sportpálya létesült.
- A Szent Borbála és Bokodi út kereszteződésének átgondolása a terven jelölve van, miszerint nyomvonalváltoztatással kedvezőbb megközelítést biztosítana az új elgondolás a gazdasági területekről. A terv még nem valósult meg, a nyomvonala Szerkezeti Terven van jelölve. Az átalakításra a helyszín megfelelő.

Helyi Építési Szabályzat:

A hatályos Helyi Építési Szabályzatot Oroszlány Város Önkormányzata Képviselő-testületének 20/2006.(X.11.) önk. rendelettel fogadták el, utoljára pedig 2018-ban (14/2018.(IX.20.) önk. rendelet) módosították. A Szabályozási Tervet tizenhét szelvényre bontották szét.

Helyi Építési Szabályzat és Szabályozási Terv:

- Oroszlány Város Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2018.(IX.20.) önkormányzati rendelete a Helyi Építési Szabályzatról szóló többször módosított 20/2006.(X.11.) önkormányzati rendelet módosításáról
- Oroszlány Város Önkormányzata Képviselő-testületének 14/2018.(IX.20.) önkormányzati rendelete a Helyi Építési Szabályzatról szóló többször módosított 20/2006.(X.11.) önkormányzati rendelet módosításáról
- Oroszlány Város Önkormányzat Képviselő-testületének 29/2016. (XII.18.) önkormányzati rendelete a helyi építési szabályzatról szóló 20/2006. (X.11.) önkormányzati rendelet módosításáról
- Oroszlány Város Önkormányzat Képviselő-testületének 18/2016. (VII.2.) önkormányzati rendelete a helyi építési szabályzatról szóló 20/2006. (X.11.) önkormányzati rendelet módosításáról
- Oroszlány Város Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2016. (IV.3.) önkormányzati rendelete a helyi építési szabályzatról szóló 20/2006. (X.11.) önkormányzati rendelet módosításáról
- Oroszlány Város Önkormányzat Képviselő-testületének 22/2015. (IX.12.) önkormányzati rendelete a helyi építési szabályzatról szóló 20/2006. (X.11.) önkormányzati rendelet módosításáról
- Oroszlány Város Önkormányzat Képviselő-testületének 12/2013. (VIII.6.) önkormányzati rendelet tervezete a helyi építési szabályzatról szóló 20/2006. (X. 11.) önkormányzati rendelet módosításáról
- Oroszlány Város Önkormányzat Képviselő-testületének 19/2012. (VII.12.) önkormányzati rendelete a helyi építési szabályzatról szóló 20/2006. (X. 11.) önkormányzati rendelet módosításáról
- Oroszlány Város Önkormányzata Képviselő-testületének 19/2011. (XI.12.) önkormányzati rendelete a helyi építési szabályzatról szóló 20/2006. (X. 11.) Ör. rendelet módosításáról

- Oroszlány Város Önkormányzat Képviselő-testületének 15/2011.(VII.7.) önkormányzati rendelete a helyi építési szabályzatról szóló 20/2006. (X. 11.) önkormányzati rendelete módosításáról
- Oroszlány Város Önkormányzatának 8/2010. (V.13.) Ör. rendelete a helyi építési szabályzatról szóló 20/2006. (X.11.) Ör. rendelet módosításáról
- Oroszlány Város Önkormányzatának 5/2010. (III.11.) Ör. rendelete a helyi építési szabályzatról szóló 20/2006. (X.11.) Ör. rendelet módosításáról
- Oroszlány Város Önkormányzatának 17/2009. (VII.25.) Ör. rendelete a helyi építési szabályzatról szóló 20/2006. (X.11.) Ör. rendelet módosításáról
- Oroszlány Város Önkormányzatának 9/2009. (IV.9.) Ör. rendelete a helyi építési szabályzatról szóló 20/2006. (X.11.) Ör. rendelet módosításáról
- Oroszlány Város Önkormányzatának 27/2008. (XI.13.) Ör. rendelete a helyi építési szabályzatról szóló 20/2006. (X. 11.) Ör. rendelet módosításáról
- Oroszlány Város Önkormányzatának 14/2008. (VI.11.) Ör. rendelete a helyi építési szabályzatról szóló 20/2006. (X. 11.) Ör. rendelet módosításáról
- Oroszlány Város Önkormányzatának 9/2007. (IV. 11.) Ör. rendelete a helyi építési szabályzatról szóló 20/2006. (X. 11.) Ör. rendelet módosításáról
- Oroszlány Város Önkormányzat Képviselő-testületének 20/2006.(X.11.) önkormányzati rendelete¹ a helyi építési szabályzatról
- Oroszlány Város Önkormányzatának 20/2006.(X.11.) ÖR rendelete* a helyi építési szabályzatról

1.2. TELEPÜLÉSSZERKEZET VIZSGÁLATA

1.2.1. Hálózatok, belső rendszerek

Oroszlány város belterületének fő tengelye a Rákóczi út, azaz a 8143. számú út belterületi szakasza, amely az M1-es autópályától - Tatabányán és Környén áthaladva éri el Oroszlányt, s a városon áthaladva Bokod felé vezet tovább. A közigazgatási területen még két országos mellékút halad át, Székesfehérvár, illetve Kecskéd felé. A külterületet átszövik a régi bányákhoz vezető utak. A városnak az országos elsőrendű közlekedés hálózattal, sem a vasúton, sem a közúton nincs közvetlen kapcsolata, viszont a városon áthaladó országos mellékút és a vasútvonal jelentősen befolyásolja a város életét, hiszen megosztja a városszerkezetet. A Rákóczi úton át halad a város déli részéről az ipartelepek forgalma is az autópálya felé. A városrészek között a belterület északi részén a vasúti pályán át csak a Dózsa György úton lehet menni. Oroszlány további fejlődését befolyásolhatja a Rákóczi út nagy átmenő forgalma és az országos hálózatok kapcsolatának hiánya.

A belterület mai szerkezetét a történelmi kialakulás, a domborzat és a vízrajz jelentősen meghatározza. Az első településrész két patak völgy közötti magasabban fekvő területre épült, egy utcás hossz tengelyű falusi beépítés volt. A patakokkal párhuzamosan északnyugat, dél-kelet irányba épületek fel a házak, a kertek a patakpartig futottak le. A falu struktúráját őrzi az Ófalu főutcája (Alkotmány utca kisebb szakasza) és annak környéke. A

falu fejlesztéséhez is szükséges volt vízrendezésre, melyet az Óváros és az Újváros kiépítése során továbbiak követtek.

Oroszlányt, a tervezett bányavárost a Vértes északi hegy lábánál sík területre telepítették le a múlt század közepétől. A szénbányák megnyitásával párhuzamosan folyamatosan alakult át a környék és pár évtized alatt felépült a mai város.

A munkás lakóterületeket annak idején nagyobb térségi koncepció alapján helyezték el. A sík területre telepített város egyaránt közel esik a bányákhoz és az erőműhöz is. A lakóterületek mellől elvezették a felszíni vizeket, központba került a vasút, s tőle délre alakították ki a szénosztályozót, a szélirány szerint jó tájolású területen.

A tervezett középmagas beépítésű, városias szövet a fő út két oldalán van (Ó- és Újváros). A nagyobb tömböket a beépítés keretesen szegélyezi, az alapfokú intézményeket a belső zöldfelületeken helyezték el. Ma már nagy problémát jelent, hogy az építés idején kevesebben használtak autót, s nem volt szükség garázsra és parkolóhelyre. A házak hőtechnikai felújítása folyamatos, de sok területen a privatizált épületek lakóinak nincs anyagi fedezete sem a rendszeres karbantartásra, sem a felújításra. A többszintes beépítéseknel, jellemzően az Óvárosban szlömösödési folyamat indult el. A beépített területekből kimagaslik a Haraszt-hegy, ahol a víztorony körül a szocialista korban kimagasló színvonalú parkot építettek ki, szoborkerttel, felvonulási térrel. A területen volt mozi és vidámpark is. Ma a Rákóczi út mentén, a hegyoldalban városi intézmények működnek.

A Haraszt-hegytől délkeletre található kertvárosias rész az 1980-as években épült be, a domborzati viszonyokhoz igazodva, kacsaringós utcák mentén.

A városias, magasabb területek körül épültek ki a kertvárosi térségek. Rendezett kertvárosi területek találhatóak a belvárostól délre a Bányász körút mellett, valamint a vasúttól nyugatra lévő lakóterületek is kertvárosias jelleggel épültek ki (Kecskédi lakótelep, Borbálatelepe).

A várostól nyugatra lévő erőműtelep és az erőműtó az elmúlt fél évszázadban meghatározta a város gazdasági helyzetét, illetve arculatát. A szénbányák bezárása az erőműtelepet is átformálja, jelenleg ideiglenesen gázüzemű távhőellátás van, de később az erőmű egy része megújuló energiafelhasználással fog működni.

A város déli területei átalakulóban vannak: a vasút mellett, a régi szénosztályozó területe beépítetlen barna mezős térség, ami mellett a Mindszenti úttól keletre új gazdasági területek épültek ki. Oroszlány déli részén több, mint 100 hektáron ipari park működik. A rendezett telepeken általában autó alkatrészeket, illetve azokhoz szükséges eszközöket, alapanyagokat állítanak elő. A déli területekről a kamion forgalom a városközponton halad át.

Városszerkezeti egységek

1.2.2. Területhasználat (területhasználat és a területfelhasználás konfliktusai)

Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, Oroszlány közigazgatási területének fekvés szerinti megoszlása:

Belterület 512,7 ha

Külterület: 6861,5 ha

Zártkert: 212,1 ha

Közigazgatási területe: 7586,3 ha

Oroszlány területének közel 6,7 %-a belterület, 2,8 %-a zártkert, a fennmaradó rész külterület. A **nagy területű külterület jelentős része valamilyen természetvédelmi lehatárolással érintett erdő**, kevés szántó és legelő terület van.

1.2.2.1. Beépítésre szánt területek

A belterület jellemzően beépítésre szánt terület, azonban néhány külterületen lévő terület is (különleges) beépítésre szánt területként kezelendő, mint például Majki műemlék terület és a Bányamúzeum.

- A beépítésre szánt területek nagy része **lakóterület**, melyek között a településen nagyvárosi, kisvárosias, kertvárosias lakóterület és falusias lakóterületek is találhatóak. Nagyvárosi lakóterület a Rákóczi úttól északra, illetve a Fürst Sándor utca

mentén épültek ki. Kisvárosias lakóterületek a településközponti területek peremén és a nagyvárosias beépítés körül találhatóak. Az Alkotmány út mentén a beépítés továbbra is őrzi a korábbi, falusias jellegét. Kertvárosias beépítésben élnek a város déli zónájában és a vasút nyugati oldalán lévő Kecskédi lakótelep és Borbálatelepen.

- Beépítésre szánt továbbá a **vegyes terület**, ezen belül a központi vegyes terület és a településközpont vegyes terület, az intézmények elhelyezését szolgáló építési övezetek általánosságban a városközpontban, illetve a lakótelepi alközpontokban vannak.
- **Gazdasági területek** közül a jelenlegi TRT kereskedelmi, szolgáltató terület, ipari terület és jelentős mértékben zavaró hatású ipari területeket különböztetett meg. A legnagyobb gazdasági térség a város déli részén lévő ipari park. Az új kereskedelmi szolgáltató terület a „városkapu” térsége, Oroszlány északi részén.
- **Különleges beépítésre szánt területek** közé sorolta a jelenlegi TRT a temető, a kisállat-temető, a hulladéklerakó területét, az idegenforgalmi területeket, a bányász múzeumot, a komplex telepet és a rekultiválandó területeket is.
- **Üdülőterület** található a település északnyugati részén, a Hűtőtó mentén.

1.2.2.2. Beépítésre nem szánt területek

A külterület nagy része beépítésre nem szánt terület, kisebb foltokban, elszórtan található a külterületen beépítésre szánt terület is.

- **Erdőterület** a külterületen a legjellemzőbb tájhasználat. Oroszlány térségében védett vagy védelmi célú erdőterületek és turisztikai rendeltetésű erdőterületek egyaránt megtalálhatók.
- **Mezőgazdasági területek** közül a településen általános mezőgazdasági terület, farmgazdasági terület, kertgazdálkodási terület, korlátozott felhasználású mezőgazdasági terület és védett mezőgazdasági terület besorolású terület van.
- **Közlekedési és közműterületek** beépítésre nem szánt területekhez tartoznak. Ezek közül Oroszlányon vasúti terület, közműterület, valamint közútterület van jelen. Utóbbit a hálózatban való betöltött szerepük alapján sorolják tovább.
- **Zöldterület** besorolású közparkok a város belterületén helyezkednek el.
- **Vízgazdálkodási területek** bel- és külterületen is jelen vannak.
- Külterületen több **természetközeli területet is** lehatároltak, melybe a mocsarak, nádasok tartoznak.
- **Különleges beépítésre nem szánt területek** közé tartoznak a sportterületek, valamint a turisztikai jellegű területek.

1.2.2.3. Funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatos)

Oroszlány középső, nyugati, illetve keleti részén döntően lakóterületek találhatóak. Északi részén kisebb foltokban, a Déli részén pedig nagyobb kiterjedésben gazdasági területek vannak.

A lakóterületek között számos, lakosságot kiszolgáló funkció helyezkedik el. Oroszlány alap intézményi ellátottsága kielégítő, főbb utak mentén helyezkednek el, azonban a köztük lévő területek funkcióhiányosak. A település Főutcája a Rákóczi Ferenc út, ami központi vegyes, valamint településközponti övezetbe sorolt. Az út mentén számos intézmény sorakozik: Polgármesteri Hivatal, bankok, posta, valamint a Főtér köré szerveződve található könyvtár, sportcsarnok, uszoda is. Az óváros, Fürst Sándor utcája is markáns, döntően nagyvárosias beépítés jellemzi. Az utcában található a Kormányablak, valamint a Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központjának Kirendeltsége, illetve egy általános iskolák is. Az Ófaluban húzódó Alkotmány út mentén elszórtan található kisebb-nagyobb boltok, az utcában két templom, valamint a Rákóczi Ferenc út találkozásánál egy orvosi rendelő is található.

A két központi területet kereskedelmi és szolgáltató egységek gazdagítják: számos bolt és vendéglő helyezkedik el az utcák mentén -a Rákóczi Ferenc út felé koncentrálódva-, azonban a kisebb utcák ellátottsága jóval csekélyebb.

1.2.3. Településszerkezet-fejlesztést befolyásoló tényezők

A város déli határában kialakult és fejlődő ipari zóna Oroszlány város fejlődésének a jövőben is az alapja lehet. Problémát jelent, hogy **az ipari üzemek forgalma a város fő közlekedési útján, a Rákóczi úton halad.** Feltétlenül fontos lenne a várost elkerülő közlekedési útvonal kiépítése.

A városszerkezet fejlesztését, átrendeződését jelentősen meghatározzák a térségi infrastruktúrafejlesztési elképzelések. A várostól délre tervezett távlati gyorsforgalmú vasútvonal a belterületek déli irányú fejlesztését befolyásolhatja.

A kialakult **városi szövet középső sávjában nagyon sok alulhasznosított, barnamezős, be nem épített terület van.** Ezek reális beépítését a múlt „öröksége” nehezíti meg. Az intenzív lakóterületek mellett túlzott vasúti területek és tőlük délre lévő volt szénrakodó területek jelenleg nincsenek városi tulajdonban, ezek kármentése és a volt ipari létesítmények bontása költséges.

Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület a város délnyugati területén, a gazdasági területektől nyugatra, a Szalagpálya dűlőtől délre található kertes területek a **Német dűlő, Nyíres dűlő területe.** A kezdetben csak kertművelés céljára használt területekre időközben állandó lakhatást biztosító épületek létesültek. Az épületállomány romlásnak indult, az infrastruktúra nem teljesen kiépített, földutak vezetnek a lakóházakhoz. A vasút, Bokodi út és a Szalagpálya dűlő által elszeparált terület szegregációval veszélyeztetett.

A külterületen lévő, erdőterületek által közre zárt, felhagyott bánya területek több helyen rekultiválódtak, több bánya tó alakult ki. ezek körül érdemes lenne turisztikai fejlesztési területeket kialakítani.

1.3. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA

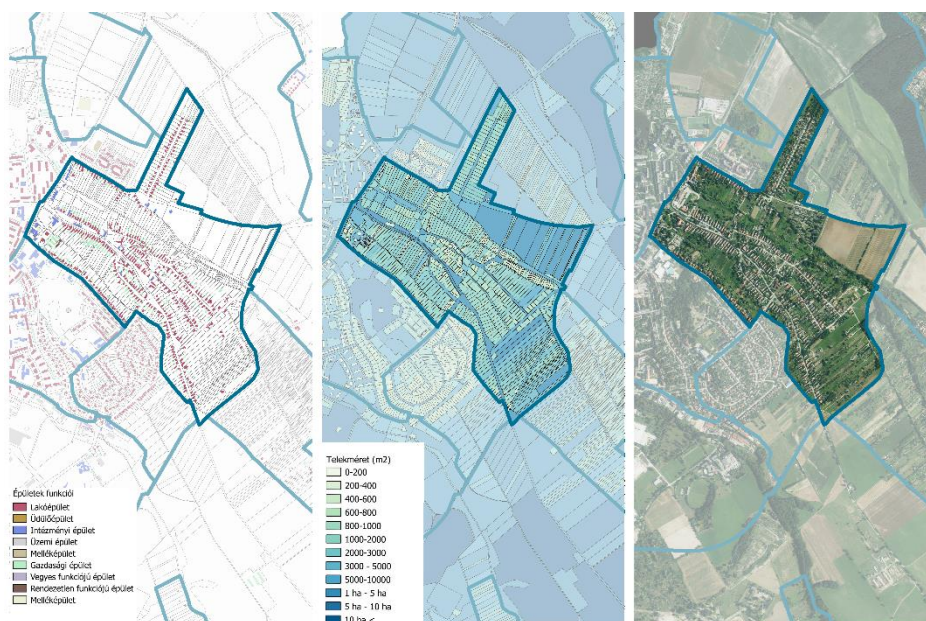
1.3.1. A telekstruktúra vizsgálata

Oroszlány területének közel 6,7 %-a belterület, 2,8 %-a zártkert, a fennmaradó rész külterület. A külterület jelentős része erdőterület, az ökológiai magterület része. A város felé felváltják a füves és mezőgazdasági területek. A település területének közel fele erdősült. A gyepek területek legelők, rétek, a mezőgazdasági területek pedig általános, illetve kertek besorolásúak.

1.3.1.1. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat

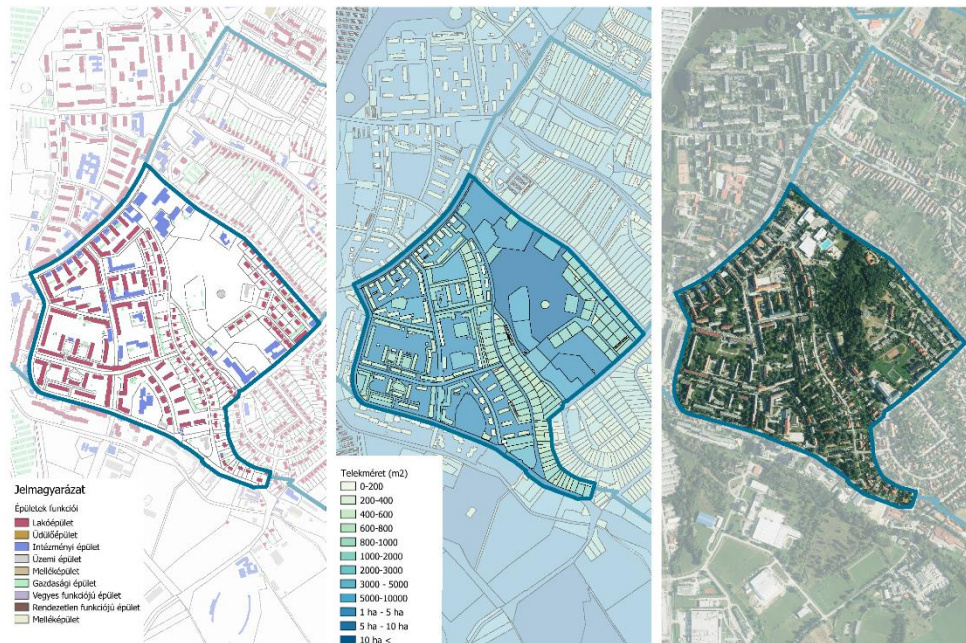
A település eltérő karakterű területei mind-mind különböző telekmérettel és beépítési jellemzővel bírnak. A belterület felé a teleknagyságok egyre kisebbek, morfológiájuk pedig változatos. A külterület döntő része erdőterületek, melyek egybefüggő, nagy telkeken helyezkednek el. A mezőgazdasági és egyéb tevékenységek területének nagysága változatos. A teleknagyságokat részletesen a VR-V5 tervlap mutatja be.

Az **Ófalu** a település legrégebb óta beépített területe. A településrész a mai napig őrzi az egykori, főbb jellemzőit. Halmazos telekrendszere szalagtelkeket sorakoztat. Szerkezetében őrzi az egykori településmag vonalait. A keskeny, hosszú szalagtelkeken jellemzően oldalhatáron álló, utcára merőleges parasztházak állnak, rend szerint földszintesek, de néhány épület tetőtere beépített, illetve pár egy emeletes épület is jelen van. A telkek átlagos mérete 800 m² körüli.

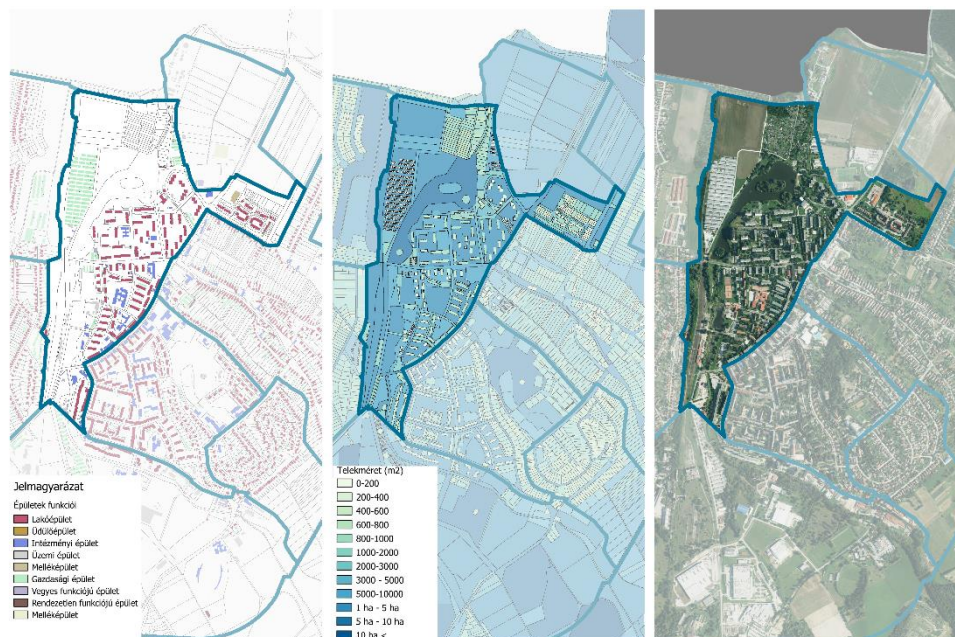

Az **Óváros** a főutcáról nyílik, az iparterületektől északra helyezkedik el. A területen jellemzők a telepszerű beépítések. Telkei többségében lakóházakhoz idomult úszótelkek (600-800 m²), melyek jellemzően tömbtelkeken (~15000m²) helyezkednek el. A vegyes struktúrájú területet teresedések és nagyobb zöldfelületek gazdagítják. A területen több intézmény is található. A településrész keleti részén nagyobb zöldterület van.

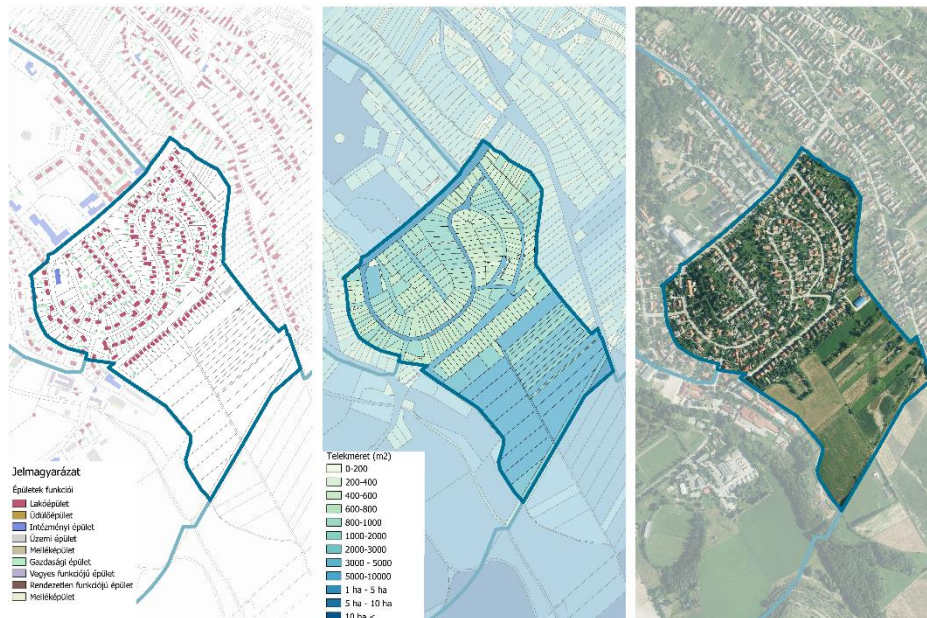

Újvárosban főként tömbtelkekből álló lakótelepek vannak, melyek akár 20000-25000 m² területűek, a 4-5 emeletes épületek telkei pedig átlagosan 550 m²-esek. A városrészben található a Malom-tó, mely rekreációs terület. Intézményi ellátottsága erős, főként oktatási és szociális intézmények helyezkednek el a városrészben.

Kertváros településrészen a telkek és az utcák a domborzathoz idomulva alakultak ki. A terület délkeleti része még nem épült be, de az utóbbi években erősen megindult a beépítés is. A fejlesztések miatt valószínűleg számos telekalakítás is lehet majd a területen. A terület kertvárosias, főként egyemeletesek.

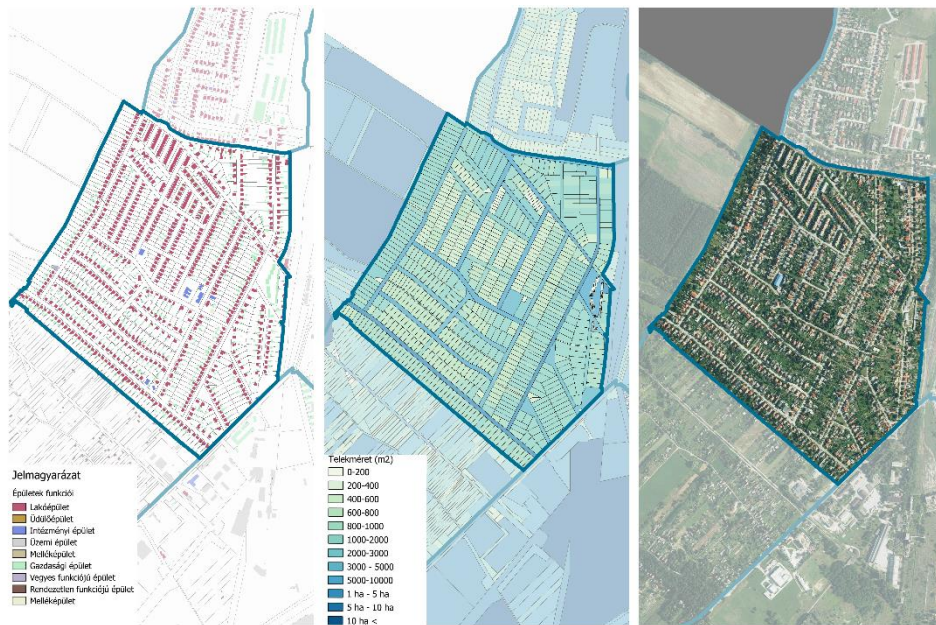

Kecskédi lakótelep két részre bontható: keleti részét, mely a vasút mellett helyezkedik el, gazdasági területek alkotják (3000 m²-es teleknagyságok), míg nyugati részén a családi házas beépítés a jellemző (700 m²-es teleknagyságok).

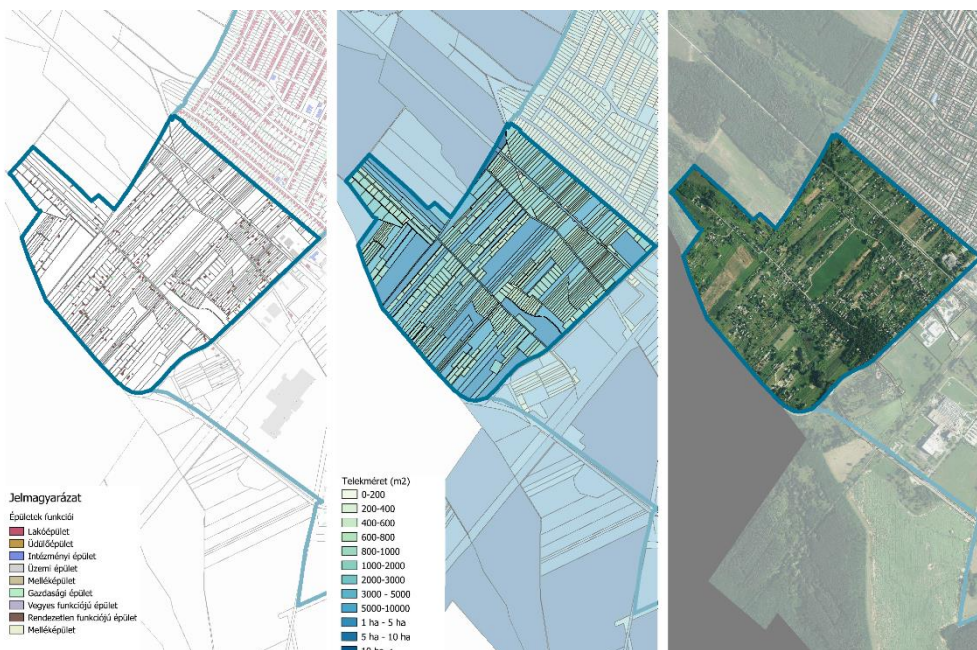

Borbálatelepet családiházias beépítés jellemzi, mely négyzethálós utcaszervezettel rendelkezik. A telkek nagysága nagyjából egységes, a terület döntő részét 500, illetve 800 körüli négyzetméter nagyságú telkek adják, de néhány telek akár ennek duplája is lehet, rend szerint ezek kereskedelmi-szolgáltató egységeket jelent. Intézmények a terület közepén jellemzőek.

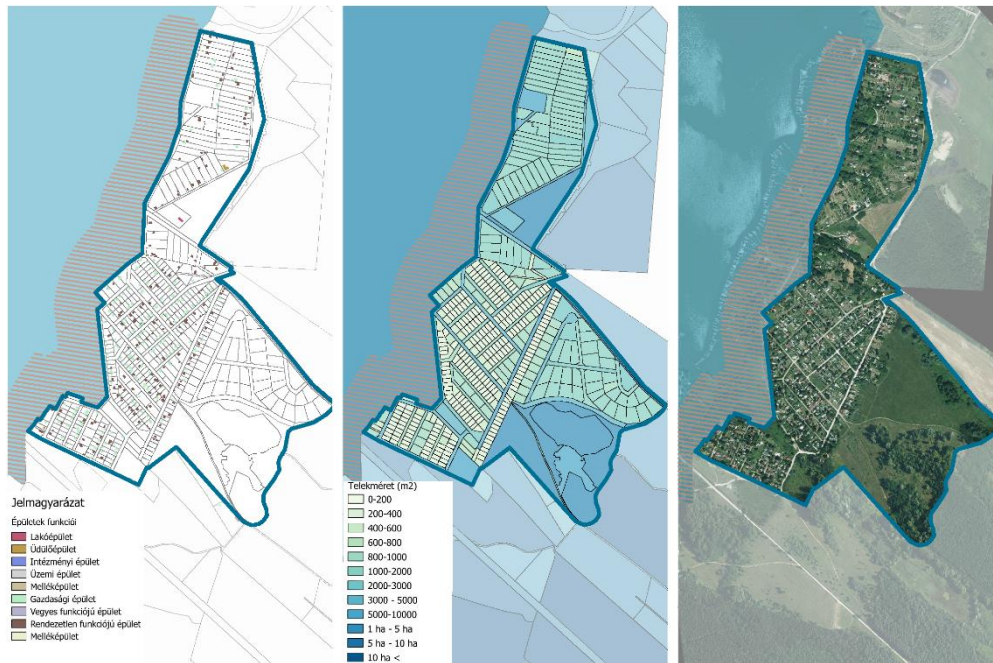

Német- és Nyíresdűlő Borbálateleptől délre helyezkedik el. A Szalagpálya dűlő déli részén a terület keskeny, szalagtelkes, melyet keskeny úthálózat szabdal fel. A terület volt zártkertek, sűrű telekosztással. Intézmény nincs a területen.

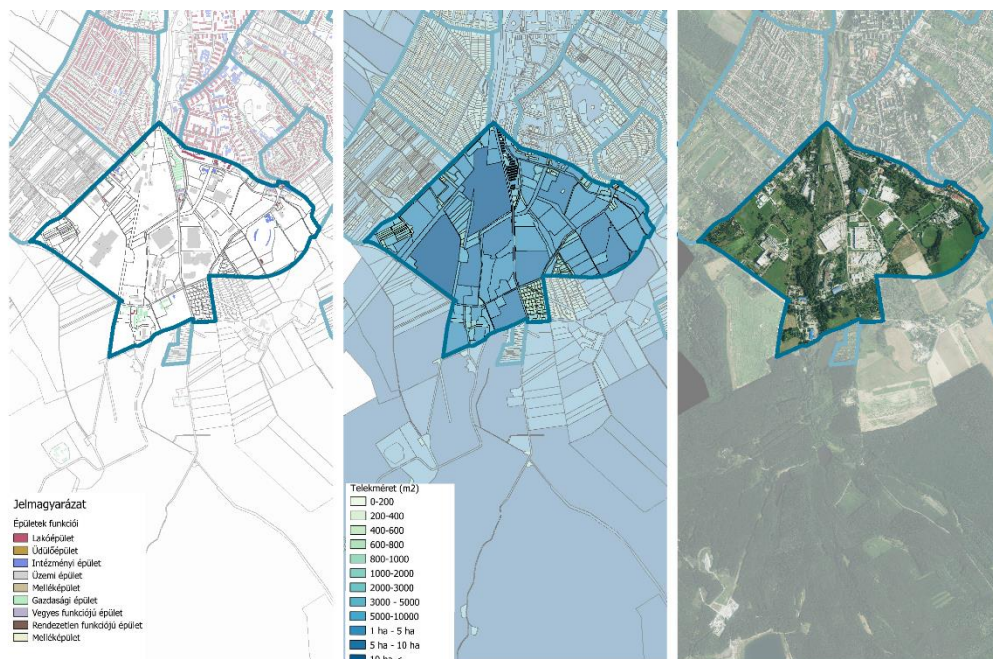

Üdülőterület Oroszlány északnyugati részén található, nagyobb kiterjedésben a Bokodi-tó mentén. A telekstruktúra változatos, míg a Bokodi-tó melletti területen a kompakt telkek a sugarasan elágazó úthálózathoz csatlakoznak, addig a még beépítetlen területek nagyobb telkekkel rendelkeznek.

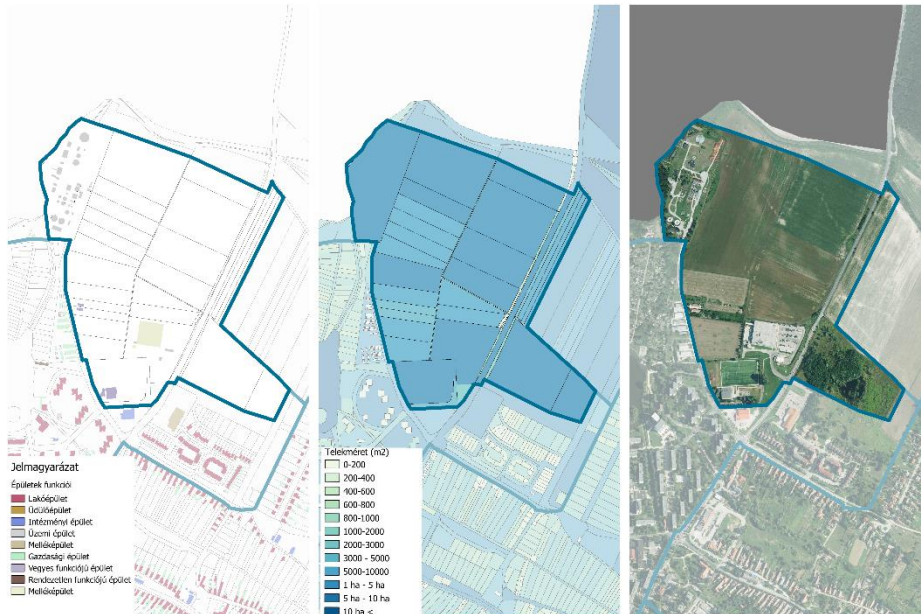

Az **iparterületet** rend szerint nagyobb kiterjedésű telkek alkotják, de a teleknagyságok értéke széles skálán mozog: 0,05-20 ha-ig. A kisebb telkeken kertgazdálkodások működnek, külön tulajdonosokkal. A terület keleti része fejlesztési terület.

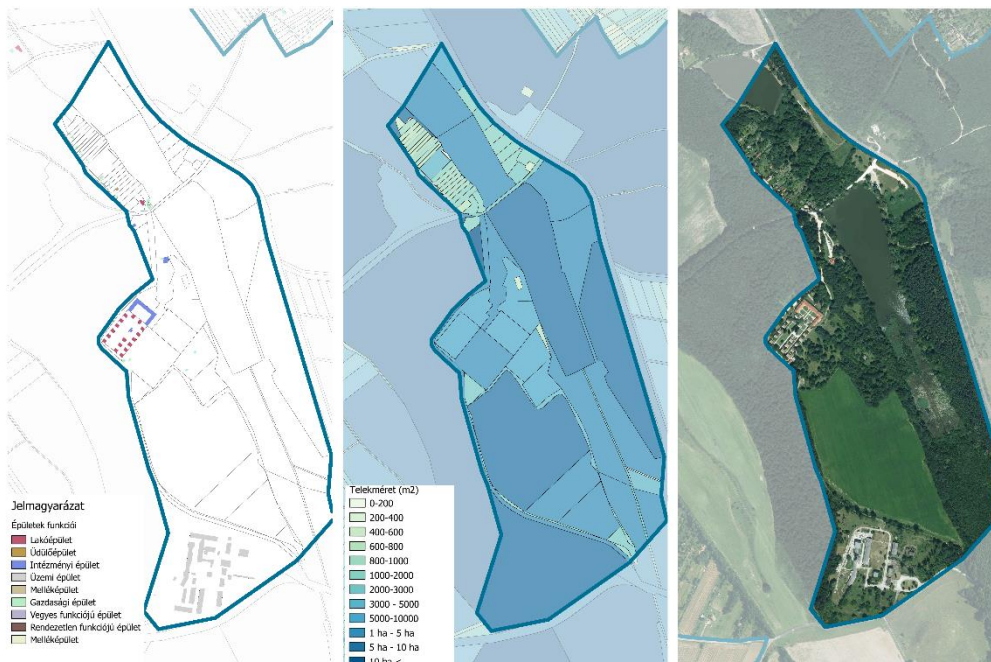

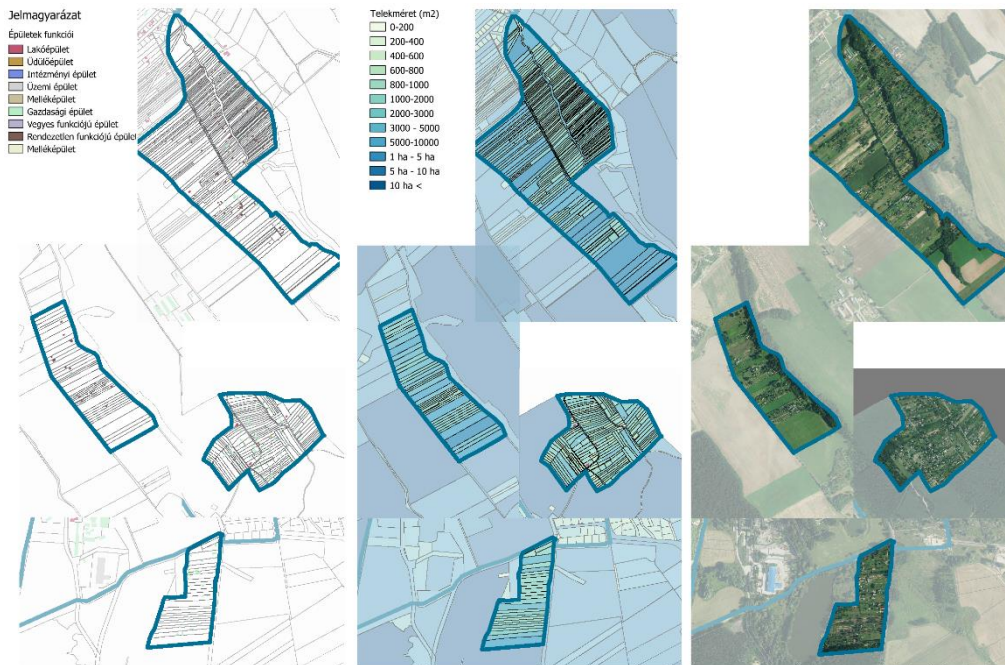
Nagyobb **kereskedelmi terület** a település északi részén található, a főút mentén. A területen nagyobb kiterjedésű kereskedelmi egységek vannak, illetve egy pár éve létesült sportpálya is. A teleknagyságok főként 5000, 8-9000 és 20000 m² körüliek, rendeltetéstől függően.

Majkpuszta Oroszlány északkeleti részén található. A településrészen a Majki Kamalduli Remeteség és környezete a város egyik legnagyobb turistalátványossága. A Remeteségtől délre található a Bányamúzeum is. Nagyobb telkeken főként erdő, illetve mezőgazdasági funkciók helyezkednek el.

Kiskertes területek Oroszlány több részén is vannak. Nagyobb kiterjedésben Majkpusztától északra, illetve az Ófalutól délre fekvő területen. A telekstruktúra a Majkpusztától északra fekvőn kívül mindegyik településrész szalagtelkes. A kertekben egyre nagyobb arányban jelennek meg lakóépületek, nyaralóépületek.

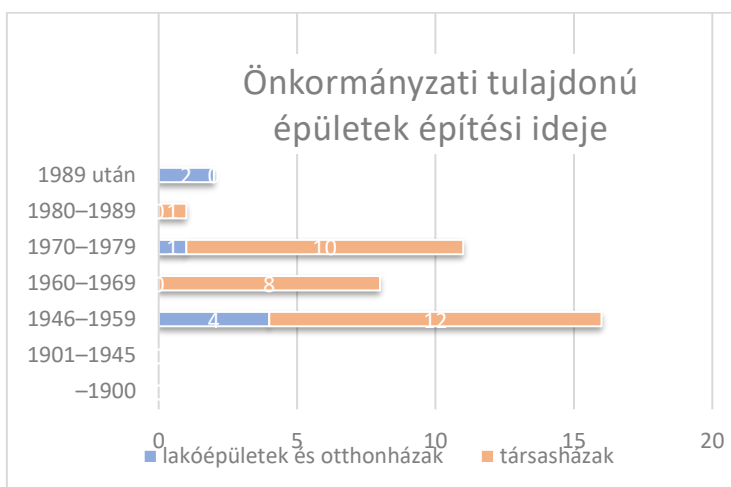

1.3.1.2. Tulajdonjogi vizsgálat

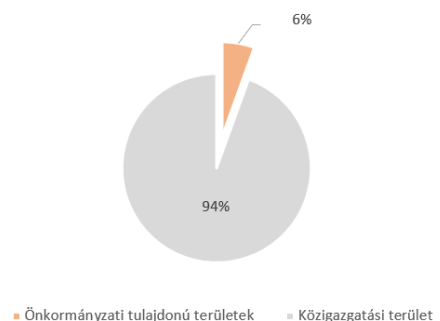
Önkormányzati tulajdon kataszter

Az Önkormányzat tulajdonában lévő lakóépület és otthonházak száma 7, ezek közül egy épület (1946-1959 között épült) részleges felújítással lakhatóvá tehető, egy pedig (1970-1979 között épült) nem újítható fel gazdaságosan.

Önkormányzati tulajdonú továbbá 31 társasház, melyek főként az 1946-1979 között épültek.

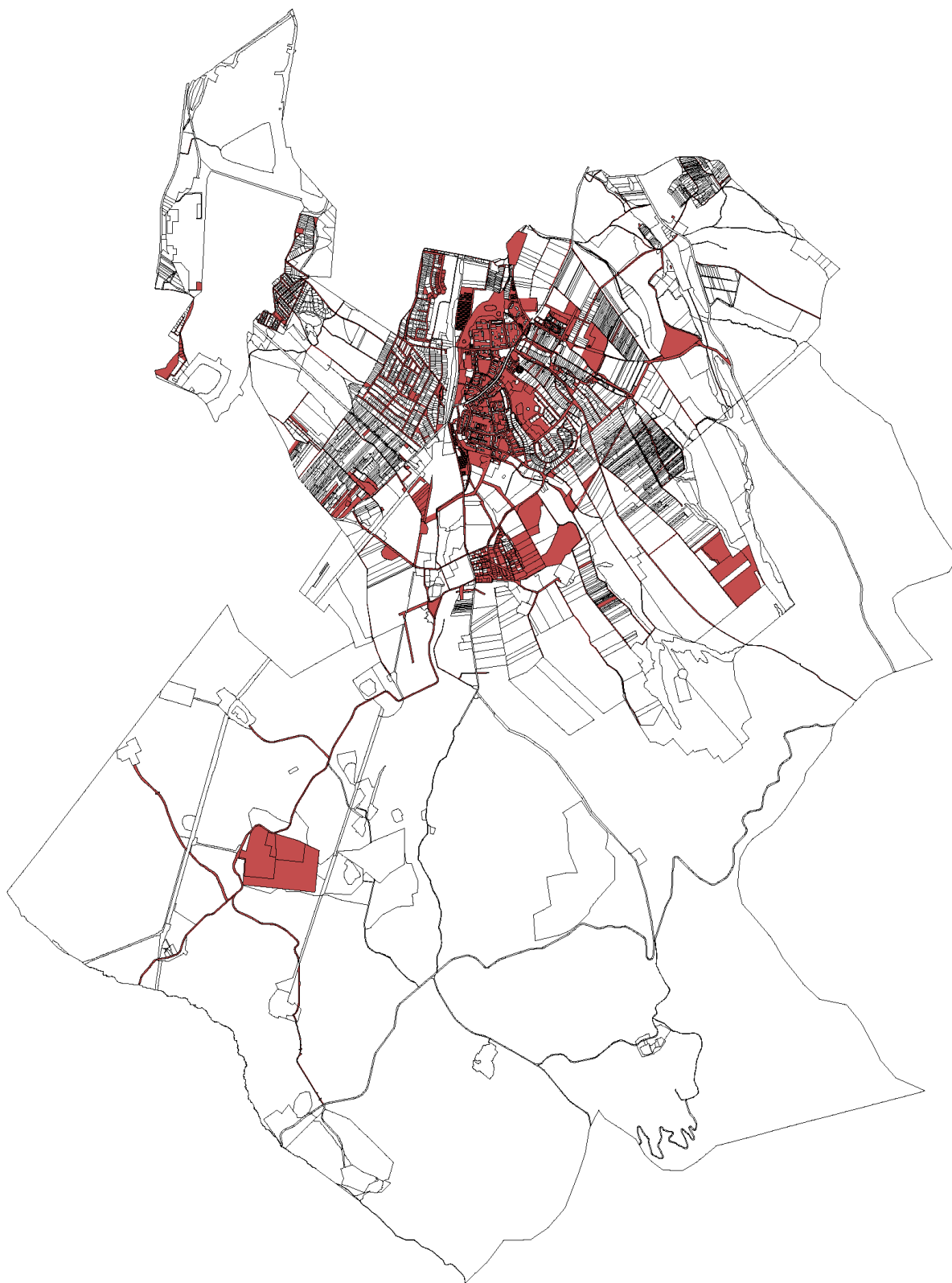

Önkormányzati tulajdonú területek

forrás: Önkormányzati adat, 2018.12.31.

Oroszlány közigazgatási területének körülbelül 6%-a tartozik az önkormányzat tulajdonához.

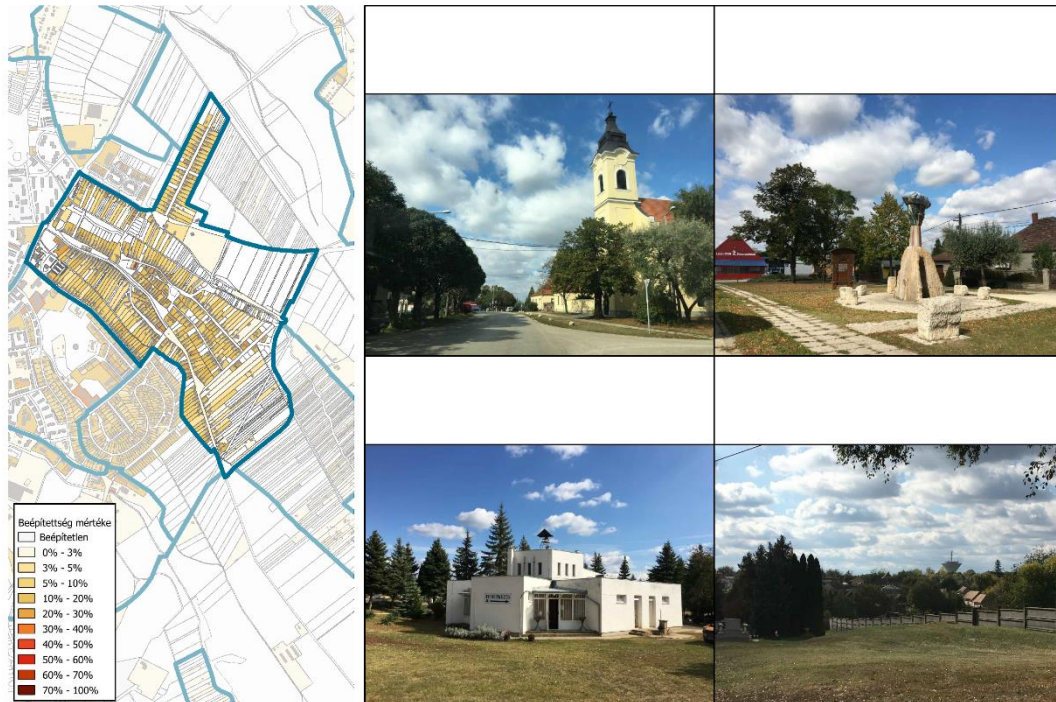
Önkormányzati tulajdonú területek

1.3.2. Beépítési jellemzők

1.3.2.1. Beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség

Az **Ófaluban** oldalhatáron álló beépítés figyelhető meg, az utcafront felé sűrűbben. Az épületek jellemzően oldalhatáron állók és fésűsen helyezkednek el. Az épületek jellemzően földszintesek, de néhány tetőtérbeépítés és egy-emeletes épület is jelen van. Beépítettség a területen max. 30%.

Az **Óváros** intenzíven beépített, teleszerű beépítési móddal, több szintes épületekkel. A terület döntő részére jellemző a hagyományos utcás, teres situációt eredményező beépítési mód.

Újváros szintén intenzíven beépített, melyen a hagyományos és blokkos építéstechnikával készült épületek telepszerűen helyezkednek el. A Rákóczi úti fronton az alsó szinteken kereskedelem-szolgáltatási egységek alakultak ki.

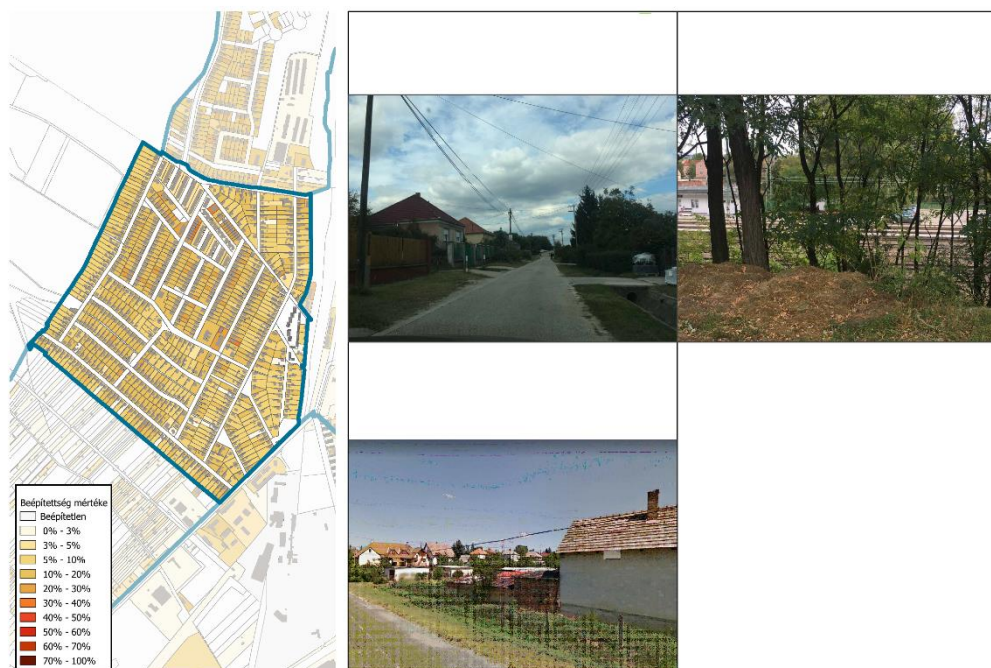
Kertváros településrészén is az oldalhatáron álló beépítés a jellemző, de a nyugat felé haladva a beépítési mód egyre inkább szabadon állóvá válik. Pár helyen az ikres beépítés is megfigyelhető. A város nyugati részén lévő kertes lakóterületeken is rend szerint oldalhatáron álló épületek vannak.

A **Kecskédi lakótelep** beépítése sűrű, keleti részén lazább, mezőgazdasági és ipari területekkel. Az épületek oldalhatáron állók, nyeregtetősek, az utcával párhuzamosan, de néhol arra merőlegesen állnak.

A sűrűn beépített **Borbálatelepe** nevével ellentétben kertesházias lakóövezet. Az épületek jellemzően földszintesek vagy egy emeletesek. A tetőidomok típusait tekintve sokszínűek, főként nyeregtető és sátoztető, mivel a terület az 1970-80-as években épült be és a kort idéző kockaházak és kéttgenerációs épületek sokasága található itt. A beépítési mód jellemzően oldalhatáron álló. A terület északi részén ikres beépítések vannak.

Német- és Nyíresdűlő a Szalagpályától délre helyezkedik el. A volt zártkertes területen a beépítési mód főként szabadon álló. A terület laza beépítettségű, kisebb épületek helyezkednek el a keskeny, hosszú telkeken. Az épületállomány sokszínű, de főként egyemeletes, nyeregtetős épületek helyezkednek el a területen.

Üdülőterület beépítettsége a tó partja felé koncentrálódó. A településrész északi és keleti része laza beépítésű, illetve beépítetlen. A tó felett helyezkedik el a híres horgász házas terület (közismert nevén: Lebegő falu), a szárazföldön pedig jellemző nyaralóépületek találhatók.

Az **iparterületek** a település déli részén helyezkednek el. Sűrűsödő beépítésű területen nagyobb kiterjedésű telepek találhatóak. Az ipari épületek jellemzően egy-két emeletesek, lapostetős fémlemezről vagy betonból készült létesítmények. A parkolást a cégek saját telken belül megoldották. A terület déli részén kertgazdaságok vannak, melynek nagy része önkormányzati tulajdonú.

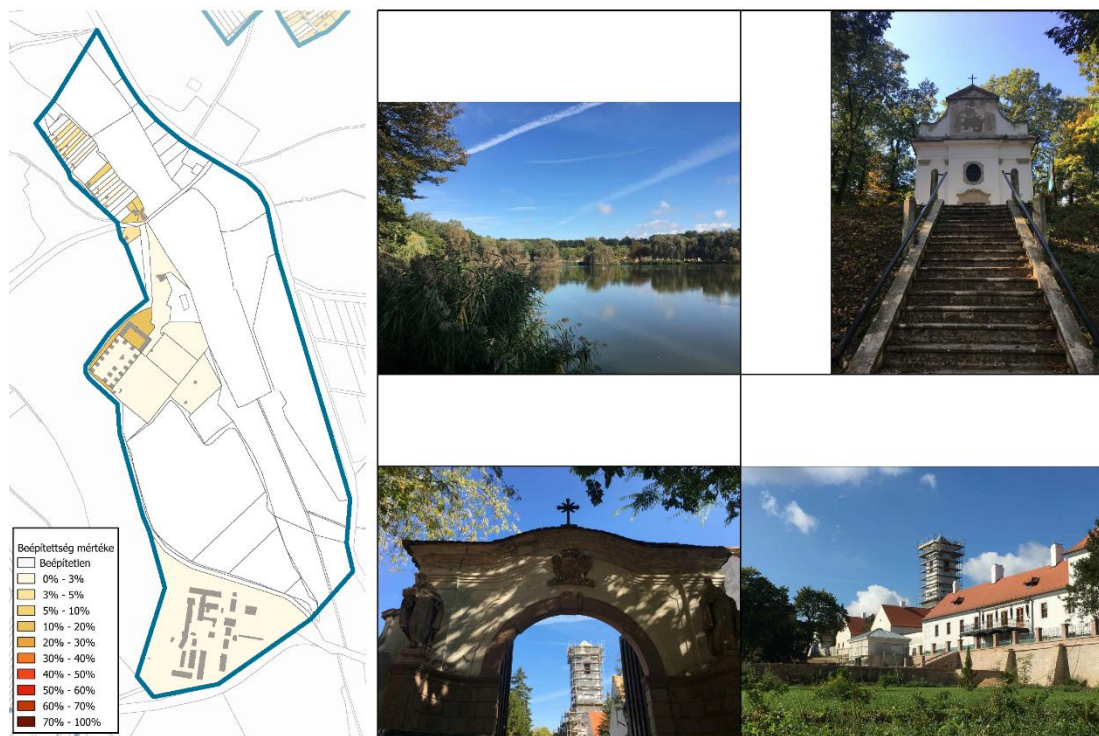

Északon a **kereskedelmi terület** laza beépítésű. A területen jelenleg három nagyobb kereskedelmi egység áll: két szupermarket és egy hipermarket, illetve egy benzinkút és egy üresen álló sportépület is. Az épületek földszintesek (kivéve a sportépület, mely egy emeletes) lapostetűsek vagy nyeregtetűsek.

Majkpuszta laza beépíttségű, a speciális helyzet miatt pedig építésze sokszínű. A területen található a Remeteség, templom, kápolna, étterem stb., illetve a Bányamúzeum épületei is.

A **Kiskertes területeken** jellemzően egy emeletes, nyeregtetős épületek oldalhatáron vagy szabadon állók. A területek beépítettsége lazább.

1.3.2.2. Magasság, szintszám, tetőidom

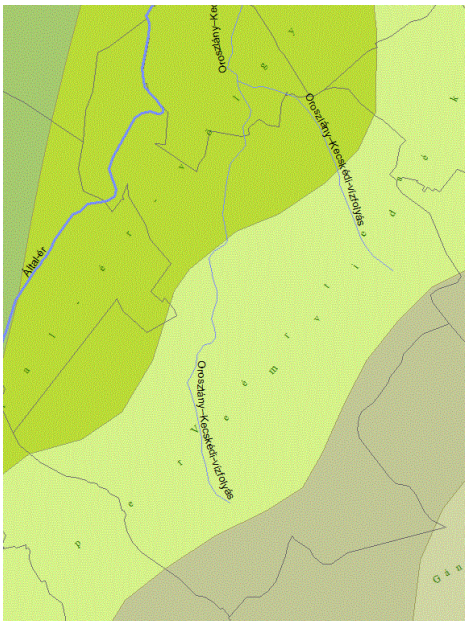
Oroszlányon 2508 lakóépület található. Ezeknek mintegy 80%-a (2025 épület) földszintes lakóépület, melyek az Ófaluban és kertvárosban helyezkednek el főként. Az épületek jellemzően nyereg, illetve sátoztetővel rendelkeznek.

Az épületállomány 20%-a (483 épület) emeletes épület, amik a kis- és nagyvárosias területeken helyezkednek el. Egyalakú épületből 2008 van, melyek jellemzően a földszintes lakóépületeket jelentik. 2-3 lakásos épületből csupán 30 darab van, ami a kisvárosias lakóterületeken jellemző. A 4-10, valamint a 11 lakásszámmal rendelkező épületek száma nagyságrendileg azonos, 204 és 266 ilyen épület található Oroszlányon. A 4-10 lakásos épületek az Óvárost jellemzik, 11 és afeletti lakásszámú épületállománnyal pedig az Újváros rendelkezik. A több emeletes épületek jellemzően lapostetősek.

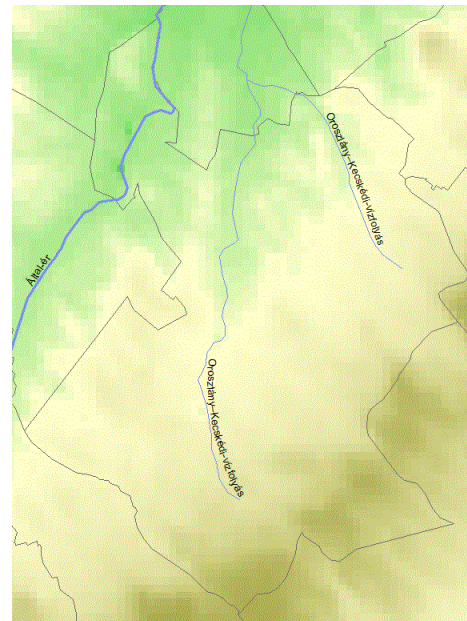
1.4. A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA

1.4.1. Természeti adottságok

Oroszlány város Komárom-Esztergom megyében, Tatabányától délnyugatra fekszik. Természetföldrajzi tekintetben északnyugat-délkelet irányban három kistáj osztja fel: az északnyugati rész az Által-ér völgyéhez, a középső - a település felét elfoglaló terület – a Vértes peremvidéke kistájhoz, délkeleti része pedig a Vértes-fennsík kistájhoz tartozik.

Földrajzi tájak elhelyezkedése Oroszlány területén
(forrás:http://gis.teir.hu/teirgis_termeszeti_kornyezet/2019.11.06.)

Oroszlány domborzati adottságai
(forrás:http://gis.teir.hu/teirgis_termeszeti_kornyezet/2019.11.06.)

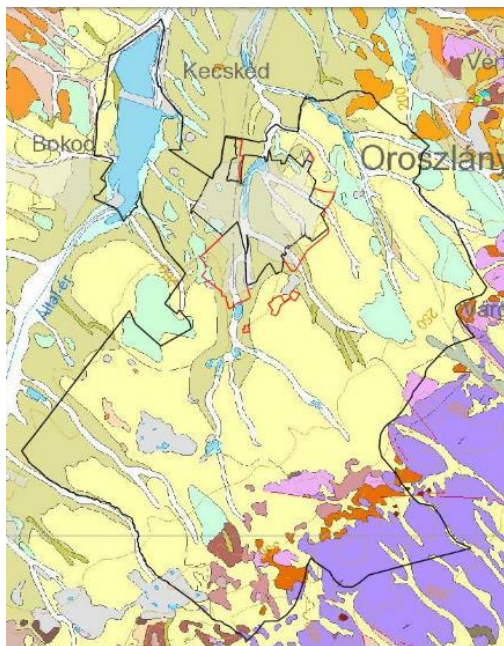
Oroszlány három kistáj területén fekszik: Északnyugaton keskeny sávja az Által-ér völgyhez, középső részén, a település területének mintegy fele a Vértes Peremvidéke kistájhoz, délkeleti része pedig a Vértes-fennsík kistájhoz tartozik. **Domborzatát** tekintve az egyes területek eltérnek egymástól: A Vértes Peremvidéke enyhén hullámos tagolatlan hegyláb felszín, mely az Által-ér völgyére lejt. A Vértes-Fennsík rész domborzatát nagyfokú változatosság, sűrű, szerteágazó völgyhálózat jellemzi. Az Által-ér-völgy a település északi

szélét érinti, szélesebb-keskenyebb síkját 2-3 terasz kíséri. A tájhasznosítás lehetőségeit tekintve a meglehetősen tagolt Vértes-fennsík rész alapvetően erdőgazdasági hasznosításra alkalmas. A lankás felszínű Vértes peremvidéke erdő és mezőgazdasági hasznosítású, míg az Által-ér völgye főként a mezőgazdasági művelésre alkalmas.

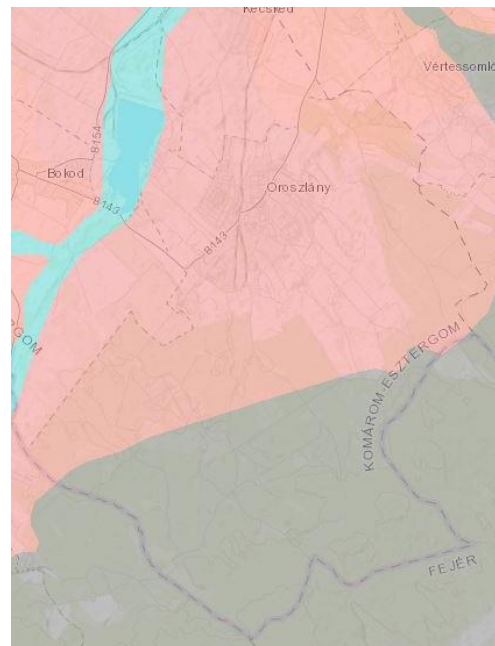
Földtani adottságok

Az Által-ér völgy a Dunántúli-középhegység csapásában DNy-ÉK-i szerkezeti vonalak mentén formálódott eróziós völgyrendszer, amely a laza üledékekből épült hegységelőtér és a merev, triász dolomitból és mészkőből épült Vértes sasbércsorozatának a határán alakult ki. Fiatal, hegységperemi részszüllyedékek felfűzésével és eróziós kitakarításával a negyedidőszak során fokozatosan nyerte el mai arculatát. A Vértes-peremvidéke Által-ér völgyére lejtő hegyláb felszínén völgyekkel tagolt, összeolvadt törmelékkúpsorokat 1-2 m magas futóhomok lepel magasítja. A Vértes-Fennsík karsztos száraz területein sekély termőréteg képződött, a terület egész évben vízhiányos. Ezeken az üledékeken 3 féle talaj alakult ki: A magasabban fekvő, karsztos térszíneken rendzina talajok, az alacsonyabb, homokos, ill. egyéb üledékekkel borított területeken Ramann-féle barna erdőtalajok jellemzőek, az Által-ér mentén lápos réti talajok fordulnak elő.

- folyóvízi üledék, homok, kavics
- homok, homokos lösz
- egyéb üledék
- Dachsteini Mészkő Formáció
- Fődolomit Formáció
- egyéb mészkő
- Gánti Bauxit Formáció
- meddőhányó

Oroszlány és térségének felszíni földtani adottságai
<https://map.mbfisz.gov.hu/fdt100/> 2019.11.13.)

- rendzina talajok
- Ramann-féle barna erdőtalajok
- réti öntéstalajok

Magyarország genetikai talajtérképe
 forrás: <https://maps.rissac.hu:3344/webappbuilder/apps/2/>

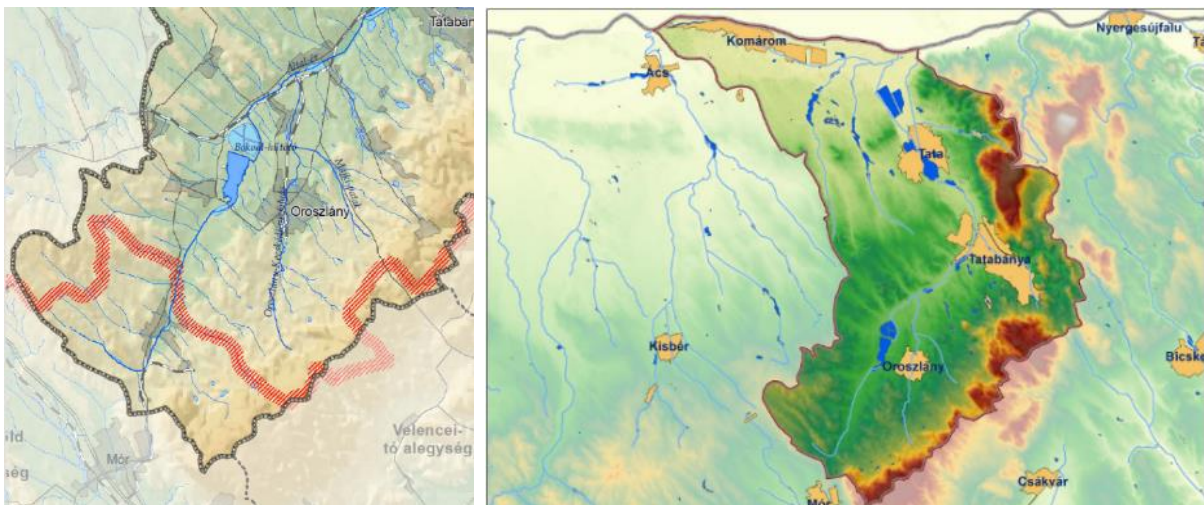
Vízrajz tekintetében Oroszlány teljes közigazgatási területe az Által-ér vízgyűjtőjéhez tartozik. Vízháztartás tekintetében a Vérteshez tartozó részek és az Által-ér völgye eltérő jellegzetességeket mutatnak.

A talajvíz az Által-ér völgyében 4-6 méter között érhető el, mennyisége számottevő, A Vértes térségében hiányzik az összefüggő talajvízszint, csak a peremi völgyekben található 4-6 m mélységben, mennyisége jelentéktelen. Oroszlány területe mérsékelt száraz-vízhiányos.

A rétegvíz készlet területileg változó, az ártézi kutak száma alacsony. mélységük változó, vízhozamuk mérsékelt.

A karsztvízszint nívó a korábbi bányászati tevékenységek aktív vízszint süllyesztésének hatására az 1980-as évek elejéig drasztikusan apadt. A bányák bezárásával a bányászati célú, kényszerű vízemelés is megszűnt, aminek következtében a karsztvíz nívó regenerálódik, jól követhetően emelkedik.

Oroszlány fő vízfolyása az Oroszlány-Kecskédi vízfolyás, mely a településen ered és az Által-érbe torkollik. A település keleti szélén az Oroszlány-Kecskédi vízfolyásba torkolló Majki-patak, nyugati szélén Az Által ér folyik. Mindegyik vízfolyáson létesültek kisebb-nagyobb duzzasztott tavak. Ezen kívül több kisebb, részben az Oroszlány-Kecskédi vízfolyásba, részben az Által-érbe torkolló időszakos patak található a településen.

Által-ér vízgyűjtő-gazdálkodási alegység

Oroszlány és környékének **éghajlatára** mérsékelt hűvös-mérsékelt száraz éghajlat jellemző. Az éves napfénytartam összege kevéssel 1950 óra alatt szokott lenni, ezen belül nyáron 780 óra, télen pedig 180 óra napsütés a megszokott. Az évi középhőmérséklet 9,5 °C körül jellemző, a nyári félév középhőmérséklete 16,0 °C körüli.

A csapadék mennyisége az Által-ér völgyében 600 mm, körüli, a Vértes területén valamivel magasabb, 630-640 mm-t is elérheti, ennek jellemzően mintegy fele esik a vegetációs időszakban. A hótakarós napok száma 40 körül alakul.

Az uralkodó szélirány a nyugati, Vértes területein északnyugati, de gyenge szélfúvások esetén az északkeleti szél gyakorisága, az átlagos szélesség az Által-ér mentén és az alacsonyabb lankákon 3 m/s körül alakul, a magasabb térszíneken elérheti a 4-4,5 m/s-t is.

Növényzet

Oroszlány és környéke a Dunántúli-középhegység flóraidékéhez (Bakonyicum) tartozik, ezen belül a Vesprimense flórajáráshoz és a Vértes tájegységhez. A flóraidék jellemzője, hogy az alacsonyabb hegyeken és déli lejtőkön kontinentális-pannóniai, melegkedvelő növényzet található. A flórajárás fő erdőtársulásai többek között a gyertyánelegyes bükkösök (*Melico-Fegatum hungaricum*) és a gyertyános-tölgyesek (*Quercus petraeae-Carpinetum*). A Vértes zonális erdőtársulásai a cseres-tölgyes és a gyertyános-tölgyes. A szubmediterrán hatás különösen a Vértes déli-délkeleti peremé-nek karsztbokorerdőiben és a Keleti-Bakony zonális molyhos-tölgyeseiben érhető tetten.

Az Által-ér völgyét egykor erdős vegetáció uralhatta, amiből mára kevés maradt. Az ártéri erdőket néhány kis égeres képviseli. A kistáj szélein néhol kisebb-nagyobb tölgyes maradványokat találunk, de ezek között sok a jellegtelen, csertölgy alkotta állomány. A kevesebb, természetközeli táj jellegű erdőt cseres- és gyertyános-tölgyesek jelentik.

A vízfolyások mentén vízi-vízparti vegetációmozaik képződött. Ezt a nagyobb kiterjedésű, változatosabb növényzetű foltokon nádasok, sás- és mocsárrétek alkotják, amelyek ritkább vízparti élőhelyekkel egészülhetnek ki (pl. zombékosok, kékperjések, patakparti magaskórósok). Az Által-értől kissé távolabbi, jobbra felszántott területeken, kisebb kiterjedésben különféle száraz gyepek (nyílt homoki gyepek, homoki sztyeprétek, löszgyepek, erdőssztyep rétek) maradtak fenn.

Oroszlány Vérteshez tartozó területeit egykor nagy kiterjedésű üde erdők, főleg gyertyános tölgyesek, kisebb részben bükkösök uralták. A Vértes peremvidéki részeken mára ezek kiterjedése lecsökkent, helyüket szántók és csertölgy uralta állományok vették át. A vízfolyásokat gyakran kísérik égerligetek. A szárazabb dombtetőkön cseres-tölgyesek találhatóak, az Által-érhez közeledve kis foltokban már homoki vegetáció is előfordul. A Véres-fennsík vegetációja igen változatos, bükkösök, sok fajú elegyes erdők mozaikolnak csar-, kocsánytalan-, vagy molyhos tölgyben gazdag állományokkal. Flórájában az üde erdei fajok a legfontosabbak, de jellemzőek a patakparti erdei fajok is.

1.4.2. Tájhasználat, tájszerkezet

1.4.2.1. Táj történeti vizsgálat

Oroszlány Tatabányától délnyugatra mintegy 10 km-re, a Vértes északi lejtőin helyezkedik el. A település környékén az emberi megtelepedés egészen korai, őskori nyomai is megfigyelhetők. Régészeti leletek elsősorban bronzkorból avar korból és középkorból kerültek elő, de találtak római kori emlékeket is.

Első írásos említése 1383-ból való, ekkor Ororszlankew (Oroszlánkő) néven tűnik fel. A 15. sz.-ban a Csák nemzetség birtokaként említik. 1536-ban még feltűnik Ororszlánkő várának

említése, a török hódoltság idején azonban már nem szerepel a lakott helyek jegyzékében. a 16-17. században a terület lakatlan, pusztaként említik. A török kiűzése után a terület akkori birtokosai, az Esterházyak szlovákokkal telepítették be a területet, az 1700-as években lakossága 20 családból áll, lakossága folyamatosan növekedett.

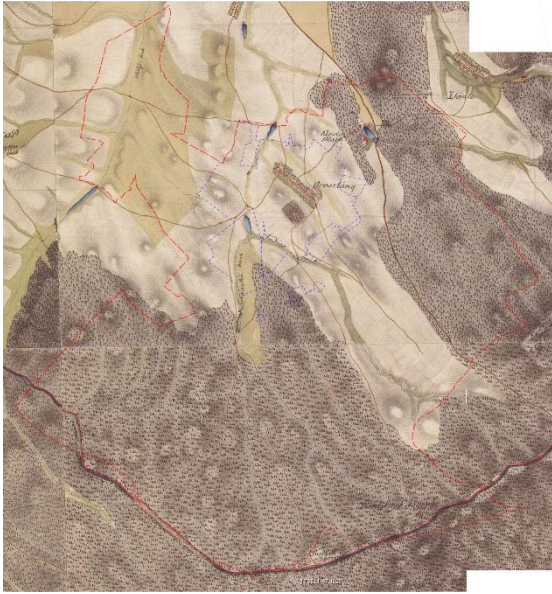
A korai tájhasználatról információk nem állnak rendelkezésre. A 18. században a katonai felmérések térképei már részletes képet adnak a terület műveléséről, továbbá Gyüszri László 1988-ban kiadott könyvében részletesen ír a falu gazdaságáról.

A településen hagyományos állattenyésztéssel és növénytermesztéssel foglalkoztak, azonban a viszonylag gyengébb talajadottságok miatt emellett az oroszlányiak kénytelenek voltak más módon is megélhetést keresni. A nagykiterjedésű erdők kínáltak még megélhetésre lehetőségeket, melyek közül hármat érdemes kiemelni: a fakitermelést, famunkát, a mészégetést és mész fuvarozást, valamint jelentős foglalkozás volt a hamuzsír készítés is.

Az **első katonai felmérés** (1780-1784 között) térképén egyutcás falu látható – a mai Alkotmány utca - a házak mögött kertek helyezkednek el. A belterületet mezőgazdasági területek veszik körül: nagyrészt szántóterületek, a közeli Haraszt-hegy déli lejtőin és a Madár-hegyen szőlők láthatók, a vízfolyások menti keskeny sávban pedig gyepes területek. Nagyobb gyepterület a település nyugati szélén húzódó Által-ér mentén, mélyfekvésű területeken látható. Beépített területként még Majk-pusztá Kamalduli remetesége és kiszolgáló épületei figyelhetők meg. Megfigyelhető a Pénzes-patakon öt malom, kettő pedig a Majki-patakon a remeteség közelében. Öt kisebb tó is látható a településen mely a Vértesből érkező patakok felduzzasztásával létesült, három a Pénzes-patakon, kettő pedig Majknál. A település déli és nyugati részét, azaz területének mintegy háromnegyedét erdők borítják. Mindszent-pusztán már ekkor vadászház látható, illetve Szent György pusztán és Vértesnánán láthatók még épületek.

A **második katonai felmérés** (1806–1869 között) idejére a belterület növekedése figyelhető meg. Kialakul a mai Béke utca, Várdomb utca és Takács Imre utca. Az Alkotmány utca végén kialakult a temető területe is a mai Szent József kápolna telkén. A térképről leolvasható tájhasználat aktív mezőgazdasági tevékenységre utal: A szántóterületek kiterjedése és elhelyezkedése a korábbiakhoz hasonló. A Haraszt hegyen a szőlők továbbra is megvannak. Északi oldalán kisebb gyümölcsös létesült, gyümölcsös figyelhető meg az Alkotmány utca végén is. A Madár-hegyen a szőlők területe kétszeresére nőtt, déli irányba terjeszkedett. Gazdasági épületek sorát ábrázolja a térkép a mai Haraszhelyi út falu felőli oldalán illetve a Várdomb utca délkeleti szakaszán. A patakok mentén továbbra is malmok láthatók, a Pénzes-patakon három, a Majki-patakon szintén három malom figyelhető meg. A patakok vizét a malmok miatt gátakkal torlaszolták el és felduzzasztották, emiatt a patak völgyekben széles vizenyős rétek alakultak ki. A Labanc- és Pénzes-patak által közrezárt háromszögben a korábbi erdő helyén nagykiterjedésű legelő látható. Szintén nagyobb legelő van a Majki-patak felső folyásánál korábbi erdő helyén.

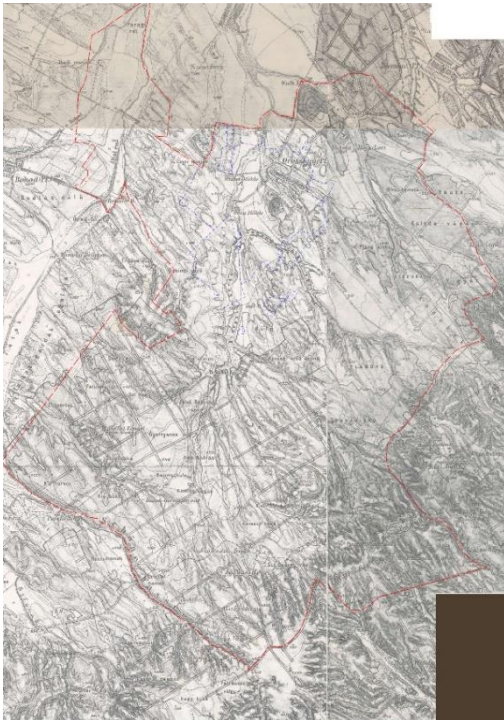
*Oroszlány az első katonai felmérésen
(forrás:mapire.eu)*

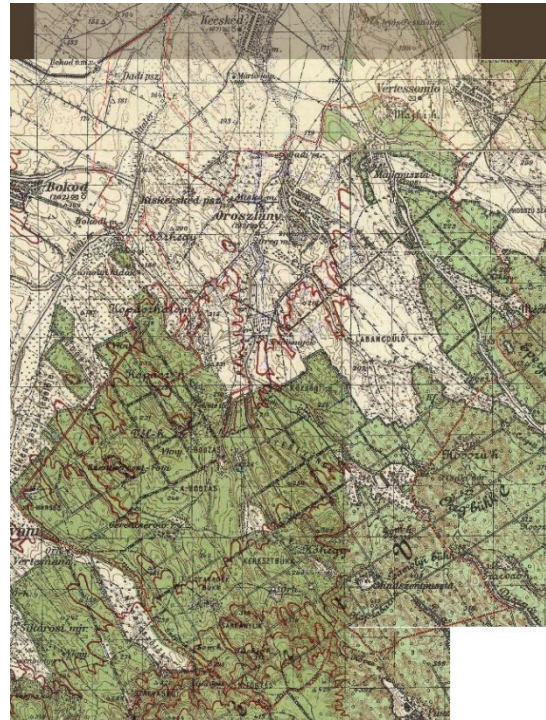
*Oroszlány a második katonai felmérésen
(forrás:mapire.eu)*

A **harmadik katonai felmérés** (1872-1884 között) térképein jelentős változás a korábbiakhoz képest nem figyelhető meg, az erdőterületek kis mértékben csökkentek a Vigyázó-hegy és Cseres dűlő területén.

A nehéz körülmények következtében XIX. század második évtizedétől a falu lélekszáma folyamatosan csökkent. Jelentős változást a település életében és tájhasználatában a 20. sz. elején kezdődő szénbányászat hozott. Az érdemi kitermelés a gazdasági világválság után, a harmincas évek második felében indult meg, ezzel párhuzamosan a lakó és ipari területek is gyors növekedésnek indultak.

*Oroszlány a harmadik katonai felmérésen
(forrás:mapire.eu)*

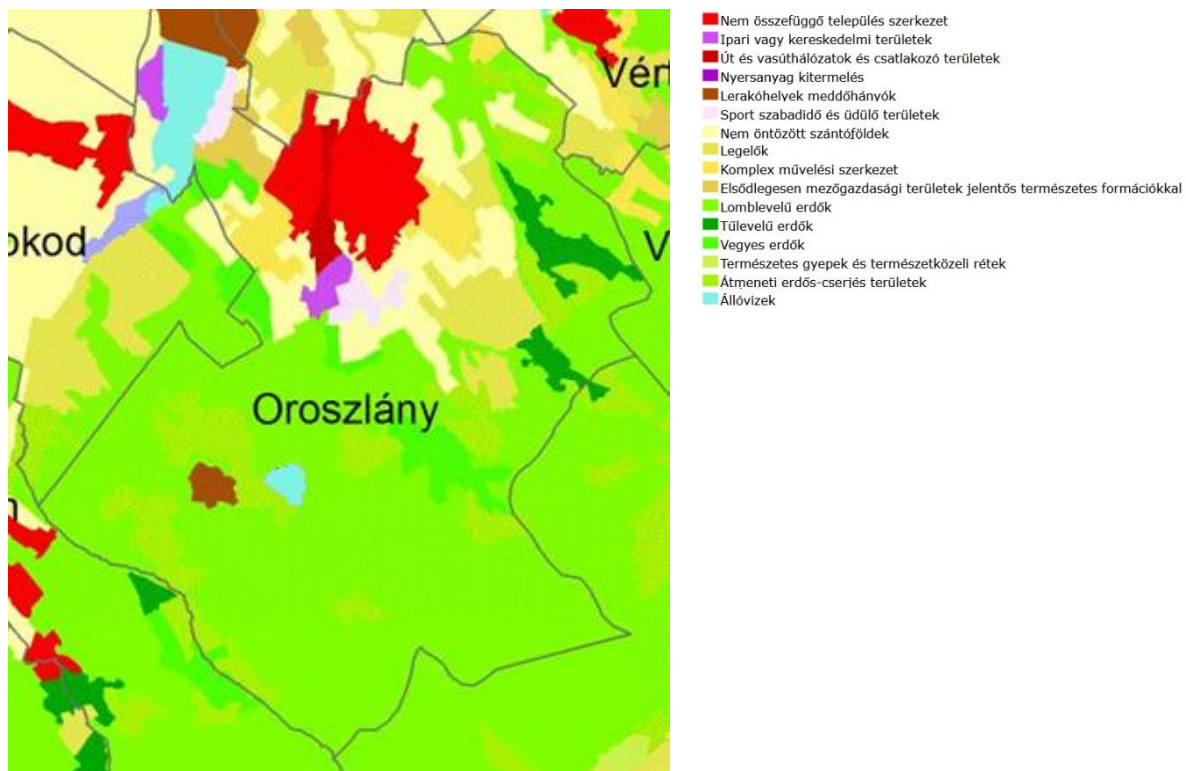
*Oroszlány a 1941-es katonai felmérésen
(forrás: maps.google.hu)*

Az **1941-es katonai felmérés** térképén már megjelennek a szénbányászat létesítményei. A szántóterületek egy részét felhagyták, cserjés, gyepes területek vették át a helyüket.

A tájban jelentős változás 1960-ban következett be, amikor megépült a Vértesi erőmű, a hozzá vezető szállítózalagok és kapcsolódó létesítményeik és mellette a Bokodi-hűtőtó. A tó partja az évek során körbetelepült üdülőépületekkel, valamint kialakult a part közeli vizeken a lábakon álló horgászfalu (ismert nevén: „Lebegő falu”). A 20. sz. végére Oroszlány tájhasználatát a természeti és ipari táj sajátos ötvözeze jellemzi.

1.4.2.2. Tájhasználat, tájszerkezet

Oroszlány tájhasználatát a település egyes részein meglehetősen eltérő karakternonásokat mutat és helyenként meglehetősen kontrasztos. A belvárosban és környékén, valamint a nyugati településszálen álló erőmű környezetében az ipari, gazdasági tájhasználat jegyei a dominánsak, míg a várostól délre és nyugatra a természeti környezet a meghatározó, melyben azonban pontszerűen megbújnak különleges kultúrtörténeti értékek és a korábbi bányászat létesítményei. A várostól délre eső Vértes lankáit a város felől szántók, legelők, majd nagy kiterjedésű lombos erdők borítják. A déli részen, az erdők között megbújva található a regionális hulladéklerakó, néhány felhagyott bányászati objektum, illetve rekultiválás alatt álló meddőhányó, melyek szinte közvetlen szomszédságában bakancsos turizmus létesítményei erdei szabadidőpark és kulcsosházak találhatóak. Másik kontrasztos terület az északnyugati részen található erőművi tó két partja: nyugati oldalán ipari tájhasználat, vele szemben pedig különleges megjelenésű üdülőterület, üdülési, szabadidős tevékenységek jellemzők.

Oroszlány tájszerkezete (Corine Land Cover 2012)

Oroszlány közigazgatási területének művelési ágak és minőségi osztályok szerinti megoszlását a KV-V2 jelű tervlap tartalmazza.

1.4.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

1.4.3.1. Tájképvédelmi területek

A tájképvédelmi területeket a Trtv. és a 9/2019 MvM. rendelet szabályozza és határolja le. Oroszlányt a Trtv szerinti az új OTrT „Tájképvédelmi terület övezete” érinti.

Oroszlány területének jelentős része az övezetbe tartozik, a belterület és környéke, a zagyarázó és hőerőmű, valamint a déli részen a hulladéklerakó és térsége kivételével.

Trtv. szerinti OTrT által lehatárolt „Tájképvédelmi terület övezete” Oroszlány közigazgatási területén

1.4.3.2. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

Oroszlány közigazgatási területén található nemzetközi, országos és helyi védett, illetve védelemre érdemes természeti területek, értékek.

Magyarországi természetvédelmi oltalom alatt álló területek

Tájvédelmi körzet

Oroszlány közigazgatási területének délkeleti részét érintik a Vértes Tájvédelmi Körzet védett és fokozottan védett területei. Fokozottan védettek a Ciklámen-völgy, az erdei ciklámen (*Cyclamen purpurascens*) természetes élőhelye.

Ex lege védett források Oroszlány közigazgatási területén a Duna-Ipoly Nemzeti Park adatszolgáltatása alapján nem találhatóak. Az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer azonban két forrást tart nyilván:

- a Labanc-forrást, valamint
- a Dobai-kút (Pénzes-árok-forrás) forrását.

Ex lege védett lápok, földvárak és kunhalmok, illetve víznyelők Oroszlány közigazgatási területén a Duna-Ipoly Nemzeti Park adatszolgáltatása alapján nem találhatóak.

A közigazgatási területen az Országos Barlangkataszter 11 db **ex lege védett barlangot** tart nyilván. Az Agrárminisztérium 8 barlang körül lehatárolásra került a 392/2017. (XII.13.) kormányrendelet szerinti védőterület, amelyek lehatárolását az Agrárminisztérium adatszolgáltatása szerint tünteti fel a TK-V2 jelű tervlap.

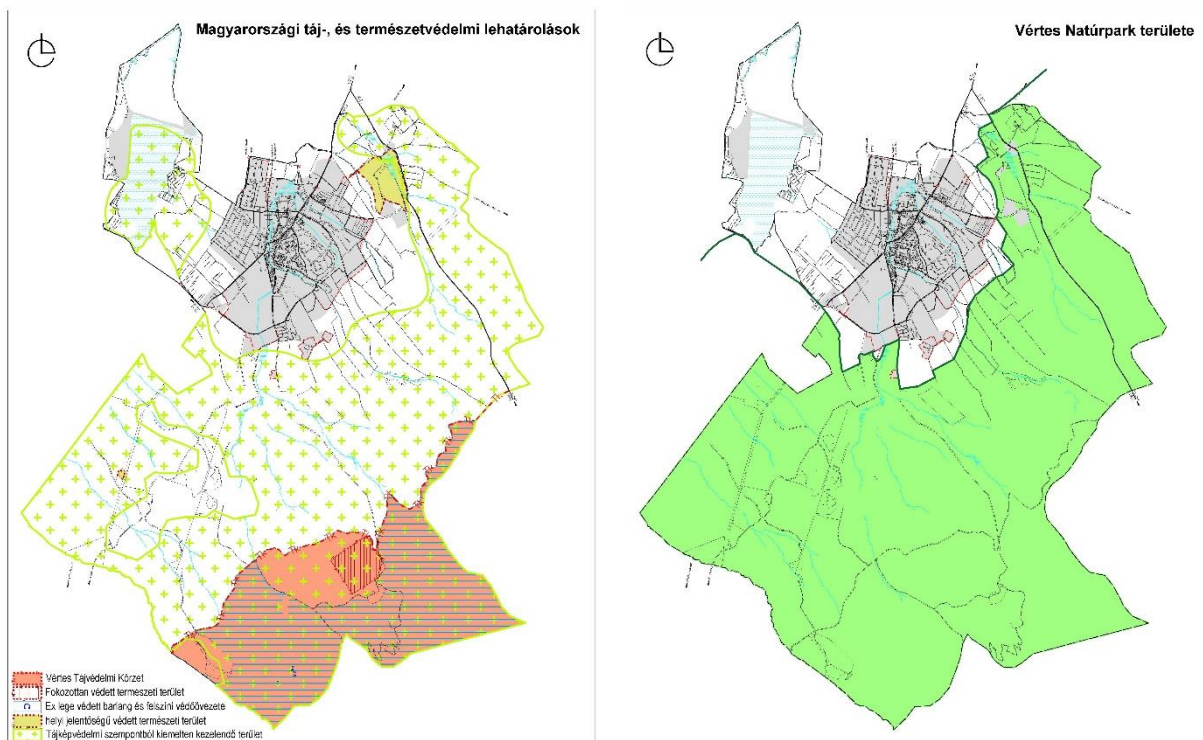
Védett barlangok Oroszlány közigazgatási területén

	Kat.sz.	Név	Hossz (m)	Vertikális kiterjedés (m)	Mélység (m)	Magasság (m)	Hrsz.
1.	4521-8	Jenő-lik	3.5	2.5	0	2.5	0166
2.	4521-12	Kő-völgyi 2. sz. hasadékbarlang	2.6	4.7	0	4.7	0181/4
3.	4521-14	Kő-völgyi 3. sz. hasadékbarlang	2.2	0.65	0	0.65	0181/4
4.	4521-15	Kő-völgyi 4. sz. hasadékbarlang	2.5	3.5	0	3.5	0181/4
5.	4521-10	Kő-völgyi-fülke	5	2.9	0	2.9	0181/4
6.	4521-11	Kő-völgyi-hasadékbarlang	7	5.4	0	5.4	0181/4
7.	4521-13	Kő-völgyi-odú	4	3	0	3	0181/4
8.	4521-59	Kő-völgyi-üreg	2.5	0.35	0	0.35	0181/4
9.	4521-6	Mindszentpusztai 1. sz. üreg	4	1.3	0	1.3	0169
10.	4521-7	Mindszentpusztai 2. sz. üreg	6	1	0	1	0169
11.	4521-72	Sárkánylik-zsomboly	19	18	18	0	0181/4

Országosan védett természeti területek és természeti emlékek

Oroszlány területén nem található országos jelentőségű védett természeti terület vagy emlék.

Érzékeny Természeti Terület (ÉTT) Oroszlány területén nem található.

Helyi védett természeti területek

Oroszlány közigazgatási területén két helyi védelem alatt álló természeti terület található, melyeket Oroszlány Város Önkormányzat Képviselő Testülete a 25/1993. (V.26.) ÖK rendeletével nyilvánított védetté:

#	Név	Védettségi szint	Védelmi kategória
1	Majki műemlékegyüttes tájképi környezete	helyi jelentőségű	TT
2	Vértesszentkereszti kolostorrom és környéke	helyi jelentőségű	TT

Helyi természetvédelmi védetség alatt álló területek Oroszlány közigazgatási területén

A **Majki műemlékegyüttes és tájképi környezete** helyi jelentőségű védett természeti terület kiterjedése 56,88 ha. A védetté nyilvánítás indoka és természetvédelmi célja a terület sajátos tájképi megjelenése és a területen található értékes növényzet. A védett terület által érintett ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számok: 033; 061/1-9; 062; 063; 064 része; 068 része; 069 a, b; 070; 071; 075; 0,76; 078; 079/1; 083; 084 része

A **Vértesszentkereszti kolostorrom és környéke** helyi jelentőségű védett természeti terület kiterjedése 1,9 ha. A védetté nyilvánítás indoka és természetvédelmi célja a területen található értékes növényzet megőrzése. A védett terület által érintett ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számok: 0199 egy része.

A területek természetvédelmi kezelési feladatait ellátó szervezet a Vértéserdő Zrt.

Egyéb magyarországi védetség

Oroszlány területén 35 db **egyedi tájérték**¹ található a TÉKA adatbázisa alapján, melyet az alábbi táblázat illetve ábra mutat be. Az adatok a TÉKA projekt keretében létrehozott egyedi tájértékek online kataszteréből származnak (<http://tajertekar.hu>), mely közösségi szerkesztésű, ezáltal az adatok olykor pontatlanok lehetnek. A táblázatban szereplő egyedi tájértékek között már nem szerepelnek azok a rekordok, melyek műemléki, vagy más egyéb védetség alatt állnak. Az egyedi tájértékek jelenleg jogi védelem alatt nem álló táji értékek.

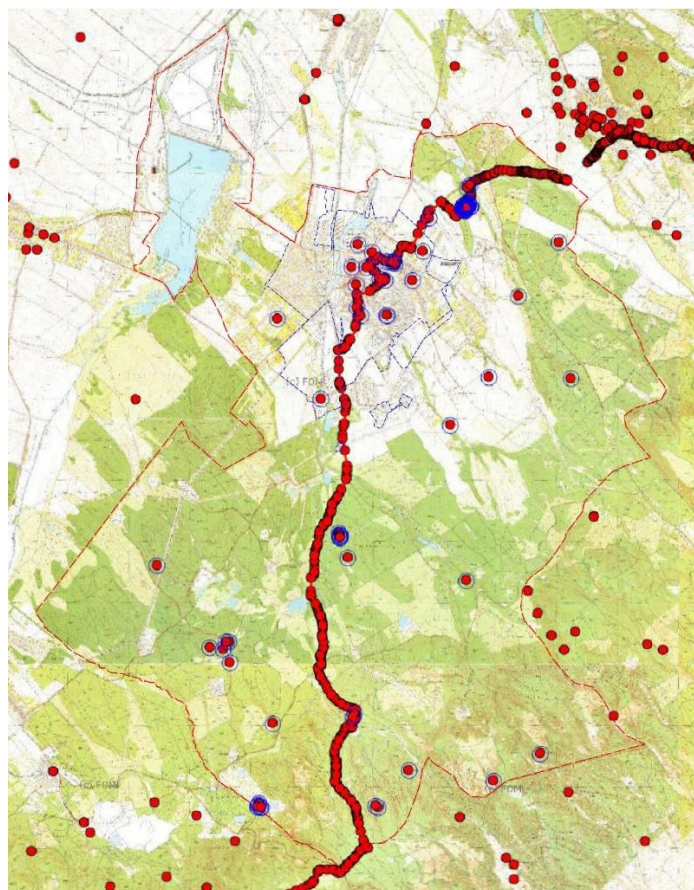
Legnagyobb arányban a szobrok (10 db) fordulnak elő az egyedi tájértékek kataszterében Oroszlány vonatkozásában, de találhatóak még források, természeti és vallási értékek is.

sorszám	Megnevezés	Egyéb
1.	Mészégető kemencék	
2.	Forrás	
3.	Forrás	
4.	Szentgyörgy-puszta, Szentgyörgyvár	római kori épület
5.	Külterületi pince	
6.	Szénégető	
7.	Barlang bejárata	
8.	Egyedülálló, kimagasló szikla	
9.	Forrás	
10.	Forrás	
11.	Jeles fa, Kocsányos tölgy	
12.	Jeles fa, Kocsányos tölgy	
13.	Jeles fa, Kocsányos tölgy	
14.	Zarándokút, Mária-út	
15.	Mészégető kemencék	
16.	Forrás	
17.	Forrás	
18.	Forrás	

¹Egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténelmi, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van.

sorszám	Megnevezés	Egyéb
19.	Forrás	
20.	Külterületi pince	
21.	Forrás	
22.	Szobor	
23.	Szobor	
24.	Szobor	
25.	Szobor	
26.	Szobor	Kislány őzzel
27.	Szobor	Kerecsensólyom
28.	Szobor	
29.	Szobor	
30.	Szlovák tájház	
31.	Szobor	
32.	Templom, kápolna	
33.	Szobor	Mechwart András szobra
34.	Kápolna	
35.	Forrás	

Oroszlány egyedi tájértékei (forrás: <http://tajertektar.hu>)

A Oroszlány egyedi tájértékek elhelyezkedése (forrás: <http://tajertektar.hu>)

Oroszlány területén védett történelmi kert a Majk kamalduli rendház kertje. A kastélyépület és a remeteházak köré az 1860-as években angol stílusú parkot létesített az Eszterházy család. A park kocsányos tölgyek, fekete diófák, platánok, korai juharok, kislevelű hársak alkotta növénygyűjtését értékes örökzöldek (nehézszagú boróka, mocsárciprus, japánciprus, tiszafa, valamint egy 320 cm kerületű idős luc) teszik változatossá.

A településen **történelmi borvidék borszőlő termőhelyi kataszterébe** tartozó terület nem található.

Nemzetközi védettség alatt álló területek

Natura 2000 területek

Európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek (Natura 2000 területek) kijelölésére az Európai Unió csatlakozás kötelezte az országot². A jelenleg hatályos 14/2010. (V.11.) KvVM rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szerint Oroszlány közigazgatási területét a következő európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű terület érinti:

— Vértés (HUDI30001) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési és különleges madárvédelmi terület³

A Vértés (HUDI30001) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési és különleges madárvédelmi terület a 14/2010. (V.11.) KvVM rendelet alapján érinti Oroszlány település közigazgatási területét az alábbi földrészeleteken:

Vértés (HUDI30001) – Oroszlány

052, 053, 055/41, 055/40b, 056a, 057, 058, 062, 064, 065, 066/1, 066/2, 067, 068/1, 068/2, 068/4, 079/2, 088, 089, 090/1, 091, 092, 093/4, 093/5, 093/12, 093/11b, 0108, 0109, 0110, 0111, 0112, 0113/2, 0113/4, 0113/6, 0113/7, 0113/8, 0113/9, 0113/11, 0113/12, 0115/1, 0115/2, 0116/2, 0116/4, 0116/18, 0116/19, 0116/20, 0116/21, 0116/22, 0116/23, 0116/24, 0116/25, 0124/34, 0124/35, 0124/36, 0130, 0131, 0132, 0146/25, 0146/32, 0146/33, 0146/21b, 0146/22b, 0146/23b, 0146/24b, 0146/27b, 0146/58b, 0146/59b, 0146/61b, 0146/62b, 0147, 0148b, 0150, 0152/5, 0153, 0154/1, 0154/2, 0154/4, 0154/5, 0154/6, 0154/7, 0155/10b, 0155/9b, 0163, 0164/1, 0164/2, 0165, 0166, 0167, 0168, 0169, 0170/1, 0170/3, 0170/4, 0170/5, 0170/6, 0170/7, 0170/9, 0170/10, 0170/11, 0171/1, 0171/2, 0172, 0173, 0174, 0175, 0176, 0177/2, 0177/3, 0177/5, 0177/6, 0178, 0179, 0180/1, 0180/2, 0181/1, 0181/3, 0181/4, 0182/1, 0182/2, 0183/2, 0183/6, 0183/9, 0183/10, 0183/11, 0183/12, 0183/13, 0183/14, 0184, 0185, 0186/2, 0186/3, 0187/2, 0187/3, 0187/4, 0187/5, 0188/3, 0188/5, 0188/6, 0188/7, 0189, 0190, 0191, 0192, 0193, 0199/6, 0199/10, 0199/11, 0199/12, 0201/3, 0206, 0207, 0208/1, 0229b, 0245/3, 0246

A Vértés (HUDI30001) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési és különleges madárvédelmi terület által érintett helyrajzi számok (forrás: 14/2010. (V.11.) KvVM rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről)

A terület rendeltetése:

- A kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása.
- A Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve az ennek megőrzését, fenntartását biztosító gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

² A területlehatárolást Európai Uniósi irányelvek (a Természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló irányelv és a Madárvédelmi irányelv) határozták meg. Az egységes európai ökológiai hálózat kialakításának célja, hogy biztosítsa bizonyos természetes élőhelytípusok, valamint bizonyos fajok élőhelyei kedvező állapotának fenntartását, vagy adott esetben helyreállítását természetes kiterjedésükön, illetve elterjedési területükön belül. Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló jogszabály először 2006-ban, a hatályos településszerkezeti terv elfogadását követően jelent meg, melyet azóta többször is módosítottak.

³

Natura 2000 élőhely kód	Natura 2000 élőhely név
6190	Pannon sziklagyeppek (Stipo-Festucetalia pallentis)
6210	Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyeppek és cserjésedett változataik (Festuco- Brometalia)
8210	Mészkösziklás lejtők sziklanövényzettel
8310	Nagyközönség számára meg nem nyitott barlangok
91M0	Pannon cseres-tölgyesek
40A0*	Szubkontinentális peripannon cserjések
6240*	Szubpannon sztyeppék
9180*	Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdői
91E0*	Enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)
91H0*	Pannon molyhos tölgyesek Quercus pubescensszel
*kiemelt jelentőségű jelölő élőhely	

A Vértes (HUDI30001) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési és különleges madárvédelmi területen található jelölő élőhelyek
(forrás: http://www.termeszetvedelem.hu/_user/browser/File/Natura2000/SAC_Celkituzesek/SPA_celkituzesek/HUDI30001.pdf)

A Natura 2000 terület kijelölésének indoka egyrészt a kedvező természetvédelmi helyzet megőrzése volt. Ennek érdekében cél a területen található jó állapotú pannon sziklagyeppek, meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyeppek és cserjésedett változataik, mészkösziklás lejtők sziklanövényzettel, szubmontán és montán bükkösök, pannon cseres-tölgyesek, pannon gyertyános-tölgyesek, pannon molyhos tölgyesek természet szerű szerkezetének, fajkészletének megőrzése, továbbá a jelölő fajok populáció nagyságának és a populációk elterjedési területének megőrzése. Nem véghasználható a tíz éves erdőtervezési cikluson belül több idős erdőállomány, mint amennyi korosodásával belép a hasonló ökológiai funkciót ellátni képes korosztályokba (jelölő élőhely típusonként vizsgálva).

Szükséges a jó állapotú erdő és gyepek élőhelyek természet szerű szerkezetének megőrzése, a magas természetességű gyeppek, erdők, az extenzív gyeptáborlás fenntartása, a legelő állatállomány növekedésének elérése, a változatos extenzív földhasználat és mezőgazdasági művelés fenntartása és fejlesztése. Fontos továbbá a tájidegen energia növényfajok megjelenésének és terjedésének megelőzése, valamint a beépített területek területi kiterjedésének minimalizálása, a kisvizek rekonstrukcióinak elősegítése, támogatása, az erdőhasználat gyakorlatának átalakítása, azaz a száraló vágás, száralás bevezetése az arra alkalmas területeken az odúlakó madárfajok élőhelyének folyamatos megőrzése érdekében. A ragadozó madárfajok fészkelőhelyei körül továbbra is egyedi védőzóna biztosítása szükséges.

A másik fontos cél pedig a kedvező természetvédelmi helyzet elérése. Ennek érdekében szükséges az invazív fajok, különösen a fehér akác, fekete fenyő, erdei fenyő által veszélyeztetett jelölő gyeptársulások megóvása a degradációtól, az invazív fajok terjedésének megállítása, állományaik csökkentése. Az aktuális természeti állapothoz igazodó legeltetési/kaszálási rendszer kialakítása és megvalósítása a szubpannon sztyeppék területén. A jelölő erdei élőhelyek állományaiban előtérbe szükséges helyezni a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy ahhoz funkciójában jobban közelítő használatok alkalmazását, valamint közelíteni szükséges a lombkorona-, cserje-, lágyszárú szint faji, életkori összetételét a természetes állapotokhoz. Szükséges a nagy kiterjedésben található fekete és

erdei fenyves állományok fokozatos megbontása, a fenyők alatt megnövő kemény lombos fajok (virágos kőris, juhar, csertölgy, molyhos tölgy) élettérhez juttatása, hosszú távon a fenyő állományok átalakítása a termőhelyre jellemző természetes élőhely kialakítása. A becserjésedés miatt degradálódó jelölő gyepek területén a szukcesszió lassítása, a cserjék visszaszorítása mozaikos foltokban, a cserjések túlzott térfoglalásának megakadályozása, a sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) védelme érdekében a cserjések kezelése térben, időben korlátozandó. A területen a vadlétszámot olyan szinten szükséges tartani, hogy az a külön vadvédelem nélküli erdőfelújítást ne gátolja, valamint ne okozza a gyepek degradációját. A magyar tarsza (*Isophya costata*) állományok élőhelye megfelelő gyeppel, extenzív legeltetéssel, vagy késői mozaikos kaszálással tartandó fent, kerülni szükséges az intenzív legeltetést, gyakori kaszálást. A kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*) védelme érdekében élőhelyén biztosítandó talajszintű faodúk megléte és kialakulásuk lehetősége, elsősorban idősebb sarj eredetű tölgyes állományok fenntartásával és részben sarj eredetű erdő állományok felnevelésével. A xilofág rovarok állományának növelése érdekében szükséges megfelelő területi kiterjedésben és térbeli elosztásban idős erdők és facsoportok fenntartása. Az élőhelyeket veszélyeztető egyéb tevékenységek (pl.: gépjármű forgalom, motocross) megszüntetése, a jogilag nem létező, de kijárt földutak felszámolása. A lovas, kerékpáros és gyalogos turista forgalom szabályozása, túraútvonalak kijelölése, szükség szerinti megszüntetése. Meglévő és új létesítésű közepesfeszültségű elektromos hálózat tartóoszlopainak szigetelése, továbbá szükség esetén földkábelbe helyezése. Mesterséges fészkek kihelyezése veszélyeztetett ragadozó madarak számára. Öreg és böhöncös faegyedek megőrzése. Nagy területi kiterjedésű vágásterületek, véghasználatok és a területi fragmentáció (erdészeti feltáró utak, közelítő hálózat túlzott sűrítése) korlátozása.

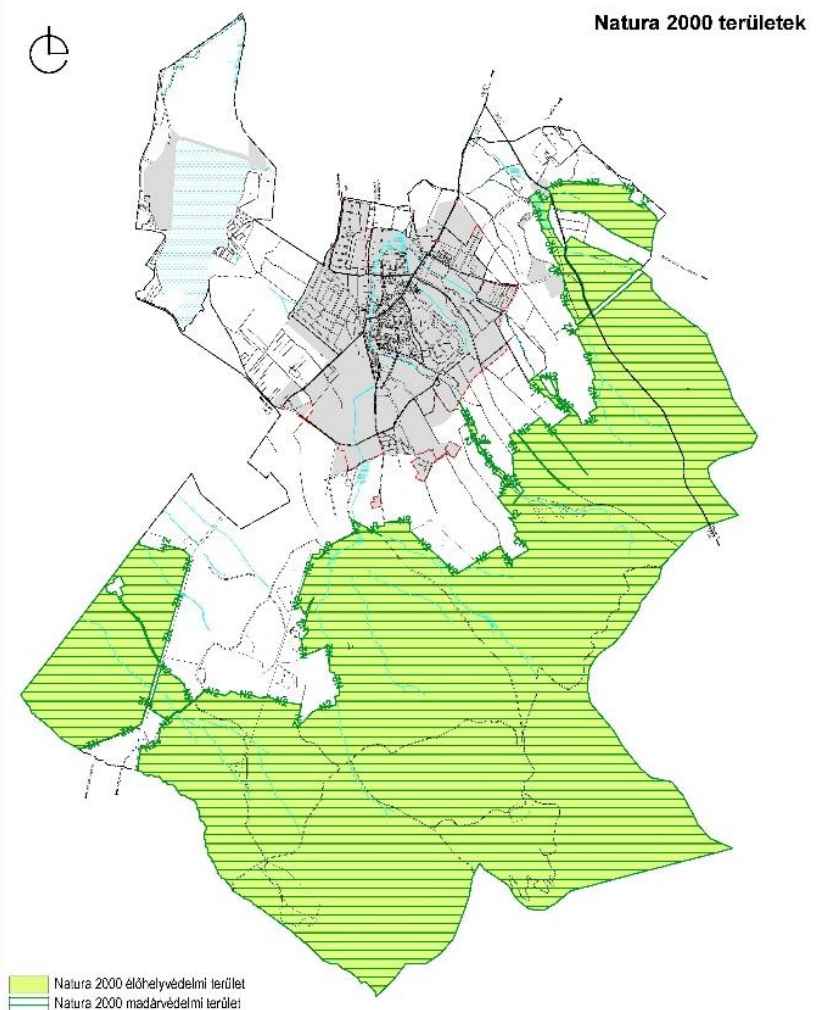
Holt faanyag hektáronkénti növelése a hegység területén a változatos rovarvilág növelése érdekében, amely a harkályfauna megőrzése érdekében szükséges. A területen található cserjésedett, mesterségesen erdősített fontos madár táplálkozó terület sziklagyepek, sztyepprétek, löszgyepek visszaalakítása gyeppé, extenzív használattal való fenntartásuk. A jelölő madárfajok élőhelyeinek infrastrukturális fejlesztésekkel szembeni védelme. Ragadozó madár etetőterek kialakítása az elkóborlás és mérgezés negatív hatásainak csökkentése érdekében. Elő kell segíteni a jelenleg nem jelölő fajok állományának növekedését, különösen az alábbi fajok tekintetében: Rétisas (*Haliaeetus albicilla*), Parlagi sas (*Aquila heliaca*), Kígyászölyv (*Circaetus gallicus*), Vándorsólyom (*Falco peregrinus*), Jégmadár (*Alcedo atthis*)

Magyar név	Latin név	Védettségi szint	Természetvédelmi érték (HUF)
nagy hősincér	<i>Cerambyx cerdo</i>	V	50 000 Ft
szarvasbogár	<i>Lucanus cervus</i>	V	10 000 Ft
kék pattanóbogár	<i>Limoniscus violaceus</i>	FV	100 000 Ft
Anker-araszoló	<i>Erannis ankeraria</i>	FV	100 000 Ft
sárga gyapjasszövő	<i>Eriogaster catax</i>	V	50 000 Ft
füstös ősziaraszoló	<i>Lignoptera fumidaria</i>	FV	100 000 Ft
csüngőaraszoló	<i>Phyllometra culminaria</i>	FV	100 000 Ft
magyar tarsza	<i>Isophya costata</i>	FV	100 000 Ft

Magyar név	Latin név	Védettségi szint	Természetvédelmi érték (HUF)
vértesi csuklyásbagoly	Cucullia mixata	FV	100 000 Ft
nagy tűzlepke	Lycaena dispar	V	50 000 Ft
közönséges ürge	Spermophilus citellus	FV	250 000 Ft
havasi cincér	Rosalia alpina	V	50 000 Ft
fénylő zsoltina	Serrulata lycopifolia	FV	100 000 Ft
leánykőkörcsin	Pulsatilla grandis	V	10 000 Ft
magyar gurgolya	Seseli leucospermum	FV	100 000 Ft
Szent István szegfű	Dianthus plumarius ssp. regis-stephani	FV	100 000 Ft
Darázsölyv	Pernis apivorus	FV	100 000 Ft
Kék galamb	Columba oenas	V	50 000 Ft
Lappantyú	Caprimulgus europaeus	V	50 000 Ft
Jégmadár	Alcedo atthis	V	50 000 Ft
Hamvas küllő	Picus canus	V	50 000 Ft
Fekete harkály	Dryocopus martius	V	50 000 Ft
Középfakopáncs	Dendrocopos medius	V	50 000 Ft
Erdei pacsirta	Lullula arborea	V	50 000 Ft
Karvalyposzáta	Sylvia nisoria	V	50 000 Ft
Kis légykapó	Ficedula parva	FV	100 000 Ft
Örvös légykapó	Ficedula albicollis	V	25 000 Ft
Tövisszűrő gébics	Lanius collurio	V	25 000 Ft

A Vértess (HUDI30001) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési és különleges madárvédelmi terület kijelölés alapjául szolgáló jelölő fajok

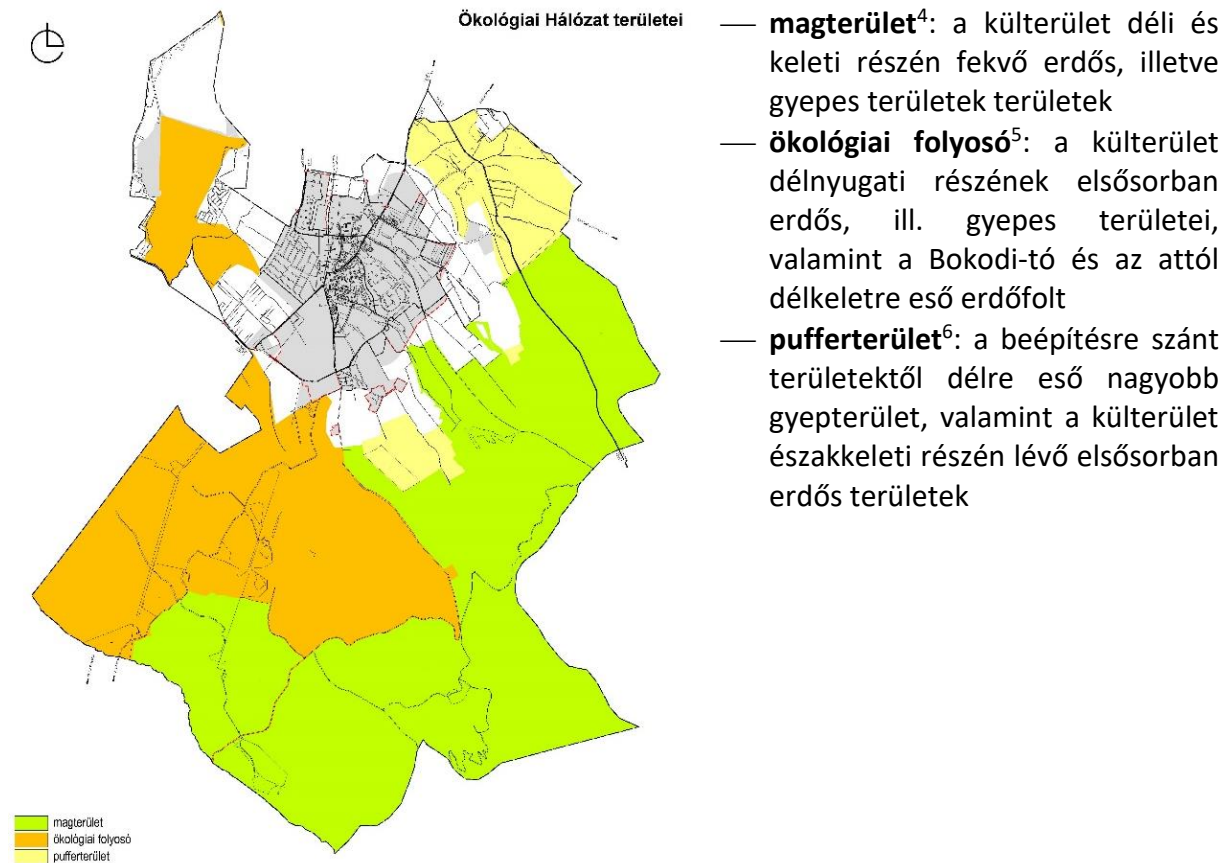
(forrás: http://www.termeszetvedelem.hu/_user/browser/File/Natura2000/SAC_Celkituzesek/SPA_celkituzesek/HUDI30001.pdf)

1.4.4. Ökológiai hálózat

Az országos ökológiai hálózat területét az a Trtv szerinti Országos Területrendezési Terv (OTrT) határolja le. Az OTrT-ben lehatárolt országos ökológiai hálózat területe magterületre, ökológiai folyosóra és pufferterületre került differenciálásra.

Oroszlány közigazgatási területének jelentős részét érintik ökológiai hálózat területei:

Az Országos Ökológiai Hálózat területeinek elhelyezkedése Oroszlányban
(forrás: TÁJOLÓ-TERV Kft. saját szerkesztés)

1.4.5. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

Az Oroszlány területén fennálló tájhasználati, illetve ökológiai konfliktusok az alábbiakban összegezhetők:

- A megszűnt bányászat területei és létesítményei, területei sok esetben még nem találták meg új funkciójukat, rekultiválásra várnak.

⁴magterület (OÖH): „...olyan természetes vagy természetközeli élőhelyek tartoznak, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életközösségeit hosszú távon biztosítani képesek és számos védett vagy közösségi jelentőségű fajnak adnak otthont.”

⁵ökológiai folyosó (OÖH): „...olyan többnyire lineáris kiterjedésű folyamatos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok), amelyek döntő részben természetes eredetűek és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek (magterületek, pufferterületek) közötti biológiai kapcsolatok biztosítására.”

⁶pufferterület (OÖH): „...olyan rendeltetésű területek, melyek megakadályozzák vagy mérséklék azoknak a tevékenységeknek a negatív hatásait, amelyek a magterületek, illetve az ökológiai folyosók állapotát kedvezőtlenül befolyásolhatják vagy rendeltetésükkel ellentétesek.” (OTrT 2. § 23. pont)

- Nagy kiterjedésű gazdasági területek állnak rendelkezésre kihasználatlanul.
- Ezek egyes részei lakó, vagy kertes hasznosításúak és tájképileg értékesek.
- A korábbi ipari, bányászati tájhasználat létesítményei, felhagyottan éktelenkednek az értékes természeti környezetben
- Egyes nem funkciójának megfelelő besorolású területek használat veszélyezteteti a védendő táji-, természeti értékeket.

Az alábbi táblázatban mutatjuk be azokat a területeket, amelyeknek a hatályos TSZT szerinti területfelhasználásának újraértékelését javasoljuk táj-, természetvédelmi szempontból. A táblázatban lévő területeket a TK-V6 jelű Újraértékelendő tájhasználatok c. tervlap mutatja be. Az egyes területek számozása a TK-V6 jelű tervlapon és az alábbi táblázatban megegyezik.

sor szám	jelenlegi állapot, használat, megközelíthetőség, beépítettség, borítottság	OTrT szerinti területhasználat	KEM TrT 2019 EA* szerinti területhasználat	TSZT szerinti besorolás	természetvédelmi-, tájvédelmi érintettség	tájhasználati konfliktus oka
1.	Farkashegyi-bánya, egykori külfejtés, erdőszülő bányaudvar, megközelítése Oroszlány felől nehézkes, csak gyalogosan, Pusztavám irányából műúton jelzett túraútvonalaktól 1,5 km	települési térség	mezőgazdasági térség	Különleges beépítésre szánt Idegenforgalmi terület	Tájvédelmi Körzet Natura 2000 terület (madár és élőhely védelmi) ökológiai hálózat magterülete	használatnak nem megfelelő, természetvédelmi érdekekkel ütköző TSZT besorolás
2.	Cica-homok egykori külfejtés, részben erdőszülő száraz bányagödör, műúton jól megközelíthető, jelzett túraútvonalaktól 1 km	erdőgazdasági térség	erdőgazdasági térség	vízgazdálkodási terület	Tájvédelmi Körzet Natura 2000 terület (madár és élőhely védelmi) ökológiai hálózat magterülete	tényleges használatnak nem megfelelő TSZT besorolás
3.	szépen beállt bükkös erdő, emberi tevékenység nyoma nem látszik műúton jól megközelíthető, jelzett túraútvonalaktól 800 m	települési térség	mezőgazdasági térség	Különleges beépítésre szánt Idegenforgalmi terület	Tájvédelmi Körzet Natura 2000 terület (madár és élőhely védelmi) ökológiai hálózat magterülete tájképvédelmi terület	használatnak nem megfelelő, természetvédelmi érdekekkel ütköző TSZT besorolás
4.	MTA fúrómintá telep beépített, cca 20% műúton jól megközelíthető, jelzett túraútvonalaktól 500 m	települési térség	mezőgazdasági térség	Különleges beépítésre szánt Idegenforgalmi terület	Natura 2000 terület (madár és élőhely védelmi) ökológiai hálózat magterülete tájképvédelmi terület	használatnak nem megfelelő, természetvédelmi érdekekkel ütköző TSZT besorolás
5.	Magánház, 10% alatti beépítettséggel műúton jól megközelíthető, jelzett	települési térség	mezőgazdasági térség	Különleges beépítésre szánt Idegenforgalmi terület	Natura 2000 terület (madár és élőhely védelmi) ökológiai hálózat	használatnak nem megfelelő, természetvédelmi érdekekkel

sor szá m	jelenlegi állapot, használat, megközelíthetőség, beépítettség, borítottság	OTrT szerinti területhasználat	KEM TrT 2019 EA* szerinti területhasználat	TSZT szerinti besorolás	természetvédelmi-, tájvédelmi érintettség	tájhasználati konfliktus oka
	túraútvonal mellett			mi terület	magterülete tájképvédelmi terület	ütköző TSZT besorolás
6.	XXII. akna, használaton kívül, beépítettség telkenként változó, össz 15% körüli műúton jól megközelíthető, jelzett túraútvonalaktól 400 m	mezőgazdasági térség	mezőgazdasági térség	Különleges beépítésre szánt idegenforgalmi terület	ökológiai hálózat folyósó területe	funkcióváltás nem történt meg, nem került sor a TSZT szerinti hasznosításra
7.a	hulladéklerakó, üzemtervezett részben meglévő erdőfoltok	mezőgazdasági térség, erdőgazdálkodási térség	sajátos területfelhasználású térség, erdőgazdálkodási térség	Különleges beépítésre szánt hulladéklerakó	ökológiai hálózat ökológiai folyósó területe	természetvédelmi és erdészeti érdekekkel ütközik a TSZT besorolás és a tényleges használat
7.b	terméketlen meddő, üzemtervezett részben meglévő erdőfoltok, valamint nem üzemtervezett erdőfoltok	mezőgazdasági térség, erdőgazdálkodási térség, vízgazdálkodási térség	sajátos területfelhasználású térség, erdőgazdálkodási, vízgazdálkodási térség	Különleges beépítésre nem szánt rekultiválandó terület	ökológiai hálózat ökológiai folyósó területe	természetvédelmi és erdészeti érdekekkel ütközik a TSZT besorolás és a tényleges használat
8.	középkori bencés apátság romjai, erdő, Majki romokkal azonos jelentőségű emlék, pusztuló, látogatóforgalom elől elzárt, műúton és jelzett túraúton is jól megközelíthető	erdőgazdasági térség	erdőgazdasági térség	védelmi erdő	Natura 2000 terület (madár és élőhely védelmi) ökológiai hálózat ökológiai folyósó területe tájképvédelmi terület	fontos idegenforgalmi vonzerő, amortizálódik, nem látogatható
9.	egykori bányászati létesítmény, rendezett, gyepes terület, belső burkolt utakkal műúton jól megközelíthető, jelzett túraúttól 1 km	mezőgazdasági térség	mezőgazdasági térség	védelmi erdő	ökológiai hálózat ökológiai folyósó területe tájképvédelmi terület	TSZT szerinti hasznosítás nem valósult meg.
10.	egykori bányászati létesítmény, 16 % körüli beépítettség, elzárt terület, műúton jól megközelíthető, turistautaktól távol	települési térség	települési térség	Különleges beépítésre szánt idegenforgalmi terület	ökológiai hálózat ökológiai folyósó területe	TSZT szerinti funkcióváltás nem történt meg, nem került hasznosításra
11.	XVII. akna, beépítettség 11 %, használaton kívüli, műúton jól megközelíthető,	települési térség	települési térség	Különleges beépítésre szánt idegenforgal	ökológiai hálózat ökológiai folyósó területe tájképvédelmi	TSZT szerinti funkcióváltás nem történt meg, nem került

sor szám	jelenlegi állapot, használat, megközelíthetőség, beépítettség, borítottság	OTrT szerinti területhasználat	KEM TrT 2019 EA* szerinti területhasználat	TSZT szerinti besorolás	természetvédelmi-, tájképvédelmi érintettség	tájhasználati konfliktus oka
	turistaútról nem elérhető			mi terület	terület	hasznosításra
12.	Szögállomás területe magánház, 2,5 % körüli beépítéssel	települési térség	települési térség	Különleges beépítésre szánt ldegenforgalmi terület	ökológiai hálózat ökológiai folyosó területe tájképvédelmi terület	TSZT szerinti funkcióváltás nem történt meg, nem került hasznosításra, jelenlegi használat mellett nem is valószínű
13.	egykori vízmű, Dobai Oroszlánkő szabadidőpark és turistaház, beépítettség 10 % alatti, műúton megközelíthető, jelzett turistaúttól 300 m-re	mezőgazdasági térség	mezőgazdasági térség	nincs besorolva	Natura 2000 terület (madár és élőhely védelmi) ökológiai hálózat ökológiai folyosó területe tájképvédelmi terület	nincs besorolva a TSZT-ben
14.	beépítettsége kb 10 %, jelzett turistaút mellett	erdőgazdálkodási	erdőgazdálkodási	Különleges beépítésre szánt ldegenforgalmi terület	Natura 2000 terület (madár és élőhely védelmi) ökológiai hálózat ökológiai folyosó területe tájképvédelmi terület	természetvédelmi érdekekkel ütközik a TSZT szerinti besorolás
15.	Szentgyörgyvár, turistaház, erdészház, egyéb rendeltetésű üzemtervezett erdőterület, beépítettség 10% alatti, jelzett turistaúton és műúton jól megközelíthető	települési térség	mezőgazdasági térség	Különleges beépítésre szánt ldegenforgalmi terület	Natura 2000 terület (madár és élőhely védelmi) ökológiai hálózat magterülete tájképvédelmi terület	természetvédelmi érdekekkel ütközik a TSZT szerinti besorolás
16.	Mindszentpuszta, turistaház, kulcsosház, egy része egyéb rendeltetésű üzemtervezett erdőterület	települési térség	mezőgazdasági térség	Különleges beépítésre szánt ldegenforgalmi terület	Natura 2000 terület (madár és élőhely védelmi) ökológiai hálózat magterülete tájképvédelmi terület	természetvédelmi érdekekkel ütközik a TSZT szerinti besorolás
17.	állattartó telep, beépítettsége 10%-, Natura 2000 madár és élőhely védelmi területekkel közvetlenül határos, turista és műúton jól megközelíthető	mezőgazdasági térség	települési térség	lpari gazdasági terület	ökológiai hálózat magterülete tájképvédelmi terület	természetvédelmi érdekekkel ütközik a TSZT szerinti besorolás
18.	Labanc-patak menti be nem települt gazdasági	települési térség	települési térség	lpari, gazdasági	Nem érinti	a patak helyi ökológiai folyosó

sor szám	jelenlegi állapot, használat, megközelíthetőség, beépítettség, borítottság	OTrT szerinti területhasználat	KEM TrT 2019 EA* szerinti területhasználat	TSZT szerinti besorolás	természetvédelmi-, tájvédelmi érintettség	tájhasználati konfliktus oka
	terület			terület terület		szerepét veszélyezteti
19.	Labanc-patak menti be nem települt gazdasági terület	települési térség	települési térség	Kereskedelmi, szolgáltató terület terület	Nem érinti	a patak helyi ökológiai folyosó szerepét veszélyezteti
20.	vízműterület	mezőgazdasági térség	sajátos területfelhasználású térség	vízgyűjtő terület	ökológiai hálózat ökológiai folyosó területe tájképvédelmi terület	sajátos területfelhasználású térségben nem lehet vízgazdálkodási
21.	futószalag, szállítóvezeték	erdőgazdasági, mezőgazdasági térség	erdőgazdasági, mezőgazdasági térség	nincs besorolva	ökológiai hálózat ökológiai folyosó területe tájképvédelmi terület	funkcionális konfliktus, településrészeket elzár egymástól.
22.	részben gyepek terület nagyfeszültségű vezetékkel részben park jellegű a városi Alsó-tó mellett	települési térség	települési térség	nagyvárosias lakó terület	nem érinti	tervezett nagyvárosias lakó terület átgondolandó, a tóparton indokolt lenne zöldterületfejlesztés
23.	szennyvíztisztító terület	települési térség	települési térség	vízgyűjtő terület	nem érinti	használatnak nem megfelelő TSZT szerinti besorolás
24.	erdő, üzemtervezett gazdasági erdő	települési térség	települési térség	üdülőterület	ökológiai hálózat puffer területe	erdészeti érdekekkel ellentétes TSZT szerinti besorolás, nem került még igénybevétele
25.	szántó, patak felőli szélén 400 kV	települési térség	sajátos területfelhasználású térség	Különleges beépítésre szánt idegenforgalmi terület	ökológiai hálózat puffer területe	nem került még hasznosításra
26.	jelenleg mezőgazdasági hasznosítású terület	települési térség	mezőgazdasági térség	üdülőterület	egy része ökológiai hálózat puffer területe	TSZT szerinti hasznosításra még nem került sor, jelenlegi tájhasználat megtartása kedvezőbb lenne
27.	ritkásan betelepült zártkert, ill. lakó, 1000-1500 m ² -es	települési térség	települési térség	ipari gazdasági terület,	Nem érinti	használatnak nem megfelelő besorolás/nem

sor szá m	jelenlegi állapot, használat, megközelíthetőség, beépítettség, borítottság	OTrT szerinti területhasz nálat	KEM TrT 2019 EA* szerinti területhasz nálat	TSZT szerinti besorolás	természetvédel mi-, tájvédelmi érintettség	tájhasználati konfliktus oka
	szalagtelkekkel, tájképi szempontból értékes			közpark		került igénybevételre, tájképi okokból jobb a jelenlegi használat

*KEM TrT 2019 EA: Komárom-Esztergom Megye Területrendezési Terv (felülvizsgálat) 2019 decemberi Véleményezési tervdokumentáció

1.5. ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA

A település zöldfelületi rendszere – szakmai megfogalmazás alapján – a település klimatikus viszonyainak fenntartása, javítása érdekében döntően zöldfelületekből és vízfelületekből álló, hatásmechanizmusuk és térbeli elhelyezkedésük alapján egy nagy egységet képező települési szövet (alrendszer), amely az adott település ökológiai paramétereit, lakóinak pszichés és szomatikus érzetét javítja, egyes állatok számára élőhelyet biztosít, a település káros környezeti hatásait tompítja (forrás: Magyar Tájépítészek Szövetsége). E fejezetben Ororszlány zöldfelületekből álló szövetét mutatjuk be.

A település zöldfelületi rendszere a zöldterületekből (közpark, közkertek), a zöldfelületi intézményekből (sportpálya, temető, strand), a közjóléti erdőkből, valamint az egyes területfelhasználási egységek létesítményeinek kertjeiből (intézménykert, lakóterületek, üdülőterületek, gazdasági területek zöldfelületei) és a zöldfelületi elemeket összekapcsoló, utak mentén létesített fasorokból, útfásításokból áll.

1.5.1. A települési zöldfelületi rendszer elemei

1.5.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges, valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

Közterületi közhasználatú zöldfelületek, zöldterületek

A közparkok, közkertek (zöldterületek) közösségi célú, zöldfelülettel fedett területek, melyek a szabadidő eltöltéséhez pihenési, szórakozási, játék és sportolási lehetőséget nyújtanak a város vagy egy városrész lakói számára.

Oroszlány hatályos településrendezési eszközei több zöldterületet is jelölnek a településen, melyeket közpark, illetve szabályozási szinten zöldfelületként kialakítandó közterület kategóriákba sorolnak.

Városi szintű közpark a Haraszt-hegy területe. Kedvező fekvésű, gondozott, de meglehetősen extenzív jellegű; infrastrukturális, kényelmi berendezések és esztétika szempontjából még fejleszthető. Szintén városi jelentőségű zöldterület lehetne a Városi Alsó-tó és környezete, mely hasonlóképpen extenzív jellegű, funkciójának betöltésében korlátozza a megfelelő infrastruktúra és a köztéri berendezések hiánya. A terület különös vonzereje a vízisport lehetőségekre való alkalmassága is. Ennek közelében a vasút keleti oldalán található még közpark besorolású terület, melyen részben salakos, részben

gumiburkolatos sportpályák kaptak helyet. Körülöttük még jelentős méretű, fásításra alkalmas kihasználatlan zöldfelület található.

Kisebb közpark besorolású terület található Majkon a tó déli partján, mely erdő jellegű.

Nagy kiterjedésű közpark került kijelölésre a belterület északi részén, a vasút keleti oldalán, valamint az ófalu szélén, a temetők mellett, melyek azonban jelenleg szántóterületek. További közpark besorolású terület található a Juhos-dűlő területén a Hidroglobusz mellett, ez azonban használatát tekintve falusias lakóterület.

Zöldfelületi rendszer szempontjából kedvező adottság Oroszlányban a lakótelepek épületei között elterülő nagy kiterjedésű lakóterületi közkertek. Ezek kerítetlen, zöldfelületek szép idős fákkal, gyepes területekkel. Infrastrukturális és esztétikai adottságaik a közparkokéhoz hasonlóak.

Zöldfelületi intézmények

Zöldfelületi intézmények közé tartoznak azok a létesítmények, melyek működéséhez, funkciójuk betöltéséhez zöldfelülettel beültetett területre, kertre van szükség. Ide tartoznak Oroszlányban a temetők, a strand. A temetők gondozottak, növényzetük még viszonylag fiatal, egységes arculatot kölcsönöz neki, az elsősorban örökzöld növények alkalmazása.

Oroszlány spotterületei zöldfelületi szempontból értelmezhetetlenek, a football pálya műfüves, körülötte gyepes terület található, a városi sportcsarnok pedig sűrű beépítésű területen helyezkedik el. Egyéb, mint pl. kemping vagy rekreációs területek nem találhatók a városban.

Intézménykertek

Főként a közintézményekre jellemző, hogy rendeltetésük betöltéséhez zöldfelületre, kertre van szükség. A település életében főleg kondicionáló és esztétikai szerepet töltenek be. Zöldfelülettel rendelkező intézmények közé tartozhatnak tehát az iskolák, óvodák továbbá minden olyan intézmény, mely jellemzően kerttel, zöldfelülettel rendelkezik (templom, könyvtár, Polgármesteri Hivatal, művelődési ház/faluház stb.)

A településen ilyen intézmények az óvodák (4 db), iskolák és kollégiumaik (7), a bölcsőde, melyek nélkülözhetetlen része a kert. Jelentősebb zöldfelülettel ezek közül a Haraszt-hegy melletti intézmények, az óvodák és a bölcsőde rendelkezik. Említésre méltó még a Munkás Szent József templom, melynek zöldfelületei a Haraszt-hegy parkjához kapcsolódnak.

Annak ellenére, hogy az intézmények rendeltetésükből adódóan a lakosság csupán egy részének, valamint meghatározott időben nyújt rekreációs lehetőséget, a zöld növényzettel borított felületük kondicionáló szerepe meghatározó lehet a település központi részén.

Közhasználat elől elzárt zöldfelületek

Ide tartoznak a lakó-, üdülő-, hétvégi házak kertjei. A település egészén jellemző, hogy a lakóépületek körül magas a zöldfelületek aránya. Emiatt a beépített lakóterületeken belül, a lakóházak kertjeinek meghatározó szerepük van a település zöldfelületi rendszerében. Habár

a közhasználat elől elzártak, a jelentős növényzettel borított felületek településre gyakorolt pozitív hatásai a magánkertekben is jelentkeznek. Nem csak például kondicionáló hatásuk jelentős, de az előkertek a településképet/utcaképet is pozitívan befolyásolhatják. A legtöbb magánkertre jellemző a magas zöldfelületi borítottság, főként díszkertek, nagy gyepfelülettel, fákkal, cserjékkel.

Ezzel szemben sajnos a gazdasági területeken, mely kiterjedése révén már önálló városrészt képvisel, a környezetrendezés, a kötelező zöldfelületek megvalósítása nem kap kellő hangsúlyt. Itt a zöldfelületek kialakítására, a zöldfelületi intenzitás növelésére, nagyobb arányú fásítás elérésére a környezetminőség javítása, a kedvező településképi megjelenés elérése végett érdemes gondot fordítani.

Belterületi erdők

A belterületen Oroszlányban erdőterületek előfordulása nem jellemző. Kisebb erdő besorolású fás-gyepes terület található a vasút nyugati oldalán, keleten a Svandaberg-patak mentén a temető alatt, valamint délkeleten a Tűzoltóparancsnokság sportpályája alatt van egy-egy kisebb erdő.

A települési zöldfelületi rendszer összekötő elemei

Ebbe a kategóriába tartoznak a közlekedési területek zöldfelületei, útmenti zöldsávok, fasorok, egyéb zöldfelületi jellegű vonalas elemek, vízfolyások, melyeknek jelentős szerepe van a szigetszerűen elhelyezkedő zöldfelületi elemek összekötésében, összefüggő zöldfelületi rendszer kialakításában. Emellett az egységes fasorok egységes, rendezett arculatot adnak egy-egy utcának, településrésznek.

Egységes útfásítás a belterület központi részén jellemző Oroszlányban, szépen fásított, gondozott zöldfelületű a Rákóczi út. Fasorok találhatóak emellett pl. a Dózsa György úton, a Népekbarátsága út tó felőli részén, illetve a telep szerű beépítésű részek utcáinak többségén fasorok szegélyezik az utat legalább az egyik oldalon. A kertesházas területeken az Alkotmány út városközpont felőli részének kivételével egységes telepített fasort nem találunk. Itt – ahol az utca szélessége engedi – a lakóházak előkertjei töltenek be zöldfelületi funkciót, az egyéni telepítések miatt egységes arculatot azonban nem kölcsönöznek a területnek.

A város és térsége zöldfelületi rendszerének jelentős természeti értékkel is rendelkező zöldfelületi elemei a felszíni vizek, a partot kísérő területek élőhelyekben gazdag környezete (nádasok, fásítások), melyek az útmenti zöld sávok mellett a külterület zöldfelületi elemeinek, összekötésében, valamint a belterületi és külterületi zöldfelületi rendszer közötti kapcsolat megteremtésében játszanak fontos szerepet. Sajnos a vízfolyások környezetében hiányos a tájfasítás, így elmarad jótékony mikroklímatis-, ökológiai- és tájképi hatása.

Az iparterületi részekén van helyenként jelentős fás állomány a vízfolyások mentén, melynek megtartása figyelmet kell fordítani.

1.5.1.2. Zöldfelületi ellátottság értékelése

Összességében elmondható, hogy Oroszlány zöldfelületi ellátottsága jó. A város területén több településrendezési eszközökben kijelölt közpark és egyéb zöldfelület is található, lakosság rekreációjához és szabadidős tevékenységeihez elegendő területű közhasznátú zöldfelület áll rendelkezésre. Ezeknek egy része ténylegesen közparkként, vagy egyéb zöldterületként működik, más része azonban még nem került hasznosításra. A parkként funkcionáló zöldterületek rendszeresen karbantartottak ugyan, de csak kondicionáló szerepüket töltik be, vizuális, esztétikai valamint rekreációs funkciójuk szempontjából fejlesztésre szorulnak.

Habár települési szinten elegendő mennyiségű zöldterülete van a városnak, városrészi szinten a Borbála-telepi rész nem megfelelően ellátott. A területen közpark, közkert nem

található, a városközponttól pedig távolabb esik és a vasút is elválasztja tőle.

Kedvező adottság a város tágabb környezetét délről és keletről körülölelő nagyterjedésű erdőség.

A város zöldfelületeit a Z-V1 jelű tervlap mutatja be.

(kép forrása: Oroszlány Város Önkormányzatának képtára)

1.5.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

- A közhasznátú zöldfelületek rekreációs és esztétikai szempontból fejlesztésre szorulnak
- A zöldterületek eloszlása egyenlőtlen, városrészi szintű hiányosságok vannak.
- Kevés a szabadtéri sportolásra alkalmas terület a településen.
- A zöldfelületi rendszer összekötő elemei közül a vízfolyások mente különösen belterületen fejlesztendő.
- Az országos közutak, a mezőgazdasági feltáró utak menti területek tájfasítása hiányos, mely ökológiai, esztétikai, környezetvédelmi és klimatikus szempontból is kifogásolható.
- A nagyterjedésű gazdasági terület zöldfelületi intenzitása alacsony.

1.6. ÖRÖKSÉGVÉDELMI VIZSGÁLAT

1.6.1. Településszerkezet és a táj történeti kialakulása, történeti településmag

Oroszlány környéke és a Vértesalja már az őskorban is lakott volt, illír és kelta törzsek által.

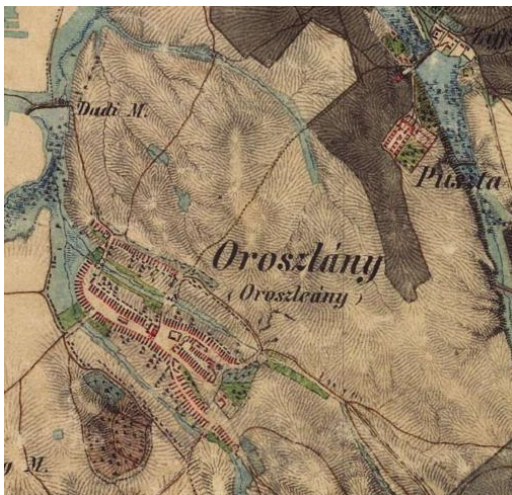
A római korban a Büki-kút környékén villatelepülés állt, melynek nyomai még az I. világháború idején is látszottak, de nem messze innen temetkezési helyet is találtak. Az avarok nyomai is megtalálhatók a területen.

A X. századtól a Csák nemzetség szállásterülete volt a Vértes. Csák Máté földjén, a város mai közigazgatási területén egykor két vár is állt: a Gerencsérvár és Roszlánkő vár, melyről a települést nevezték el (illetve a családi címerállata is egy oroszlán volt). Birtoklásukhoz köthető a település egyik legfőbb nevezetessége a Majki premontrei apátság, és a Vértesszentkereszti monostor felépítése.

Első katonai felmérés (1783)

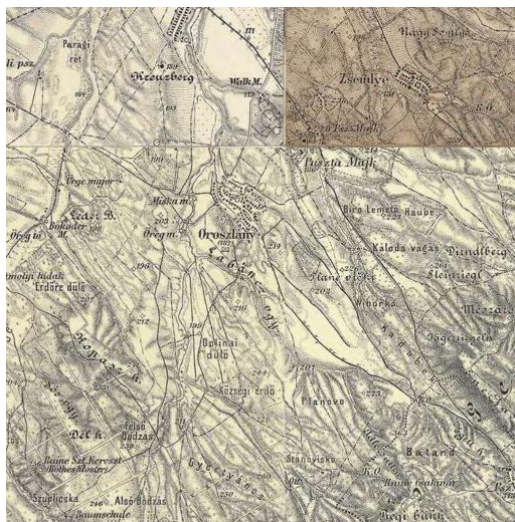
A város mai közigazgatási területén ebben az időben tehát két vár állt és két egyházi létesítmény, ezektől függetlenül a patakok mellett kis falvak települtek. Ekkor-tájt Pusztaoroszlánkőnek hívták a települést. A török időkben elpusztult, először az 1543-as török hadjáratban, majd a később visszashálingzó lakosokat még kétszer dúlta végig a török hadsereg, ezzel a terület az 1680-a évek végére teljesen elnéptelenedett. Az időközben Eszterházy birtokba került (1629-ben) települést tótok által népesítették újra, hiszen ekkortájt 20 fő körüli volt a népesség. Az elpusztult vár romjait hordták szét, hogy házat építhessenek. A XIX. század elején már 589 fő lakott itt, míg a XX. század közepére már 1700-an.

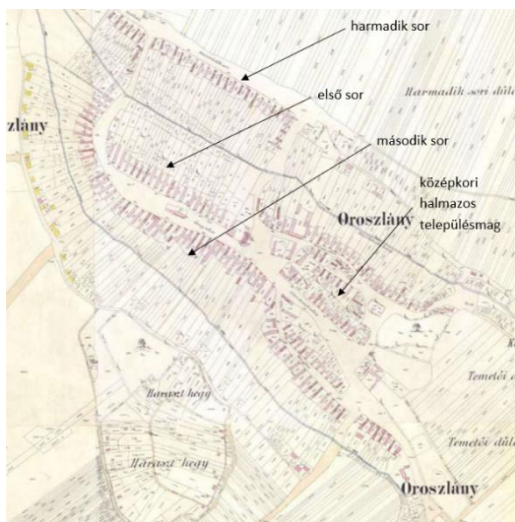
Már a XIII. század elején az erdőművelésre szakosodott tótok felépítették a mai Ófalu első házait. A középkori falu nem az egykori település helyén létesült, hanem az Oroszlánkő vár romjai mellé települtek, itt építették fel evangélikus templomukat is, ami máig is látható. A telepek a várdombon halma-zosan építkeztek, ez az ősi mag máig fennmaradt. A második katonai felmérésen jól látható, hogy az addig egytűcs falu dél-délnyugati irányba terjeszkedett tovább.

Második katonai felmérés (1847)

Harmadik katonai felmérés (1882)

XIX. századi kataszteri térkép

A XVIII. században jelentős fejlődések mentek keresztül a településen. A gyarapodó népesség már megkövetelte a közintézmények létrehozását, utak kiépítését és további lakóterületek felszabadítását. Így víz-rende-zéssel a vizenyős területeket lecsapolták. A fő építőanyag a helyi agyagdomb volt, ami gyakorlatilag az 1900-as évek elejére elfogyott. A majki építkezésekhez használt téglát alkalmazták a közintézmények építéséhez. A harmadik katonai felmérésen látható, a már észak-északkeleti terjeszkedés.

Kialakult az Öreg utca, majd a Fő utca és az Alkotmány utca beépítése. A domb körül a beépítést korlátozták a vizes, mocsaras területek, így több soros utcahálózat alakult ki. Később a vizes, mélyfekvésű területek feltöltésével fejlődött tovább a falu. A majki rendház felépítésében részt vevő mesteremberek, vándorok és kereskedők is letelepedtek, házat építettek maguknak a „harmadik sorban”.

A településszerkezet több soros módon, jellemzően tölcseres teresedésekkel alakult ki, a domb tetejétől indulva, majd a patak túloldalára átlépve (sárgával jelölt épületek).

1937 decemberében megnyitották az első aknát és megkezdődött a bányászat korszaka. Az első bányászházak az Ófalu mellett a Bányász körút térségében épültek fel. A lakóterület fejlesztés évtizedenként újabb területeket érintett, felépültek a telepszerű, társasházias jellegű és kertvárosias városrészek és a település lakossága megsokszorozódott, új központ épült ki a Haraszthegy nyugati oldalán. Ezen korszak tán legjellegzetesebb utcaképét a Fürst Sándor utca és a Városkapu adják.

Az 1960-as években létesítették a Művelődési Központot, Sportstadiont, Béke

Szállót, Hőközpontot és a Víztoronyt is. Ekkoriban indult az Újváros és a belvárost övező, Kecskédi lakótelep és Borbála telep kiépülése is.

A lendületes fejlődés az 1960-as évek közepéig tartott, amikor a szénbányászati iparág vissza-esett. 1980-tól létesült, más iparág üzemei és az Oroszlányi Hőerőmű renoválása újabb lendületet adtak a városfejlődésnek. Újabb akadályt a rendszerváltás bánya-bezárásai jelentették.

A város ma már újabb iparágak és szolgáltatások által újra virágzásnak indult, azonban jelentősebb, szerkezeti alakulás nem történt.

A település délen ipari, gazdasági területekkel növekedik a válság utáni, újabb gazdasági fellendülés óta, folyamatosan. Északon és keleten a lakóterületek fejlődnek és virágzik a horgásztavak mellett az üdülés. Több lakóterület megújult, újabb közparkok létesültek. Számos kereskedelmi és szolgáltató egységgel is bővült a város.

1.6.2. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

A város területén található régészeti területek részletes bemutatását az Oroszlány Város Településfejlesztési koncepciójához készült **Települési Örökségvédelmi Hatástanulmány Régészeti szakági munkarésze —külön kötetben—** tartalmazza.

1.6.3. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

— Ófalu:

Oroszlány Ófalu nevű városrésze településszerkezeti védelem alatt áll. Az itt található szűkebb, görbe utcák és a fésűs beépítésű falusi házak őrzik a település régi arculatát. Az Ófalun belül utcaképi védelem alatt áll az Alkotmány és a Várdomb utca néhány szakasza.

— Fürst Sándor utca:

Szintén helyi védelem alatt áll az Óváros, Fürst Sándor utcájában álló, utcával párhuzamos házsor, illetve a városkapunak nevezett, utca felett átívelő épületrész is egyedi karaktert

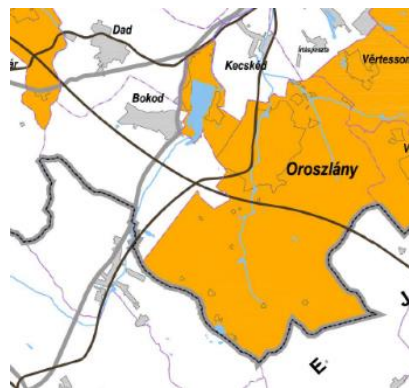
biztosít az utcának. A városrésznek egyik további sajátossága a szocreál építészetre jellemző karaktert hordozó épületek magas száma, illetve a faldíszítések sokasága is.

— Erőművi tavi horgász házas terület:

Tán az egyik legismertebb, országosan Lebegő falu néven ismert terület. Az Erőműi-tó egy hűtőtó, melyet sokan Bokodi-tónak ismernek. A tó mellett és a tavon horgászházakat létesítettek. A víz feletti építményeket cölöpökre emelték, azokhoz pedig stégek vezetnek. A kis épületek különböző anyagból épültek, különböző színekben, mégis egy kiemelkedően szép és egyedi karaktert biztosítanak a város ezen részének. A víz fölél nyúló horgász házas terület bár Bokod közigazgatási területén van, Oroszlány településhatára körülöleli, így annak településképét erősen meghatározza.

Világörökségi és világörökségi várományos terület

A 2011-es, Komárom-Esztergom megye Területrendezési Terv alapján Oroszlány területén világörökségi és világörökségi várományos terület nincs jelen. A település egésze viszont történelmi település terület övezetében van (sárga színű lehatárolás).

Műemlékek, műemlékegyüttesek

— Kamalduli kolostor
törzsszám: 2380
műemléki azonosító: 6353
hrsz.: 071, 072, 073, 074/1-20

A kamalduliak gróf Esterházy József hívására 1733-ban telepedtek meg Majkon. Az épületegyüttes több szakaszban, 1733-1770 között épült (építész: Franz Anton Pilgram, 1761 után pedig Fellner Jakab). A Nepomuki Szent Jánosnak szentelt templomot - tornya kivételével - lebontották, csak a tornya áll. Köveit az oroszlányi evangélikus templom építéséhez használták fel 1787-ben, berendezését pedig már 1785-ben elszállították.

— Evangélikus templom
törzsszám: 9672
műemléki azonosító: 6350
cím: Alkotmány u.
hrsz.: 1328/1, 1328/2

A település régi falusi részén, utcasorban, utcasarkon álló, 1787-ben épült templom. Copf stílusú berendezéssel, 1792-ben, pest mester által készített orgonával. Az épületet 1898-ban és 1987-ben felújították. A templom mellett „L” alakú, földszintes lelkészlak található.

- Vértesszentkereszt bencés apátság romjai
törzsszám: 2381
műemléki azonosító: 6352
cím: Vértesszentkereszt
hrsz.: 0199/11, 0199/12

Oroszlány külterületén található, a Vértes hegység egyik magaslatán. A bencés apátság romjaihoz egy szabályos, négyzet alakú belső udvarral rendelkező kolostorépület van.

A kolostor és a templom vélhetően a XII. században épültek. 1543-ban a török támadások következtében megrongálódtak. A 18. század második felében a kolostort lerombolták, köveit az Esterházy család különböző építkezéseire elszállították (tatai angolparkban oszlopok, pillérek és múromok, illetve csákvári kastélyparkban lévő templom építéséhez használták fel. 24 oszlop-, illetve pillérfejezet a tatai uradalmukban létesített angolparkban.) 1964-1971 feltárás, 1970-1979, majd 1983-2000 között a romok konzerválása és állagbiztosítása.

- Vizimalom, Majkpuszta
törzsszám: 9550
műemléki azonosító: 6354
cím: Majkpuszta
hrsz.: 029/33

Majkpusztán, az egykori halastó kifolyásánál álló, csonkakonytolt, nyeregtetős épület a XVIII. században épült, majd XIX. században bővítették. 1993-ban felújították.

Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet

- Kamalduli remeteség műemléki környezete
törzsszám: 6668
műemléki azonosító: 6351
hrsz.: 072, 073, 074/ 1-20, 075, 076, 078, 061/9, 062, 032/1-3, 083, 029/3, 026, 028, 029/2, 029/4, 029/31, 029/32, 031/1, 031/2, 031/3, 031/4, 031/5, 031/6, 031/7, 031/8, 033, 034, 045, 046/1, 052, 060, 063, 064, 068/1, 068/2, 068/3, 068/4, 070, 071, 077, 079/1, 084

Oroszlány belterületétől délkeletre található kolostoregyüttes. Az eredetileg négy sorban elhelyezett cellaházak és a főépület téglalap alakú területet zárnak közre. Ennek északkeleti részén helyezkedik el a z „U” alakú főépület. A kamalduliak gróf Esterházy József hívására 1733-ban telepedtek meg Majkon. Az épületegyüttes több szakaszban, 1733-1770 között épült (építész: Franz Anton Pilgram, 1761 után pedig Fellner Jakab). 1782-ben II. József feloszlatta a rendet, s az épület berendezését leltárba vették, majd elárverezték annak egy részét. Később, 1800-as évek elején gróf Esterházy Károly megvásárolta. 1815-től posztógyárat működtetettek benne. 1860-ban kastéllá alakították.

A Nepomuki Szent Jánosnak szentelt templomot - tornya kivételével - lebontották, csak a tornya áll. Köveit az oroszlányi evangélikus templom építéséhez használták fel 1787-ben, berendezését pedig már 1785-ben elszállították. A terület DNy-i részén három sorban

fennmaradt 17 cellaház. A parkban lévő historizáló díszkutat (1860-as évek) és a grottakápolnát (1746-1757) 1975-ben renoválták.

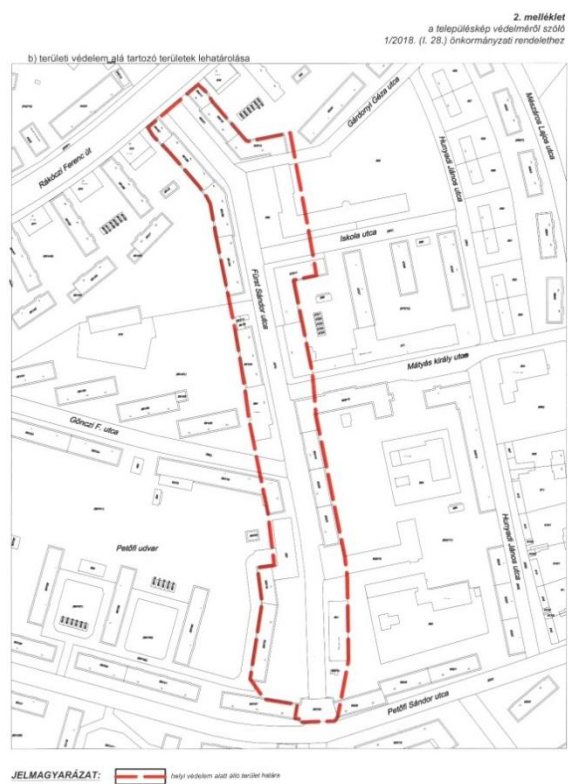
Helyi védelem:

Oroszlány Város Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2018 (I.28.) önkormányzati rendelete a településkép védelméről c. rendeletében Oroszlány Város Önkormányzata helyi egyedi védelem alá helyezte az alábbi elemeket:

Teleszerkezeti védelemmel illetve utcaképi védelemmel védettek az alábbi ábrán meghatározott területek:

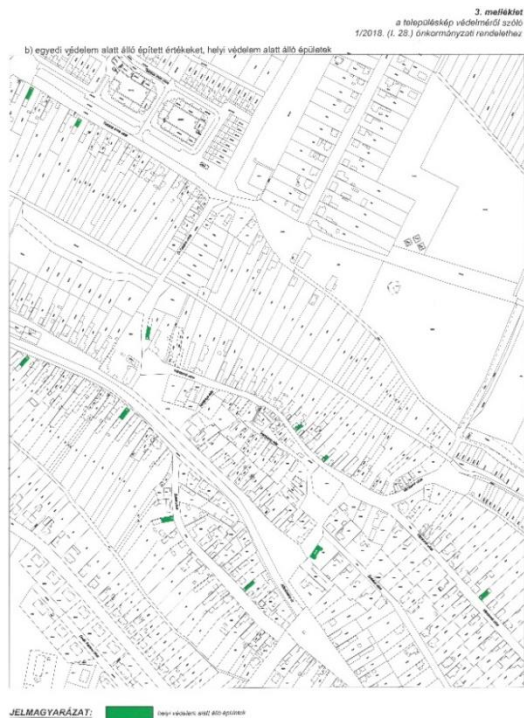

Területi védelemmel védett az alábbi ábrán meghatározott terület:

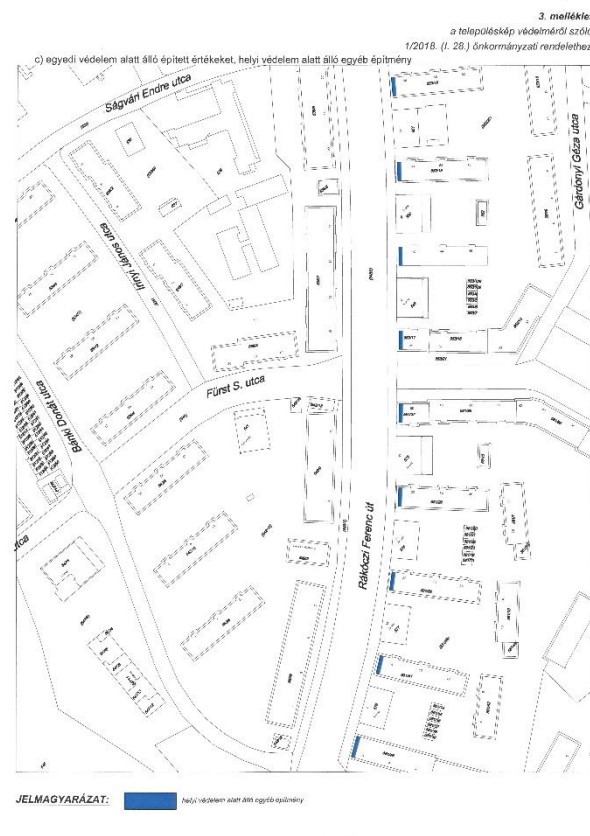

Egyedi védelem alatt álló épített értékek:

Helyi védelem alatt álló épületek: 597/28 hrsz., 878/2 hrsz., 565 hrsz., 948 hrsz., 975 hrsz., 992 hrsz., 1030 hrsz., 1149 hrsz., 1444 hrsz., 1437 hrsz., 1415/1 hrsz., 1368/2 hrsz., 1378 hrsz.

Helyi védelem alatt álló egyéb építmények: a Rákóczi Ferenc út menti Sgrafittók homlokzati falai 553/19 hrsz., 553/13 hrsz., Rákóczi Ferenc út 42 - 44. szám, 553/17 hrsz., 581/37 hrsz., 581/26 hrsz., 581/32 hrsz., 581/41 hrsz., 581/46 hrsz.

Helyi jelentőségű védett műalkotások:

- A Képző- és Iparművészeti Lektorátus szakvéleményére alapozva a Domanovszky Endre: Táncoló lányok című falképe
- Licskó István: Tűzoltó emlékmű
- Az elesettek emlékére emlékmű
- 1956-os kopjafa
- Cs. Kiss Ernő: kopjafa
- Licskó István: a 60 éves város emlékére (kopjafa)
- Palotás József: Kossuth-szobor
- Pózner Gábor: Kölcsey Ferenc szobor
- Pózner Gábor: Gárdonyi Géza szobor
- Vasas Károly: Bányászok szobor
- Tóth Béla: II. Rákóczi Ferenc szobor
- Lesenyey Márta: József Attila szobor
- Lux Alice: Leány korsóval szobor
- Vígh Tamás: Fiú csikóval szobor
- Sóváry János: Kislány őzzel szobor
- Kerényi Jenő: Olvasó lányok szobor
- Jálics Ernő: Vetkőző nő szobor
- Sóváry János: Bányásztanulók szobor
- Ismeretlen művész: Kétalakos fali bronz dombormű
- Gáti Gábor: Bányászok emlékére emlékmű
- Kampfl József: Millenniumim emlékmű
- Aradi vértanúk emlékműve
- Kungl György: Topolya-kút és a „300 éves őseink” tábla
- Beregszászi-Hegyi László: Oroszlán(y)-kút
- Trianon emlékhely
- Árvai János: Lengyel József dombormű
- Hunyadi János dombormű
- Világháborús emléktábla
- Világháborús emléktábla
- A majki erdőben található 12 db II. Világháborús katonasír
- Nyisztor József emléktáblája
- Fritz Mihály: Bakfark Bálint emlékezete dombormű
- „Kocsedó” ’56-os emlékhely
- Pózner Gábor: Szent Borbála dombormű

Az egyedi védelem alatt álló érték, mint fő kilátópont:

- a Kamalduli Remeteség romtemplomának tornya
- a Környei út a Kolostorerdei patak keresztezésénél
- a Csákvári út a Majki Felső-tó gátján vezetett út csatlakozásánál
- a volt XX. akna területe melletti gyűjtőút a bejáratnál

Az egyedi védelem alatt álló látványelemek:

- a Kamalduli Remeteség romtemplomának tornyából a Vértes és a volt Kamalduli birtok területének látványa
- a többi kilátópontból a Kamalduli Remeteség romtemplomának látványa

1.6.4. Az épített környezet problémái, konfliktusai

Az épített környezet főbb problémái a már említett alulhasznosított, barnamezős területek és a degradálódott területek is. A település belterületén számos helyén, pontszerűen találhatóok esztétikai és használatbeli problémák is.

Oroszlányon a korszerűsítés már lendületet vett, azonban számos területen még hiányos mind az infrastruktúra kiépítettsége, mind pedig az épületek épületanyaghasználata. Sok épület anyagihiány és/vagy kihasználatlansága miatt leromlott állapotú. Az épületállományok közül főként a lakótelepek épületeinek energetikai korszerűsítése és felújítása a legsürgetőbb feladat.

A belterület beépített területeit erősen elszeparálja a vasút, mely a korábbi bányászati funkciókból adódóan széles területet foglal el. A mai vasúti forgalmat az északi irányból érkező személyszállítás teszi ki, déli irányba nem közlekedik tovább, pedig kiépítése indokolt lenne az ipari területek, a déli települések elérhetősége és a térségi kapcsolatok további fejlesztése érdekében. A mai ipari forgalmat főként a település fő ütőere, a Környei-Rákóczi és Mindszernti utak bonyolítanak le. A nagy forgalom miatt ez az útvonal is elvágóhatást gyakorol a beépített területekre. A tervezett elkerülőút megépítése megszüntetné ezen problémát és az átmenő forgalmat átvinné a főutcától.

A felhagyott bányák és iparterületek épületei legtöbbször továbbra leromlott állapotúak. Nagy részük nyersbeton felületű, rozsdás részekkel. A területek a belvároshoz közel helyezkednek el, így annak arcukat erősen meghatározzák. A területek közötti megközelítése előnyös, illetve fejlesztési lehetőségek is vannak, ami tovább erősítené a terület értékét. A Mindszernti utca és a Bokodi út által közre zárt szögben, amit keresztül szel a felhagyott vasút. Az ipari területek tömbjei részben feltártak. A területet a jövőben belterületbe vonják, így a fejlesztése kiemelendő feladat.

A külterületen egy volt bányából bányászati múzeumot alakítottak ki, a település keleti részén, a Kamalduli Remeteség szomszédságában, ami egy kedvező, turisztikai fejlesztésnek bizonyult.

A külterületen lévő, erdőterületek által közre zárt, felhagyott bányák rekultivációs területek, illetve némelyik további, ipari funkciót kapott.

1.6.4.1. Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

A KDOP-6.2.1/K-13-2014-0002 „Közép-Dunántúli Operatív Program – Fenntartható településfejlesztés a kis- és középvárosokban – Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása” keretében 2015-ben készült ITS Antiszegregációs programot is tartalmazott. Jelen Megalapozó vizsgálatokhoz és Településfejlesztési koncepcióhoz kért KSH adatszolgáltatás kérésre a KSH jelezte, hogy frissebb adatok nem állnak rendelkezésére, a 2015-ben adott adatszolgáltatása tekinthető ma is aktuálisnak.

A szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület a 314/2012 (XI.8.) Korm. rendelet értelmezésében a szegregációs mutatóval lehatárolt olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges. Lehet önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is.

A 2011-es népszámlálás adatai alapján több településrész lehatárolásra került, mint szegregált és szegregációval veszélyeztetett terület, de valódi szegregátumról csak 2 külterületi városrészben beszélhetünk.

A szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke Oroszlányban 35 % feletti két külterületi településrész (Nyíres dűlő és Német dűlő) esetében.

Nyíres dűlő (külterület)

Nyíres dűlő a város legnépesebb szegregátuma. A gyermekkorú népesség aránya megközelíti a 20%-ot, mely meghaladja a városi átlagot és magasabb Németdűlő értékénél is. Az időskorúak aránya alacsony a területen, mindössze 12%, mely a városi átlag fele.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül kiemelkedően magas (56%), a felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában pedig rendkívül alacsony (1,7%).

A szegregátumban levő 63 lakás 46%-a alacsony komfort fokozatú, a városi átlagot (2,9%) jelentősen meghaladja. Az egyszobás lakások aránya ötszöröse a városi átlagnak, a németdűlői szegregátumnál is jóval magasabb.

A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 55%, ami valamivel jobb érték, mint ami Németdűlőre jellemző.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül több mint háromszorosa a városi átlagnak, 2011. évben 37%. A munkaképes korú népesség rendkívül alacsony, a csoport tagjainak csak 41%-a foglalkoztatott. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya pedig 42%. A szegregátum lakosságának az a része, amely foglalkoztatott, főként (73%-a) alacsony presztizsú foglalkoztatási csoportban dolgoznak. A munka- nélküliek aránya 23%, több mint kétszerese a városi átlagnak, de fele a németdűlői értéknek. A tartós munkanélküliek aránya kétszerese a városi átlagnak, de fele a németdűlői aránynak

Német dűlő (külterület)

Német dűlő a város második legnépesebb szegregátuma. A gyermeknépesség aránya 17%, mely meghaladja a városi átlagot, de alacsonyabb Nyíres dűlő értékénél. Az időskorúak aránya pedig rendkívül alacsony a területen (14%), ami a városi átlag fele.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül a kiemelkedően magas (55%), a felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában pedig rendkívül alacsony (1,0%), ami a városi átlag tizede.

A szegregátumban levő 32 lakás 43%-a alacsony komfort fokozatú, a városi átlag ehhez képest 2,9%. Az egyszobás lakások aránya négyszerese a városi átlagnak, a Nyíres dűlői szegregátumnál viszont alacsonyabb.

A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 65%, ami 10 %-kal magasabb a Nyíres dűlői értéknél.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül több mint háromszorosa a városi átlagnak, 39%. A munkaképes korú népesség rendkívül alacsony, csak 31%-a foglalkoztatott, ami fele a városi átlagnak. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya meghaladja a Nyíres dűlő értékét, 55%. A szegregátum lakosságának az a része, amely foglalkoztatott, főként (55%-a) alacsony presztizsű foglalkoztatási csoportban dolgozik. A munkanélküliek aránya 40%, mely négyszerese a városi átlagnak és csaknem kétszerese a Nyíres dűlői értéknek. A tartós munkanélküliek aránya négyszerese a városi átlagnak és kétszerese a Nyíres dűlői aránynak.

Összehasonlítva a két szegregátumot megállapítható, hogy Nyíres dűlő a legnagyobb számú lakosságot magában foglaló, fiatalos korszerkezetű, alacsony végzettségűeket tömörítő szegregátum, ahol az emberek alacsony komfortfokozatú lakásokban, gyakran csupán egy szobás lakásokban laknak.

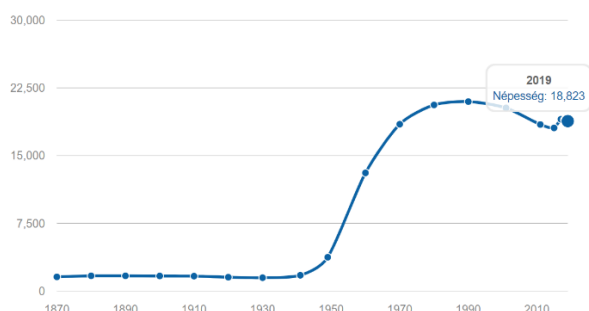
Németdűlő kisebb népesség számú szegregátum, de súlyosabb problémákkal küzd. A munkanélküliek aránya eléri a 40%-ot és a háztartások több mint felében nincsen foglalkoztatott személy. A lakásviszonyok viszont valamivel jobbak, mint Nyíres dűlőn.

Az önkormányzat adatai alapján a KSH által készített lehatárolás pontos, a város egyéb területein sem szegregációval veszélyeztetett terület, sem szegregátum nem található

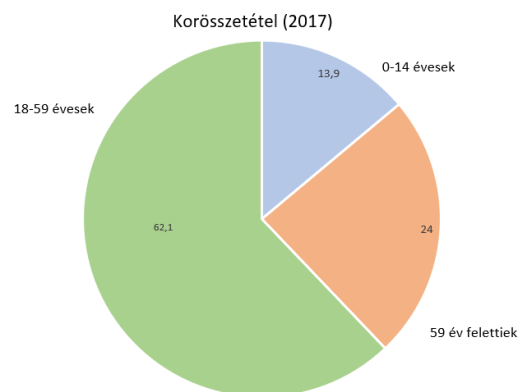
1.7. A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA

1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

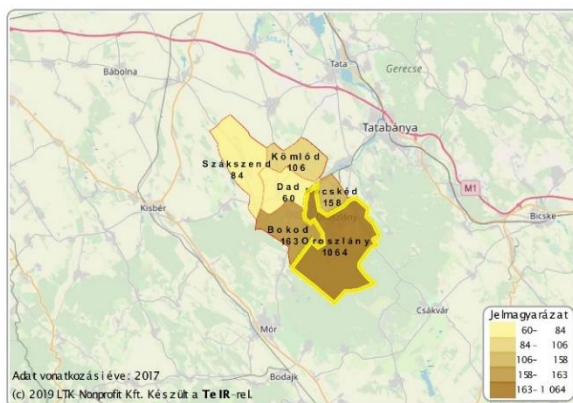
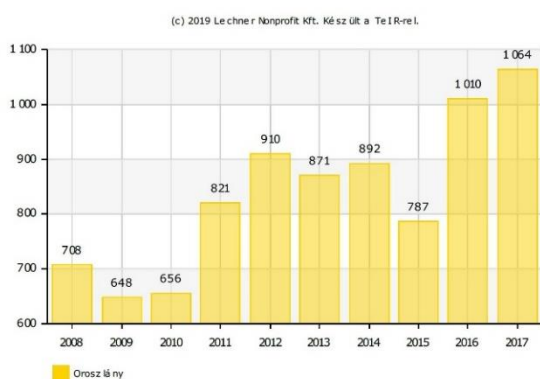
Oroszlány a Rendszerváltást követően az addig növekvő népességszáma folyamatosan csökkenésnek indult. Az utóbbi évtizedben közel ezer fővel csökkent, azonban 2016 után növekedésnek indult és elérte a 2012-2013-as állapotot, jelenleg pedig 18 823 fő él a településen.

Korösszetételét tekintve nagyjából megegyezik az országos átlaggal, ami 170% körüli öregedési index. Ez a fiatalok (0-14 év közöttiek) és az idősek (65+) arányát mutatja. A város lakosságának természetes fogyása mind a megyei (-4,5), mind pedig az országos átlagnál (-4) jobb, értéke -3,2.

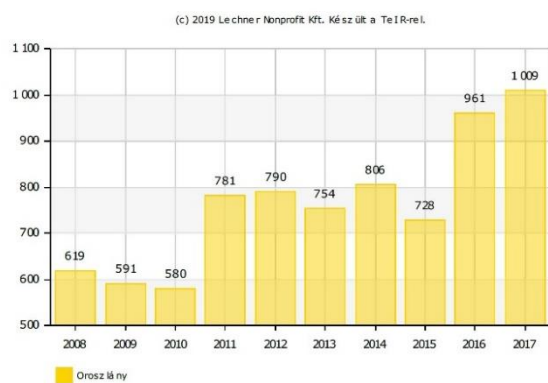
Elvándorlások száma (fő)

Állandó és ideiglenes belföldi elvándorlások összege.

Odavándorlások száma (fő)

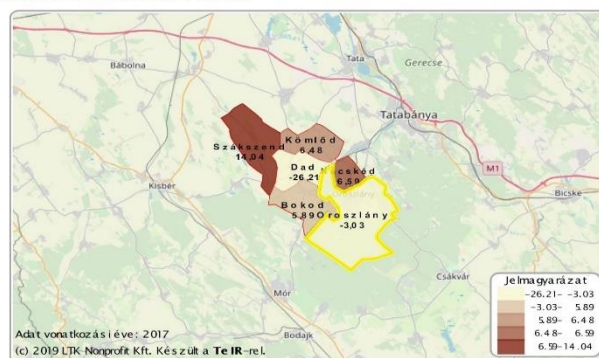
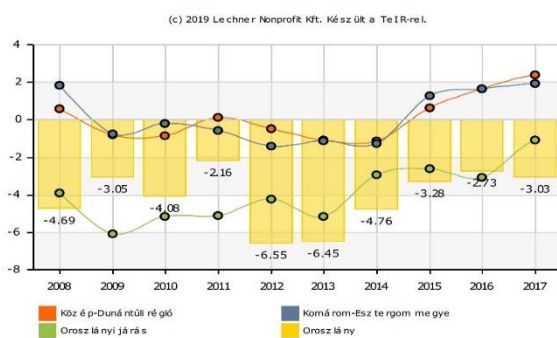
Állandó és ideiglenes belföldi odavándorlások összege.

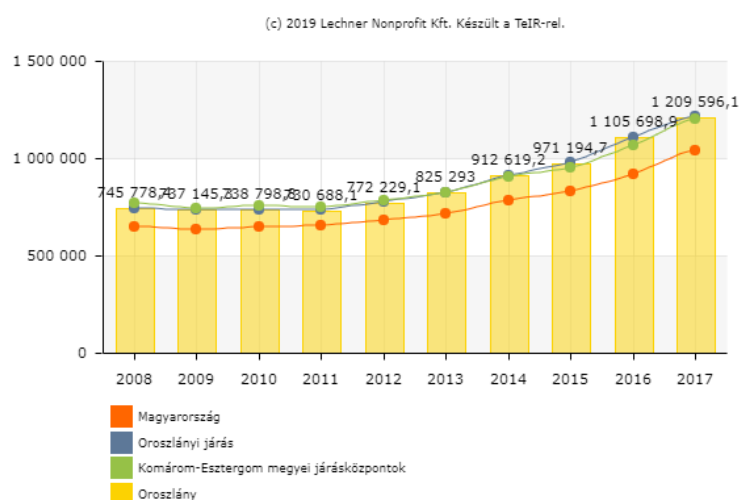
Az utóbbi években mind az elvándorlás, mind pedig az odavándorlás mennyisége növekedett. Míg 2017 az állandó és ideiglenes elvándorlók összege 1064 fő volt, addig az állandó és ideiglenes odavándorlók összege 1009 főre rúgott.

Vándorlási egyenleg (ezrelék)

Vándorlási különbség az adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbsége ezer lakosra vetítve.

Ennek megfelelően a település vándorlási egyenlege is negatív, értéke 2017-ben -3,03% volt. Ez rosszabb mind a járási és megyei, mind pedig a regionális értéknél, de magasabb, mint pl. a járásban található Dad község -26,21%-es értékénél.

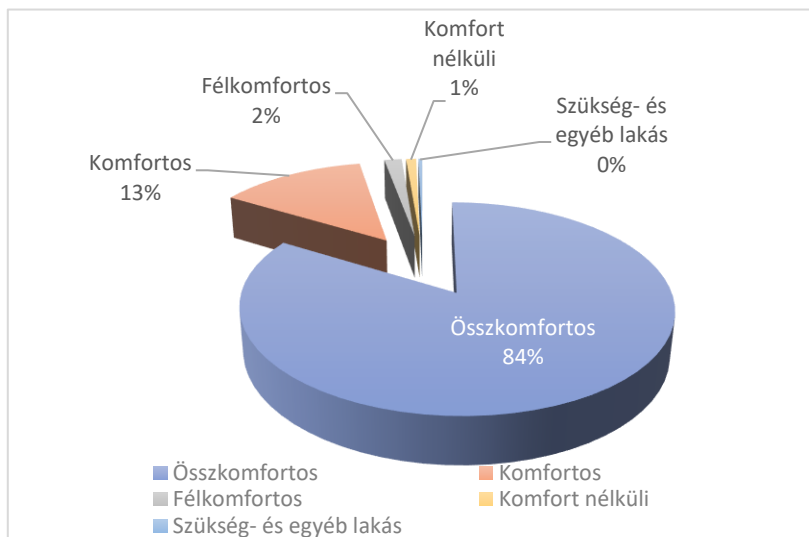

Etnikai összetétel tekintetében vegyes a népesség. Legjelentősebb kisebbségi csoportba tartoznak a cigányok (romani, beás), akik a 2011-es adatok alapján 2,4%-át tették ki (ami növekedés a 2001-es 1,9%-hoz képest). Az egyéb kisebbséghez tartozó népesség aránya

stagnált, 2001-ben és 2011-ben is 3,2% maradt. A képzettség javul, míg 2001-ben a 7 éves és idősebbek tekintetében 28,7%, addig 2011-ben 27,8%-ra csökkent a legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzettek aránya. Fejlődő tendenciát mutat felsőfokú végzettségűek száma a 25 éves és idősebb népesség arányában is. Az országos tendenciával megegyezően növekedett (bár attól elmaradva), a 2001-es 7,6%-ról 2011-re 10,5%-ra emelkedett. A foglalkoztatottak aránya a 15-64 évesek között 2001-ben még 52,2% volt (ami megegyezett az országos átlaggal), az arány 2011-re pedig 60,1 %-ra emelkedett. Ezzel összhangban a regisztrált munkanélküliek száma 2009 óta (2012-es átmentei növekedésen kívül) folyamatosan csökken, a 2009-es 987 főről 2017-re 335 fő lett. Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem egy 2011-es kisebb visszaesést leszámítva 2009 óta folyamatosan emelkedik. 2009-ben ez az összeg még 737 145,7 Ft volt, ami 2017-re 1 209 596,1 Ft-ra nőtt. Ez mintegy 64%-os pluszt jelent. A térség és Oroszlány városában is magasabb az évi jövedelem, mint az országos átlag.

Lakásállomány összesen	7946 db
lakások megoszlása komfortosság alapján:	
komfort nélküli	74 db
félkomfortos	127 db
komfortos	1069 db
összkomfortos	6648 db
lakások megoszlása felszereltség alapján:	
hálózati vízvezetékekkel ellátott	7820 db
meleg folyóvízzel ellátott	7788 db
közcsatornával ellátott	7689 db

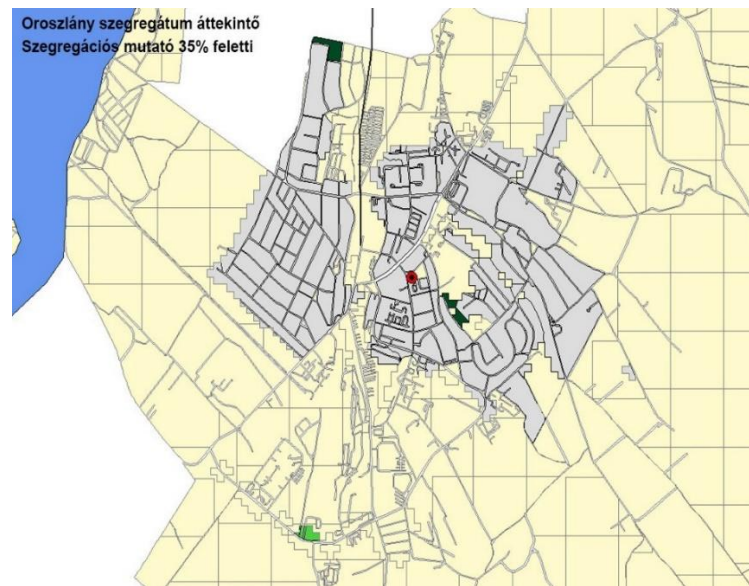

forrás: KSH, 2011

1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Az időskorúak számát tekintve az elmúlt években folyamatos növekedés tapasztalható, vagyis az öregedő társadalomban az időskorúak ellátása egyre nagyobb teher. A kisebbségek (cigányok nélkül) aránya nem növekedett, azonban a cigányok (romani és beás) már a 2,4%-át adják a lakosságnak.

Szegregációs mutató 35% feletti területe Oroszlánynak két helyen is található: a Kecskédi lakótelepen és a Harasztehegy délnyugati felén.

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)

„Oroszlány nevének eredetét kutatva több magyarázattal is találkozhatunk, felmerültek az Oroszlánkő, „Ó rossz lány” szavak, illetve a Csáky család címerében található oroszlán is, mint a név forrása. Oroszlányban az ember legkorábbi nyomai egészen az avar korból származnak. A mai város valamikor a Csák nemzetség ősi szállásterülete volt. Az ő birtoklásuk ideje alatt épült a monostor (Vértesszentkereszt), a Gerencsér vár és a Majki Premontrei Apátság. A XVI. században a törökök valószínűleg felgyújtották a várost, a törökök kiűzését követően szlovákokat telepítettek a területre.

A 40-es, 50-es években a szénbányászat előretörésének köszönhetően megváltozott a város arculata. Az ehhez kapcsolódó gazdasági fejlődés és a lakosság növekedésének eredményeképpen Oroszlányt 1954-ben várossá nyilvánították. A remek munkalehetőségeknek köszönhetően az ország szinte egész területéről költöztek ide családok, amelynek köszönhetően egy változatos összetételű népesség alakult ki.

1960-as években állt üzembe az Oroszlányi Hőerőmű, felavatták a Sportstadiont, megépült a Béke szálló, a Víztorony. A város első ütemű gyors fejlődése a 60-as évek közepéig tartott, akkor a szénbányászat visszafejlesztése a város fejlődését is mérsékelte. A 80-as években egyszerre volt tapasztalható a stagnálás és a változás: egyre több, kifejezetten női munkaerőre alapozott üzem jelent meg (Kontakta, Cipőgyár).

A város gazdasági szerkezete a rendszerváltás után nagymértékben átalakult. Az eredetileg elsősorban bányászattal foglalkozó városba betelepültek korszerű ipari és szolgáltatási üzemek, és jelentős infrastrukturális fejlesztések mentek végbe.

A 90-es években bezárásra kerültek a gazdaságtalannak ítélt bányák. 1994. április 1-ével létrejött bánya-erőmű integráció az oroszlányi és tatabányai medencében még megmaradt bányákat ismét egy vállalatban egyesítette. Napjainkban a Vértes Erőmű Zrt.-n belül kizárólag az Oroszlányi Hőerőmű termel.

1993-ban a város megfogalmazta a rendszerváltás utáni első, jelentős gazdasági programját. A település legfontosabb célkitűzése az Ipari Park kialakításának megindítása volt, továbbá a település térségi szerepének erősítése. A program előzőeken túl rögzítette teljeskörű infrastruktúra biztosítását a lakosság és a gazdaság részére, illetve felvetette a turizmus fejlesztésének lehetőségét.

A település elsők között szerezte meg a hivatalos Ipari Parki státuszt 1997-ben, melynek köszönhetően nagyobb gazdasági társaságok települtek a városba. Előzőek okán a településre addig jellemző bányászati-energetikai szektor egyeduralma megszűnt. Mára a város újjászületett, gazdasága szilárd alapokon nyugszik, ugyanakkor megjelentek olyan problémák és hiányosságok, amelyek a város jövőbeli regionális versenyképességét és a kisvárosok között elfoglalt helyének megtartását gyengítik, illetve veszélyeztetik. Földrajzi, humán és infrastrukturális adottságai alkalmassá teszik a települést arra, hogy a város a Közép-Dunántúli régió egy jelentős innovatív ipari központjává, valamint a Vértesi Tájvédelmi Körzet idegenforgalmának szervező fővárosává váljon.

Az idegenforgalom szempontjából Oroszlány adottságai megfelelőek ahhoz, hogy be tudjon kapcsolódni a turizmus nagy körforgalmába, hiszen Majk a helyi pihenési lehetőségen túl országos, sőt európai szintű idegenforgalmi és kulturális központtá válhat.

Majk/Majk-pusztán található barokk műemlék együttes és kultúra Európa-szerte is kuriózumnak számít.

1733-ban a vidék birtokosa, Eszterházy József alapította a kamalduli remeteszékhelyet. A majki kamalduli kolostort a soknemzetiségű, sokvallású Magyarországon, az alapító Eszterházy József és családja a megbékélés és kiengesztelődés szándékával hozta létre. Az épületegyüttest a neves osztrák barokk építész, Franz Anton Pilgram tervezte. A remeteszékhely épületei által körülfogott templom alapjait 1753-ban tették le, és az alapkövel együtt a hallgatás jelképeként egy halat is elhelyeztek.

A lakókastély és az épületegyüttes 1945 után elvesztette funkcióját. Majk 1945 után katonai kórház, munkásszálló, a Magyar Írók alkotóműhelye volt. 1952-ben került államosításra. 1964-ben Mezőgazdasági szakmunkásképző Iskola és kollégium működött a falak között. Az 1960-as évektől került sor a műemléki értékek felmérésére és a hasznosítási tervek előkészítésére. 1984 után indult el a részleges hasznosítás és az 1990-es évek első felében több cég és társadalmi szervezet támogatásával felújításra kerültek a cellaházak (17 darab). A teljes épületegyüttes a táji, műemléki környezetével együtt 1993-ban nyerte el a védettségét. A részben felújított cellaházak üdülőként, ill. múzeumként működnek. 2001-ben került a Műemlékek Állami Gondnokságának kezelésébe.” *Oroszlány ITS, 2015*

Civil szerveződések és vallási közösségek

A városban mintegy 32 bejegyzett, jogi személyiséggel rendelkező civil szervezetek és vallási közösség található. Rajtuk kívül számos szervezet jogi személyiség nélkül, tematikus klubként működik. A legtöbb szervezet sport központú, a gyermekeket segíti, vagy éppen hagyományőrző feladatot lát el. Közülük a legjelentősebb bejegyzett szervezetek a következők:

- Újratervezés Civil Szervezet
- Szülők És Pedagógusok A Gyermekekért Alapítvány
- Oroszlányi Utánpótlás Futball Club
- Oroszlányi Szabadidő Egyesület
- Oroszlányi Sportegylet
- Oroszlányi Rákóczi Szövetség Milleneumi Alapítvány
- Oroszlányi Kutyas Egyesület
- Oroszlányi Judo Club
- Oroszlányi Horgász Egyesület
- Oroszlányi Gyermekvédő Egyesület
- Oroszlányi Bányász Szolidaritási És Kegyeleti Alapítvány
- Oroszlányi Bányász Hagyományőrző Fúvószenekari Egyesület
- Oroszlány Város Polgárőrsége Egyesület
- Oroszlány Barátainak Köre
- Oroszlánkő Természetvédelmi, Hagyományőrző És Turisztikai Egyesület
- Munkás Szent József Templom Oroszlányban Alapítvány
- Ments Meg! Oroszlányi Állatvédő Egyesület
- Majki Sporthorgász Egyesület
- Lengyel József Gimnázium Tehetségeiért Alapítvány
- Komárom-Esztergom Megye Katasztrófavédelméért Alapítvány
- József Attila Alapítvány
- Gyermekeink Egészségéért, Környezetünk Védelméért Alapítvány
- Generációk Egymásért Alapítvány
- Fészek Gyermekek És Ifjúságvédelmi Alapítvány
- Falu Hagyományőrző És Kulturális Egyesület
- Evangélikus Gyülekezeti Alapítvány
- Életút Oroszlányi Segítők Egyesülete
- Égeresi Sporthorgász Egyesület Oroszlány
- Dr. Balogh Tibor Alapítvány
- Benedek Elek Általános Iskola És Előkészítő Speciális Szakiskola Gyermekeiért Közalapítvány
- Bakfart Bálint Alapítvány
- A Karate A Gyermekekért Alapítvány

1.8. A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA

1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)

A város arra törekszik, hogy lakói számára nagyobb teljességgel biztosítsa a különböző közszolgáltatásokat. A szolgáltatások ellátásában az önkormányzat nem csupán a mennyiségi teljesítésre törekszik, feladatai elvégzésében lényeges elem a minőségi munka. A férőhelyek biztosítása mellett fontos szempont a különböző igények kielégítése is, így a városban számos szociális intézmény létesült.

Oktatás

A városban az óvodai férőhelyek száma kielégítő. Száz óvodai férőhelyre jutó gyermek száma 95,7%. Hátrányos helyzetű óvodás gyermek aránya 6%.

Oroszlányba más településekről csupán 3,5% általános iskolás jár, hiszen a környező településeken vannak ilyen intézmények. Középiskolások aránya 32%, ami magyarázható a szomszédos települések középfokú intézményeinek hiányával.

Egészségügy

Az egy háziorvosra jutó lakosok száma Oroszlányon 1495 fő.

Oroszlányon a háziorvosok körzetekre bontva látják el a betegeket. Kilenc körzet van a városban, melyet jelenleg nyolc orvos lát el. Gyermekorvosi ellátás szintén körzetenként történik, ahogyan a fogorvosi ellátás is, négy-négy körzetre bontva, három, illetve négy orvos látja el a betegeket.

Intézmény csoport	Típus	Darabszám	Intézmény neve és/ vagy címe (térképi sorszám)
Oktatás	bölcsőde	1	Bölcsőde (1)
	óvoda	4	Brunszvik Teréz Óvoda (2) Borbála-telepi Óvoda (3) Táncsics Mihály Óvoda (4) Malomsori Óvoda (5)
	általános iskola	3	Benedek Elek Ált. Isk. (6) József Attila Ált. Isk. (7) Hunyadi Mátyás Ált. Isk. (8)
	középfokú	2	Hamvas Béla Gimnázium (9) Tatabányai Szakképzési Centrum Eötvös Loránd Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája (10)
Egészségügy	rendelőintézetek	9	Oroszlányi Szakorvosi- és Ápolási Intézet (11) Móricz Zs. u. 2-4. (12) Népekbarátsága u. 45. (13) Népekbarátsága u. 47. (14) Rákóczi F. u. 82. (15) Mészáros L. u. 7. (16) Alkotmány u. 18. (17) Fürost S. u. 1. (18) Fürost S. u. 25. (19)
	gyermekorvosi ellátás	3	Móricz Zs. u. 2-4. (12) Népekbarátsága u. 16-18. (20) Bánki D. u. 31. (21)
	védőnői szolgálat	1	Alkotmány u. 2. (11)

Intézmény csoport	Típus	Darabszám	Intézmény neve és/ vagy címe (térképi sorszám)
	fogorvos	1	Alkotmány u. 2. (11)
Közszolgálat	rendőrség	1	Haraszthegyi út 2/a (22)
	tűzoltóság	1	Táncsics M. út 66. (23)
	mentőállomás	1	Táncsics M. út 27. (24)
Igazgatás	hivatal	2	Polgármesteri Hivatal (Rákóczi F. út 78.) (25) Járási Hivatal (Szt. István tér 1.) (26)
	kormányablak	1	Iskola u. 5 (27)
Kulturális		2	Oroszlány Községi Színtér és Könyvtár (28) Bányász Klub és Rendezvényház (29)
	múzeum	3	Bányamúzeum (30) Majki Remeteség (31) Szlovák tájház (32)
Szociális	szociális ellátás, családsegítő szolgálatok, speciális iskolák	7	Önkormányzati Szociális Ellátás (Fürest S. u. 20.) (33) Időseket Ellátó Szervezeti Egység (Hunyadi János u. 7.) (34) Hajléktalanokat Ellátó Intézményi Egység (Mátyás király u. 7.) (35) Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat (Fürest S. utca 20.) (33) Családok Átmeneti Otthona (Fürest S. utca 20.) (33) Gyermekotthon és Általános Iskola (Rákóczi F. út 53.) (34) Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény (Eszterházy u. 102.) (35)
Egyéb	posta	2	Rákóczi F. út 56. (36) Népekbarátsága u. 53. (37)
	sport	2	Csobbanó Uszoda (Szent Borbála tér 3.) (38) Krajnyik András Sportcsarnok (Főtér 2.) (39)
	bank	3	OTP (Rákóczi F. út 84.) (40) K&H (Rákóczi F. út 80.) (41) Pannon Takaréknál Bank Zrt (Rákóczi F. út 7.) (42)

1.9. ESÉLYEGYENLŐSÉG BIZTOSÍTÁSA

Települési közoktatási esélyegyenlőségi program (2012)

A 2007-ben készült programot 2012-ben felülvizsgálták, értékelték, majd az elkövetkező időszakra újabb célokat határoztak meg:

- a korai fejlesztésben résztvevő gyerekek számának növelése
- a kompetencia felmérések eredményességének fenntartása
- továbbtanulás támogatása

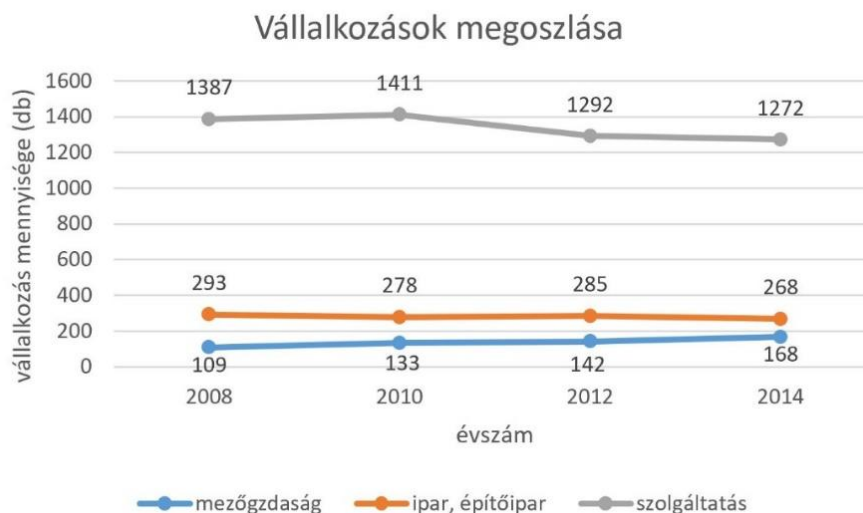
- képzési kínálat javítása
- pályaorientációs és fejlesztési programok a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számára

1.10. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA

1.10.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

Oroszlány város gazdaságát a '80-as években elöntően a bányászat adta, ami mellett a nők foglalkoztatását jelentő cégek (Cipőgyár, Kontakta) is jelentős szerepet kaptak. A rendszerváltást infrastrukturális fejlesztések és a gazdasági szerkezet átalakulása követte. A szénbányászat, melynek célja az Oroszlányi Hőerőmű volt visszaszorult, majd bezárták a gazdaságtalannak ítélt bányákat. Az Oroszlányi Erőmű 2005-8 között jelentős átalakításokon ment keresztül, aminek hatásaként lehetővé vált a mezőgazdaságból származó biomassza égetésére. A Magyar Energia Hivatal 2020-ig adott az erőmű részére működési engedélyt. A Vértesi Erőmű látja el kogenerációs távhővel Oroszlány és Bokod településeket. Oroszlány városa már 1996-ban megkapta a hivatalos Ipari Parki címet, ami megerősítette a város gazdasági orientáltságát. Folyamatosan telepedtek a városba újabb – gyakorta külföldi – gazdasági szereplők. Az azóta is népszerű déli ipari zónán kívül lehetősége van a városnak idegenforgalmi szerepének növelésére, aminek alappillérei a jelenleg felújítás alatt álló Majki Kamalduli remeteség műemlék épületcsoportja, a Vértesi Natúrpark közelsége, a Bokodi-tó, valamint a bányászat emlékei és hagyományai.

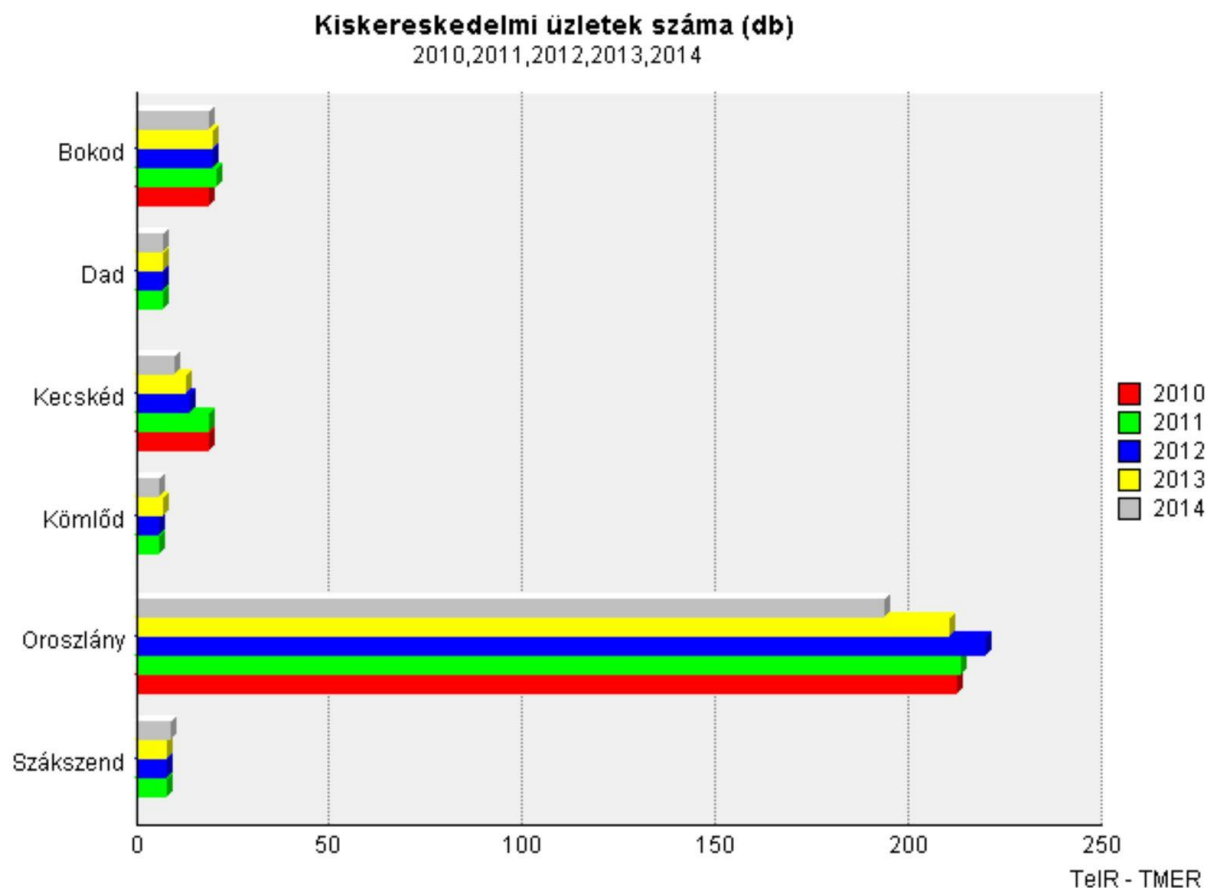
1.10.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

A város gazdasági ágazatainak megoszlásában nem volt jelentős változás a 2000-es évek óta. A három fő gazdasági ágazat, a mezőgazdaság (primer), az ipar (szekunder) és a szolgáltatás (tercier), melyek közül a legjelentősebb a szolgáltatás – a gazdasági ágazatok mintegy $\frac{3}{4}$ -e. A szolgáltatások 3%-kal, míg az ipar, építőipar 0,7%-kal kevesebbel részesedtek

2014-ben, mint 2008-ban. Ezzel szemben a szolgáltatások aránya 3,7%-kal növekedett abban az időszakban.

1.10.3.A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fejlesztési elképzelése

Az oroszlányi ipari park nagy előnye, hogy kedvező földrajzi adottságokkal rendelkezik. 15 km-re helyezkedik el az M1 autópályától, ami összeköttetés biztosít Budapesten át az ország keleti és déli részével, valamint Győrön Bécs és Nyugat-Európa felé. A város villamosított közforgalmi vasúttal rendelkezik, ami ki tudná szolgálni az ipari park nagyobb mennyiségű szállítási igényeit is. A parknak három fejlesztési üteme van: az I. egy kb. 40 hektáros, a II. egy 60 hektáros, míg a III. egy kb. 20 hektáros területet foglal magába. Ezek közül az I. és III. már kiépült és folyamatban van a II. ütem fejlesztése is. Az Ipari Park a folyamatos fejlesztéseknek köszönhetően megközelítőleg 3500 embernek biztosít állást. A parkban működő két legnagyobb cég az autóalkatrész-gyártó BorgWarner Turbo System Kft. és a szintén autóipari gyártó Wescast Hungary Autóipari Zrt. Az oroszlányi térségben még további 4 jelentős foglalkoztató működik: a GE Water&Process Technologies Hungary Kft. ami víztisztító berendezéseket gyárt, a Koloman Handler Kft. ami iratkapocs gyártással foglalkozik, a Bebush Hungaria Kft. ahol műanyag autóalkatrészeket fröccsöntenek, és a Vértesi Erőmű Zrt. ami Oroszlány és Bokod távhőszolgáltatója.

A KSH adatai alapján a kiskereskedelemben egy kis mértékű, de folyamatos csökkenés figyelhető meg 2012-től. Akkoriban kb. 225 kiskereskedelmi egység működött a

városban, ami 2014-ben lecsökken kb 195 egységre. Az üzletek többsége a város főútjai mentén helyezkednek el: a Rákóczi Ferenc úton, a Dózsa György úton és a Táncsics Mihály úton. Szuper- és hipermarketek a város Környei úti kapujánál koncentrálódnak, ott található Tesco, Lidl, Penny a műfüves focipálya és a benzinkút mellett. Kettő kereskedelmi bank és egy takarékszövetkezet, valamint több ATM üzemel a városban. Idegenforgalom tekintetében hiányos a szektor, kevés a vendéglátó és szálló hely.

A KSH adatai alapján a regisztrált vállalkozások 2011 után csökkenni kezdtek. A kezdeti 1718 db vállalkozásból 2013-ra 1701 db-ra csökkent, azonban utána enyhe emelkedéssel 2014-ra elérte az 1708 db-ot. A nonprofit szervezetek nagysága stagnál, 2011 és 2017 között végig 14-15 szervezett működött Oroszlányban.

1.10.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F.

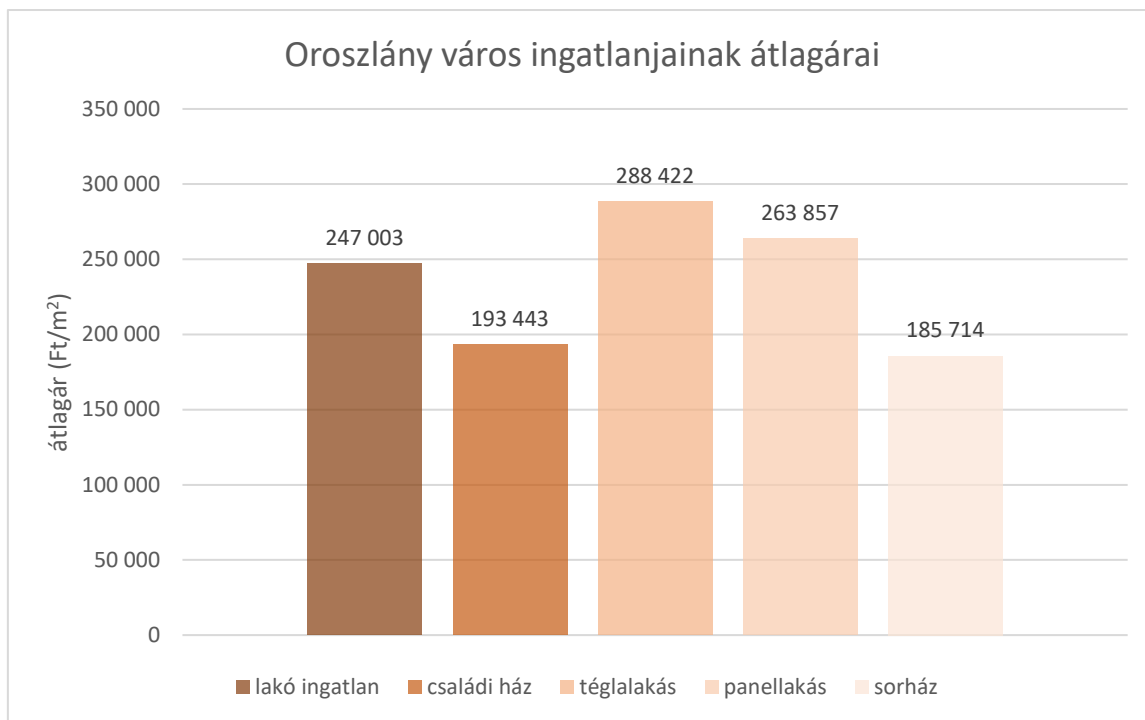
Oroszlány gazdasági versenyképességét segíti a jó elérhetősége. Csupán 15 km-re van a Budapestet Ausztriával összekötő M1 autópályától és az 1-es főúttól, a Budapest – Győr – Székesfehérvár fejlett ipari háromszög közepén helyezkedik el. Villamosított vasútvonal köti össze Tatabányával, ami további kapcsolódást biztosít a Budapest-Bécs vasútvonalhoz.

A legfeljebb általános iskola 8. osztályt végzettek aránya javult 2001 óta a 7 éves és idősebb korosztályokban. Míg 2001-ben az arány 28,7% volt, ez 2011-re lecsökkent 27,8%-ra – bár még mindig gyengébb az országos átlagnál (25%). Az érettségivel nem rendelkezők aránya 25,5%-ról 25-ra csökkent 2001 és 2011 között. Növekedett továbbá az egyetemi/főiskolai oklevéllel rendelkezők aránya a 7 éves és idősebb korosztályokban. A 2001-es 5,8%-os érték 2011-re 8,6%-ra növekedett, ami azonban elmarad az országos növekedési átlagtól. A foglalkoztatottak aránya valamivel jobb az országos átlagnál, Oroszlányban a 15-64 év közöttieknek mintegy 60,1%-a áll munkaviszonyban a 2011-es KSH adatok alapján.

1.10.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

A város lakásállománya minimálisan, de folyamatosan bővül. Míg 2008-ban 7905 darabos volt a lakásállomány, ez a mennyiség 2017-re elérte a 7962 db-ot. Az új lakások építése 2010-ben érte el a csúcst, akkor 0,34% volt az épített lakások aránya az éves lakásállományhoz viszonyítva. Ez azóta csökkent, az arány minden évben 0,01% és 0,1% között van. 2017-ben érte el a 0,1%-ot.

Az oroszlányi ingatlanárak a www.ingatlanet.hu adatai alapján 2006-ban érték el a csúcst, akkor csaknem 600 000 Ft volt az átlagos m² ár. A gazdasági világválság hatására ez az ár a negyedére esett vissza, kb. 150 000 Ft-ra. Ez az átlagár változóan alakult utána, de az utóbbi években egyértelműen növekedett, így a legfrissebb adatok alapján 230 000 – 250 000 Ft lett az átlagos m²-enkénti ára az ingatlanoknak.

1.11. AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE

1.11.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Az önkormányzat gazdálkodásának főbb tételeit a jelenlegi költségvetési rendelete alapján állítottuk össze. A bevételek fő tételei a működési bevételek, közhatalmú bevételek (helyi adók) és a támogatások. A rendelet 2019. február másodikán lépett hatályba.

A képviselő-testület az Önkormányzat 2019. évi költségvetését a következőkben állapította meg:

- költségvetési bevétel: 4 678 580 E Ft
- költségvetési kiadás: 5 521 325 E Ft
- működési többlet: 372 980 E Ft
- felhalmozási hiány: 1 215 725 E Ft

(A felhalmozási hiány kezelésére a működési többletet és az előző évi maradvány (291 745 E Ft) fordítják, továbbá 550 000 E Ft hitel felvételével pótolják ki.)

Bevételek :

- a) kötelező feladatok bevételei: 4 455 706 E Ft
- b) önként vállalt feladatok bevételei: 222 874 E Ft

Kiadások :

- a) kötelező feladatok kiadásai: 3 926 213 E Ft
- b) önként vállalt feladatok kiadásai: 1 595 112 E Ft

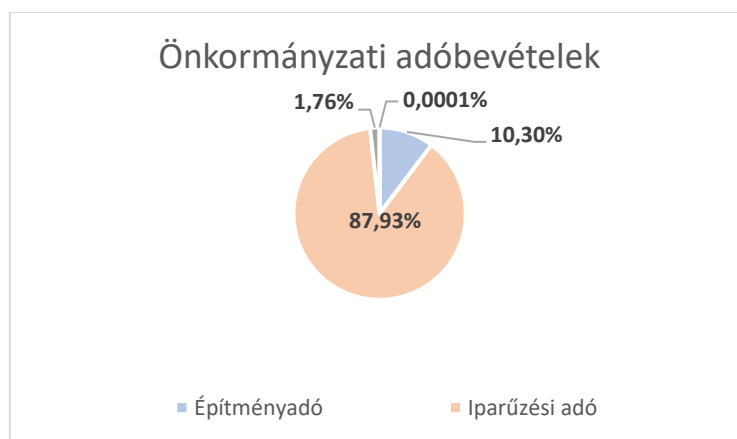
BEVÉTELEK	
Állami támogatás	740 470 E Ft
Egyéb működési bevétel	3 512 933 E Ft
Működési célú átvett pénzeszközök	57 667 E Ft
Működési bevételek összesen	4 311 070 E Ft
Felhalmozási költségvetési bevételek	250 805 E Ft
Felhalmozási célú átvett pénzeszközök	116 705 E Ft
Felhalmozási bevételek összesen	367 510 E Ft
Összesen:	4 678 580 E Ft

KIADÁSOK	
Személyi juttatás	1 333 584 E Ft
Munkaadókat terhelő járulék	284 132 E Ft
Közüzem díjak	173 852 E Ft
Élelmezési kiadások	191 970 E Ft
Egyéb dologi kiadás	1 195 348 E Ft
Segélyezési kiadás	44 684 E Ft
Pénzeszközátadás	296 210 E Ft
Szolidaritási adó befizetési kötelezettség	388 310 E Ft
Általános tartalék	30 000 E Ft
Működési kiadások összesen	3 938 090 E Ft
Beruházási kiadás	1 274 708 E Ft
Felújítási kiadás	246 727 E Ft
Céltartalék	61 800 E Ft
Felhalmozási kiadások összesen	1 583 235 E Ft
Összesen:	5 521 325 E Ft

A költségvetési kiadások jelentős része az önkormányzat működését is biztosító, közalkalmazottak személyi juttatásai és a működéshez szükséges egyéb dologi kiadások. Az önkormányzat folyamatos fejlesztési tevékenységét mutatják a „Felhalmozási kiadások” tételei és magas aránya. Ebből kiolvasható, hogy az éves költségvetés mintegy 27%-át fordították fejújításokra, de főként beruházásokra.

Helyi adók:

- építményadó
- helyi iparűzési adó
- gépjárműadó
- kommunális adó

A diagramm jól szemlélteti, hogy az iparűzési adó teszi ki az adóbevételek legnagyobb részét, ehhez képest körülbelül 9-ed részét az építményadó teszik ki. A gépjárműadó megközelíti a 2%-ot, a kommunális adó azonban elenyésző arányú a többi komponenshez képest.

Gazdasági Program

A Gazdasági Programot a 2014-2020-as időszakra készítették. A Program az EU új 2014-2020 közötti programozási időszakában a Széchenyi 2020 Fejlesztési Tervben lefektetésre kerülő fejlesztési és támogatási rendszerben elnyerhető forrásokra támaszkodik. Ezen belül is a megyei Területi Operatív Programra, a GINOP (Gazdaságfejlesztési és Innovatív Operatív Program), illetve a KEHOP (Környezet- és Energetikai Hatékonysági Operatív Program) keretében reálisak a fejlesztési támogatások elnyerése. Fontos továbbá a város egészségügyi, oktatási és szolgáltatási területeinek fejlesztése is, melyhez az EFOP (Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program) és a KÖFOP (Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztés Operatív Program) konstrukcióival vethetők össze a város elképzelései.

A térségi jelentőségű infrastruktúra fejlesztések tekintetében pedig az IKOP (Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program) által nyújtott lehetőségeire érdemes figyelni. A megnevezett Operatív Programokhoz való illeszkedést szem előtt tartva készült a Gazdasági Program és fogalmazott meg olyan célokat, melyekhez EU-s támogatások igényelhetők.

A Gazdasági Program céljai:

- Helyi gazdaság fejlesztése, munkahelyek teremtésével, a foglalkoztatás növelésével és szakképzési rendszer modernizációjával, összekötve az Ipari Park további, célzott fejlesztésével.
- A város általános komfortfokozatának, településképének, valamint a lakhatási, szabadidős feltételeinek komplex fejlesztése.
- Közlekedési kapcsolatok és infrastruktúra minőségi és kapacitás fejlesztése a városon belül és kívül.
- Környezet és természetvédelem a megújuló energiák és az újrahasznosítás kiemelt kezelése.
- Turizmus átfogó és programcsomagokra épülő, hálózatokba integrálható fejlesztése.

1.11.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Az önkormányzat elsődlegesen a jogszabályokban meghatározott és előírt eszközökkel segíti a településfejlesztést. Ilyenek elsősorban a helyi jogszabályok és a rendeletek (pl.: építési szabályzat, szabályozási terv stb.)

Egy másik szint a stratégiák és koncepciók, melyek átfogólag, városi szintet képviselnek (Integrált Településfejlesztési Koncepció) vagy részterületek fejlesztési lehetőségeit határozza meg (gazdasági program, közlekedésfejlesztési koncepció stb.).

Harmadik szint a konkrét projekteket jelenti, melyek főként egy-egy támogatás elnyerése során készülnek részterületekre, akcióterületekre (pl.: városrehabilitációs tervek, épületfelújítások stb.).

Mind a településfejlesztési projektek tervezésében, mind pedig azok lebonyolításánál kiemelt szerepet kap az önkormányzati tulajdonú *Városfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság*.

1.11.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység

A Gazdasági Program a következő célt fogalmazta meg Oroszlány gazdaságával kapcsolatban:

Helyi gazdaság fejlesztése, munkahelyek teremtésével, a foglalkoztatás növelésével és szakképzési rendszer modernizációjával, összekötve az Ipari Park további, célzott fejlesztésével.

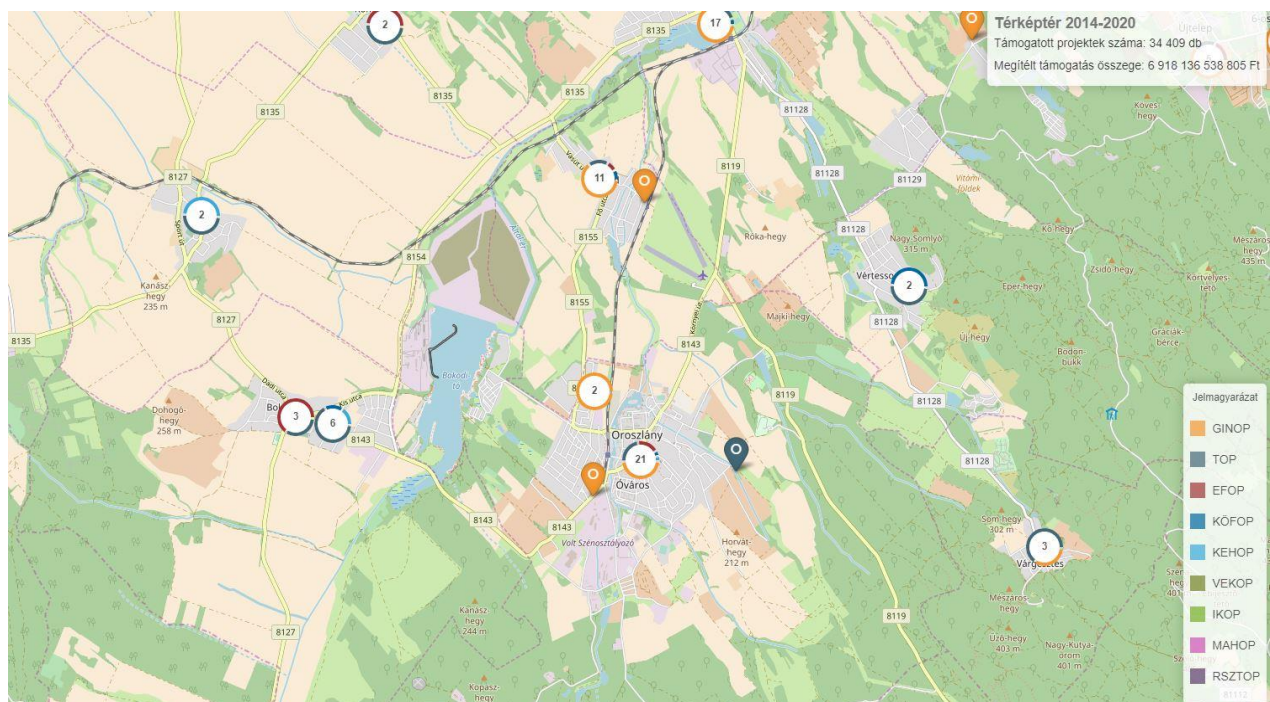
Ennek érdekében infrastruktúrafejlesztés elsődleges, elsődlegesen az ipari parkot feltáró út kiépítésével (ehhez szükséges kisajátítás is) és annak közművesítése, illetve az egyéb ipari területeket érintő utak korszerűsítése és forgalomtechnikai átgondolása is. Fontos továbbá a közösségi közlekedés erősítése is a területen, melyhez új megálló és gyalogos felületek létesítése és felújítása is szükséges. Továbbá egy délkelet irányú összekötőt is megfogalmazódott a Gazdasági Programban. Fontosnak tartják az M1 autópályával való összeköttetést az Ipari Parkkal összekötő gyorsforgalmi, elkerülőutak kiépítése révén.

Egyéb fejlesztési lehetőségek:

- Helyi szakképzés fejlesztése, tanműhely vagy szakképző társaság létrehozásával, illetve a szakképzés bevezetése a középiskolai oktatási rendszerbe ösztöndíjrendszer bevezetése mellett
- A más településről, Oroszlányra járó tanulók beutazásának anyagi támogatása
- Szakmai napok bevezetése
- munkaerő-piaci monitoring rendszer felállítása
- „önkormányzati gazdaság” létrehozása, mely az alacsonyabb képzettségűeknek nyújthatna munkalehetőséget
- Széchenyi 2020 pályázatok Oroszlány község területén:

Oroszlány Város Önkormányzata	A helyi identitás és kohézió erősítése Oroszlányban	54 999 990 Ft	2022.08.31
Oroszlány Város Önkormányzata	Lakhatási feltételek és a környezet állapotának javítása Oroszlányban	299 999 000 Ft	2021.08.31
NAGY ÉS FIA Méhészeti Kft.	Speciális méhtakarmányok és a felhasználásukra épülő méz alapú termékek kifejlesztése a termelésbiztonság és a humán egészségvédő hatás fokozása érdekében.	58 107 667 Ft	2021.01.14
Wescast Hungary Zrt.	Munkahelyi képzések megvalósítása a Wescast Hungary Zrt-nél.	59 987 590 Ft	2020.08.31
Humán Partner Kft.	Gyakornoki Program a Humán Partner Kft-nél	7 462 331 Ft	2020.08.31
Tatabányai Tankerületi Központ	Az Oroszlányi József Attila Általános Iskola infrastrukturális fejlesztése	334 325 000 Ft	2020.08.31
Oroszlányi Ingatlankezelő és Hasznosító Zrt.	Munkahelyi képzések az Oroszlányi Ingatlankezelő és Hasznosító Zrt-nél	15 710 748 Ft	2020.05.31
NFP Kft.	A biológiailag lebomló hulladék eltérítése a hulladéklerakóktól.	240 000 000 Ft	2020.05.30
NÖF Nonkprofit Kft.	A Majki Kamalduli Remeteség turisztikai célú	1 500 000 000 Ft	2020.04.30

	fejlesztése II. ütem.		
Oroszlány Város Önkormányzata	KAPU – Az Oroszlányi szegregációs folyamatok kezelése.	100 000 000 Ft	2020.02.20
Oroszlány Város Önkormányzata	TAVAINK ÁLTAL - Oroszlány (Majk) - Kecskéd - Környe - Tatabánya közötti kerékpáros mobilitás feltételeinek megteremtése csatlakozva az Által-ér menti kerékpárúthoz	1 172 560 282 Ft	2019.12.31
KEM Gyermekvédelmi Központ	Mindentől „függetlenül” - prevenció program megvalósítása Komárom-Esztergom megyében.	149 294 719 Ft	2019.11.30
Oroszlány Város Önkormányzata	Az Önkormányzati Szociális Szolgálat Családok Átmeneti Otthona épületének fejlesztése	88 465 000 Ft	2019.10.27
KÜPRESS Kft.	Gépvásárlás a Küpress Kft. részére	11 150 752 Ft	2019.07.08
Oroszlány Város Önkormányzata	Majk és a Vértes turisztikai tevékenységeinek összehangolása az Oroszlányi Bányászati Múzeum komplex fejlesztésével	499 980 390 Ft	2019.06.30
Mézesduó Kft.	Innováció vezérelt kapacitásbővítő beruházás a Mézesduó Kft.-nél.	11 660 000 Ft	2019.05.31
Tatabányai Tankerületi Központ	Természettudományi laborok átalakítása a Hamvas Béla Gimnáziumba	26 643 040 Ft	2018.12.31
E-Kart Kft.	Telephely- és gyártókapacitás fejlesztés az E-Kart Kft.-nél	33 564 450 Ft	2018.12.30
Túra-Truck Kft.	Ipari tisztítóberendezés beszerzése a Túra-Truck Kft.-nél.	14 870 000 Ft	2018.10.12
Záray Dániel Ev.	Záray Dániel egyéni vállalkozásának elindítása, megvalósítása	2 997 129 Ft	2018.09.30
KÜPRESS Kft.	Technológiai innováció új CNC esztergagép beszerzésével a KÜPRESS Kft.-nél	15 000 000 Ft	2018.09.25
Oroszlány Város Önkormányzata	Az oroszlányi bölcsőde működési feltételeinek fejlesztése	30 000 000 Ft	2018.07.16
Oroszlány Város Önkormányzata	OROSZLÁNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATA ASP KÖZPONTHOZ VALÓ CSATLAKOZÁSA	8 993 344 Ft	2018.06.30
Tarel Kft.	Gyakornoki program megvalósítása a Tarel Kft.-nél.	4 719 197 Ft	2018.03.31
VARINOX Kft.	A Varinox Kft termelési kapacitásának bővítése.	274 494 606 Ft	2016.06.24

1.11.4. Foglalkoztatáspolitikai

A városban a munkanélküliségi ráta 2,8%. Az Oroszlányi Járásban 2014-ben indult először egyedi mintaprojekt a közmunkához kapcsolódóan melynek részeként Oroszlány Város Önkormányzata telep rehabilitációs és növénytermesztési programjában 16 fő roma munkavállaló vett részt.

Az Önkormányzat és a Szociális Szolgálat 2015-ben már benyújtotta hajléktalan programját, melyben 31 fő foglalkoztatására került sor.

A Gazdasági Program a foglalkoztatottság növelése érdekében a következő célokat fogalmazta meg:

- Helyi gazdaság fejlesztése, munkahelyek teremtésével, a foglalkoztatás növelésével és szakképzési rendszer modernizációjával, összekötve az Ipari Park további, célzott fejlesztésével.
- Az önkormányzat, az önkormányzati cégek és a foglalkoztatók (ipari park, egyéni és társas vállalkozások) közösen kell, hogy kidolgozzanak egy elsősorban helyi igényekre alapozott városi szakképzési rendszert.
- A megváltozott munkaképességűek számára is egyfajta települési közcélú foglalkoztatási szervezet létrehozása.
- Bár a klasszikus értelemben nem tartozik a munkahelyek létesítéséhez a **Közmunka Program**, de a foglalkoztatottsághoz hozzájárul így célszerű azt megfelelő szervezeti és irányítási keretek között tudatosan a városi feladatok elvégzésére felhasználni a LÜN keretein belül.

1.11.5. Lakás és helyiséggazdálkodás

Az Önkormányzat tulajdonában lévő lakóépület és otthonházak száma 7, ezek közül egy épület (1946-1959 között épült) részleges felújítással lakhatóvá tehető, egy pedig (1970-1979 között épült) nem újítható fel gazdaságosan.

Önkormányzati tulajdonú továbbá 31 társasház, melyek főként az 1946-1979 között épültek.

1.11.6. Energiagazdálkodás

Oroszlányon a vezetékes villamosenergia ellátásnak a kiépítettsége 89,1%-os. A lakossági vezetékes gázellátás 93,1%-os, a távfűtéses lakások aránya pedig 62,3%.

A kiépíttlenség főként a Szalagpálya déli részén és a település Ófalu része körül jellemző, hiszen ezeken a területeken alakultak ki zártkertes és a közművesítettég ezért lehet elmaradottabb a település többi részéhez képest.

1.12. TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK, OKOS VÁROS TELEPÜLÉSI SZOLGÁLTATÁSOK

„Vízellátás:

A település a Tatabánya-Oroszlány Regionális Vízellátó rendszeren keresztül kapja az ivóvizet. A Tatabányán lévő vízbázis szivattyú rendszerét átépítették, ma gazdaságosan

üzemeltethető. Tatabánya felől 1 db 500-as regionális vezeték érkezik, mely a városba érve kettéágazik. Egyik ág közvetlenül a 2000 m³ kapacitású magas tározóhoz érkezik, a második rövid belterületi szakasz után a belterület határán halad az erőművi hűtőtónál lévő 2x600 m³-es víztározó medencéhez. A vízellátás szempontjából az ellátatlansági területek miatt problémás a Bokodi-tó környéke (kiskertes övezet) és főleg a Nyíres dűlő, mely helyeken egyre nagyobb igény jelentkezik a vízellátásra.

Az Ipari Park területén, a Koloman-Handler Kft. telephelyén a rendszer rendelkezik egy kúttal, mely tartalékként szolgál. Az ipari park és a Wescast gyár ellátására 200 mm átmérőjű körvezetéket létesítettek és a gyár mellé 200 m³-es magas tározót telepítettek. A város belső ivóvíz hálózata 100 %-os szintre kiépített, az oltóvizet az ivóvíz vezetésekre telepített tűzcsapok biztosítják. Az Ipari Parkban tűzi víztározókat is létesítettek.

A Kamalduli remeteség területe ma is be van kapcsolva a vezetékes ivóvízellátásba. Az 500-as regionális ivóvízvezetékéről ágazik le az NA 200-as vezeték a Tata-Csákvár (8119 sz.) összekötőút nyomvonalában, majd a Madárhegyi leágazás után a kolostorhoz vezető út nyomvonalában halad NA 100-as mérettel.

A városon belül az ivóvíz vezetékek és bekötő vezetékek, valamint a tűzcsapok cseréje és felszín fölé helyezése ütemezetten, több éven keresztül zajlik (pl. Majki utca)

Szennyvízelvezetés

2004-ben befejeződött a város szennyvíztisztítójának a teljes rekonstrukciója. A háromfokozatú mű teljes mértékben kielégíti a ma érvényben lévő legmagasabb környezetvédelmi előírásokat és nemzetközi szinten is magas műszaki színvonalat képvisel a mai napig is a folyamatos fejlesztéseknek és technológiai beruházásoknak köszönhetően. Az alkalmazott technológia világszínvonalú membrános megoldású. A tisztított szennyvizek befogadója az Oroszlány-Kecskédi vízfolyás. A városban kiépített hálózat teljes egészében elválasztott rendszerű. Az Ipari Parkban keletkezett szennyvizek nyomóvezetéken keresztül kerülnek a Táncsics utcai gravitációs csatornára. A Zenon Kft. telephelye mellett biológiai szennyvíztisztító, előtisztító is üzemel. A Wescast gyár szennyvizei nyomott vezetéken jutnak az Arany János, Bokodi út kereszteződésében lévő gravitációs csatornára.

2014. júliusában a vízközmű szolgáltatásról szóló törvény változásai miatt a rendszer üzemeltetése bérleti üzemeltetési szerződés keretében az ÉDV Zrt.-hez került. **A tavaly év végén és idén lefolytatott egyeztetések eredményeként az önkormányzat, mint a szennyvíztelep és a rendszerelemek, mint vagyon tulajdonosa saját hatáskörében és bonyolításában fogja végezni az ÉDV Zrt.-vel szakmailag és műszakilag egyeztetett pótló, felújító és egyéb beruházásokat az elfogadott Gördülő Fejlesztési Tervben meghatározottak szerint.** A fejlesztések és rekonstrukciók forrása a szennyvízelvezetés-és kezelés területén az ÉDV Zrt.-nél keletkező bevételekbe beépített amortizációs összeg és a vagyon használatával, üzemeltetésével kapcsolatos bérleti díj, mely összegeknek, mint tulajdonos az önkormányzat a jogosultja.” (Oroszlány Város Gazdasági Programja 2014-2019)

1.13. KÖZLEKEDÉS

A közlekedési munkarészben az útkategóriák meghatározását, valamint a javasolt közúti elemek tervezését, paramétereinek kialakítását az e-UT 03.01.11 (ÚT-2-1.201:2008) számú, „Közutak tervezése (KTSZ)” című Útügyi Műszaki Előírásban, a csomópontok tervezését az e-UT 03.03.21 (ÚT 2-1.214:2004) számú „Szintbeni közúti csomópontok méretezése és tervezése” című Útügyi Műszaki Előírásban foglaltak szerint végeztük el.

A tervezés során betartottuk az e-UT 02.01.41 (ÚT 2-1.218:2003.) számú, a településrendezési tervek alátámasztó közlekedési munkarészeinek tartalmára vonatkozó Útügyi Műszaki Előírás rendelkezéseit.

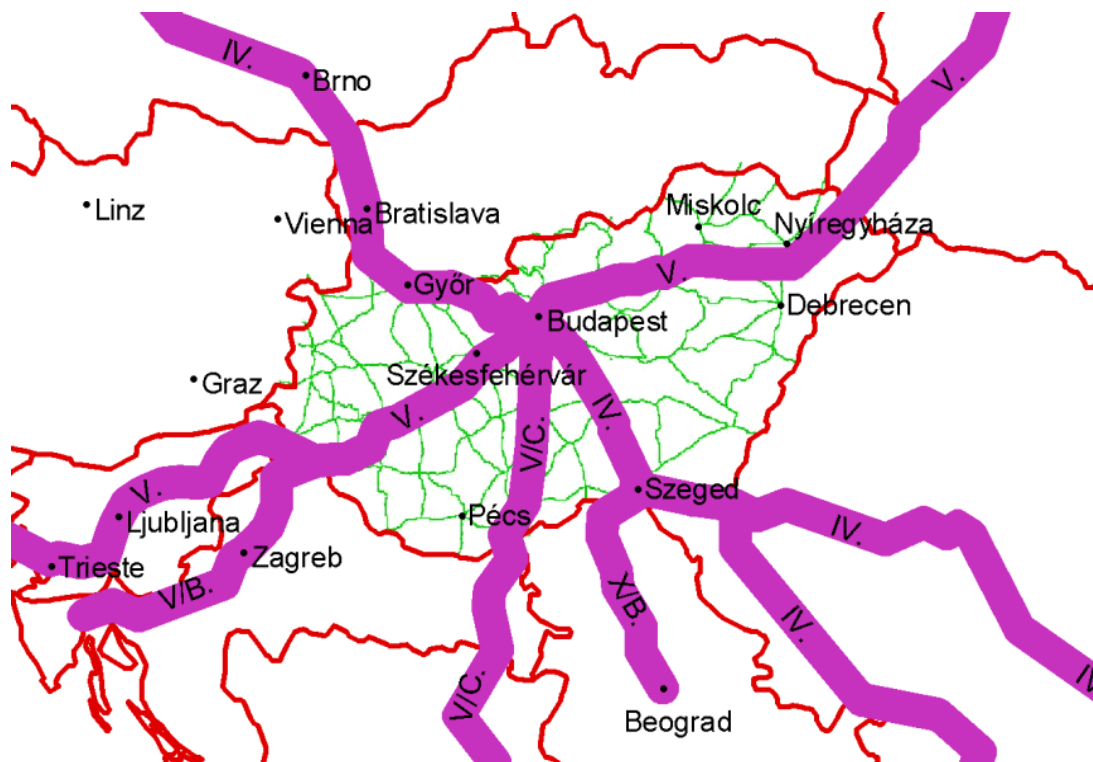
1.13.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Közúti kapcsolatok

A 18.100 lakos számú város Tatabánya és Mór vonzáskörzetében, a megyeszékhelytől kb. 16 km távolságban helyezkedik el.

A város legfontosabb megközelítő útvonala a 8143. j. országos mellékút, amely a (Tatabánya és) Környe felől érkező 8119. j. úthoz kapcsolódik és Bokodig vezet. A közigazgatási területet több országos mellékút is érinti, térségi kapcsolatokat biztosítva a városnak.

A településnek nincs közvetlen gyorsforgalmi úti kapcsolata, a legközelebbi autópálya az M1 Budapest – Győr – Mosonmagyaróvár – Bécs autópálya, amely 18 km távolságban halad, megközelítés országos mellékutakon keresztül lehetséges.

Az európai főúthálózat Magyarországon áthaladó elemei

A legközelebbi országos és európai törzshálózati út az M1 autópálya, amely gyors országos megközelíthetőséget jelent a mellette fekvő térségek számára. Oroszlány esetében az országos mellékutak a térségi központi szerep betöltését segítik, a szomszédos településekről közvetlen kapcsolatot biztosítanak Oroszlány irányába.

1.13.1.1. Országos főutak

Nincs ilyen elem.

1.13.1.2. Országos mellékutak

- 8119. j. út (Velence – Csákvár – Tata összekötő út)

Útkategória: **K.V.B.**

Az útszakasz a vizsgált területen csak külterületi útként halad. Végig 2x1 sávós, aszfaltburkolattal ellátott, kétoldali nyílt árokkal kialakítva.

- 8143. j. út (Oroszlány – Bokod összekötő út)

Útkategória: K.V.A. és B.IV.b.C

Az út külterületi szakasza 2x1 forgalmi sávós, aszfaltburkolattal ellátott, kétoldali nyílt árokkal kialakított.

A belterületi szakasza változatosan kiépített. A várost északról megközelítő szakasz a Takács Imre utcai körforgalomig belterületi jelleggel kiépített 2x1 forgalmi sávós, aszfaltburkolattal ellátott, közvilágítással rendelkező út, de gyalogjárda nincs.

A Takács Imre utca és az Alkotmány utca közötti szakasz belterületi jelleggel kiépített, 2x1 forgalmi sávós, aszfaltburkolattal és mindkét oldalt gyalogjárdával és irányhelyes kerékpárúttal rendelkezik.

Az Alkotmány utca és a Táncsics Mihály utca közötti körforgalmak közötti szakaszon az út belterületi jelleggel, elválasztott irányokkal kialakított. Irányonként a kiemelt szegélyek között 6,50 m széles aszfaltburkolat található, amely 3,50 m széles forgalmi sávra és egy 3,00 m széles párhuzamos parkolósávra van felosztva. Mindkét oldalt található gyalogjárda és irányhelyes kerékpárút.

A Táncsics Mihály úttól déli irányba az útszakasz 2x1 forgalmi sávós, aszfaltburkolattal ellátott és legalább egyoldali járda kíséri. A vízelvezetés ezen a szakaszon nem megoldott.

- 8154. j. út (Bokod – Kecskéd összekötő út)

Útkategória: **K.V.A.**

Az útszakasz a vizsgált területen csak külterületi útként halad. Végig 2x1 sávós, aszfaltburkolattal ellátott, kétoldali nyílt árokkal kialakítva.

- 8155. j. út (Kecskéd – Oroszlány összekötő út)

Útkategória: K.V.A. és B.IV.c.C.

A településen kívüli szakasza külterületi jelleggel kiépített, 2x1 sávós, aszfaltburkolattal ellátott és két oldali nyílt árokkal kialakított.

Belterületi része két jól megkülönböztethető szakaszra osztható. Kecskéd felől érkező szakasza a 12. sz. vasútvonal szintbeni keresztezéséig 2x1 forgalmi sávós, aszfaltburkolattal ellátott, legalább egyoldali gyalogjárdával kiépített és mindkét oldalt nyílt vízvezető árokkal kialakított.

A vasút és a Rákóczi Ferenc úti körforgalom között egy 9 m széles aszfaltburkolat található kiemelt szegélyek között, amelyen 2x1 forgalmi sáv és az északi oldalon párhuzamos parkolósáv van felfestve.

Forgalmi terhelés

Az alábbi táblázat a városon áthaladó országos úthálózati elemek átlagos napi forgalmát (ÁNF) mutatja. (Az adatok az országos közúthálózatot kezelő Magyar Közút Nonprofit ZRt. által 2018. évre közzétett adatbázisából származnak.)

8119. j. út (Velence – Csákvár – Tata összekötő út)

(36+546 – 43+311 km szelvények között)

Szgj	Kistgj	Szóló busz	Csuklós busz	Középtgj	Nehézt	pótkocsis	nyerges	speciális	Mkp	Kp	Lassú jmű	ÁNF
(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	Ejm/nap
2576	339	11	3	47	91	36	145	5	45	10	1	3800

8143. j. út (Oroszlány – Bokod összekötő út)

(0+000 – 2+238 km szelvények között: 8119. j. út – Takács Imre utca)

Szgj	Kistgj	Szóló busz	Csuklós busz	Középtgj	Nehézt	pótkocsis	nyerges	speciális	Mkp	Kp	Lassú jmű	ÁNF
(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	Ejm/nap
5762	1384	121	7	82	178	63	146	0	70	34	9	8730

8143. j. út (Oroszlány – Bokod összekötő út)

(2+238 – 9+728 km szelvények között: Takács Imre utca - Bokod)

Szgj	Kistgj	Szóló busz	Csuklós busz	Középtgj	Nehézt	pótkocsis	nyerges	speciális	Mkp	Kp	Lassú jmű	ÁNF
(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	Ejm/nap
5202	859	206	6	112	85	27	203	0	95	277	16	7520

8154. j. út (Bokod – Kecskéd összekötő út)

(0+000 – 5+610 km szelvények között)

Szgj	Kistgj	Szóló busz	Csuklós busz	Középtgj	Nehézt	pótkocsis	nyerges	speciális	Mkp	Kp	Lassú jmű	ÁNF
(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	Ejm/nap
2206	489	109	0	23	27	12	51	2	10	4	5	3281

8155. j. út (Kecskéd – Oroszlány összekötő út)

(0+000 – 5+200 km szelvények között: Kecskédi utca)

Szgj	Kistgj	Szóló busz	Csuklós busz	Középtgj	Nehézt	pótkocsis	nyerges	speciális	Mkp	Kp	Lassú jmű	ÁNF
(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	Ejm/nap
1294	357	49	14	14	7	0	3	8	11	16	14	1887

8155. j. út (Kecskéd – Oroszlány összekötő út)

(5+200 – 6+427 km szelvények között: Dózsa György utca)

Szgj	Kistgj	Szóló busz	Csuklós busz	Középtgj	Nehézt	pótkocsis	nyerges	speciális	Mkp	Kp	Lassú jmű	ÁNF
(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	Ejm/nap
8984	1344	268	51	98	57	2	8	0	184	323	6	11443

Fentiek szerint a város két főútjaként működő, egymásra merőleges országos összekötőút viseli a legnagyobb forgalmi terhelést. A személygépjármű forgalom mellett jelentős (8-14 %) teherforgalom is jelen van. A 8143. j. út belterületi szakasza (Környei út – Rákóczi Ferenc út – Mindszenti út) viseli a legnagyobb teherforgalmat, mivel elkerülő út hiányában a tehergépjárművek is ezen az útszakaszon közlekednek az iparterület és az M1 autópálya között. A legjelentősebb forgalmú országos mellékút a város területén a Dózsa György utca (Kecskédi út – Rákóczi Ferenc út), innen érhető el a vasútállomás is.

Kapacitásszámítás:

A vonatkozó útügyi műszaki előírásban (ÚT 2-1.201:2008, „Közutak tervezése” – e-UT 03.01.11.) szerint:

Külterületen 2x1 forgalmi sávú utak esetében a megfelelő szolgáltatási szinthez tartozó forgalom nagyság: 1200 Ejm/h kétirányban, az eltűrhető: 2000 Ejm/ó kétirányban.

10%-os MOF (Mértékadó Óra Forgalom) figyelembe vétele esetén megállapítható:

$7520 \text{ Ejm/h} \times 0,10 = 752 \text{ Ejm/h}$ (8143. j. út külterületi szakasza)

$752 \text{ Ejm/h} < 1200 \text{ Ejm/h}$, (megfelelő szolgáltatási szint).

A település környékén található országos úthálózati elemek legnagyobb terhelés esetén is jelentős kapacitástartalékot mutatnak, így bármilyen forgalomvonzó fejlesztés esetén sem várható kapacitásuk kimerülése.

Belterületen 2x1 forgalmi sávú utak esetében a megfelelő szolgáltatási szinthez tartozó forgalom nagyság: 1500 Ejm/h kétirányban, az eltűrhető: 2000 Ejm/ó kétirányban.

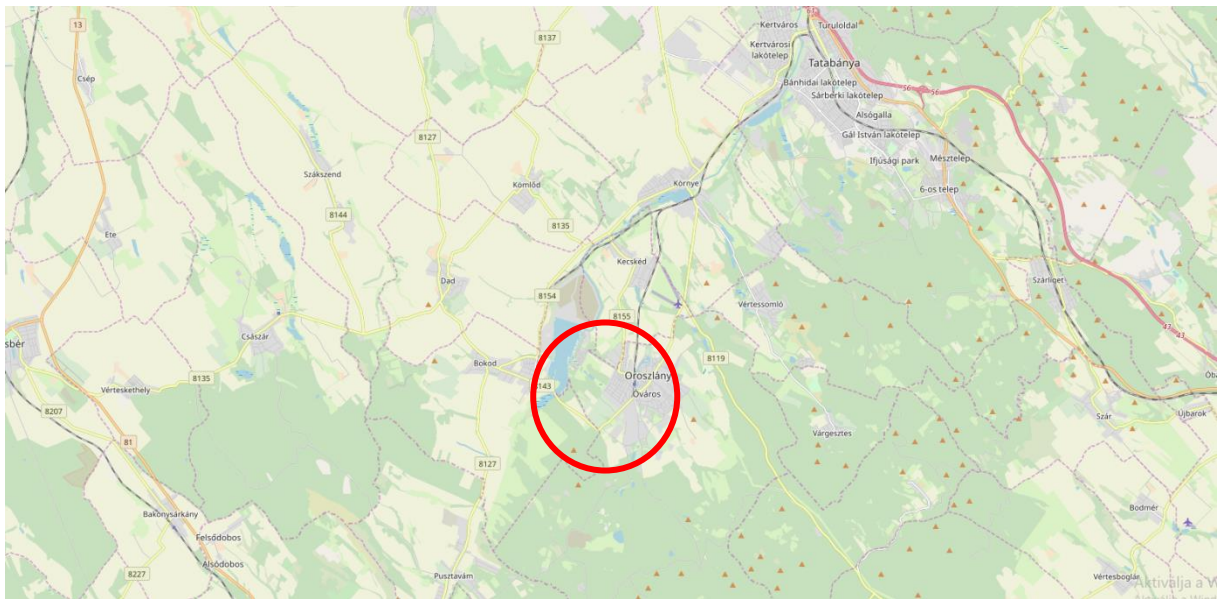
10%-os MOF (Mértékadó Óra Forgalom) figyelembe vétele esetén megállapítható:

$11443 \text{ Ejm/h} \times 0,10 = 1145 \text{ Ejm/h}$ (8155. j. út belterületi szakasza)

$1145 \text{ Ejm/h} < 1500 \text{ Ejm/h}$ (megfelelő szolgáltatási szint).

A számításból látható, hogy a legnagyobb forgalmú belterületi útszakasz forgalomnagysága jelentős, de még megfelelő kapacitástartalékkal rendelkeznek.

Térségi úthálózat

Kötőpályás kapcsolatok

A város szívében található Oroszlány vasútállomás, amely a 12. sz. Tatabánya – Oroszlány vasútvonal végállomása. A vasútvonal egyvágányú és villamosított és az 1. sz Budapest – Győr – Hegyeshalom vonalba csatlakozik bele.

1.13.2. Közúti közlekedés

Oroszlány város szerkezetét a megközelítését és feltárását biztosító országos mellékutak szabdalják. Az Óvároson kívül jelentős városrész még a nyugati kertváros, a Borbálatelep, a délen elhelyezkedő Ipari park és a keleti, hagyományosan családi házakkal beépített városrész. A Belvárosban és az attól északra elhelyezkedő városrészben a többszintes lakóházak jellemzők.

Helyi közúthálózat:

I. rendű belterületi főutak (B.III.a.C.):

Nincs ilyen elem.

II. rendű belterületi főutak (B.IV.b.C.):

- Környei út – Rákóczi Ferenc út – Mindszenti utca – Bokodi út (8143. j. út)
- Kecskédi u. – Dózsa György utca (8155. j. út)

Mellékutak:

Gyűjtőutak (B.V.c.C.):

- Takács Imre utca
- Alkotmány utca
- Kossuth Lajos utca
- Mészáros Lajos utca

- Táncsics Mihály utca
- Mindszenti utca
- Szent Borbála utca
- Arany János utca – Határ utca

Az gyűjtőutak hálózatát kiszolgáló utak (lakóutcák) egészítik ki, amelyek jellemzően burkolat, egyoldali járdával és nyílt árkos vízvezetéssel kiépítettek.

1.13.3. Közösségi közlekedés

1.13.3.1. Közúti közösségi közlekedés

A település járási központi szerepe miatt a térségi autóbuszjáratok száma magas. Elsődlegesen a településen áthaladó viszonylatok száma jelentős, amelyek a környék települései és a régió központja, a megye székhelye, Tatabánya között teremt kapcsolatot.

A déli területeken található ipari egységek és az északon található kereskedelmi egységek miatt a városon belüli autóbuszos közlekedésre szükség van, az utasok száma jelentős.

1.13.3.2. Kötőtpályás közösségi közlekedés

Városba befutó 12. sz. Tatabánya – Oroszlány vasútvonalon az alábbi forgalom tapasztalható:

- Budapest – Oroszlány S12 személyvonat	
- hétköznap	órás ütemben
- szombaton	kétórás ütemben
- Tatabánya – Oroszlány S12 személyvonat	
- hétvégén	kétórás ütemben

A település vasúttal való ellátottsága megfelelő. A fővárossal és Tatabányával való kapcsolata közvetlen. Budapest és Oroszlány között a vonat a 79 km hosszú útvonalat kb. 1 óra 17 perc, míg Tatabánya – Oroszlány közti 15 km hosszú utat 17 perc alatt teszi meg.

Ellátottság mértéke

A város lakott területeinek kb. 95 %-a megfelelően lefedett közösségi közlekedéssel. A rágyaloglási távolságokat autóbuszok esetén 300 m-nek, vasút esetén 500 m-nek vettük fel.

A közösségi közlekedési hálózatot, illetve ellátottságot a KV-V4 jelű tervlap szemlélteti.

1.13.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

A városban a kerékpáros közlekedés mértéke jelentős, a közúti adatok alapján évről-évre növekszik.

Az alábbi kerékpáros infrastruktúrák találhatóak a településen:

- Oroszlány – Kecskéd – Környe – Tatabánya önálló kerékpárút
- Fellner Jakab utcai kerékpárnyom
- Takács Imre utca – kétirányú kerékpárút gyalogjárda mellett
- Rákóczi Ferenc utca (Takács Imre utca – Táncsics Mihály utca) – irányhelyes kerékpárutak a gyalogjárdák mellett.

Bár a Dózsa György utca mentén nincs kiépített kerékpáros infrastruktúra, a kelet-nyugati irányú kerékpározási igény nagyon magasnak tekinthető (kb. 35 kerékpáros/óra forgalom mérhető).

A gyalogosforgalom számára a városban az egyoldali járdák jellemzők. A városközpont jelentős gyalogosforgalmat vonzó létesítményei, intézményei környezetében a járdafelületek mérete, aránya megfelelő.

1.13.5. Parkolás

Fontosabb kiépített parkolófelületekkel a város központja és nagyobb kereskedelmi létesítmények rendelkeznek, melyek esetében térkő burkolattal és aszfaltburkolattal ellátott parkolók a jellemzőek. A települést tekintve összességében jellemző a kertvárosi beépítés. A lakótelekeknél a parkolás általában ingatlanon belül megoldott. A városközponti területen, illetve a forgalmasabb intézményeknél, funkcióknál a parkolás, a gépjárművek tárolása az épületek előtt lévő közterületen, gyakran nem megfelelően-, vagy egyáltalán nem kiépített felületeken történik.

Jelentősebb kiépített közterületi parkolófelületek:

Közintézmény, Közterület:

- Fő téri parkoló ~ P65
- Könyvtár mögötti parkoló ~ P67
- Rendőrség előtt ~ P20
- Munkaügyi Központ parkoló ~ P130

Kereskedelmi egység:

- Tesco ~ P230
- Lidl ~ P110
- Penny ~ P85
- SPAR (Piac melletti) ~ P78

A településen található két nagyterületen kiterjedő garázs város:

- Északi (vasútvonal mellett) 1140 garázs kapacitással,
- Déli (Mindszenti utca mellett) 580 garázs kapacitással.

Oroszlány vasútállomásnál kiépített P+R parkoló nem található, az állomás környékén kb. 20-25 gépjármű parkolására van lehetőség.

1.13.6. Közlekedési hálózat problémái

- Elkerülő, vagy tehermentesítő út hiányában a városi úthálózatot jelentős átmenő, főleg a déli iparterület és az M1 autópálya közötti tehergépjármű-forgalom terheli.
- A városban jelentős és egyre növekvő kerékpáros közlekedési számára nincs elég infrastruktúra kiépítve.
- A város szívében fekvő vasútállomás túlzottan nagyméretű a vasúti forgalom nagyságához méretéhez képest és nincs kiépített P+R, illetve B+R parkoló.
- A keleti és a nyugati városrészek között csak két helyen van biztosítva átgátolás a vasútvonalon.

1.14. KÖZMŰVESÍTÉS

A település jelenlegi közművesítéséről

A Komárom-Esztergom megyében fekvő településen élők számára a kiépített közműhálózatok alapján a teljes közműellátás lehetősége biztosított. A rendelkezésre álló legutolsó statisztikai adatok alapján, 2019. január 1-én a lakásállományt meghaladó volt a villamosenergia ellátást igénybe vevők aránya, míg a szintén települési szinten kiépített közüzemű vízellátást a lakosság 99,8 %-a vette igénybe. Az automatikus üzemvitelű termikus energiaellátásra a távfűtést a lakásállomány 65,3 %-a, míg a földgázellátást a lakásállomány 18,3%-a hasznosította. A településen a közüzemű szennyvízcsatorna hálózatba bekapcsolt lakások aránya 94,6 %.

A település a népességét vesztő települések közé tartozik, állandó népességszáma 2019 januárjában 18823 fő volt, 2000 óta a népességszáma kisebb ingadozásokkal 9,6 %-kal csökkent, eközben a lakásállomány is 2,2 %-kal növekedett. Az utóbbi tíz évben 75 új lakás épült a településen.

1.14.1. Víziközművek

1.14.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás

A településen a vezetékes ivóvíz elosztóhálózat települési szintű kiépítettségűnek tekinthető, a beépített terület szinte minden utcájában kiépítésre került, jelenleg 74,2 km vízelosztó vezeték üzemel a településen. A kiépített hálózat segítségével a lakosság 99,8 %-ának a közüzemi vezetékes ivóvíz ellátása biztosított. A településen az időszakos egyéb vízfogyasztók számára 3 db üzemelő közkifolyó áll rendelkezésre.

A településen élők számára a vezetékes ivóvízellátást a Tatabánya központú Északdunántúli Vízmű Zrt. szolgáltatja. A település vízellátó rendszere az ÉDV Zrt. Oroszlányi Üzemvezetősége kezelésében van.

Oroszlány és térsége ellátására létesített regionális ellátó rendszer a Tatabánya-Oroszlány Régiális Vízellátó rendszer, a TORV.

A TORV fő vízbázisai a tatabányai XIV/A és a XV/C karsztaknak, amelyekből jó minőségű karszvizet termelnek ki. Ezen felül a TORV különböző helyi vízbázisokból is termel ki vizet. A hálózati rendszer Tatabányától Dunaszentmiklósig, illetve délnyugati irányban a Bakony térségig van kiépítve.

Oroszlány felé a TORV egy északkeletről beérkező DN 500-as vezetékkel épült ki, ez a vezeték a 2000 m³-es víztornyot tölti, majd Bokod felé halad tovább a többi TORV által ellátott település irányába.

A kiépített ivóvízellátó hálózatban a megfelelő hálózati víznyomást a településen üzemelő 2000 m³-es víztározó medence biztosítja, a hálózatban a víznyomás mindenhol megfelelő.

A város vízellátó hálózati rendszere a beépített terület minden utcájában megépült.

Tűzivíz ellátás

A település kiépített vízelosztó hálózatára az előírások szerint a tűzcsapok felszerelésre kerültek, biztosítva ezzel a szükséges tűzivíz ellátást.

Iparivíz – locsolóvíz ellátás

A településen nincs ipari vízellátás. A nem ivóvíz minőségű vízellátásra a házi kutak rendelkezésre állnak, amelyeket jellemzően locsolásra, illetve egyéb, nem ivóvíz minőségű vízigények kielégítésére használnak. A házi kutakról, egyéni vízbeszerzésekről, az egyéni vízbeszerzésű vizek vízminőségéről nyilvántartás, adatok nem állnak rendelkezésre.

Termálvíz ellátás

A település nem rendelkezik termálvízzel.

1.14.1.2. Szennyvízelvezetés

A 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet alapján Oroszlány a felszín alatti víz szempontjából fokozottan érzékeny, valamint kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő település.

Az országos vízminőség védelmi területek övezete érinti a település területét. A település felszín alatti vízminőségre érzékeny területen fekszik, ezért a felszín alatti és a felszíni vizek védelmére a szennyvízelvezetés, kezelés megoldása kiemelt feladata a településnek.

A településen a közcsatorna hálózat szolgáltatója az ÉDV Zrt. A csatornahálózat a városban elválasztott rendszerű, gravitációs csatornahálózat, amelyen a szükséges helyeken átemelő berendezések és nyomóvezetékek üzemelnek.. A városban a hálózat teljesnek mondható, ez a 94,8 %-os rákötöttségből látható.

A Tatabánya központú Északdunántúli Vízmű Zrt. Oroszlányi Üzemvezetősége üzemelteti Oroszlány és Kecskéd települések szennyvízelvezető hálózatát és az összegyűjtött szennyvizek kezelését szolgáló Oroszlányi regionális szerepkörű szennyvíztisztító telepet.

A szennyvíztisztító telep kapacitása 5000 m³/nap, jelenleg a szennyvíztisztító-telepre érkezett szennyvízmennyiségek átlagosan 3.500 m³/nap. Csapadékos időszakokban a szennyvízcsatorna hálózatba az infiltrációval bejutó csapadékvíz a telepet hidraulikailag jelentősen terheli.

1.14.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

Oroszlány csapadékvíz elvezetése főleg a város belső, városközponti részeiben döntően zárt csapadékcatornákkal kiépített. A külső, családi házas beépítésű területeken jellemző a nyílt árkos kialakítású csapadékvíz elvezetés, ami jellemzően burkolt kialakítású, ahol nem burkolt az árok, ott füvesített medrű. Az árkok egyes szakaszai szikkasztó árokként üzemelnek, de van néhány szűk utca, ahol semmilyen vízvezetés nem épült ki. A zárt csapadékcatornák és a nyílt árkok befogadói a különböző vízfolyások és azok mellékágai.

Oroszlány csapadékvizeinek befogadója a város nyugati szélén dél-észak irányban áthaladó Által ér. Az Által ér a településtől délre a Bakony szélén ered és északi irányban haladva szállítja a csapadékvizeket, befogadja a Duna. Mellékvízfolyásai az Oroszlány-Kecskédi vízfolyás, a Pénzes-patak, a Labanc-patak, a Majki-patak és a Gyertyánisi-vízfolyás és néhány kisebb vízfolyás

Az Által ér medrén található a visszaduzzasztott Bokodi-tó, amely az Erőmű hűtőtava. A Labanc- és a Pénzes-patak a település belterületének közepén halad dél-észak irányban keresztül, rajtuk több visszaduzzasztott tó található mind a külterületen, mind pedig a belterületen. Ezek a tavak az árvízcsúcs csökkentésre is használhatók lehetnek.

1.14.2. Energiaközművek

1.14.2.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás

A település energiaellátására a vezetékes energiahordozók közül a villamosenergia, a földgáz és a távhő áll rendelkezésre, de jelentős a nem vezetékes, hagyományos energiahordozók használata is.

Villamosenergia ellátás

A háztartási villamosenergia fogyasztók aránya 2019.január 1-én 143,1 %.

A település villamosenergia ellátását az E.ON Észak-Dunántúli Áramhálózati Zrt. biztosítja.

A települést érintő nagyfeszültségű hálózatok nyomvonalai az Erőmű alállomásánál találkoznak. Az Erőmű alállomását érinti a Oroszlány-Százhalmbatta 220 kV-os átviteli hálózat, a Oroszlány-Győr 220 kV-os átviteli hálózat, valamint átmegy a területen a Százhalmbatta-Győr 400 kV-os átviteli hálózat nyomvonala, amely párhuzamosan halad a 220 kV-os átviteli hálózattal. Jelenleg lecsatlakozása Oroszlány ellátására nincs, csak áthalad a település közigazgatási területén.

Az Erőmű területén üzemelő 132/22 kV-os nagy-/középfeszültségű alállomásról kétrendszerű 132 kV-os főelosztó hálózat indul a Bánhidai Erőmű felé, és egy 132 kV-os főelosztó hálózat épült az Inotai alállomás felé.

Az Oroszlányi alállomásból kiinduló középfeszültségű, földkábeles vagy szabadvezetékes hálózatok fűzik fel az oroszlányi fogyasztók transzformátorállomásait. A fogyasztói transzformátor állomásokról induló kiefeszültségű elosztóhálózatról történik a fogyasztói igények kielégítése.

A település közvilágítása a városközpontban és a lakótelepeken jellemzően lámpatestekkel, a város családiházak és a külsőbb részeken kiefeszültségű hálózat tartóoszlopokra szerelt lámpafejekkel megoldott. Ez a utóbbi módon kiépített közvilágítás sem a megvilágítás mértékében, sem energiafogyasztás szempontjából, sem a település arculatának javítása tekintetében nem nevezhető korszerűnek.

Földgázellátás

A településen az automatikus üzemvitelre is alkalmas termikus célú energiaellátásra a földgázellátást építették ki. A település területén 2017-ben 56,9 km földgázelosztó hálózat üzemelt. A gázhálózat kiépítettségének eredményeként 2019. január 1-én 1461 lakás, a lakásállomány 18,3 %-a csatlakozott közvetlenül a földgázelosztó hálózatra. Ezeknek a lakásoknak a fűtési célú energiaellátását is földgázzal oldották meg biztosítva a komfortos életkörülmény lehetőségét.

Az ország egyetemes gázszolgáltatója a NKM Földgázszolgáltató Zrt, a hálózat üzemeltetője az E.ON Közép-Dunántúli Gázhálózati Zrt. A gázellátás bázisa a tatabányai gázátadó állomás, ahonnan induló nagyközép-nyomású vezeték képezi a település ellátásának gerincét. A nagyközép-nyomású gerincvezeték északi irányból kiépítve táplálja a település határa mellett, de még nem Oroszlány területén lévő körzeti nagyközép-/középnomású gáznyomáscsökkentőt.

A fogyasztók ellátására az elosztóhálózatot szinte valamennyi belterületi utcában kiépítették. A kiépített gázelosztó hálózat középnomású, a fogyasztói igényeket közvetlen kielégítő kisnyomású gáz előállítására telkenként elhelyezett egyedi nyomásszabályozókkal megoldott. Az egyedi nyomásszabályozók általában az előkertben nyertek elhelyezést, de található ház falsíkjára szerelt nyomásszabályozó is. A helyi, egyedi nyomásszabályozótól induló kisnyomású hálózatról lehet közvetlen kielégíteni az igényeket.

Távhőellátás

Oroszlány a múlt század közepétől a térségének szénkészletére alapozva elindított energiatermeléssel az ország energiaszektorának fontos települése lett. A háború előtti kis községet a bányászat fejlesztette várossá. Az 1961-ben üzembe állított barnaszén tüzelésű erőmű 240 MW villamosenergia termeléssel járult hozzá az ország villamosenergia ellátásához. A város lakótelepének és intézményeinek döntő hányadának a termikus energiaellátását 1978 óta távhővel biztosítják. A település folyamatos fejlődését az energiaszektorban betöltött szerepe, az 1990-ben megvalósított erőművi rekonstrukció után üzemelő 4 széntüzelésű blokk 240 MW villamosenergia termelési kapacitása és 84 MW hőenergia termelési kapacitása biztosította. A széntüzelés okozta környezetszennyezés miatt az erőmű elfogadottsága az ezredfordulóra azonban megtorpant. Az szigorú előírások és elvárások teljesítésére tett javító próbálkozások jelentős eredményt nem hoztak, ezért az MVM Csoporthoz tartozó Vértesi Erőmű Zrt Oroszlányi erőművének üzemeltetését a tulajdonosok úgy döntöttek, hogy bár a Magyar Energia Hivatal 2020. december 31-ig adott működési engedélyt a villamosenergia termelést 2015 óta szüneteltetik. Az MVM Oroszlány Erőműfejlesztő Zrt vette át a távhőszolgáltatáshoz szükséges hőtermelést. A környezetvédelmi igényeknek megfelelően a széntüzelés felszámolását határozták el. Pályázati támogatással 2016-ban 3 db 12,5 MW-os földgáztüzelésű forróvízes kazánt helyeztek üzembe és fűtőműként üzemelnek. A távhőelosztást az NKM Oroszlányi Szolgáltató Zrt üzemelteti. 2019 nyarán döntöttek arról, hogy 2019 december 31.-től beolvad

az MVM Oroszlányi Erőműfejlesztő Zrt az NKM Oroszlányi Szolgáltató Zrt-be, amely ezzel átveszi a város villamosenergia, földgáz és távhőellátásának szolgáltatói feladatait.

A város energiatermelésben betöltött szerepének új lehetőségét vetítette előre a kormány 2017 augusztusában hozott döntése, hogy Oroszlány területén 17,2 MW kapacitású naperőmű-park épülhet, KEHOP támogatásból, de azt a projektet áthelyezték Paksra. Az erőművi hűtőtó környezete, az erőmű, a bánya terület egy része azonban ez irányú fejlesztésre továbbra is alkalmas maradt.

Egyéb energiaellátás

A városban kiépített vezetékes távhőellátással a lakásállomány 65,3 %-a, míg a földgázellátással a lakásállomány 18,3 %-a számára biztosított az automatikus üzemvitelű termikus célú energiaellátás komfortja. A lakásállomány 16,4 %-ában ma is a környezetet erősebben terhelő hagyományos, nem vezetékes energiahordozót hasznosítják.

1.14.2.2. Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

Az energiatermelésre alkalmas, megújuló energiaforrások hasznosítása nem újszerű, csak időközben háttérbe szorult. Újra előtérbe kerülését a hagyományos energiahordozók hasznosításának környezetszennyező hatása indította el és az a felismerés, hogy a megújuló energiahordozók különösebb ráfordítási igény nélkül rendelkezésre állnak, használatuk nem okoz halmozódó káros hatásokat, környezeti terhelést. Ezekkel az adottságokkal a fenntartható fejlődés lehetőségét szolgálják.

A hazánkban előforduló megújuló energiahordozók mindegyike elméletileg elérhető lenne Oroszlány területén is. A település földrajzi, topográfiai, geológiai és természeti adottsága, valamint funkcionális használata alapján érdemi hasznosításra azonban csak a napenergia hasznosítása vehető igénybe.

Napenergia

A hasznosítható napenergia mértékét befolyásolják a földrajzi és meteorológiai adottságok, így ezek változóak az ország területén. A meteorológiai adatok és mérések alapján a napenergia hasznosítás lehetőségének területi vetülete is rögzíthető. A településen 1900-2000 óra körüli a maximálisan hasznosítható éves napos órák száma, amelynek hasznosíthatóságát célszerű igénybe venni. A hasznosítás lehetősége napkollektorokkal termikus célú energiaellátásra, naperőművel villamosenergia termelésre biztosított.

A háztartásoknál is a napenergia hasznosítása növekszik, de nyilvántartás nem áll rendelkezésre a helyi hasznosítási célra elhelyezett napkollektorokról, naperőmű panelekről.

1.14.2.3. Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az önkormányzati intézmények energiaellátása vezetékes energiahordozók hasznosításával jelenleg megoldott. A villamosenergia ellátással az intézmények világítási és technológiai igényeit elégítik ki, a termikus célú energiaellátásuk pedig távhővel biztosított.

Energiahatékonyság javítására, energiatakarékos fogyasztást eredményező beruházások, a szigetelések, homlokfali hőleadást csökkentő (falszigetelések, nyílászáró cserék, javítások) beruházások, épületgépészeti felújítások előfordultak. Az utóbbi években egyre jobban előtérbe kerül az energiahatékonyság jelentősebb javítását szolgáló megújuló energiaforrás hasznosítása is, de erről átfogó információ, nyilvántartás nem áll rendelkezésre.

1.14.3. Elektronikus hírközlés

Vezetékes hírközlési létesítmények

A település vezetékes távközlési ellátását jelenleg a Magyar Telekom Távközlési Nyrt. biztosítja. A település a 34-es távhívó számon csatlakozik az országos, illetve nemzetközi távhívó hálózathoz.

A település távközlési hálózatának kiépítése eredményeként 2000-ben 6074 egyéni analóg távbeszélő fővonal üzemelt, azaz a lakásállomány 77,9 %-a rendelkezett vezetékes telefonvonallal. A vezetékek nélküli szolgáltatás terjedésével a vezetékes telefon iránti érdeklődés csökkent. 2019. január 1-én 5573 db (70 %) egyéni fővonal üzemelt, de az ellátottság ezzel is teljes körűnek tekinthető, mivel valamennyi vezetékes távközlési igény kielégített.

A statisztikai nyilvántartás szerint a településen 2014. január 1-én 7 db nyilvános távbeszélő állomás üzemelt.

A településen belüli helyi ellátást szolgáló vezetékes távközlési hálózat és műsorelosztó hálózatok jellemzően föld felett, oszlopokra fektetve üzemelnek. A helyi hírközlési hálózat és a kifesztésű elosztóhálózat többnyire külön oszlopsoron halad, így két oszlopsor terheli a közterületet.

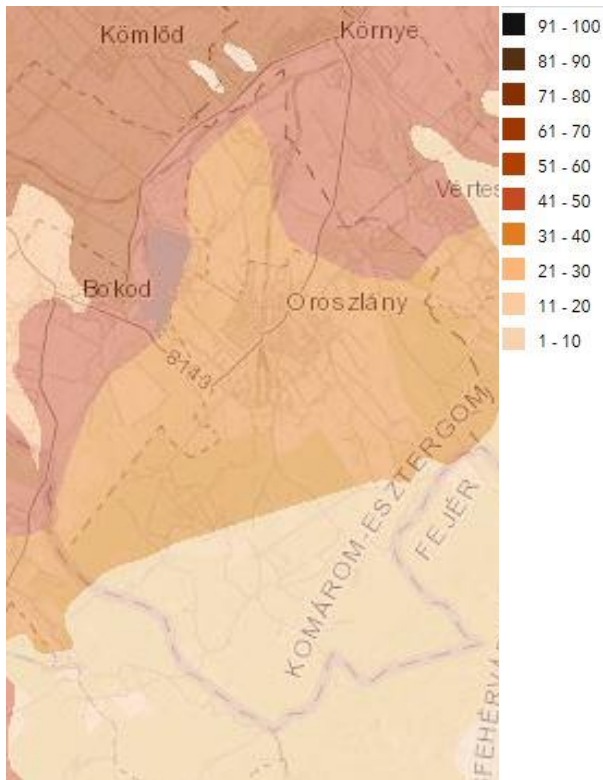
Vezeték nélküli hírközlés

A vezetékes szolgáltatást a vezetékek nélküli szolgáltatók egészítik ki. A megfelelő vételi lehetőség biztosításához szükséges antennák –a környező településeken– elhelyezésre kerültek, azokat a Magyar Telekom Távközlési Nyrt., a Telenor Magyarország Zrt., Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Zrt. építette és üzemelteti.

1.15. KÖRNYEZETVÉDELEM

1.15.1. Talaj, földtani közeg

A település földtani közeg, talajtani adottságai a 1.12.1. fejezetben ismertetésre kerültek. Az egyes külterületi ingatlanok földhivatali nyilvántartás szerinti minőségi osztályba tartozását a Kv-V2 tervlap mutatja be.

Talajértékszám Oroszlány területén
(forrás: AGROTOPO)

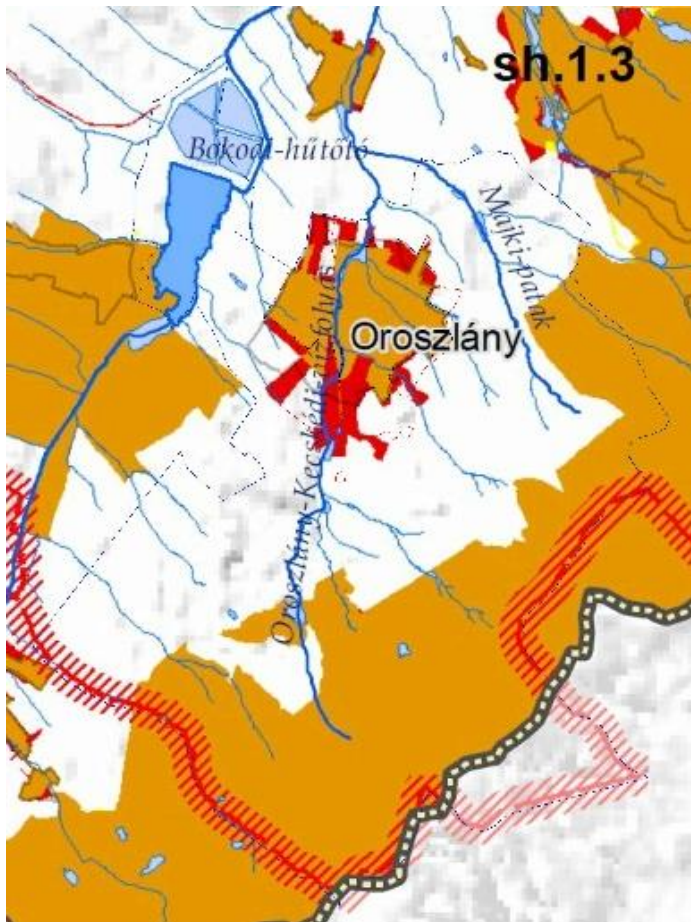
A talajok minőségét jól jellemzi a talajértékszám, amely érzékelteti a talaj termékenységét, 1-től 100-ig terjedő pontértékekkel jellemzi a talajminőségben fennálló különbségeket. Oroszlány tekintetében három értékkategória figyelhető meg: a 11-20, a 31-40 és az 41-50 közötti tartomány. A közigazgatási terület déli része gyengébb tulajdonságú (11-20 között), ettől északra a település mintegy kétharmada valamivel jobb (31-40 között), csupán az északi részen egy keskeny sáv bír kedvezőbb talajadottságokkal, ezt 41-50 közöttire értékelték.

jó termőhelyi adottságú szántóterületek Oroszlány közigazgatási területén forrás: (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet)

A 2018-ban elfogadott új OTRT Oroszlány közigazgatási területén belül nem határol le kiváló termőhelyi adottságú szántóterületeket. **Jó termőhelyi adottságú szántóterületek** csak kis területen találhatóak a közigazgatási terület északnyugati részén.

Nitrátérzékeny területek Oroszlány közigazgatási területén forrás: Által-ér alegység vízgyűjtő-gazdálkodási terve

Oroszlány közigazgatási területét a Pest Megyei Kormányhivatal Bányafelügyeleti Főosztálytól kapott adatszolgáltatás szerint a következő **bányatelkek** érintik:

- „Bokod II. – szén” védnevű bányatelek—külfejtéses művelésű
- „Oroszlány VI. – szén” védnevű bányatelek—külfejtéses művelésű
- „Oroszlány VIII. – szén” védnevű bányatelek—mélyművelésű
- „Pusztavám VI. – szén” védnevű bányatelek—mélyművelésű

A bányaterületekről részletesebben lsd. 1.17. Ásványi nyersanyag lelőhely fejezetet. A bányatelkek elhelyezkedését a KV-V1 jelű „Környezetvédelem I. Talaj, földtani közeg” c. tervlap mutatja be.

A korábbi bányászati tevékenységek során a közigazgatási területen jelentős kiterjedésű roncsolt felületek keletkeztek. A meddők, ill. roncsolt felületek rekultivációjára tájrendezési tervek alapján került, ill. kerül sor.

27/2006. (II.7.) a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló kormányrendelet alapján kijelölt **nitrátérzékeny** területeket az *alábbi ábra* mutatja be. Az ábrán látható, hogy a település jelentős része nitátérzékeny, bár elsősorban az erdővel borított területek érintettek. A 2013. szeptember 1-jétől kijelölt nitrátérzékeny területeken az 59/2008 (IV.29.) FVM rendelet szerinti Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat előírásait 2014. szeptember 1-jétől alkalmazni kell. Ez szabályozza többek között a szerves trágyával kijuttatható nitrogén mennyiségét, valamint a gazdálkodót gazdálkodási napló vezetésére kötelezi.

KEM TrT alapján a település a **földtani veszélyforrással** érintett terület övezetébe tartozik. A PM KH Bányafelügyeleti Főosztálytól kapott adatszolgáltatás alapján Oroszlány térségében intenzív bányászati tevékenység folyt és jelenleg is vannak megállapított

bányatelkek. Oroszlány közigazgatási területének jelentős része *alábányászottsággal* érintett, illetve több ponton történt már ennek következtében *felszínmozgás*. Ezen túl erózióveszélyes területek is találhatóak a településen, felületi (futóhomok) illetve vonalas erózió (vízmosások) által érintett területek. A Bányafelügyeleti Főosztály előzetes véleményében felhívta a figyelmet, hogy az alábányászott területeken az építési tevékenységek előfeltételeként bányászati szakvélemény készítése szükséges, nem elegendő talajvizsgálati vagy geotechnikai szakvélemény.

Felszínmozgással veszélyeztetett területek

1.15.2. Felszíni és a felszín alatti vizek

A település vízrajzi adottságait az **1.4.1. Természeti adottságok** c. fejezet ismerteti.

1.15.2.1. Felszíni vizek állapota

A magyar Kormány 2016. március 31-én kormányhatározatban fogadta el a Magyarország felülvizsgált, vízgyűjtő gazdálkodási terveit, amelyet a „Víz Keretirányelv” (2000/60/EK irányelve—továbbiakban: VKI) alapján készített el. A település területe a Duna részvízgyűjtőn, az 1-6 Által-ér vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési alegység (továbbiakban VGT2) területének déli részén helyezkedik el.

A VGT2 szerint Oroszlány közigazgatási területén az alábbi **felszíni víztestek** helyezkednek el:

- az AEP273 kódú "Által-ér alsó szakasza": síkvidéki – kis esésű – meszes – közepes-finom mederanyagú – közepes vízgyűjtőjű, erősen módosított víztest
- az AEP856 kódú "Oroszlány-Kecskédi-vízfolyás és mellékága": síkvidéki – kis esésű – meszes – közepes-finom mederanyagú – kicsi vízgyűjtőjű, erősen módosított víztest

A fenti befogadók mennyiségi és minőségi állapotára vonatkozóan az OVGT2 az alábbi adatokat tartalmazza:

Oroszlány közigazgatási területét érintő felszíni víztestek mennyiségi és minőségi állapotának minősítése a VGT2-ben

vt-VOR	Víztest név	Biológiai elemek	Fizikai-kémiai elemek	Hidromorfológiai elemek	Ökológiai minősítés	Kémiai állapot	Integrált állapot
AEP273	Által-ér alsó	gyenge	mérsékelt	jó	gyenge	jó	gyenge
AEP856	Oroszlány-Kecskédi-vízfolyás és mellékága	gyenge	jó	jó	gyenge	adathiány	gyenge

A település legnagyobb területű állóvíze a Bokodi-hűtőtó, amely természetes állóvíz. Víztisztségére vonatkozóan adatok nem állnak rendelkezésre.

A VKI célkitűzései alapján a VGT2 Oroszlány felszíni víztesteire vonatkozóan az alábbi célkitűzéseket fogalmazza meg:

Oroszlány közigazgatási területét érintő felszíni vizekre vonatkozó célkitűzések és intézkedések a VGT2-ben

VOR	Víztest neve	Környezeti célkitűzések (ökológiai állapot)	célkitűzés elérése	Környezeti célkitűzések (kémiai állapot)	célkitűzés elérése
AEP273	Által-ér alsó	jó állapot eléréndő	2027 után	jó állapot fenntartandó	
AEP856	Oroszlány-Kecskédi-vízfolyás és mellékága	jó potenciál eléréndő	2021	jó állapot eléréndő	2027

Az Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság nyilvántartása alapján a település „a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról" szóló 83/2014. (III. 14.) Korm. rendeletben és a 74/2014. (XII. 23.) BM rendeletben felsorolt folyószakaszokhoz rendelt nagyvízi mederrel nem érintett.

A település közigazgatási területe a dr. Pálfalvi Imre által készített belvíz-veszélyeztetettség térkép szerint belvízzel nem veszélyeztetett.

A felszíni vizekbe csak a 28/2004. (XII.25.) KvVM rendelet szerinti 2. egyéb vízminőség-védelmi kategóriának megfelelő minőségű csapadékvizek és szennyvizek vezethetők.

1.15.2.2. Felszín alatti vizek állapota

A felszín alatti vizeknek kiemelt szerepe van az ivóvízellátásban. A fenntartható használat érdekében fontos a minőség és a mennyiség megőrzése.

A VGT2 szerint Oroszlány közigazgatási területét az alábbi **felszín alatti víztestek** érintik:

- sh. 1.3. kódú „Dunántúli-középhegység - Duna-vízgyűjtő Mosoni-Duna - Által-értorkolat” sekély porózus és sekély hegyvidéki felszín alatti víztest,
- h.1.3. kódú Dunántúli-középhegység - Duna-vízgyűjtő Mosoni-Duna - Által-értorkolat” porózus és hegyvidéki felszín alatti víztest,
- kt.2.1. kódú „Észak-dunántúli termálkarszt” hidegkarszt felszín alatti víztest.

Oroszlány közigazgatási területét érintő felszín alatti víztestek mennyiségi és minőségi állapotának minősítése a VGT2-ben

VOR	Víztest neve	Víztest kódja	földtani típus	vízadó típus	Mennyiségi állapot	Kémiai állapota	összesített minősítés
AIQ548	Dunántúli-középhegység - Duna-vízgyűjtő Mosoni-Duna - Által-értorkolat	sh.1.3	törmelékes	porózus	jó	jó, de gyenge kockázata	jó
AIQ549	Dunántúli-középhegység - Duna-vízgyűjtő Mosoni-Duna - Által-értorkolat	h.1.3.	vegyes	vegyes	jó	jó	
AIQ564	Észak-dunántúli termálkarszt	kt.1.2	karbonátos	karszt	jó	jó	jó

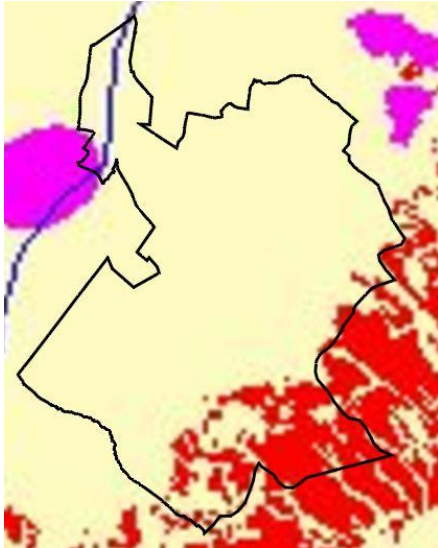
Oroszlány közigazgatási területét érintő felszín alatti vizekre vonatkozó célkitűzések és intézkedések a VGT2-ben

VOR	Víztest neve	Víztest kódja	Környezeti célkitűzések (mennyiségi állapot)	célkitűzés elérése	Környezeti célkitűzések (kémiai állapot)	célkitűzés elérése
AIQ548	Dunántúli-középhegység - Duna-vízgyűjtő Mosoni-Duna - Által-értorkolat	sh.1.3	jó állapot fenntartandó		jó állapot elérhető	2027
AIQ549	Dunántúli-középhegység - Duna-vízgyűjtő Mosoni-Duna - Által-értorkolat	h.1.3.	jó állapot fenntartandó		jó állapot fenntartandó	
AIQ564	Észak-dunántúli termálkarszt	kt.1.2	jó állapot fenntartandó		jó állapot fenntartandó	

Oroszlány a 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendeletalapján a felszín alatti víz állapota szempontjából **fokozottan és kiemelten érzékeny** felszín alatti vízminőség-védelmi területen levő település.

A közigazgatási területen a 219/2004.(VII. 21.) Korm. rendelet 2. melléklete szerinti besorolás alapján az alábbi érzékenységgű területek találhatóak:

— fokozottan (és kiemelten) érzékeny 1a területek (ábrán pink színnel): üzemelő és távlati ivóvízbázisok kijelölt, illetve előzetesen lehatárolt belső-, külső-, és jogerős vízjogi határozattal kijelölt hidrogeológiai védőterületei,

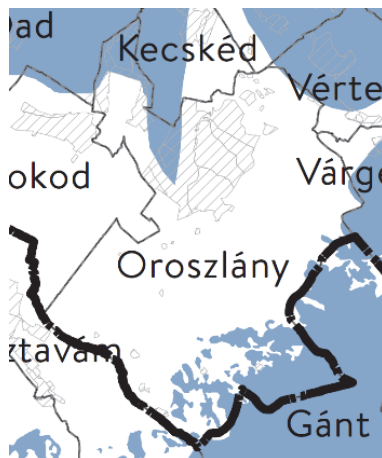
— fokozottan (és kiemelten) érzékeny 1b területek (ábrán piros színnel): azok a karsztos területek, ahol a felszínen, vagy 10m-en belül a felszín alatt mészkő, dolomit, mész- és dolomitmárga képződmények találhatóak,

— érzékeny besorolású 2a (ábrán sárga színnel) területek: azok a területek, ahol a csapadékból származó utánpótlódás sokévi mértéke meghaladja a 20 mm/évet

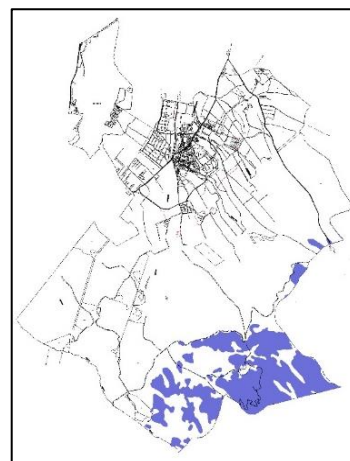
A karsztvízszint a korábbi tatabányai, oroszlányi és dorogi szénbányászat, valamint a nyugat-bakonyi bauxit bányászat aktív vízszint süllyesztésének hatására a középhegységi karsztvízszint nivó az 1980-as évek elejéig drasztikusan apadt. A bánya-víztelenítés céljából nagy mennyiségű karsztvíz került kiemelésre, amely részben az ivóvízigények kielégítésére hasznosult a kiépített regionális vízellátó rendszeren keresztül, részben hasznosítatlanul elfolyt. A bányák bezárásával a bányászati célú, kényszerű vízemelés is megszűnt, aminek következtében a főkarsztvíz nivó regenerálódik. A felhagyott bányatárségek öregségi vízzel telítődtek, ill. telítődnek a karsztvíznivó emelkedésével.

A 9/2019 (VI.14.) MvM rendelet szerint Oroszlány közigazgatási területének délkeleti és északi részét érinti a **vízminőség-védelmi terület** övezete. Vízminőség-védelmi övezet területén belül keletkezett szennyvizeket javasolt az övezet területéről kivezetni, valamint az övezeten kívül keletkezett szennyvizeknek az övezet területére való bevezetését el kell kerülni.

Nyílt karsztterületek szintén a közigazgatási terület déli részén fordulnak elő. A természetvédelmi törvény (1996. évi LIII. tv.) értelmében a nyílt (fedetlen) karsztos kőzetből álló felszínen tilos a karsztos kőzet, illetve a karsztvíz szennyezése vagy állapotának jogellenes megváltoztatása.

Vízminőségvédelmi területek

Nyílt karszt területek

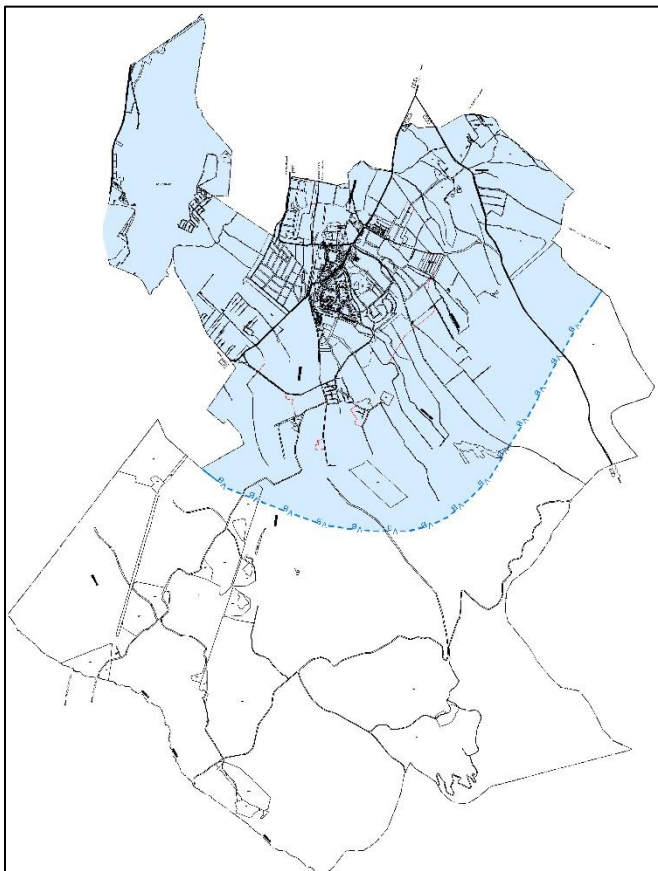

Települési **szennyvíztisztítás szempontjából** Oroszlány közigazgatási területe **nem minősül érzékeny területnek** a felszíni vizek és vízgyűjtőterületük kijelöléséről szóló 240/2000.(XII.25.) kormányrendelet alapján.

A felszín alatti vizek legjelentősebb potenciális szennyező forrása a közcsatorna-hálózatba be nem kapcsolt területeken az egyedi szennyvízgyűjtőkből a talajba, ill. a felszín alatti vizekbe szivárgó szennyvíz. Veszélyeztetett területként a Bokodi-tó melletti üdülőterület és a Német-dűlő átalakuló zárkerti területei nevesíthetők.

1.15.2.3. Vízbázisvédelmi területek

Oroszlány közigazgatási területét az alábbi vízbázisvédelmi területek érintik:

Tatabányai XV/C vízakna vízbázis „B” jelű hidrogeológiai védőidoma érinti a közigazgatási terület északi részét. A XV/C vízakna védőterületei, hidrogeológiai védőövezetei a H-9830-2/2010. sz. határozattal kijelölésre kerültek. A „B” jelű hidrogeológiai védőidomon belüli területeken folytatható tevékenységeket, a tevékenységek folytatásának feltételeit a vízbázisok, távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII.18.) kormányrendeletben, valamint a vízbázis védelmi területeit kihirdető határozatban foglalt előírások betartásával lehet folytatni.

1.15.3.A levegő állapota

1.15.3.1. Levegőminőség állapot értékelése

Oroszlány közigazgatási területén az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat (OLM) automata mérőállomást nem üzemeltet. Az OLM két manuális (RIV) mérőhelyet működtet a városban az alábbi helyeken:

- Polgármesteri Hivatal, Rákóczi F. u. 78.
- Haraszthegyi út 1.

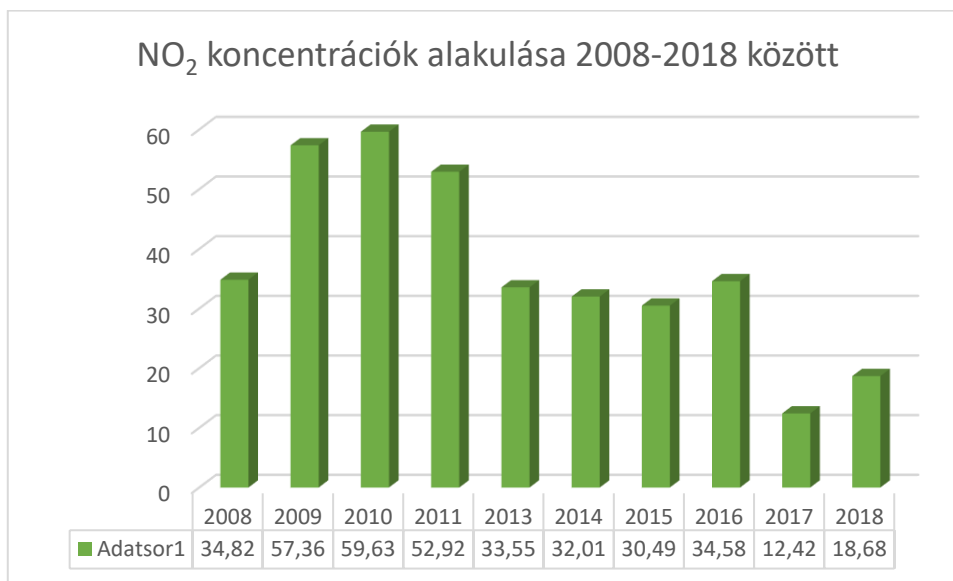
A RIV mérőhelyeken a következő komponensek mérése történik: NO₂, SO₂, ülepedő por

Az éves átlagértékek alapján elkészült légszennyezettségi index szerint Oroszlány értékelése az elmúlt öt évben alábbi volt:

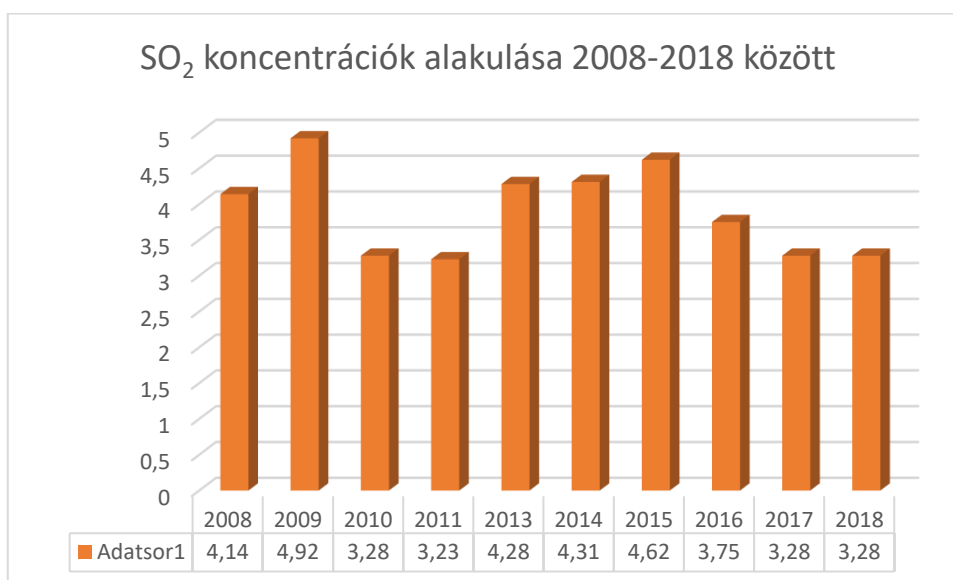
	NO ₂	SO ₂	ÜP	összesített index
2018	kiváló (1)	kiváló (1)*		
2017	kiváló (1)	kiváló (1)	megfelelő (3)	megfelelő (3)
2016	jó (2)	kiváló (1)	szennyezett (4)	szennyezett (4)
2015	jó (2)	kiváló (1)	kiváló (1)	jó (2)
2014	jó (2)	kiváló (1)	jó (2)*	jó (2)
2013	megfelelő (3)	kiváló (1)	megfelelő (3)	megfelelő (3)

*75% alatti adat-rendelkezésre állásból

Az elmúlt évek éves átlagértékeit tekintve az egyes légszennyező anyagok tekintetében Oroszlány levegőminősége az OMSZ éves jelentései alapján az alábbiakban jellemezhető:

NO₂ tekintetében az éves határérték 40 µg/m³. 2013 óta a NO₂ koncentráció határérték alatt maradt.

SO₂ tekintetében az éves határérték 50 µg/m³. Az elmúlt 10 éves az éves koncentrációk messze határérték alattiak, még a határérték 10%-át sem érik el.

Üledő por tekintetében az éves határérték 120 t/km² 2018-ban nagyon kevés mérés történt, ezért ezen évben adat-rendelkezésre állás hiánya miatt az éves átlag nem adna jellemző értéket. Megállapítható, hogy az éves üledő por átlagértékek messze határérték alattiak.

1.15.3.2. Légszennyező források

Amíg üzemelt a térség legjelentősebb légszennyező üzeme a Vértesi Erőmű volt. Jelenleg Oroszlány közigazgatási területén közúti járműmotor alkatrészeinek gyártási, fémmegmunkáló szerszámgépgyártási, motor-, turbina gyártási, fémfeldolgozási, fémmegmunkálási és energiatermelési tevékenységekből eredően kerülnek káros anyagok a légtérbe.

Korábbi időszakokban a térség legjelentősebb légszennyezője a Vértesi Erőmű Zrt. volt. Az 1980-as évek közepétől az Erőmű jó hatásfokú elektrofilterek beépítésével jelentősen csökkentette porszennyezését, valamint kéntelenítő beépítésével So₂ kibocsájtását. Az Erőmű 2015. december 31-én megszüntette működését.

Ipari-, üzemei tevékenységből az alábbi légszennyezőanyagok kerültek 2018-ban a légtérbe (forrás: OKIR):

	légszennyező anyag	kibocsájtott éves mennyiség 2018 (kg/év)
1	SZÉN-DIOXID	18.774
2	SZILÁRD ANYAG	22
3	NITROGÉN OXIDOK (NO ÉS NO ₂) MINT NO ₂	12
4	Réz és vegyületei Cu-ként	69.337.740
5	Heptán	69.337.740
6	Izo-butil-acetát	106.882
7	Nikkel és vegyületei Ni-ként	106.882
8	Cink és vegyületei Zn-ként	32.736
9	Xilolok	32.736
10	Izo-propil-alkohol	21.259
11	Ecetsav	17.623
12	Benzol	13.967

	légszennyező anyag	kibocsájtott éves mennyiség 2018 (kg/év)
13	Metil-alkohol / metanol /	12.171
14	Propán	2.690
15	Etil-benzol	1.471
16	1,2,4,-Trimetil-benzol (Pseudokumol)	1.266
17	Butil-acetát / ecetsav-butyl-észter /	1.064
18	Oktán	1.064
19	N-metil-2-pirrolidon	780
20	Paraffin-szénhidrogének C9-től	668
21	Hexán	313
22	Trimetil-benzolok (kivéve pszeudokumol)	129
23	Ásványolaj gőzök	121
24	Petróleum	121
25	Króm és vegyületei Cr-ként (kromátok is)	90
26	Etil-acetát / ecetészter; ecetsav-etil-észter /	86
27	Bután	84
28	Foszforsav	58
26	Pentán	33
30	Toluol	28
31	Aceton	28
32	Alkáli fémek hidroxidjai	27
33	Kobalt és vegyületei Co-ként	25
34	Etilén-glikol-monobutyl-éter/2-butoxi-etanol;butyl-glikol /	25
35	Propilén-glikol-monometil-éter / metil-proxitol; 1-metoxi-2-propanol /	24
36	Propil-benzol	23
37	Ólom és szervesetlen vegyületei Pb-ként	23
38	Formaldehid	22
39	Benzin mint C, ásványolajból	21
40	Ón és vegyületei Sn-ként	7
41	Nátrium-hidroxid	7
42	Butyl-glikol-acetát	3
43	Izo-butyl-alkoholok	1
44	Metil-etil-ke-ton / 2-butanon /	1
45	Butadién-(1,3) / 1,3-butadién /	1

2018-ban az üzemek bevallásai alapján az alábbi üzemek bocsájtottak káros anyagokat a légtérbe (kg/év) (forrás: OKIR):

	kibocsájtó	SO2	No és NO2	CO	CO2	szilárd anyag	egyéb
1	Szűrőbetétgyártó telephely Bláthy Ottó u. 4.	69	2.040	72	37.570.249		12.261
2	gépjármű alkatrész gyártó üzem Táncsics M. út 111.		7	6	7.286.135	4	3.387
3	Autóipari belső burkolatgyártó üzem Szent Borbála u. 2.		83.418	16.521	3.892.032	3.223	55.172
4	Telephely Táncsics Mihály u. 62.		256	67	439.650		
5	Kazánház Handler Kálmán út 2.		109		283.123		
6	Mipa Coatings Kft. Handler Kálmán u. 5.		79	84	194.241	106	441
7	Wescast Hungary Autóipari Zrt. Felsőtelep, 0350/2.	13.764				17.800	1.931
8	Járműalkatrész gyártó üzem,	97	70	154	73.610	7	19

	kibocsájtó	SO2	No és NO2	CO	CO2	szilárd anyag	egyéb
	külterület						
9	Tesco áruház Környei út 3-5.	1	11	1	61.413		
10	37,5 MWth földgáztüzelésű forróvízes fűtőmű Külterület hrsz. 0718/9.		20.809				
11	Fröccsöntő üzem Handler Kálmán utca 3.		54		16.805	2	20
12	Festékgyártó üzem Bokodi u.11.					47	1.386
13	Autófényező műhely Kecskédi út 17.				993	2	
14	Telephely Mester utca 4.						634
15	Festőüzem Dózsa György u. 29.				338		9
16	Tesztberendezés szerelő üzem Mester u. 6.	12					181
17	telephely Mester utca 4.					17	45
18	Koloman Handler Kft. Handler Kálmán út 2.					3	33
19	Húsüstölő Rákóczi Ferenc út. 40.		29				
20	Kazánház Handler Kálmán út 2.	5		7			
21	Telephely Pusztavámi utca 9.						4
22	Húsüstölő Dózsa György u. 29.					1	
23	Oroszlányi transzformátor állomás		1				

Egységes környezethasználati engedélyhez kötött tevékenységet az alábbi üzemek végeznek a közigazgatási területen:

- Vértesi Erőmű Zrt., hrsz: 0718/7—jelenleg nem üzemel
- Vértesi Környezetgazdálkodási Kft., hrsz: 0210
- Wescast Hungary Autóipari Zrt., hrsz.: 0350/2
- Vertikál Közszolgáltató Nonprofit Zrt. (hulladéklerakó), hrsz.: 0204/21, 0204/22, 0204/25

A bejelentett pontforrásokon kívül a korábbi években jelentős környezeti gondot okozott az erőműi zagyártározó és az oroszlányi szállítóüzemi szénosztályozó működéséből fakadó **diffúz légszennyezés**. Jelenleg is még diffúz légszennyezést okoz az erőműi zagyártározó kiporzása, bár a hígzagysos eljárással a zagyterre juttatott zagy kiszáradása után szilárd bevonatot képezve megköti felületet. Ezen eljárással a zagyter 20%-ának porzásmentesítése megoldott.

Szintén diffúz légszennyezést okoznak, de jóval kisebb mértékben, a térségben nagykiterjedésű felülettel előforduló homokos vagy löszös talajú mezőgazdasági területek.

A közlekedési eredetű légszennyezettség mértékére vonatkozóan mérési adatok nem állnak rendelkezésre, de mivel a nagy forgalmú közutak elkerülik a belterületet, jelentős légszennyezést a közlekedés nem okoz.

Bár a lakások közel 82%-ban vagy a távfűtés vagy a fűtési célú földgázellátás biztosított, az utóbbi években megfigyelhető tendencia a hagyományos fűtési módok újbóli térnyerése, amely levegőtisztaságvédelmi szempontból kedvezőtlen (különösen fűtés során hulladékanyagok felhasználása).

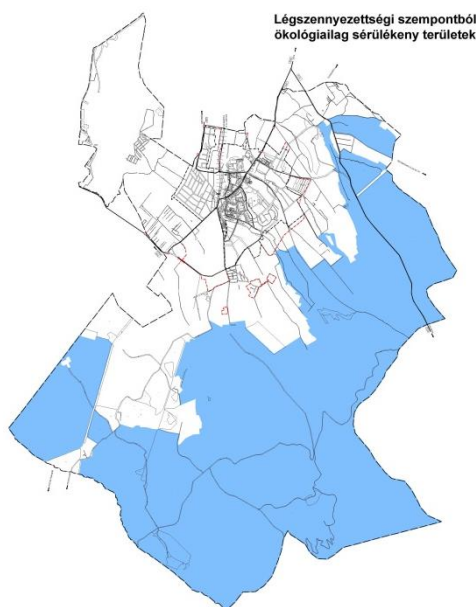
1.15.3.3. Területi besorolások

A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002.(X.7.) KvVM rendelet szerint Oroszlány a „3. Komárom-Tatbánya-Esztergom” légszennyezettségi zónába tartozik. A Rendelet az egyes zónákban 11 légszennyező anyagot értékel, a zónacsoport szennyező anyagokénti besorolása az A-tól F-ig (csökkenő sorrendben) terjedő skálán — kivéve talajközeli ózon, amely besorolása O-I vagy O-II— az alábbi:

Zónacsoportok légszennyező anyagoként⁷

	SO ₂	NO ₂	CO	PM ₁₀	Ben-zol	Talajközeli ózon	PM ₁₀ Arzén	PM ₁₀ Kadmium	PM ₁₀ Nikkel	PM ₁₀ Ólom	PM ₁₀ Benz(a)pirén
Oroszlány	E	C	F	D	E	O-I	D	E	F	F	B

A „B” és „C” zóna-besorolás jelenti a levegőterheltség egészségügyi határértékének meghaladását. A fenti adatokból látható, hogy a légszennyezettségi agglomeráció területén a környezeti levegő nitrogén-dioxid koncentrációja bizonyos helyeken és időszakokban a levegőterheltségi szintre vonatkozó határérték és a tűréshatár között van, az ülepedő por benz(a)pirén tartalma meghaladja a levegőterheltségi szintre vonatkozó határértéket és a tűréshatárt.

Légszennyezettség szempontjából ökológiailag sérülékeny területeknek — ahol alacsonyabb határértékek tartandók be— tekintendők az országosan védett természeti területek (Vértesi Tájvédelmi körzet), a Natura 2000 területek és az ökológiai hálózat magterületei.

⁷ B csoport: a légszennyezettség a levegőterheltségi szintre vonatkozó határértéket és a tűréshatárt meghaladja

C csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a levegőterheltségi szintre vonatkozó határérték és a tűréshatár között van.

D csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a levegőterheltségi szintre vonatkozó határérték között van.

E csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.

F csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

O-I csoport: azon terület, ahol a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket.

(4/2011. (I.14.) VM rendelet 5. melléklet)

Nincs információ arról, hogy levegőtisztaságvédelmi szempontból a környezetvédelmi hatóság **védelmi övezet** —ahol egyes tevékenységek folytatása bűzhatás miatt korlátozott lenne— jelölt volna ki.

1.15.4. Zaj- és rezgésterhelés

Környezeti zajforrások az ipari üzemek, a közlekedés, valamint a vendéglátó és szórakozóhelyek.

A településen nincsenek jelentős zajkibocsátó ipari létesítmények, lakóövezetbe ékelődő ipari területek. A település belterületén nem folytatnak olyan gazdasági tevékenységet, amely zajtól védendő területeken (pl.: lakó-, üdülőterületek) határérték feletti **üzemi eredetű zajterhelést** okozna. Korábban egyes üzemek körül történtek zajmérések, de határérték feletti zajterhelést nem mértek.

Az országos közutak közül a 8143. j. Oroszlány—Bokod összekötő út és a 8155. j. Kecskéd—Oroszlány összekötő út halad át a belterületen. Ezen útszakaszok mentén vizsgáltuk, hogy a 2018. évi forgalomból adódó **közlekedési környezeti zajterhelés** mértéke hogyan viszonyul a hasonló kategóriájú, újonnan épülő⁸ utakra vonatkozó határértékekhez.

Az egyes útszakaszok mentén fellépő közlekedési zajszintek⁹ 2018-ban (dB)

útszakasz	útmenti területhasználat	Nappali zajszint (dB) (06-22 óra)	Éjjeli zajszint (dB) (22-06 óra)	határérték* nappal/éjjel	túllépés** (dB)
Rákóczi Ferenc út	nagyvárosi lakóterület, településközpont vegyes terület, központi vegyes terület	61,5-65,0	54,5-58,5	65/55	0/0-4
Bokodi utca	kertvárosias lakóterület	56-61,5	49-54,5	60/50	0-2/0-5
	gazdasági terület			65/55	0/0
Dózsa György u.	nagyvárosi lakóterület	60,5-64,5	53,5-57,0	65/55	0/0-2
	kisvárosias lakóterület, kertvárosias lakóterület			60/50	0-5/3-7
Kecskédi út	kertvárosias lakóterület	61-63,5	53,5-56,3	60/50	1-4/3-6,5

*: határérték hasonló szerepű új építésű út esetén

** : viszonyítás új építésű út esetén hatályos határértékhez, meglévő útra határérték nem vonatkozik

Nappali időszakban a Dózsa György u., Bokodi u. és a Kecskédi úthoz közelebb elhelyezkedő lakóépületeknél lép fel kis mértékű határérték túllépés. Éjjeli időszakban mindegyik vizsgált útszakasz mentén előfordul határérték túllépés a lakó- és vegyes területeken.

A zaj- és rezgésvédelem helyi szabályzásáról szóló 10/2004. (IV.7) Ör. rendelete szabályozza a **szolgáltató tevékenységekre és minden hangosítást alkalmazó rendezvény** által kibocsátott zajra vonatkozó határértékeket, a határértékek ellenőrzésének módját, a zajvédelmi előírások megszegésének következményeit.

⁸ Meglévő utakra nem vonatkozik zajterhelési határérték csak új építésű utakra, ill. meglévő utak mentén új fejlesztési területekre.

⁹ A közlekedésből származó környezeti zajszinteket az országos forgalomszámlálási adatok felhasználásával számításokkal határoztuk meg. A számításokat a védendő homlokzatok előtti távolságra végeztük el.

Övezet	Zajtól védendő terület	Az üzemi- és a szolgáltató tevékenységet ellátó létesítményektől származó zaj terhelési határértékei (LTH) a zajtól védendő területeken az LAM megítélési szintre (dB)	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
Védett I.	Üdülőtérület, gyógyhely, egészségügyi terület, védett természeti terület kijelölt része	45	35
Védett II.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű)	50	40
Védett III.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), vegyes terület	50	40
Védett IV.	Gazdasági terület és különleges terület	60	50

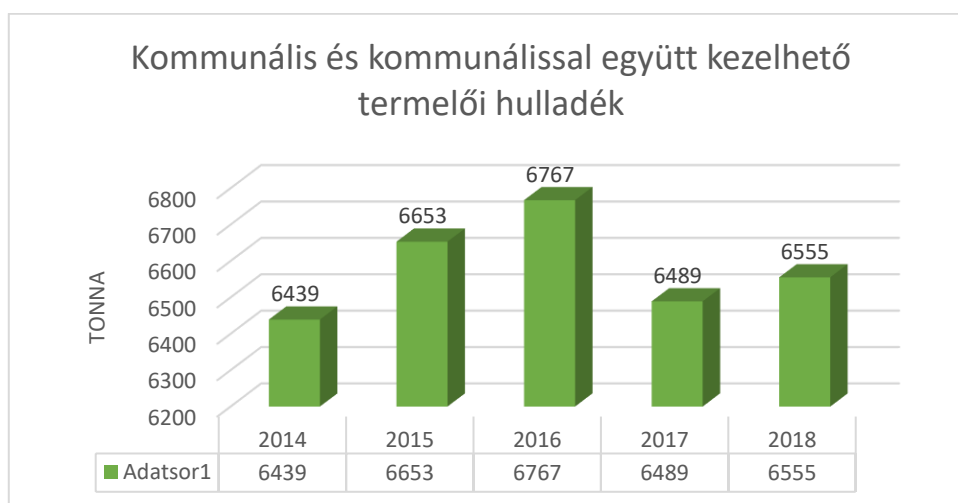
1.15.5. Hulladékkezelés

Oroszlány területén a kommunális szilárd hulladék szervezett gyűjtése és elszállítása megoldott. A településen a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátását a polgárdi székhelyű **Vertikál Zrt.** végzi. A cégnek a Dunántúlon több megyében, több közszolgáltatási területe van. Az Oroszlányi térséghez 11 db település tartozik. (*Bokod, Dad, Kecskéd, Kömlőd, Környe, Lábatlan, Nagyigmánd, Oroszlány, Szákszend, Szomód, Tata*). Az Oroszlányi régió hulladékgazdálkodási tevékenységének ellátását— konzorciumi partnerként — az Oroszlányi Környezetgazdálkodási Nonprofit Zrt. (*továbbiakban: OKÖ Zrt.*) végzi. Az OKÖ Zrt. a Közép-Duna Vidéke Társulással kötött közszolgáltatási szerződés alapján, 2014. február 1-től végzi e tevékenységet. Az OKÖ Zrt. szolgáltatási területe az Oroszlányi régió mellett az alábbi településeken végzi: Aka, Ácsteszer, Ászár, Bakonybánk, Bakonysárkány, Bakonyszombathely, Bársonyos, Csatka, Császár, Csém, Csép, Ete, Kerékteleki, Kisigmánd, Réde, Súr, Tárkány, Vérteskethely.

A hulladékok elszállítása jelenleg ismét az **oroszlányi regionális hulladéklerakóba** történik (hrsz.: 0204/21, 0204/22, 0204/25). (A lerakó telítettsége miatt 2014. február 1-től a Polgárdi hulladéklerakóba került elszállításra a hulladék.) A hulladékudvar bővítése több lépcsőben folyik, így lehetőség nyílik arra, hogy a térség hulladékát helyben deponálják. A lerakó teljes kiépítése után 200.000 m³ vegyes hulladék kezelésére lesz alkalmas. A létesítmény alatt geoelektromos szondákkal figyelik a szigetelés védelmét. A csurgalékvizet 1900 m³-es medencébe gyűjtik és visszalocsolják a depóniára, így csökken a hulladék térfogata. A fejlesztés során új hulladékudvart építenek ki. Itt történik az előválogatás, az aprítás, a rostálás és a biológiai stabilizálás. A hulladéklerakóban lehetőség lesz építési törmelék elhelyezésére is. (*forrás: www.hellovidek.hu/gazdasag/2019/08/22/milliardos-tamogatas-teljesen-megujul-az-oroszlanyi-hulladekkezeselo*)

Jelen fejezet elkészítéséhez a „Tájékoztató Oroszlány város 2018. évi környezeti állapotáról” szóló előterjesztést vettük alapul (2019. szeptember 17-ei ülésre). A következő diagramok és táblázatok elkészítéséhez a tájékoztatóban található adatokat használtuk.

Az OKÖ Zrt. adatai alapján Oroszlányban 2014-2018 közötti időszakban az összes elszállított települési kommunális és kommunálissal együtt kezelhető termelői hulladék mennyisége a kezdeti növekedés után csökkenést mutat.

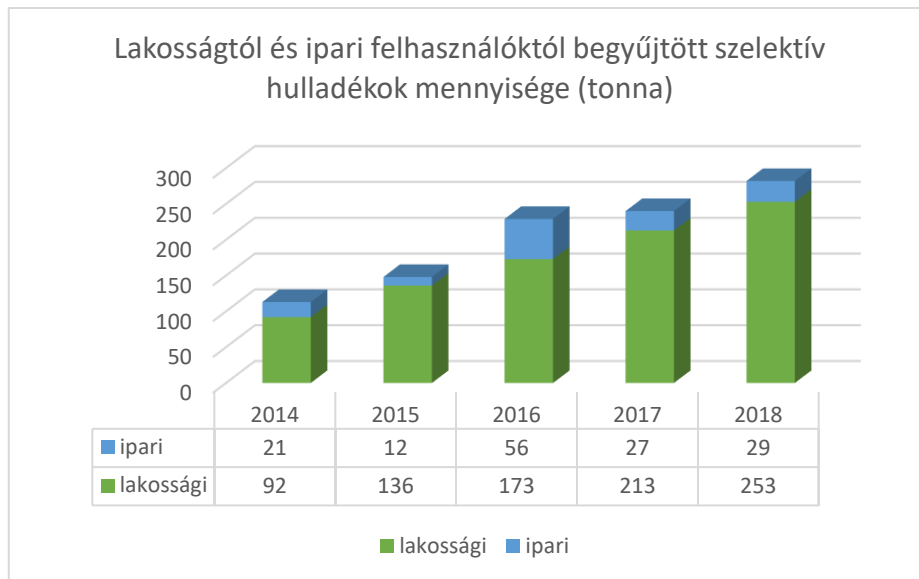

A lakosságtól hagyományos módon elszállított települési hulladék esetében csökkenő tendencia figyelhető meg. Ezzel párhuzamosan a lakosságtól szelektíven gyűjtött hulladék mennyisége nőtt.

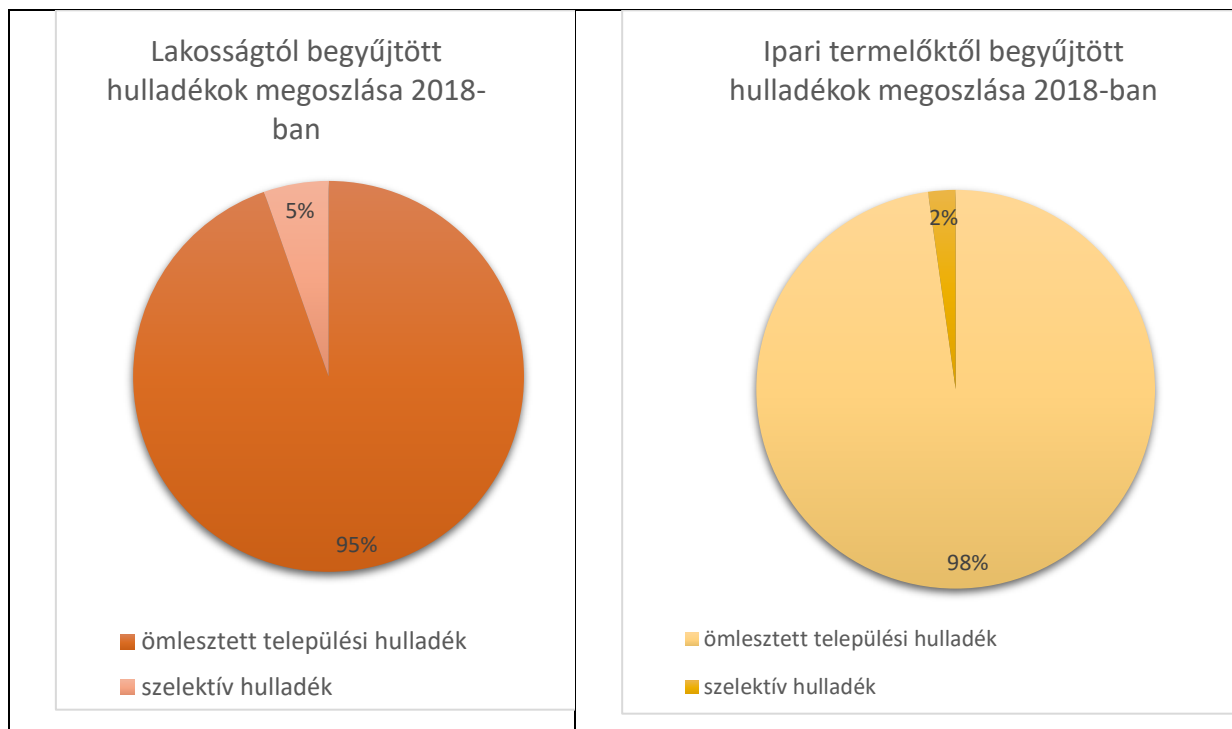

A településen szelektív hulladékgyűjtés házhoz menő rendszerben végzik, havonta 1 alkalommal. A gyűjtés során a következő típusú hulladékok kerülnek elszállításra: műanyag- és fém csomagolási hulladék, valamint a papírhulladék. Az üveg hulladék elkülönített gyűjtését hulladékgyűjtő szigeten, illetve üveghulladék gyűjtőponton történő edényzetek elhelyezésével történik. A komposztálható hulladékot az OKÖ Zrt. alkalmanként gyűjti, emblémával ellátott lebomló zsákokban.

A településen házhoz menő lomtalanítás történik évente egy alkalommal.

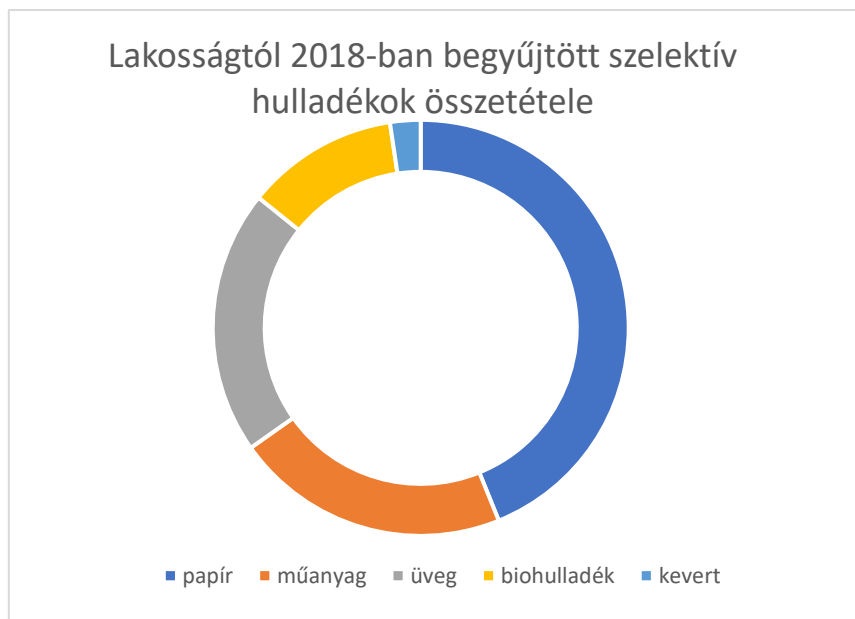

A lakosságtól, és az ipari termelőktől 2018-ban begyűjtött ömlesztett települési hulladékok és a szelektíven összegyűjtött hulladékok megoszlása az alábbi ábrán látható.

A lakosságtól 2018-ban begyűjtött szelektív hulladékok megoszlását az alábbi ábra szemlélteti:

Az oroszlányi regionális hulladéklerakó telepen történik a hasznosítható hulladékok előkezelése, válogatása, papír és műanyag bálázása, valamint a vegyes üveg átmeneti tárolása. A lerakó mellett található előkezelő műben az elmúlt években az alábbiak szerint alakult az előkezelte (válogatott, tömörített) hulladékok mennyisége.

Az Oroszlányi hulladéklerakón előkezelte hulladékok mennyisége 2014. és 2018. között (tonna) (forrás: Tájékoztató Oroszlány város 2018. évi környezeti állapotáról)

Hulladék megnevezése	2014	2015	2016	2017	2018
Papír és karton	302	313	284	286	324
Műanyag csomagolási hulladék	209	236	151	127	145
Üveg csomagolási hulladék	179	197	256	243	273
Kevert csomagolási hulladék	-	-	87	148	98
Összesen:	690	746	778	804	840

A településen a 0210 hrsz-on működő **Vértesi Környezetgazdálkodási Kft. (VKG Kft.)** a területen veszélyes és nem veszélyes hulladékhasznosítási tevékenységet végez. A cég hulladékokból biológiai kezeléssel roncsolt területek rekultivációjára alkalmas terméket állít elő, valamint hulladékolajokból fluxáló olaj terméket gyárt, ami bitumengyártási alapanyagként jól hasznosítható. A területen 7 db monitoring kút található, valamint 3 db ponton a talaj minőségét ellenőrzik. A monitoring tevékenységükről az illetékes hatóságok felé éves jelentés készül.

2011-ben észlelt határérték túllépés miatt a hatóság a VKG Kft-t műszaki beavatkozásra kötelezte. Jelenleg a kármentesítés üzemeltetési szakasza zajlik, a kiépített műszaki megoldásnak köszönhetően a Pénzes-patakba szennyezett talajvíz már nem tud bejutni.

A VKG Kft. a 0208/3, 0210, 0212, 0213, és 0215/b hrsz.-ú ingatlanokon is folytat veszélyes és nem veszélyes hulladékkezelési tevékenységet. A 0208/3, 0212 és 0215/b hrsz.-ú ingatlanokon a nem veszélyes hulladékok biológiai kezelésével a hulladékból talaj pótló, vagy talajerő pótló anyagok előállítására alkalmas fedőréteget nyernek.

A településen több olyan cég is működik, melyeknél veszélyes hulladék keletkezik. A főbb veszélyes hulladék termelők a következők:

- Wecast Hungary Autóipari Zrt.
- Suez Water Technologies & Solutions Hungary Kft.
- Koloman Handler Fémárugyár Magyarország Kft
- Frimo Hungary Ipari – Technikai – Kereskedelmi és Szolgáltató Kft
- Glastronic Hungary Kft.
- BorgWarner Oroszlány Kft. Turbo Systems
- Bebusch Hungária Kft.
- NKM Oroszlányi Szolgáltató Zrt

A településen az OKIR Hulladékgazdálkodási adatok (EHIR) elérhető határozatai alapján, veszélyes hulladékkal kapcsolatos tevékenységekre az alábbi cégeknek van engedélye:

Veszélyes hulladék szállítása:

- VÉRTES METÁL Kohászati Alpanyaggyártó és Kereskedelmi Kft., Oroszlány, Szent Borbála u. 14., (határozatszám: 14/007822-007/2016)

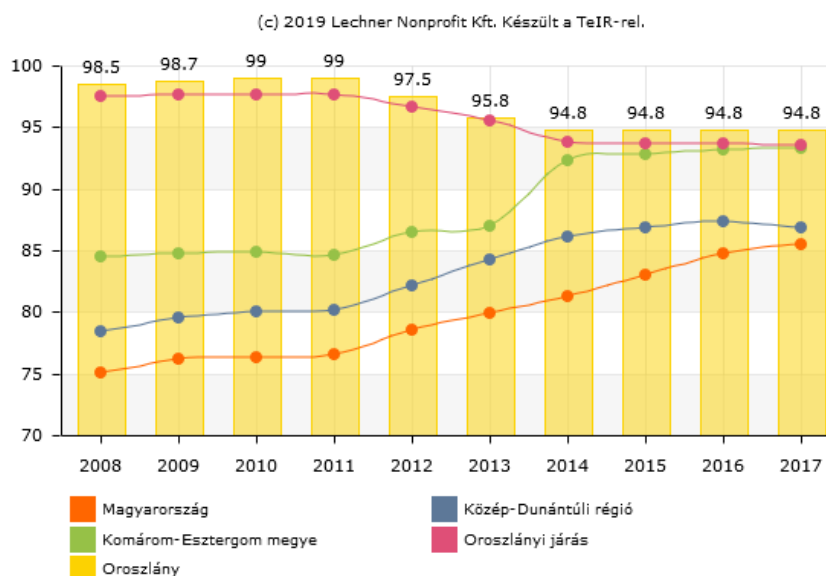
Veszélyes hulladék előkezelése:

- Kovács Imre e.v. Oroszlány, Bokodi u. 4700/4 hrsz. – Hulladékgazdálkodási engedély (határozatszám: 01/001359-013/2016)
- Méhes Hulladékfeldolgozó és Kereskedelmi Kft., Oroszlány,, Bokodi utca 9. (határozatszám: 01/001933-009/2015)

Veszélyes hulladék kereskedelme:

- Méhes Hulladékfeldolgozó és Kereskedelmi Kft., Oroszlány,, Bokodi utca 9. (határozatszám: 01/001933-009/2015)

Oroszlány víziközmű szolgáltatója az Északdunántúli Vízmű Zrt. Oroszlány város közműollója, vagyis a szennyvízhálózatra kapcsolt lakások aránya az ivóvízhálózatra csatlakozók arányához képest 2012 óta csökken. 2017-ben ez az arány 94.8 %-os volt.

A szennyvíz kezelését és a csatornarendszer üzemeltetését az NKM Oroszlányi Szolgáltató Zrt. végzi. A településen található szennyvíztisztító telep (hrsz. 0444).

A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtését, szállítását, ártalmatlanítását a Hazai Kommunális Kft. (Telephelye: 2458 Kulcs, Rózsahegy utca 10.) jogosult és köteles ellátni a megrendelések alapján. A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvizet az oroszlányi szennyvíztisztító telepen lehet elhelyezni.

1.15.6. Árvízvédelem

Oroszlány várost a vízügyi ágazat, árvízi védelmet nem igénylő települések között tartja számon, közigazgatási területe nagyvízi mederrel nem érintett, árvízzel nem veszélyeztetett.

Az árvízvédelem fejezetben a helyi vízkár előfordulási lehetőségét is említeni kell. Bár a vízügyi ágazat alapján a települést árvíz nem veszélyezteti, a településen áthaladó vízfolyások is okozhatnak vízelöntést. A mederkarbantartási hiányosságok, illetve szélsőséges csapadékesemény, nagy intenzitású, akár rövidebb időtartamú csapadékok esetén is olyan magas vízhozamú lefolyás alakulhat ki, amely helyi vízelöntést okozhat.

A helyi vízkár esemény rendezése a helyi katasztrófavédelem feladata. A vízkár-elhárítási terv rögzíti a kárfelszámolást.

1.15.7. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A város környezeti állapota sokat javult a mélyművelésű bányászati tevékenység megszűnése és a Vértesi Erőmű bezárása óta.

A változatlanul fennálló, ill. potenciális környezetvédelmi konfliktusok, problémák az alábbiakban foglalhatók össze:

- a zagyarázó diffúz porszennyezésének elkerülése még csak részben megoldott, lakó- és üdülő rendeltetésű területek használatát zavarja,
- nagyrészt az ipari park forgalmából adódóan viszonylag nagyobb belterületi teherforgalom miatt a közlekedési eredetű zajterhelésben enyhe határérték túllépések tapasztalhatók egyes útszakaszok mentén
- a korábbi bányászati tevékenységekből származó roncsolt területek rekultivációja még nem befejezett,
- illegális hulladéklerakások talajt, földtani közeget és felszín alatti vizeket szennyező hatása,
- a város közműollója 2012 óta nyílt, vagyis a szennyvízhálózatra kapcsolt lakások aránya az ivóvízhálózatra csatlakozók arányához képest csökkent, ami az ivóvízhálózatba bekapcsolt, szennyvízcsatornával nem rendelkező területeken a szennyvizek nem megfelelő kezelése következtében a talaj, a földtani közeg és felszín alatti vizek szennyeződését okozhatja felszíni szennyeződésre fokozottan és kiemelten érzékeny településen
- felszíni vizek, belvízelvezető árkok hiányos karbantartása környezetvédelmi problémákat okoz,

- az utóbbi években megnőtt a szilárd és egyéb anyagokból történő lakossági fűtés, ami lokálisan levegő minőségének romlását eredményezi
- a tatabányai XV/C vízakna vízbázis „B” jelű hidrogeológiai védőterületén a 123/1997. (VII.18.) kormányrendeletben megengedett területhasználatok és tevékenységek a vízbázis elszennyeződését eredményezhetik.

1.16. KATASZTRÓFAVÉDELEM

1.16.1. Építésföldtani korlátok

1.16.1.1. Alábányászott területek, barangok és pincék területei, csúszás- és süllyedésveszélyes területek

A felszínmozgással veszélyeztetett területeket, az alábányászott területeket, az erózió veszélyes területeket a KV-V1 jelű „Környezetvédelem I. Talaj, földtani közeg” c. tervlap mutatja be.

A közigazgatási területen, külterületen 11 db ex lege barlang található. A barlangok jellemzőit a „1.4. Táji-, természeti adottságok” c. fejezet ismerteti. A barlangok és felszíni védőterületek elhelyezkedését a TK-V2 jelű „Táji-, természeti értékek” c. tervlap mutatja be.

1.16.1.2. Földrengés veszélyeztetett területei

Oroszlány területe Magyarország szeizmikus zónatérképén, az 1-5. skálán az 5., kis része pedig a 4. zónába esik, ami azt jelenti, hogy az átlagosnál valószínűbb a földrengések előfordulása.

Oroszlány területe Magyarország szeizmikus zónatérképén

1.16.2. Vízirajzi veszélyeztetettség

A települést rendszeresen belvízjárta terület, nagyvízi meder területe, vízerózióknak kitett terület nem érinti.

1.16.2.1. Árvízveszélyes területek

A települést a nagyvízi meder nem érinti, így árvízveszélyeztetés sem várható.

1.16.2.2. Belvízveszélyes területek

A belvízveszélyes területekről átfogó felmérést a Pálfai féle belvíz-veszélyeztetettségi térkép rögzíti. A veszélyeztetettség mértéke alapján az érintettséget négy veszélyeztetettségi kategóriába sorolták, az alig veszélyeztetett, a mérsékelten veszélyeztetett, a közepesen veszélyeztetett és az erősen veszélyeztetett kategóriákba, amelyből a településrendezési tervekben csak a közepesen és erősen veszélyeztetett területeket jelölik. Ennek alapján a település közigazgatási területe belvízzel nem veszélyeztetett.

A település területét érintően belvízveszélyes területeket a vízügyi ágazat nem tart nyilván, így a település belvízzel nem veszélyeztetett.

1.16.2.3. Mélyfekvésű területek

A településen vannak mélyebben fekvő területrészek, amelyek a topográfiai adottságok mellett, a természet alakította mélyvonalak mentén alakultak ki. A mély fekvésű területen, ha rövidebb-hosszabb ideig megmarad a víz, az még nem minősül belvízzel veszélyeztetett területnek, mivel mély fekvésű terület megfelelő vízrendezésével a vízállásossága kezelhető.

1.16.2.4. Árvíz- és belvízvédelem

A települést nagyvízi meder nem érinti, így árvízvédelmet nem igényel.

A településen előforduló vízelöntések, vízállások döntő hányada a vízvezető hálózat kialakításának hiányából, vagy karbantartásának a hiányából származik. Ezeknek az elöntéseknek a kezelése önkormányzati feladat, a szélsőséges csapadékesemény következtében keletkező helyi vízkár elhárítása „árvízi” esemény a helyi katasztrófavédelem feladata.

A hirtelen érkező nagy intenzitású és hosszabb ideig tartó csapadék azonban okozhat helyi vízelöntést, vízkár „árvízi”, „villám-árvízi” eseményt. A villámárvízi veszélytérkép besorolása szerint magas kockázatú a település veszélyeztetettsége.

1.16.3. Egyéb

1.16.3.1. Kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)

Morfológiai adottságokból adódó veszélyforrások a korábbi mélyművelésű bányászati tevékenységből adódó alábányászottságból és a lejtésviszonyokból következnek, amelyeket az 1.16.1.1. fejezet tartalmaz.

1.16.3.2. Mélységi, magassági korlátozások

A közigazgatási területet mélységi vagy magassági korlátozások nem érintik.

1.16.3.3. Tevékenységből adódó korlátozások

Közműszolgáltatással összefüggő korlátozások:

- Vízellátás szolgáltatási területén

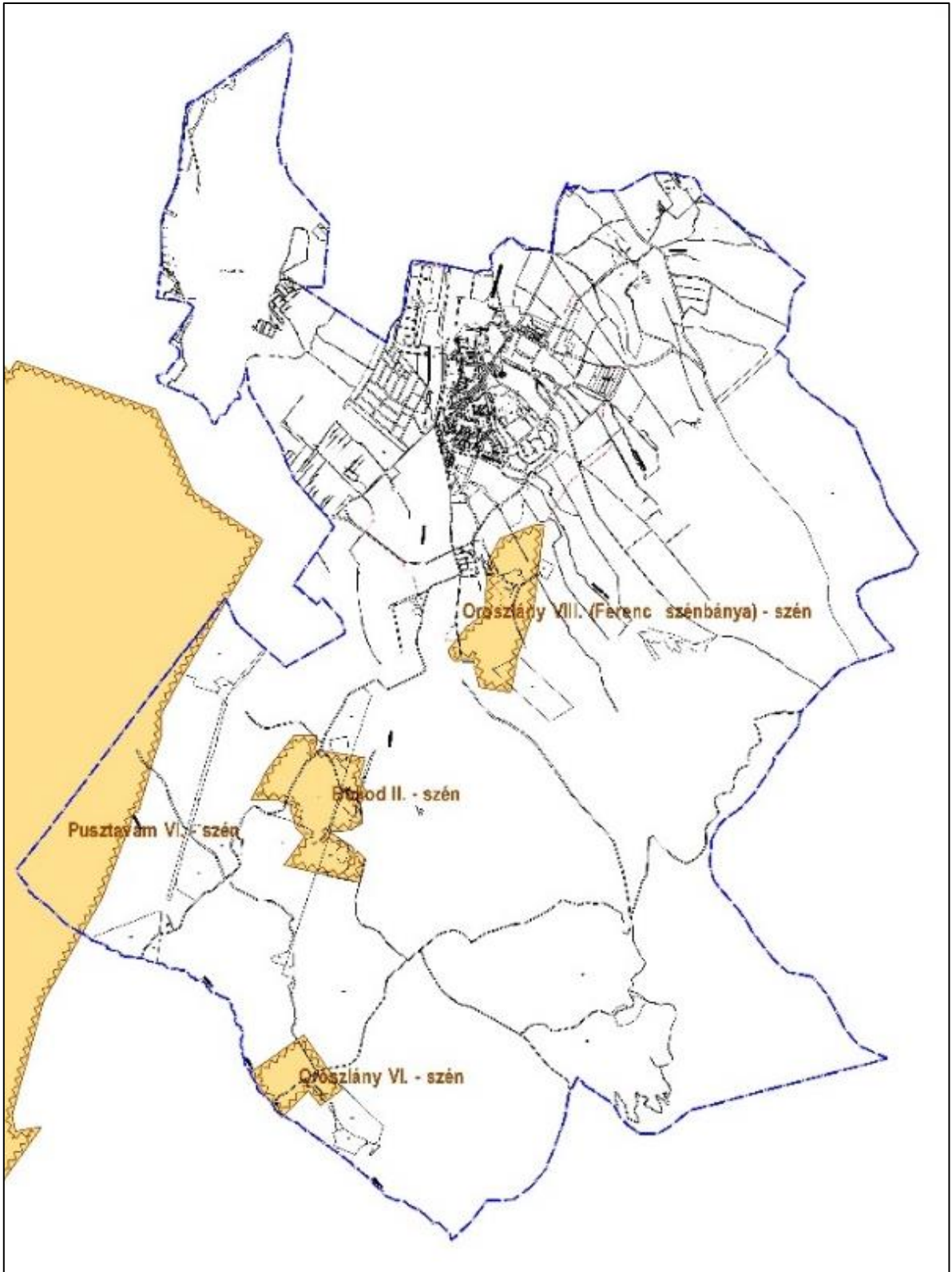
- Térségi jelentőségű ivóvíz gerinc vezeték
- Vízgépészeti létesítmények és műtárgyak területei
- Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés
  - VIZIG kezelésű csapadékvíz elvezetést szolgáló árkok, vízfolyások 6-6 m-es karbantartó sávval
  - Önkormányzati kezelésű csapadékvíz elvezetést szolgáló árkok, vízfolyások 3-3 m-es karbantartó sávval
- Energiaellátás
Villamosenergia:
  - 400 kV-os átviteli hálózat nyomvonala, külterületen oszloptengelytől mért 35-35 m-es biztonsági övezettel
  - 220 kV-os átviteli hálózat nyomvonala, külterületen oszloptengelytől mért 28-28 m-es biztonsági övezettel
  - 132 kV-os főelosztó hálózat nyomvonala, külterületen oszloptengelytől mért 18-18 m-es biztonsági övezettel
  - 22 kV-os gerinc légvezeték elosztóhálózat nyomvonala, külterületen oszloptengelytől mért 7-7 m-es biztonsági övezettel
  - 22/0,4 kV-os transzformátor
- Elektronikus hírközlés
  - Vezeték nélküli elektronikus hírközlési szolgáltatók létesítményei
  - Mikrohullámú összeköttetés nyomvonala

1.17. ÁSVÁNYI NYERSANYAG LELŐHELY

Oroszlány közigazgatási területét a Pest Megyei Kormányhivatal Bányafelügyeleti Főosztálytól kapott adatszolgáltatás szerint a következő bányatelkek érintik:

Oroszlány közigazgatási területét érintő bányatelkek

bányatelkek védneve	művelési mód	bányászati tevékenység jellege	Bányavállalkozó (jogosított) megnevezése	ásványi nyersanyag
Bokod II. – szén	külfejtéses	működő	Vértesi Erőmű Zrt.	szén
Oroszlány VI. – szén	külfejtéses	szünetelő	SAJÓKAVICS Bányászati Kft.	barnaszén
Oroszlány VIII. (Ferenc szénbánya)– szén	mélyművelés	engedélyezett	Vértesi Carbon Bányászati Termelő és Kereskedelmi Kft. V.A.	szén
Pusztavám VI. – szén	mélyművelés	tájrendezés alatt	Vértesi Erőmű Zrt.	barnaszén

1.18. VÁROSI KLÍMA

Korunk egyik legjelentősebb globális kihívása a klímaváltozás, mely minden ember életminőségére hatással van. Az éghajlatváltozás okai és következményei legnagyobb arányban a települési területeken koncentrálódnak. A településeknek a klímaváltozás emberi életminőségre gyakorolt kedvezőtlen, káros és veszélyes hatásainak mérséklésére fel kell készülniük, azokra hatékony válaszlépéseket kell tenniük.

A káros hatások mérséklése (mitigáció) és a klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás (adaptáció) érdekében javasolt intézkedések az alábbi, egymással szoros kapcsolatban lévő területek köré csoportosíthatók ¹⁰:

- klímabarát településszerkezet, területhasználat
- zöldfelületi rendszer
- klímatudatos építészeti megoldások
- klímabarát közlekedés
- energiagazdálkodás
- fenntartható vízgazdálkodás és települési kommunális infrastruktúra.

Településszerkezet és területhasználat

A **településszerkezet és területhasználat** akkor mondható klímabarátnak, ha hozzájárul a kibocsátások csökkenéséhez, valamint mérsékelni képes a kedvezőtlen hatásokat, és segíti az adaptációt is. A klímabarát településszerkezet, területhasználat kialakításának módja a klímabarát elvek adaptálása a településrendezési eszközökbe, melyek az alábbiak:

- az utazási szükségletek mérséklése, közlekedési összekapcsoltság optimalizálása,
- közösségi közlekedés preferálása és hálózatainak területi optimalizálása,
- a légszennyezést okozó termelő tevékenységek távoltartása, illetve térbeli optimalizálása,
- a nagyobb fokú felmelegedést eredményező területhasználati formák arányának mérséklése,
- takarékos területhasználat, a városi funkciók, beépítés (környező rurális települések, természetközeli, illetve mezőgazdasági területek urbanizálódásának) területi terjeszkedésének mérséklése, megállítása illetve optimalizálása,
- többközpontúság erősítése,
- kompaktság, tagolás,
- átszellőzés biztosítása,
- magas biológiai aktivitásérték és kiterjedt zöldfelületi rendszer

Oroszlány esetében városi hősziget kialakulásáról elsősorban a településszerkezeti adottságok következtében nem beszélhetünk. Kedvező adottság a szellős beépítettség nagy

---

¹⁰ Forrás: Belügyminisztérium – VÁTI Nonprofit Kft. (2011.), Klímabarát városok – Kézikönyv az európai városok klímaváltozással kapcsolatos feladatairól és lehetőségeiről, Belügyminisztérium – VÁTI, Budapest

zöldfelületekkel övezve a belvárosban is, a városközpontban többszintű növényzettel rendelkező zöldfelületek gátolják a hősziget kialakulását. A településen nem jellemzőek a nagy kiterjedésű burkolt felületek, melyek a mikroklimatikus viszonyoknak kedvezőtlenül hatnának.

A várost tágabb térségében kiterjedt erdőségek övezik, melyek jótékony hatással vannak a város klimatikus viszonyaira. A település szövetébe befutó kisvízfolyások segítik az átszellőzést.

Zöldfelületi rendszer

A **zöldfelületi rendszer** főként az adaptációt segíti, de hozzájárul a mitigációhoz is. A zöldfelületek a klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodást az alábbiak szerint segítik elő:

- hűtési hatás, hideg levegő keletkezési helyeket jelentenek a városszövetben,
- hősziget-hatás csökkentése a párologtatásnak és árnyékolásnak köszönhetően,
- felüdülést biztosít a lakosok számára a meleg nyári napokon,
- átszellőztető hatás,
- csapadékvíz elszivárgásának elősegítése,
- hozzájárul az árvízvédelemhez,
- rekreációs, sportolási lehetőség, közösségi élet színtere.

A települési zöldfelület a káros hatások csökkentéséhez az alábbiak szerint járul hozzá:

- a növényzet levegőtisztító hatása csökkenti az üvegházhatású gázok koncentrációját a levegőben: szén-dioxid, szálló por megkötése, oxigén-kibocsátás,
- hűtési hatása által csökken a környező területek hűtési energiaigénye – „természetes légkondicionálás”,
- szemléletformáló hatás (környezetbarát közlekedési módok iránti igény növelése).

A felsorolt pozitív hatások kellőképpen csak megfelelő nagyságú és egészséges zöldfelületek esetén jelentkeznek.

Oroszlány zöldfelületi rendszer elemeit, hálózatosságát részletesen ismerteti az 1.5. fejezet. A városi klíma és levegőminőség alakulása szempontjából kedvezőtlen, hogy egyes zöldfelületi elemek nem alkotnak összefüggő rendszert, ezáltal kevésbé tudják a város zöldfelületei a levegőáramlást és az átszellőzését segíteni. A város zöldfelületi rendszerében az egyes szigetszerű elemek hideg levegő keletkezési helyeket jelentenek. Közülük kiemelendő szerepe van a Városi-Alsó tó környékének és a Haraszt-hegy közparkjának, valamint a belterülethez viszonylag közel eső Majk környéki erdős területeknek, illetve a szintén nem túl távol fekvő Bokodi-tó, amelyeknek növényzete a levegőminőség javításában is szerepet játszik.

Építészeti megoldások

A **klímatudatos építészeti megoldások** alkalmazása keretében a helyi építészeti szabályozás és építészeti kultúra fejlesztése során a következőkre érdemes kiemelt hangsúlyt fektetni:

- energiatudatos építészet népszerűsítése (alacsony CO₂ kibocsátású épületek, passzívházak),
- háztartások energiafogyasztásának csökkentése, megújuló energiaforrások felhasználásának szorgalmazása,
- víztakarékossági, újrahasznosítási megoldások integrálása az építészetbe, környezetbarát építőanyagok alkalmazása,
- fűtési energiafogyasztás minimalizálása,
- energia-, költség- és káros anyag kibocsátás elemzés készítés az épületek teljes életciklusára vonatkozóan
- épületállomány felkészítése a szélsőséges időjárási viszonyokkal szemben (árvízbiztos építés, megfelelő szigetelés, beázás-veszély megszüntetése).

Oroszlányban az energiahatékonysági fejlesztésekre találunk több példát is. Az önkormányzat példamutató módon törekszik a közintézmények esetében az energiahatékonyság javítására, energiatakarékos fogyasztást eredményező beruházások megvalósítására.

Klímabarát közlekedés

Könnyen belátható hogy a városok környezetterhelése jelentős részben a közlekedésből fakad. Fontos tehát, hogy ezen a területen is előrelépést érjünk el. Ehhez alapvetően négy eszköz van a kezünkben:

- Az első a közlekedési kereslet csökkentése, ennek megoldása többek között a jelenlegi városszerkezetet átalakítva, több kisebb központtal rendelkező, úgynevezett policentrikus városszerkezet létrehozásában rejlik.
- A második a minőségi közösségi közlekedési szolgáltatások biztosítása elérhető áron. Egyértelmű tapasztalat, hogy ahol a lakóhelyekről a város nagy része gyorsan és kényelmesen elérhető közösségi közlekedési eszközökkel, az emberek szívesen választják ezt az alternatívát.
- A harmadik a minőségi közösségi közlekedési szolgáltatásokat elsősorban környezetbarát járműállománnyal célszerű biztosítani. Környezetbarát a vasúti közlekedésben a dízel vontatás helyett villamos vontatású járművek, míg az autóbusz közlekedés terén minimum a legkorszerűbb (most EURO6) dízelmotorral hajtott buszok beszerzése, ha lehetséges, akkor hybrid és elektromos járművek alkalmazása.
- A negyedik a környezetbarát egyéni közlekedési módok ösztönzése – ezen a területen a legfontosabb a gyalogos és kerékpáros közlekedés minél kedvezőbb feltételnek kialakítása (melyeknek pozitív egészségügyi hatásai sem elhanyagolhatóak!)

Oroszlány településen sajnos még nem sok alakult meg a fent említett lehetőségek közül.

A települési kerékpáros kapcsolatok fejlesztésével szintén elősegíthető a klímabarát közlekedés, ha az emberek biztonságos és kijelölt kerékpáros útvonalon közlekedhetnek, szívesebben választják ezt az utazási formát.

Energiagazdálkodás

A városi klímát javító energiagazdálkodás alapja a minél kevesebb energiafogyasztás, illetve azoknak az energiahordozóknak az alkalmazása, amelyek kevésbé terhelik a környezetet.

Energiafogyasztás csökkentése:

- a meteorológiai adottságok, a téli hideg, a nyári meleg hatást kezelni tudó, energiatudatos szemléletű beépítési javaslat készítése, amely településrendezési eszközökkel, területfelhasználási javaslattal, illetve építési hely-kijelöléssel, természetes védelmet adó növényzet telepítésével biztosítható (a fűtési és hűtési hőfogyasztást csökkentő megfelelő átszellőzés lehetőségét, de egyidejűleg a szélhatás kitettségeinek a hatáscsökkentését is szolgáló épület elhelyezés, épület-tájolás, növénytelepítés javaslattal)
- meteorológiai adottságot kompenzáló építés-technológia alkalmazása
- energiatudatos szemléletformálással, cél a takarékos energiafogyasztás (energiatakarékos berendezések használata, céltudatos energiafogyasztás, „túlzott”-igény csökkentés)

Energiahordozó struktúra javítása:

- energiahordozó kiválasztásnál meghatározó szempont legyen a környezetterhelés csökkentésére való törekvés (nemcsak a fogyasztási helyen, hanem az energiahordozó előállításának a helyén is)
  - elsődlegesen a hagyományos nem vezetékes energiahordozók szerepét kell csökkenteni
  - a környezetbarát vezetékes energiahordozók mellé minél nagyobb arányba kellene bevonni a megújuló energiahordozók hasznosítását

A várható klímaváltozás hatáskompenzálása:

- klímaváltozás egyik hatása a felmelegedés. A felmelegedés elleni településrendezési eszközökkel elérhető természetes védelem mellett a hatás kompenzálása csak korrigáló energiaellátással érhető el. Korrigálásra beltéren klímaberendezések alkalmazása javasolható, amelynek vezetékes primer energiahordozó előállítása és hasznosítása is terheli a környezetet. Kedvező lehetőséget, kisebb környezeti terhelést kínálna e célra primer energiahordozóként a megújuló energiahordozók közül a napenergia hasznosítása, amelyre napelem segítségével biztosított a lehetőség. A megújuló energiahordozóval történő klímahatás kompenzálása azonban

beruházásában költségigényes, megtérülése lassú, akadályozza az elterjedését. A hagyományos energiahordozóval üzemelő klímaberendezés üzemeltetése költségigényes, amely szintén korlátozza használatának terjedését.

- Oroszlányban is a megújuló energiahordozók közül az energetikailag és gazdasági szempontból is a napenergia hasznosítása javasolható

Vízgazdálkodás

A városi klímát érintő vízgazdálkodás alapja a megfelelő környezeti állapothoz szükséges vízháztartás biztosítása és a vízzel való igényesebb gazdálkodás megoldása.

A városi klíma kialakításában szerepet játszó másik meteorológiai tényező a csapadék, amelynek a levegő páratartalmának az alakításában van fontos szerepe. Az intenzívebben beépített területen a magasabb hőmérséklet mellett amúgy is jelentősebb a párolgás, de a túl-burkolt területekről a csapadékvíz gyorsan lefut, kellő víz-visszatartás hiánya tovább fokozza a levegő szárazságát, amely rontja az emberi közérzetet. Természetes javítása a településrendezési eszközök segítségével érhető el, amiben szabályozni lehet a burkoltság mérséklését és a kötelező zöldfelület és vízfelületek kialakítási arányának a növelését. Közművesítéssel a páratartalom növelését, az épített környezet hűtését megfelelő vízbeszerzéssel és locsolás alkalmazásával lehet. A víztakarékosság is fontos szempont ezért a helyi vízbeszerzés lehetőségét és a csapadékvíz visszatartásának biztosítási lehetőségét előtérbe kell állítani a kellemes városi klíma biztosításához.

2. HELYZETELEMZÉS, HELYZETÉRTÉKELÉS

A helyzetelemző munkarészben a vizsgálatok alapján a meglévő állapotok és folyamatok kerülnek elemzésre, melyek során a vizsgált tényezők összevetésére és egymásra hatásának értékelésére kerül sor. A fejezet a megalapozott hiányokra, problémákra keres választ és a településben rejlő további lehetőségek bővítésére.

2.1. A HELYZETELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE, SZINTÉZIS

A helyzetelemzés és értékelés megállapításait az alábbiakban szakterületenként mutatjuk be.

2.1.1. Településszerkezet, épített környezet

- Oroszlány Komárom-Esztergom megye fejlődő kategóriájába tartozó járásának székhelyekén a megye egyik térszervező központja. Ezt azonban az infrastruktúra kiépítettsége nem támasztja alá.
- Oroszlány összetett szerkezetű, eltérő karakterekkel jellemezhető település, amely az arculati különbségek mellett használatbeli különbségeket is jelent, így a településrészekre külön akcióterületek is kijelölendők, hiszen a településrészeknek külön céljai vannak, lokalizálható problémákkal. A problémák megoldása hozzájárulhat a település komplex fejlődéséhez is.
- Oroszlány városfejlesztési célkitűzései között szerepel a kompakt városra való törekvés. Ennek érvényesülése a barnamezős területek hasznosítására, a vasúti területek és a szegregációs településrészek fejlesztésére is kedvező hatással lehet. A kompakt város elv kedvező hatást gyakorol a lakosságra, gazdaságra és a környezetre is.

A városfejlesztést befolyásoló tényezőket az alábbi SWOT analízissel összegeztük, mely belső és külső tényezőkre bontva gyűjti össze a település erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és veszélyeit.

A belső tényezők azok, amelyek magára a városra jellemzők, illetve azt a város önkormányzata és a helyi közösség befolyásolni képes. A csoportosítás pozitív és negatív szempontból készült: a tényezőket a fejlesztési stratégia szempontjából kedvező, helyi erőket sorakoztatja (erősségek) és az azt nehezítő, gátló problémákat (gyengeségek) állítja azzal szembe.

A külső tényezők olyan komponenseket sorol külön pozitív és negatív csoportokba, melyek a városi szereplőktől független (általában nemzeti vagy nemzetközi tényezők). Ezek azon helyzeti energiák, melyeket nem tudnak befolyásolni, viszont azokhoz alkalmazkodva, az erősségekre építkezve, a problémákat pedig helyi szinten enyhítve kezeljék.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> — növekedő lakónépesség — a térséghez képest magasabb kereseti lehetőségek — Járási székhely pozíció — megfelelő igazgatási- és alapfokú intézményhálózat — jelentős iparűzési adó — bányászati tevékenység hagyatékának jelentős része egyre inkább pozitív értéként (természeti) kezelhető — épített és természeti értékek — innovációs környezet (terület, energia, munkaerő) — fejlesztési területek 	<ul style="list-style-type: none"> — csökkenő népesség (természetes szaporulat és a halálozás mutatószáma negatív) — öregedő népesség, fiatalok elvándorlása — szakképzett munkaerőhiány — szegregációs és etnikai problémák — lakáshiány — zavaró, városon átmenő ipari forgalom — barnamezős, alulhasznosított területek — rekultiválandó területek — széttagolt városszerkezet nagyobb kiterjedésű beépítetlen területek által — városrészek közti átjárási lehetőségek száma alacsony — ipari fejlesztéseket korlátozó fejletlen infrastruktúra — önkormányzati bevételek nem elegendők a városfejlesztéshez szükséges infrastruktúra hálózat kiépítését — célzott pályázati támogatások nem mindig a legfontosabb városfejlesztési célok megvalósítását szolgálják
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> — térségi kapcsolatok fejlődése — ipari park fejlődése — fejlesztési területekhez fejlesztők bevonása (új lakások, lakóterületek, városközpont, ipari területek) — középfokú intézményhálózat fejlesztés — képzések — turizmus fejlesztése (szálláshelyek, szolgáltatások) — turizmus állami támogatása (kerékpár turizmus, zarándokutak, bakancsos turizmus) — környezetvédelem támogatása — természetvédelem 	<ul style="list-style-type: none"> — térségi kapcsolatok más településeken át biztosíthatók — Vértesi Erőmű problémái — Európai Unió pályázati támogatási pénzek megszűnése — meglévő üzemek nem fejlesztenek, stagnálnak vagy bezárnak — térségi vasútfejlesztés

2.1.2. Zöldfelületek

A város belterületének zöldfelületi borítottsága viszonylag kedvező, amely parkosított környezetű szellős kialakítású telepszerű beépítésű belvárosának, kiterjedt családi házas területeinek, valamint széles, fásított közterületeinek köszönhető. Ebből adódóan a zöldfelületek kondicionáló értéke jelentős.

Bár településrendezési eszközök szintjén elegendő zöldterülettel rendelkezik a város, ennek ellenére az egy lakosra jutó zöldterület nagysága ténylegesen viszonylag alacsony. A kijelölt zöldterületek több mint fele nem valósult meg. A meglévőknek ugyan településszerkezeti szempontból kedvező az elhelyezkedése, azonban a kerti berendezések, sétautak, pihenőhelyek hiánya, illetve szegényes növényzet jellemzi őket, alacsony használati értékkel bírnak. A városi zöldfelületeket a zöldfelületi intézmények (strand, temetők), valamint egyes intézmények kertjei bővítik.

A belterületi rekreációs lehetőségek tárháza csekély, igen kevés sportterülettel rendelkezik a város és a parkok felszereltsége, kialakítása is kevés szabadidős lehetőséget nyújt.

Rekreációs lehetőségek szempontjából jelentősek a település déli és keleti részét elfoglaló erdőterületek, valamint a kisebb-nagyobb tavak környéke, ezek azonban nem a napi, hanem inkább a hétvégi felüdülésre szolgálnak lehetőséggel.

A zöldfelületek kondicionáló, használati és esztétikai értéke is eltéréseket mutat városrészenként. A legjobban ellátott, legértékesebb növényzettel rendelkező városrész a városközpont, ahol a zöldfelületek gondozottsága is kiemelkedő, intenzíven fenntartott zöldfelületi elemeket a Rákóczi út mentén találunk. A város többi részén a zöldfelületekre inkább az extenzív fenntartás jellemző, megjelenésükben kevésbé változatosak, sok helyen csak gyepszinttel fedettek.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> — lakossárhoz viszonyítva elégséges kijelölt zöldterület — közcélú zöldfelülettel rendelkező lakótelepek — a belvárosi részen fasorokkal kísért utcák, parkosított zöldsávok, közlekedési zöldfelületek — magánkertek magas zöldfelületi aránya — egy nagy kiterjedésű és több kis tó üdülési potenciállal — az erdőterületek jó megközelíthetősége gépjárművel 	<ul style="list-style-type: none"> — a zöldterületeknek csak egy része funkcionál ténylegesen zöldterületként — a zöldterületek eloszlása nem egységes, zöldterület-hiányos városrész – Borbála-telep — a meglévő közparkokban kevés a közterületi infrastruktúra és a magasabb díszítőértékű rész — a kevésbé frekvenciált területeken extenzív zöldfelületek találhatók, csekély használati értékkel — alacsony zöldfelületi intenzitású gazdasági területek
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> — a település zöldfelületei rendszerbe foglalhatóak, sok a vonalas, összekötő elem, melyek fejleszthetőek — a kijelölt zöldterületek megvalósulásával a város közparkokkal jól ellátottá válhat 	<ul style="list-style-type: none"> — egyes zöldfelületi potenciállal rendelkező területek más célú hasznosítása — a meglévő állapot fennmaradása esetén használaton kívüli zöldterületek, zöldfelületi funkcióval ellátatlan területek — a gazdasági létesítmények telepítésekor háttérbe szoruló zöldfelület-fejlesztés esetén a gazdasági területek betelepülésével jelentős biológiailag inaktív felületek kialakulása — a folyamatos gondozás hiánya miatt a növényállomány leromlása, a város kedvező zöldfelületi arculatának megváltozása

2.1.3. Táji- és természeti adottságok

Oroszlány természetföldrajzi szempontból a Vértes-Velencei Hegyvidék középtáj az Által-ér és a Vértes közötti három kistájának területén helyezkedik el. Ezek közül legnagyobb része a Vértes Peremvidéke kistájhoz tartozik, mely jellemzően az Által-ér völgyére lejtő enyhén hullámos tagolatlan hegyláb felszín. A vértesi részek alapvetően erdőgazdasági hasznosításra alkalmasak, mezőgazdasági művelésre alkalmas terület az Által-ér mentén jellemző.

Oroszlány területén a Vértes mészkőből és dolomitból felépült tömbjén közepes minőségű termőtalajokat találunk. A magasabban fekvő részekon karsztos területen

gyengébb termőképességű rendzinák, míg az Által-érre lejtő alacsonyabb fekvésű, laza üledékekkel borított hegyláb felszínén valamivel jobb termékenységű Ramann-féle barna erdőtalajok borítják a felszínt. A föld belseje is természeti kincseket rejt magában, nagy kiterjedésű Eocén szénmező terül el a város és környéke alatt, melynek kitermelése több mint fél évszázadon keresztül folyt, jelenleg azonban szünetel.

Ezen tényezők hatására a város térségében az erdőgazdasági tájhasználat dominál. Ugyanakkor jelentős a bányászati tevékenység kapcsán kialakult, mai napig átalakulóban lévő ipari tájhasználat. A mezőgazdasági tájhasznosításra kis terület alkalmas.

A nagy kiterjedésű erdős részekben ugyan megjelentek bányászati létesítmények, ezeket azonban mára fokozatosan veszi vissza a természet. Az ipari tájhasználat a lakóterületektől délre eső tömbre koncentrálódik, ill. északnyugaton az erőmű környezetére. Az erdőterületeken értékes, változatos természetes vegetáció található – többféle erdőtársulás, bükkösök, cseres tölgyesek, a vízfolyások mentén égerligetek, – melyek természetvédelmi szerepe jelentős: Ökológiai hálózat mag, folyosó és puffer területei találhatóak itt, melyek tájképvédelmi szempontból is kiemelten kezelendő területek, többféle nemzetközi és nemzeti természetvédelmi oltalom alatt állnak.

A település kiterjedt erdőinek délnyugati részei a Vértes Tájvédelmi Körzethez tartoznak. Itt található továbbá a fokozottan védett Ciklámen-völgy területe, valamint több barlang és felszíni védőterületei. Az erdőterületek továbbá az ökológiai hálózat részei, valamint többségében Natura 2000 madár- és élőhelyvédelmi területeként lehatároltak. Az élőhelyek közül a jó állapotú pannon sziklagyepek, meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik, mészkősziklás lejtők sziklanövényzettel, szubmontán és montán bükkösök, pannon cseres-tölgyesek, pannon gyertyános-tölgyesek, pannon molyhos tölgyesek a legjelentősebbek, melyek számos védett állatfajt rejtenek magukban. Madárvédelmi szempontból szintén kiemelt a terület, fontosabb védendő fajai a Rétisas (*Haliaeetus albicilla*), Parlagi sas (*Aquila heliaca*), Kígyászölyv (*Circaetus gallicus*), Vándorsólyom (*Falco peregrinus*), Jégmadár (*Alcedo atthis*).

A táji, természeti értékek körét bővítik a város területének egészén elszórtan fellelhető egyedi tájértékek (védelem alatt nem álló természeti kincsek, hagyományos gazdálkodás emlékei, szobrok, emlékművek, tájjellegű épületek stb.).

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
— értékes természeti környezet, változatos tájkép, többféle nemzetközi és nemzeti természetvédelmi oltalom alatt álló területek a település déli és keleti részén	— a természeti környezetbe ékelődő megszűnt bányászati területei és létesítményei sok esetben még nem találták meg új funkciójukat, rekultiválásra várnak
— a természeti értéket képviselő területek egy tömbben helyezkednek el, így védelmük hatékonyabb	— a természeti környezetbe ékelődő hulladékkezelő területek veszélyt jelenthetnek az értékes élőlényekre
— erdőterületek nagy aránya a településen	— idegenhonos növényállomány térhódítása, invazív növényfajok terjedése
— több élő vízfolyás és mesterséges tó	— értékes tájképi, ill. természetvédelmi jelentőségű területek gazdasági területfelhasználásba sorolva
— történeti kert és műemlékegyüttes – turisztikai vonzerő	— rendezetlen, felhagyott területek, kedvezőtlen

	tájképi látványa
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> — a településen a rekreáció három fontos alappillére (hegy, víz, erdő) rendelkezésre áll — az erdőterületek turista utakkal jól ellátottak és gépjárművel is könnyen megközelíthetőek — az egykori bányászati létesítmények helyzetükből adódóan turisztikai fejlesztésre is alkalmasak lehetnek 	<ul style="list-style-type: none"> — túlzott használatból, adódóan a természeti értékek károsodása. — természetvédelmi érdekeket veszélyeztető tájhasználatok, intenzív gazdálkodás folytatása az érzékeny természeti területeken; a természetközeli élőhelyek beszűkülése — az értékes természeti környezetben, frekvenciált útvonal mellett hulladéklerakó és ártalmatlanító helyek jelenléte a turisztikai potenciált gyengíti

2.1.4. Közművek és elektronikus hírközlés

A vizsgálatok készítésekor elemzésre került, hogy a közműellátás milyen szinten biztosítja a településen élők komfortját és védi a település környezeti állapotát.

A településen élők életkörülményeit, a település környezeti állapotát a közmű-infrastruktúra kiépítettsége alapvetően befolyásolja. A komfortos életvitel feltétele a kedvező közmű-ellátottság, a vezetékes közüzemű közművek rendelkezésre állása. Teljes ellátottsággal rendelkezésre áll a kiépített hálózati rendszerén keresztül a villamosenergia ellátás és a termikus energiaellátásra a távhőellátás (65,3%) és a földgázellátás (a lakásállomány 18,3 %-ában), az egészséges vezetékes ivóvízellátás (99,8%) és a közcsatornás szennyvízelvezetés a lakásállomány 83,7 %-ában biztosított.

A közcsatornás szennyvízelvezetés vonatkozásában a kiépített csatornahálózat menti ingatlanok rácsatlakozásának növelése és a közcsatorna hálózat továbbépítése nagyon fontos, mivel a 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet szerint a település a felszín alatti vizek szempontjából fokozottan érzékeny, azon belül a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik. A közcsatorna hálózatra nem csatlakozó ingatlanok a szennyvizet jellemzően házi szikkasztó medencékbe gyűjtik, ahonnan a szennyvíz döntő hányadát a talajba szikkasztják, ezzel átlagosan naponta 83,7 m³ szennyvíz szikkad kezeletlenül a talajba, veszélyeztetve a felszín alatti vizeket.

A településen magas a termikus energiaellátást biztosító vezetékes távhő és földgázellátottság, amely jelzi, hogy az automatikus üzemvitelű, teljes komfortot nyújtó hőellátás lehetősége majdnem település szintű.

A környezeti állapot alakításában, a levegő tisztaságának javításában is szerepet tölt be a közműellátottság mértéke. A nagyon kedvező termikus energiaellátást szolgáló vezetékes gázellátottság mutatja, hogy a település régebbi beépítésű területén is a levegőt erősebben terhelő hagyományos szilárd tüzelőanyag kiváltása megtörtént, hozzájárulva a levegő tisztaságának a javításához.

Meg kell azonban említeni, hogy az utóbbi években a háztartások éves gázfogyasztása csökkent (az elmúlt év alatt 10 %-kal) ami részben magyarázható egyszerű takarékossgal, illetve korszerűsítéssel (fűtés-korszerűsítéssel, szigetelés-javítással, megújuló energiahordozó alkalmazásával), de magyarázható a családok gazdasági nehézségeinek

hatására egyre többen használnak újra hagyományos nem vezetékes energiahordozót is, amely kedvezőtlen légköri viszonyoknál rontják a környezeti állapotokat.

Vizsgálva a háztartások villamosenergia fogyasztási adatait is, azok az utóbbi években a földgázfogyasztás mértékének a csökkenését túllépve, még jelentősebben csökkent. Ez ugyan részben magyarázható lenne a megújuló energiahordozók villamosenergia termelési célú hasznosításának jelentős növekedésével, de ezt a helyszíni bejárások nem támasztották alá, így valószínűsíthető, hogy a vezetékes energiahordozók tapasztalható drasztikus csökkenése a településen –bár a népességszám még növekvő tendenciájú, de- az életvitelszerűen állandó helyben tartózkodás csökkent.

A helyszíni vizsgálatok alapján megállapítható, hogy jelenleg a megújuló energiahordozó hasznosítás a településen ugyan országos átlagnak megfelelő, de azért csak szórványosan láthatók napenergia hasznosítást szolgáló napkollektorok, napelemek.

A településen élők életkörülményeinek, a település környezeti állapotának alakításában a közművek elhelyezésének is meghatározó szerepe van. A föld feletti hálózatok szinte betöltve a föld feletti tereket, egyrészt közvetlenül, a megjelenésük esztétikai hatásával rontják a település arculatát, másrészt helyfoglalásukkal korlátozzák az igényes közterület alakítását és a közterületekkel történő racionális területgazdálkodás lehetőségét, az utcafásítás gondosabb (napfényhatást csökkentő, árnyékoló hatás) kialakításának megoldását.

A felszín alatti közműelhelyezésnél sem tapasztalható, hogy törekedtek volna a takarékos elrendezésre, így a közművek helyfoglalása a felszín feletti terek hasznosítási lehetőségét is korlátozzák.

A környezeti állapotot, s ezzel az életkörülményeket alapvetően befolyásolják a felszíni vízelvezetés rendszerében előforduló hiányosságok. A település felénél a csapadékvíz elvezetésére néhol kétoldali, néhol egyoldali kialakított árok lenne hivatott, de ezek nem alkotnak hálózati rendszert, hidraulikailag rendezetlenek, sok a feliszapolódott, növényzettel benőtt szakasz. A jelentkező szélsőségesebb csapadék események zavarmentes elvezetésére a rendelkezésre álló vízelvezető rendszer nem alkalmas.

A felszíni vizek befogadója a településen áthaladó Által-ér.

A környezeti állapot alakításában jelentős szerepet tölthetne be az utak-közterek látványát meghatározó közvilágítás. A település felénél azonban jellemző, hogy közvilágítása az esztétikus egyedi lámpatestek helyett, a kifestültségű hálózatok tartóoszlopaire szerelt lámpafejekkel megoldott, így arculat-alakító hatása nem érvényesülhet.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<p>Kapacitások, hálózatok</p> <ul style="list-style-type: none"> — rendelkezésre álló vízkészlet és vízelosztó hálózat kiépítettsége — szennyvízhálózat kiépítettsége és rendelkezésre álló befogadó, a saját településen belül üzemelő szennyvíztisztító telep megléte <p>Energiagazdálkodás</p> <ul style="list-style-type: none"> — kiépített vezetékes energiahordozó ellátás — rendelkezésre álló lehetőség nap, földhő és biomassza hasznosítása — javítási lehetőség energiefogyasztás csökkentésére (pl. megújuló közvilágítás) <p>Árvízvédelem, belvízvédelem</p> <ul style="list-style-type: none"> — a településről a felszíni vizek, csapadékvizek vízvezetési lehetősége a természetes vízfolyások-árkok, patakok segítségével kedvező, az Által-ér, mint befogadó rendelkezésre állásával 	<p>Kapacitások, hálózatok</p> <ul style="list-style-type: none"> — ivóvízelosztó hálózat sok ac anyagú vezeték előfordulása — szennyvízhálózatra való hiányos rácsatlakozás <p>Energiagazdálkodás</p> <ul style="list-style-type: none"> — 16,4 % a hagyományos energiahordozó hasznosítás — nem jellemző a megújuló energiahordozó hasznosítása — avult a közvilágítás <p>Árvízvédelem, belvízvédelem</p> <ul style="list-style-type: none"> — az Által-ér, a patakok-árkok mederrendezési igénye, vízállító képesség romlása, hatására előforduló elöntések
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<p>Kapacitások, hálózatok</p> <ul style="list-style-type: none"> — ivóvíz hálózati rekonstrukció — szennyvízcsatorna rácsatlakozás arányának növelése — csatorna hálózati rekonstrukció <p>Energiagazdálkodás</p> <ul style="list-style-type: none"> — biomassza alkalmazásával távhőellátás fejlesztése (biomassza hasznosítás okozta környezetterhelés növekedést figyelembe kell venni) — energiatudatos nevelési program elindítása <p>Árvízvédelem, belvízvédelem</p> <ul style="list-style-type: none"> — katasztrófavédelmi terv aktualizálása az új MÁSZ –hoz igazítva. — vízfolyások mederrendezése, (karbantartás) vízállító képesség javítása 	<p>Kapacitások, hálózatok</p> <ul style="list-style-type: none"> — vezetékes ivóvíz hálózat kiépítettségét nem fedi le a közcsatorna hálózat kiépítettsége — a közcsatorna hálózatra nem csatlakozó ingatlanoknál a talajba szikkasztott szennyvíz talaj, talajvíz szennyezést okoz <p>Energiagazdálkodás</p> <ul style="list-style-type: none"> — megújuló energiahordozó hasznosítás beruházásának megtérülése bizonytalan és hosszú távú — távhőrendszer fenntartásának problémája, fenntartási költség csökkentése nagy beruházási költség igényű, amely csak pályázati támogatással fejleszthető <p>Árvízvédelem, belvízvédelem</p> <ul style="list-style-type: none"> — hosszú nagy záporoknál jelentős a vízállásos terület

2.1.5. Közlekedés

A település megközelíthetősége térségi szinten megfelelő, de országos szinten az M1 autópályától kb. 17,5- 20 km távolságra helyezkedik el. A megközelítés belterületeken áthaladó országos mellékutakon lehetséges.

A város központján áthaladó országos mellékút átlagos, kb. 7500 Ej/nap forgalma jelentős, amely az ott élők számára forgalombiztonsági és környezetvédelmi szempontból sem megfelelő.

A város három nagyobb forgalomvonzó részre osztható:

- Észak – kereskedelmi központ
- Belváros – intézmények, lakóterület, lakótelep
- Dél – ipari központ

A település számára nagy problémát okoz, hogy a déli iparterület jelentős forgalma (427 Ej/nap teherforgalom) az M1 autópályát csak a belvároson áthaladva tudja elérni, nincsen egy a lakóterületeken kívül kialakított elkerülő útvonal.

A városközpont és a nyugati lakóterületek északi kapcsolatát biztosító Dózsa György utca (8155. j. út) forgalma jelentős (11443 Ej/nap), és a kerékpáros forgalom 323 kp/nap, amelyhez infrastruktúra nincs kialakítva.

A városközpontban jelentős mértékű kerékpáros forgalom figyelhető meg (OKA2018: 277 kp/nap), amelyhez nincs megfelelő kerékpáros infrastruktúra kiépítve. A központban található irányhelyes kerékpárutak miatt, a gyalogjárdák szélessége túlzottan beszűkül szakaszonként. Ezért a kerékpárosok és a gyalogosok között konfliktusokat okozhat. Szintén hiányzik a biztonságos kerékpározást lehetővé tevő infrastruktúra a városközpont és a lakóterületek, valamint a lakóterületek és az ipari területek között.

A városközpontban megfelelő szélességű járdák állnak a gyalogosok rendelkezésére, a lakóterületeken jellemzően egyoldali gyalogjárdák futnak.

A város kötöttpályás kiszolgálása megfelelőnek ítéelhető, a nagyobb városok Tatabányán keresztül érhető el vasúttal. A vasútállomásnál a P+R parkolók száma nem elegendő.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> — térségi megközelíthetőség megfelelő — jelentős igény a kerékpározásra — általánosan legalább egyoldali járda megléte az utcákban — vasúti kapcsolat van 	<ul style="list-style-type: none"> — gyorsforgalmi közvetlen kapcsolat hiánya (M1 kb. 17,5- 20 km távolságban) — országos mellékutak átkelési szakaszai jelentős forgalmi terhelést viselnek (7500 - 11500 Ej/nap) — forgalmi terhelés miatt forgalombiztonsági és környezetvédelmi hiányosságok — déli iparterületek forgalma a városközponton keresztül tudja elérni az M1 autópályát — kerékpáros infrastruktúra hiánya — szakaszonként keskeny járdák a városközpontban — a vasúti kapcsolat nem törzshálózati vonal, csak Tatabányán keresztül érhető el a város vonattal — a vasútállomásnál kisméretű a P+R parkoló
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> — elkerülő út megvalósítása forgalmi és környezetvédelmi kérdésekben is javulást eredményezhet — az elkerülő út megépítése az iparterület forgalma számára az M1 felé gyorsabb elérést jelent — kerékpáros infrastruktúra kiépítése a kerékpározás részarányának emelkedését vonja maga után várhatóan, ugyanígy a kerékpártárolók elhelyezése a főbb úti céloknál — gyalogosfelületek és közösségi terek arányának növelése biztonságosabb közlekedést és nagyobb arányú gyaloglást tesz lehetővé — a P+R parkoló bővítése, szolgáltatási szintjének emelése, a vasúti utasforgalom növekedését jelentheti 	<ul style="list-style-type: none"> — az elkerülő út kiépítésének elmaradása a belterületi (teher)gépjárműforgalom volumenének növekedését, a forgalombiztonsági helyzet romlását, a környezetet károsító anyagok koncentrációjának növekedését eredményezheti — a kerékpáros infrastruktúra ki nem építése a kerékpáros balesetek arányának növekedését, a kerékpározási szándék csökkenését jelentheti — a vasúti szolgáltatás szintjének (pl. P+R nem kiépítése) romlása az utasforgalom csökkenését, a járatszám csökkentését, a kötöttpályás kapcsolat fokozatos leépítését vonhatja maga után

2.1.6. Környezeti állapot

A város környezeti állapota a mélyművelésű bányászati tevékenység és a külfejtéses bányászati tevékenység csökkenésével jelentősen javult az elmúlt időszakban. Ugyanakkor a megjelenő új ipari tevékenységekkel újabb szennyező források létesültek. Azonban az új üzemek jellemzően az előírt környezeti feltételek betartásával üzemelnek.

A levegő minőségét jelentősen befolyásolta a Vértesi Erőmű Zrt. üzemelésének megszűnése, valamint a szénosztályozó felszámolása. Változatlanul diffúz porszennyezést okoz a zagytározó. Levegőtisztaság-védelmi határértéket túllépő ipari üzem nem működik a városban. A közlekedés nem okoz jelentős légszennyezést, a nagy forgalmú utak elkerülnek a települést. Oroszlány területén légszennyezettség szempontjából ökológiailag sérülékeny területnek tekinthetők az országosan védett természeti területek (Vértesi Tájvédelmi körzet), a Natura 2000 területek és az ökológiai hálózat magterületei.

A bányászati célú vízkitermelés megszűnését követően a karsztvízszint nívó regenerálódik. Potenciális talaj-, és felszín alatti vizet szennyező források az illegális hulladéklerakók és a nem vízzáró módon megépített szennyvízgyűjtők.

A közigazgatási terület északi részén jelentős kiterjedésű területeket érint a Tatabányai XV/C vízakna vízbázis határozattal kihirdetett „B” jelű hidrogeológiai védőidoma, ahol területhasználatok, ill. tevékenységek, csak a vonatkozó jogszabályok előírásainak figyelembevételével történhet.

A település jelentős része nitrátérzékeny területnek minősül, ezek az érzékeny területek többnyire erdővel borítottak, vagy belterületi részek.

A karsztos területek és vízbázisterületek jelenléte miatt Oroszlány felszín alatti víz állapota szempontjából fokozottan és kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területen levő település.

A külterületen működő, regionális szerepkörű kommunális hulladéklerakó a környezetvédelmi elvárásoknak megfelelően épült ki. Nem veszélyes hulladékok előkezelése és lerakása történik. A közigazgatási területen folytatott üzemi tevékenységek során számottevő mennyiségű veszélyes hulladék is keletkezik, azonban a veszélyes hulladékot eredményező technológiák a település lakóterületeitől távol helyezkednek el, a veszélyes hulladékok átmeneti tárolása, kezelése és ártalmatlanítása jellemzően a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően, a környezet szennyezése nélkül történik. A közigazgatási területen több cég is végez engedéllyel hulladék kezelési tevékenységet.

A 0210 hrsz-on működő Vértesi Környezetgazdálkodási Kft. (VKG Kft.) hulladékokból biológiai kezeléssel roncsolt területek rekultivációjára alkalmas terméket állít elő, valamint hulladékolajokból fluxáló olaj terméket gyárt, ami bitumengyártási alapanyagként jól felhasználható. A 2011-ben észlelt határérték túllépés miatt a hatóság a VKG Kft-t műszaki beavatkozásra kötelezte. Jelenleg a kármentesítés üzemeltetési szakasza zajlik, a kiépített műszaki megoldásnak köszönhetően a Pénzes-patakba szennyezett talajvíz már nem tud bejutni.

A földtani közeg szempontjából legfontosabb a bányaterületek említése, a települést négy bányatelek érinti, két külfejtéses és két mélyművelésű szénbánya. Építésföldtani szempontból meghatározó az alábányászottsággal való érintettség, illetve az erózióveszélyes területek jelenléte.

A korábbi évtizedek bányászati tevékenysége következtében —külfejtések, ill. a mélyművelésű bányászat során kialakult meddőhányók— jelentős felületű roncsolt területek keletkeztek, amelyeknek egy része rekultiválásra került, a rekultivációs tevékenységek folytatandók.

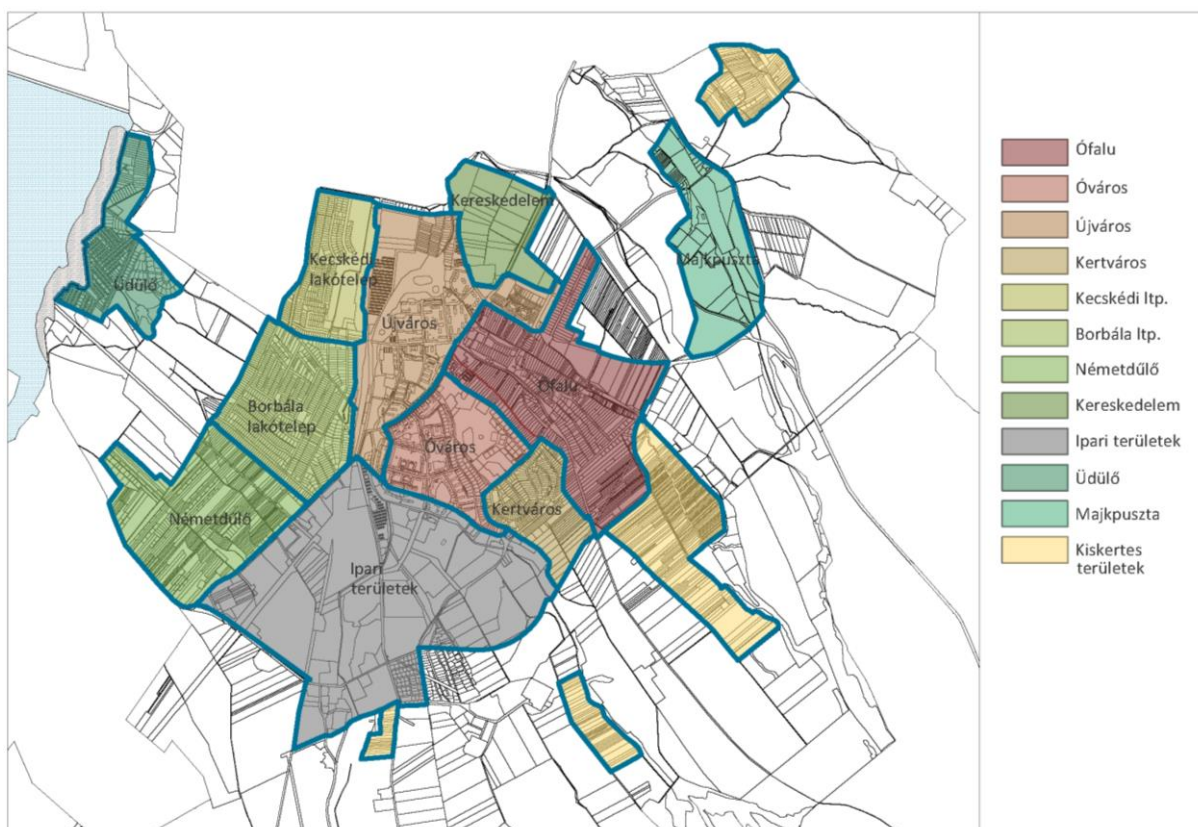
A Vértes erdei között megbúvó, korábbi mélyművelésű bányászati tevékenység felszíni üzemi területei —aknák körül művelés alól kivett területek— potenciális fejlesztési területei az extenzív, környezeti értékek megőrzésére figyelemmel lévő idegenforgalmi tevékenységeknek.

A településen nincsenek jelentős zajkibocsátó ipari létesítmények, lakóövezetbe ékelődő ipari területek. A település belterületén nem folytatnak olyan gazdasági tevékenységet, amely zajtól védendő területeken (pl.: lakó-, üdülőterületek) határérték feletti üzemi eredetű zajterhelést okozna. Közlekedési eredetű zajterhelés tekintetében kis mértékű határérték túllépések fordulnak elő elsősorban az éjszakai órákban.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> — a nagykiterjedésű erdőterületek a levegő minőségére és a városi klímára kedvező hatással vannak — a legtöbb gazdasági terület fekvése lakóterületek szempontjából kedvező, nem terheli azokat — a teljes közművesítettség aránya 90% feletti — korszerű hulladékgazdálkodási rendszer, a szelektív hulladékgyűjtés hatékonyságának növekedése — jól kiépített csapadékvíz elvezető hálózat. 	<ul style="list-style-type: none"> — nagyrészt az ipari park forgalmából adódóan viszonylag nagyobb belterületi teherforgalom miatt a közlekedési eredetű zajterhelésben enyhe határérték túllépések tapasztalhatók egyes útszakaszok mentén — a település déli részén szennyeződésre kiemelten érzékeny nyitott karsztrendszer található — az erőmű területe lakóterületek szempontjából az uralkodó szélirány vonalában fekszik, potenciális környezetterhelést jelent — a zagytározó porszennyezése — a korábbi bányászati tevékenységekből származó, még rekultiválatlan roncsolt területek — illegális hulladéklerakások — a város közműollója 2012 óta nyílt, vagyis a szennyvízhálózatra kapcsolt lakások aránya az ivóvízhálózatra csatlakozók arányához képest csökkent — megújuló energiaforrások alacsony használata — az ivóvízhálózatba bekapcsolt, szennyvízcsatornával nem rendelkező zártkertben és üdülőterületen a szennyvizek nem megfelelő kezelése következtében a földtani közeg szennyeződésveszélynek van kitéve
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> — a zagytározó diffúz porszennyezésének megszüntetése — az Ipari Park a belterületi lakott területeket elkerülő megközelítő útjának kiépítése, — a megújuló energiapotenciálra (termikus, napenergia, biomassa) alapozva, nagyobb mértékű megújuló energiaforrás hasznosítás — energiahatékonyság javítása (épület energetikai fejlesztés) — a szennyvízcsatorna-hálózat bővítése, a rákötések arányának növelése — környezettudatos magatartás elterjedésével a hulladékok mennyiségének csökkentése — felhagyott ipari telephelyek környezetbarát hasznosítása 	<ul style="list-style-type: none"> — a zagytározó diffúz porszennyezése továbbra is fennáll — környezetszennyező ipari létesítmények megjelenése — a tatabányai XV/C vízakna vízbázis „B” jelű hidrogeológiai védőterületén a 123/1997. (VII.18.) kormányrendeletben megengedett területhasználatok és tevékenységek a vízbázis elszennyeződését eredményezhetik. — az energiaárak emelkedése következtében a szilárd és egyéb anyagokból történő lakossági fűtésből eredő légszennyezés növekedése — a csatornákat, felszíni vizeket kísérő, pufferterületként funkcionáló növényzet további pusztulása esetén a vizek tápanyag terhelésének,

— tájsebek rekultivációja, hulladéklerakások felszámolása	illegális	szennyeződésének fokozott veszélye
		— a tájvédelmi szempontokat figyelmen kívül hagyó bányászat esetén új tájsebek keletkezése

2.2. TELEPÜLÉSRÉSZEK KIJELÖLÉSE, PONTOS LEHATÁROLÁSA, A LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA, A LEHATÁROLT TELEPÜLÉSRÉSZEK RÖVID BEMUTATÁSA.

Az egyes településrészek jellemzőit részletesen bemutatja az 1.3. Épített környezet fejezet.

2.3. SZEGREGÁCIÓ VAGY SZEGREGÁCIÓVAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA ÉS HELYZETELEMZÉSE

A szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolását és bemutatását az 1.6.4.1. fejezet tartalmazza.